॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीवेदपुरुषाय नमः ॥

अथानुवाकसूत्रम् ॥ इषेत्वैका वसोः पवित्रन्तिस्रोऽग्नेव्रतपते
सप्त पवित्रेस्थो द्वे शर्मासि तिस्रो धृष्टिरसिशर्मासि द्विकौ देवस्यत्वा
तिस्रो देवस्यत्वा पञ्च प्रत्युष्टᳪ रक्षास्तिस्रो दशैकत्रिᳪशत् ॥ हरिः
ॐ इषेत्त्वा ॥ इषेत्त्वोर्ज्जेत्त्वावायवस्थदेवोवः सविताप्प्रार्प्पयतुश्रे
ष्ठतमायकर्म्मणऽआप्प्यायध्वमघ्न्याऽइन्द्रायभागम्प्रजावतीरनमी

संहि.

वाऽअयक्ष्मामावस्तेनऽईशतमाघशंᳬसोद्ध्रुवाऽअस्मिन्गोपतौस्या

तबह्वीर्यजमानस्यपशून्पाहि ॥ १ ॥ [१] वसोःपवित्रम् ॥ वसोः

पवित्रमसिद्यौरसिपृथिव्यसिमातरिश्वनोघर्म्मोसिविश्वधाऽअसि ॥

परमेणधाम्नादृᳬहस्वमाह्वार्म्मातेयज्ञपतिर्ह्वार्षीत् ॥ २ ॥ वसोःपवि

त्रम् ॥ वसोःपवित्रमसिशतधारंवसोःपवित्रमसिसहस्रधारम् ॥ देव

स्त्वासवितापुनातुवसोःपवित्रेणशतधारेणसुप्वाकामधुक्षः ॥ ३ ॥

साविश्वायुः ॥ साविश्वायुःसाविश्वकर्म्मासाविश्वधायाः ॥ इन्द्रस्य

॥ १ ॥

धूरसि

त्त्वाभागꣳसोमेनातनच्मिविष्णोहव्यꣳरक्ष ॥ ४ ॥ [३] अग्नेव्व्रत
पते। व्व्रतञ्चरिष्यामितच्छकेयन्तन्मेराध्यताम् ॥ इदमहमनृतात्स
त्यमुपैमि ॥ ५ ॥ कस्त्वा। युनक्तिसत्त्वायुनक्तिकस्मैत्वायुनक्तित
स्मैत्वायुनक्ति ॥ कर्म्मणेव्वांव्वेषायवाम् ॥ ६ ॥ प्रत्युष्टꣳरक्षः ॥ प्रत्यु
ष्टꣳरक्षःप्रत्युष्टाऽअरातयोनिष्टप्तꣳरक्षोनिष्टप्ताऽअरातयः ॥ उर्व्व
न्तरिक्षमन्वेमि ॥ ७ ॥ धूरसि। धूर्व्वधूर्व्वन्तन्धूर्व्वतंय्योस्मान्धूर्व्वति
तन्धूर्व्वयंव्वयन्धूर्व्वामः ॥ देवानामसिव्वह्नितमꣳसस्नितमम्पप्रितम

मञ्जुष्टतमन्देवहूतमम् ॥ ८ ॥ अह्रुतमसि । हविर्द्धानन्दृꣳहस्वमा
ह्वाम्मार्तेयज्ञपतिर्ह्वार्षीत् ॥ विष्णुस्त्वाक्क्रमतामुरुव्वातायापहतꣳ
रक्षोयच्छन्ताम्पञ्च ॥ ९ ॥ देवस्यत्वा । सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्ब्बाहु
भ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ अग्नयेजुष्टङ्गृह्णाम्यग्नीषोमाभ्याञ्जु
ष्टङ्गृह्णामि ॥ १० ॥ भूतायत्वा ॥ भूतायत्वानारातयेस्वरभिविख्ये
षन्दृꣳहन्तान्दुर्य्याः पृथिव्यामुर्वन्तरिक्षमन्वेमिपृथिव्यास्त्वानाभौ
सादयाम्म्यदित्याऽउपस्थेग्नेहव्यꣳरक्ष ॥ ११ ॥ [७] पवित्रे

स्थᳵ ॥ पवित्रेस्त्थोव्वैष्णव्यौसवितुर्व्वः प्प्रसवऽउत्पुनाम्म्यच्छिद्रेण
पवित्रेणसूर्य्यस्यरश्मिभिः ॥ देवीरापोऽअग्ग्रेगुवोऽअग्ग्रेपुवोग्ग्रेऽ
इममद्ययज्ञन्नयताग्ग्रेयज्ञपतिꣳसुधातुंयज्ञपतिन्देवयुवम् ॥ १२ ॥
युष्म्माइन्द्रः ॥ युष्म्माऽइन्द्रोवृणीतवृत्रतूर्य्येयूयमिन्द्रमवृणीद्ध्वं
वृत्रतूर्य्येप्प्रोक्षितास्त्थ ॥ अग्ग्नयेत्त्वाजुष्टम्प्प्रोक्षाम्म्यग्नीषोमाब्भ्या
न्त्वाजुष्टम्प्रोक्षामि ॥ दैव्यायकर्म्मणेशुंधद्ध्वन्देवयज्ज्यायैयद्वोशुद्धाᳵ
पराजग्घ्नुरिदंव्वस्तच्छुन्धामि ॥ १३ ॥ [२] शर्म्मासि ॥ शर्म्मा

संहि. स्यवधूतꣳरक्षोवधूताऽअरातयोदित्यास्त्वगसिप्प्रतित्त्वादितिर्वेत्तु ॥ पृ. अ.
३ ॥ अद्रिरसिव्वानस्पत्योग्रावासिपृथुबुध्न ः प्प्रतित्वादित्यास्त्वग्वेत्तु ॥ १ ॥
॥ १४ ॥ अग्नेस्तनूः ॥ अग्नेस्तनूरसिव्वाचोव्विसर्जनन्देववीतये
त्वागृह्णामिबृहद्ग्रावासिव्वानस्पत्य ः सऽइदन्देवेब्भ्योहविः शमीष्व
सुशमिशमीष्व ॥ हविष्कृदेहिहविष्कृदेहि ॥ १५ ॥ कुक्कुटोसि ॥
कुक्कुटोसिमधुजिह्वऽइषमूर्ज्जमावदत्वयाव्वयꣳ सङ्घातꣳ सङ्घातञ्जेष्म
॥ ३ ॥ व्वर्षवृद्धमसिप्प्रतित्वाव्वर्षवृद्धंव्वेत्तुपरापूतꣳ रक्ष ः परापूता ऽअरातयो

पंहत ६ं रक्षोवायुर्वोविविनक्तुदेवोवं ÷ सवितहिरण्यपाणि ६ं प्रतिगृ

भ्णात्वच्छिद्रेणपाणिना ॥ १६ ॥ [३] धृष्टिरसि ॥ धृष्टिरस्य

पाग्नेऽअग्निमामादञ्जहिनिष्क्रव्यादं६ंसेधादेवयजंवह ॥ ध्रुवमसि

पृथिवीन्दृ६ हब्रह्मवनित्वाक्षत्रवनिंसजातवन्युपदधामिभ्रातृव्य

स्यवधाय ॥ १७ ॥ अग्नेब्रह्मं । गृभ्णीष्वधरुणमस्यन्तरिक्षन्दृ६

हब्रह्मवनित्वाक्षत्रवनिंसजातवन्युपदधामिभ्रातृव्यस्यवधाय ॥

धर्त्रमसिदिवन्दृ६ंहब्रह्मवनित्वाक्षत्रवनिंसजातवन्युपदधामिभ्रा

तृतीयस्यव्वधाय ॥ व्विश्वाभ्यस्त्वाशाभ्यऽउपदधामिचितस्स्थोर्द्ध्व
चितोभृगूणामङ्गिरसान्तपसातप्यद्ध्वम् ॥ १८ ॥ [२] शर्मासि ॥
शर्म्मास्यवधूतꣳरक्षोवधूता ऽ अरातयोदित्यास्त्वगसिप्प्रतित्वादिति
र्व्वेत्तु ॥ धिषणासिपर्व्वतीप्प्रतित्वादित्यास्त्वग्ग्वेत्तुदिवस्कम्भनीरसि
धिषणासिपार्व्वतेयीप्प्रतित्वापर्व्वतीव्वेत्तुधान्यमसि ॥ १९ ॥ धान्य
मसि । धिनुहिदेवान्प्राणायत्वोदानायत्वाव्यानायत्वा ॥ दीर्ग्घा
मनुप्प्रसितिमायुषेधान्देवोवः सविताहिरण्यपाणिः प्प्रतिगृब्भ्णात्व

चिछद्रेणपाणिनाचक्षुषेत्त्वामहीनाम्पयोसि ॥ २० ॥ [२] देवस्य
त्वा । सवितुः प्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ संव्व
पामिसमापऽओषधीभिःसमोषधयोरसेन ॥ सꣳरेवतीर्ज्जगतीभिः
पृच्यन्ताꣳसम्मधुमतीर्म्मधुमतीभिःपृच्यन्ताम् ॥ २१ ॥ जनय
त्यैत्त्वा ॥ जनयत्यैत्त्वासंय्यौमीदमग्नेरिदमग्नीषोमयोरिषेत्त्वाघ
र्म्मोसिव्विश्वायुरुरुप्प्रथाऽउरुप्प्रथस्वोरुतेयज्ञपतिः प्प्रथतामग्नि
ष्टेत्त्वचम्माहिꣳसीद्देवस्त्वासविताश्रपयतुव्वर्षिष्ठेधिनाके ॥ २२ ॥

संहि. माभेः ॥ माभेर्म्मासंविक्थाऽअतमेरुर्य्यज्ञोतमेरुर्य्यजमानस्यप्प्र पू. अ.
॥ ५ ॥ जाभूयात्त्रितायत्त्वाद्वितायत्त्वैकतायत्त्वा ॥ २३ ॥ [३] देवस्यत्त्वा । ॥ १ ॥
सवितुःप्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ आददेध्वरकृ
तन्देवेभ्यऽइन्द्रस्यबाहुरसिदक्षिणः सहस्रभृष्टिः शततेजाव्वायुरसि
तिग्मतेजाद्विषतोव्वधः ॥ २४ ॥ पृथिविदेवयजनि ॥ पृथिविदेव
यजन्योषध्यास्तेमूलम्माहिं ꣳ सिषंव्व्रजङ्गच्छगोष्ठानंव्वर्षतुतेद्यौर्ब्ब
धानदेवसवितः परमस्याम्पृथिव्याꣳ शतेनपाशैर्य्योस्मान्द्वेष्टियं ॥ ५ ॥

ञ्चवयन्द्विष्मस्तमतोमामौक् ॥ २५ ॥ अपाररुम् ॥ अपाररुम्पृ
थिव्यैदेवयजनाद्वध्यासंव्रजङ्गच्छगोष्ठानंवर्षतुतेद्यौर्बधानदेवसवि
तः परमस्याम्पृथिव्याꣳशतेनपाशैर्य्योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्म
स्तमतोमामौक् ॥ अररोदिवम्मापप्तोद्रप्सस्तेद्याम्मास्कन्व्रज
ङ्गच्छगोष्ठानंवर्षतुतेद्यौर्बधानदेवसवितः परमस्याम्पृथिव्याꣳशते
नपाशैर्य्योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मस्तमतोमामौक् ॥ २६ ॥
गायत्रेणत्वा ॥ गायत्रेणत्वाच्छन्दसापरिगृह्णामित्रैष्टुभेनत्वाच्छ

न्दसापरिगृह्णामिजागतेनत्वाच्छन्दसापरिगृह्णामि ॥ सुक्ष्माचा
सिशिवाचासिस्योनाचासिसुषदाचास्यूर्जस्वतीचासिपयस्वतीच
॥ २७ ॥ पुराक्रूरस्य । विसृपोविरप्शिन्नुदादायपृथिवीञ्जीवदानुम् ॥
यामैरयँश्चन्द्रमसिस्वधाभिस्तामुधीरासोऽअनुदिश्ययजन्ते ॥ प्रोक्ष
णीरासादयद्विषतोवधोसि ॥ २८ ॥ [५] प्रत्युष्टꣳरक्षः ॥ प्रत्युष्टꣳ
रक्षःप्रत्युष्टाऽअरातयोनिष्टप्तꣳरक्षोनिष्टप्ताऽअरातयः ॥ अनिशि
तोसिसपत्नक्षिद्वाजिनन्त्वावाजेध्यायैसम्मार्ज्मि ॥ प्रत्युष्टꣳरक्षः

प्प्रत्युष्टाऽअरातयोनिष्टप्प्तᳫंरक्षोनिष्टप्प्ताऽअरातयः ॥ अनिशिता
सिसपत्नक्षिद्वाजिनीन्त्वावाजेध्यायैसम्मार्ज्जिम ॥ २९ ॥ अदित्यै
रास्ना । सिविष्ण्णोर्व्वेष्प्योस्यूर्ज्जेत्वादब्धेनत्वाचक्षुषावपश्यामि ॥
अग्नेर्ज्जिह्वासिसुहूर्द्देवेब्भ्योधाम्म्नेधाम्म्नेमेभवयजुषेयजुषे ॥ ३० ॥
सवितुस्त्वा । प्प्रसव ऽ उत्पुनाम्म्यच्छिद्द्रेणपवित्त्रेणसूर्य्यस्यरश्मि
भिः ॥ सवितुर्व्वः प्प्रसव ऽ उत्पुनाम्म्यच्छिद्द्रेणपवित्त्रेणसूर्य्यस्य
२ रश्मिभिः ॥ तेजोसिशुक्क्रमस्यमृतमसिधामनामासिप्प्रियन्देवाना

मनोधृष्टन्देवयजनमसि ॥ ३१ ॥ [३] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां
प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

अथानुवाकसूत्रम् ॥ कृष्णोसि षडग्नेवाजजित्तिस्रो मयीद
मग्नीषोमयोः पञ्चकावग्नेदब्धायो चतस्रः संवर्चसा पञ्चाग्नये कव्य
वाहनाय षट् सप्तचतुस्त्रिंशत् ॥ हरिः ॐ कृष्णोसि ॥ कृष्णो
स्याखरेष्ठोग्नयेत्वा जुष्टम्प्रोक्षामिवेदिरसिबर्हिषेत्वा जुष्टाम्प्रोक्षामि ॥ ७ ॥
बर्हिरसिस्रुग्भ्यस्त्वा जुष्टम्प्रोक्षाम्यदित्यैव्युन्दनम् ॥ १ ॥ अदित्यै

व्युन्दंनमसिव्विष्ष्णोंस्तुपोंस्यूर्णम्म्रदसन्त्वास्तृणामिस्वासस्थान्दे
वेब्भ्योभुवपतयेस्वाहाभुवनपतयेस्वाहाभूतानाम्पतयेस्वाहा ॥ २ ॥
गन्धर्व्वस्त्वा । विश्श्वावसुःपरिदधातुव्विश्श्वस्यारिष्ट्यैयजमानस्यपरि
धिरस्यग्ग्निरिड ऽ ईडितः ॥ इन्द्रस्यबाहुरसिदक्षिणोव्विश्श्वस्यारि
ष्ट्यैयजमानस्यपरिधिरस्यग्ग्निरिड ऽ ईडितः ॥ मित्राव्वरुणौत्त्वो
त्तरतः परिधत्तान्ध्रुवेणधर्म्मणाव्विश्श्वस्यारिष्ट्यैयजमानस्यपरिधिर
स्यग्ग्निरिडईडितः ॥ ३ ॥ व्वीतिहोत्रन्त्वा । कवेद्युमन्तꣳ समिधीम

हि ॥ अग्नेबृहन्तंमद्ध्वरे ॥ ४॥ सुमिदंसि ॥ सुमिदंसिसूर्य्यंस्त्वापुर
स्तात्पातुकस्याश्चिदभिशंस्त्यै ॥ सवितुर्ब्बाहूस्थऽऊर्णम्म्रदसन्त्वा
स्तृणामिस्वासस्थन्देवेभ्यऽआत्वावसवोरुद्राऽआदित्याः सदन्तु
॥ ५ ॥ घृताच्यसि । जुहूर्नाम्नासेदम्प्प्रियेणधाम्नाप्प्रियꣳसदऽआ
सीदघृताच्यस्युपभृन्नाम्नासेदम्प्प्रियेणधाम्नाप्प्रियꣳसदऽआसीद
घृताच्यसिद्ध्रुवानाम्नासेदम्प्प्रियेणधाम्नाप्प्रियꣳसदऽआसीदप्प्रिये
णधाम्नाप्प्रियꣳसदऽआसीद ॥ ध्रुवाऽअसदन्नृतस्ययोनौताविष्णो ॥ ८ ॥

पाहिपाहियज्ञम्पाहियज्ञपतिंपाहिमांय्यज्ञन्यम् ॥ ६ ॥ [६] अग्ने
व्वाजजित् ॥ अग्नेव्वाजजिद्वाजन्त्वासरिष्यन्तंव्वाजजितꣳसम्मा
र्ज्मि ॥ नमोदेवेभ्यःस्वधापितृभ्यःसुयमेमेभूयास्तमस्कन्नमद्य
॥७॥ अस्कन्नमद्य । देवेभ्यऽआज्यꣳसम्भ्रियासमङ्घ्रिणाविष्णो
मात्वावक्रमिषंव्वसुमतीमग्नेतेच्छायामुपस्थेषंव्विष्णोस्स्थानमसी
तऽइन्द्रोव्वीर्य्यमकृणोदूर्ध्वोऽध्वरऽआस्थात् ॥ ८ ॥ अग्नेवेः ॥ अग्ने
वेर्होत्रंवेर्दूत्यमवतान्त्वान्द्यावापृथिवी ऽ अवत्वन्द्यावापृथिवीस्विष्ट

संहि. कृद्देवेभ्य ऽइन्द्र ऽआज्येनहविषाभूत्स्वाहासञ्ज्योतिषाज्ज्योतिः पू. अ.

॥ ९ । ॥९॥ [३] मयीदम् ॥ मयीदमिन्द्रऽइन्द्रियन्दधात्वस्मान्रायोम ॥ २ ॥
घवानःसचन्ताम् ॥ अस्माकꣳसन्त्वाशिषः सत्यानः सन्त्वाशिष
ऽउपहूतापृथिवीमातोपमाम्पृथिवीमाताह्वयतामग्निराग्नीध्रात्स्वाहा
॥ १० ॥ उपहूतोद्यौः ॥ उपहूतोद्यौष्पितोपमान्द्यौष्पिताह्वयताम
ग्निराग्नीध्रात्स्वाहा ॥ देवस्यत्वासवितुः प्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहुभ्याम्पू ॥ ९ ॥
ष्णोहस्ताभ्याम् ॥ प्रतिगृह्णाम्म्यग्नेष्ट्वास्येनप्प्राश्नामि ॥११॥ एत

न्ते । देवसवितर्य्यज्ञम्प्राहुर्बृहस्पतयेब्रह्मणे ॥ तेनयज्ञमवतेनयज्ञ
पतिन्तेनमामव ॥ १२ ॥ मनोजूतिः ॥ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्यबृ
हस्पतिर्य्यज्ञमिमन्तनोत्वरिष्टंयज्ञꣳसमिमन्दधातु ॥ विश्वेदेवा
सऽइहमादयन्तामो३म्प्रतिष्ठ ॥ १३ ॥ एषाते ॥ ऽअग्नेसमित्तयावर्द्ध
स्वचाचप्प्यायस्व ॥ वर्द्धिषीमहिचवयमाचप्प्यासिषीमहि ॥ अग्ने
वाजजिद्वाजन्त्वाससृवाꣳसंवाजजितꣳसम्मार्ज्मि ॥ १४ ॥ [५]
अग्नीषोमयोरुज्जितिम् ॥ अग्नीषोमयोरुज्जितिमनूज्जेषंवाजस्यमा

संहि. प्प्रसवेनप्प्रोहामि ॥ अग्नीषोमौतमपनुदतांय्योस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्वि पृ. अ.
॥१०॥ ष्मोव्वाजस्यैनम्प्रसवेनापोहामि ॥ इन्द्राग्न्योरुज्जितिमनूज्जेषंव्वाज ॥ २ ॥
१८ स्यमाप्प्रसवेनप्प्रोहामि ॥ इन्द्राग्नीतमपनुदतांय्योस्मान्द्वेष्टियञ्च
वयन्द्विष्मोव्वाजस्यैनम्प्रसवेनापोहामि ॥१५॥ व्वसुभ्भ्यस्त्वा । रुद्रे
भ्भ्यस्त्वादित्येभ्भ्यस्त्वासञ्जानाथान्द्यावापृथिवीमित्रावरुणौत्त्वाव्वृ
ष्ट्यावताम् ॥ व्व्यन्तुव्वयोक्तꣳरिहाणामरुताम्पृषतीर्ग्गच्छव्वशापृश्नि
र्भूत्त्वादिवङ्गच्छततोनोव्वृष्टिमावह ॥ चक्षुष्पा ऽ अग्नेसिचक्षुर्म्मे ॥१०॥

पाहि ॥१६॥ यम्परिधिम् ॥ यम्परिधिम्पर्य्यधत्थाऽअग्नेदेवपणिभि
र्गुह्यमानः ॥ तन्तऽएतमनुजोषम्भराम्म्येषनेत्त्वदपचेतयाताऽअ
ग्नेःप्प्रियम्पाथोपीतम् ॥ १७ ॥ सꣳस्स्रवभागास्त्थेषाबृहन्तःप्प्रस्त
रेष्ठाःपरिधेयाश्च्चदेवाः ॥ इमांव्वाचमभिव्विश्श्वेगृणन्तऽआसद्यास्म्मि
न्बर्हिषिमादयद्ध्वꣳस्वाहाव्वाट् ॥१८॥ घृताचीस्त्थः ॥ घृताचीस्त्थो
धुर्य्यौपातꣳसुम्म्नेस्त्थःसुम्म्नेमाधत्तम् ॥ यज्ञनमश्च्चतऽउपचयज्ञस्य
शिवेसन्तिष्ठस्वस्विष्टेमेसन्तिष्ठस्व ॥१९॥ [५] अग्नेदब्धायो । शी

॥११॥ तमपाहिमादिद्योः पाहिप्रसित्यैपाहिदुरिष्ट्यैपाहिदुरद्मन्याऽअविष
न्नः पितुङ्कृणुसुषदायोनौस्वाहावाडग्नयेसंवेशपतयेस्वाहासरस्व ॥ २ ॥
त्यैयशोभगिन्यैस्वाहा ॥ २० ॥ वेदोसि ॥ वेदोसियेनत्वन्देववेददेवे
भ्योवेदोभवस्तेनमह्यंवेदोभूयाः ॥ देवागातुविदोगातुंवित्त्वागातु
मित ॥ मनसस्पतऽइमन्देवयज्ञꣳस्वाहावातेधाः ॥ २१ ॥ सम्बर्हिः ॥
सम्बर्हिरङ्क्ताꣳहविषाघृतेनसमादित्यैर्वसुभिःसम्मरुद्भिः ॥ समिन्द्रो
विश्वेभिर्देवेभिरङ्क्तान्दिव्यन्नभोगच्छतुयत्स्वाहा ॥ २२ ॥ कस्त्वा ॥ ॥११॥

कस्त्वाविमुञ्चतिसत्त्वाविमुञ्चतिकस्म्मैत्वाविमुञ्चतितस्म्मैत्वाविमु
ञ्चति ॥ पोषायरक्षसांभागोसि ॥२३॥ [४] संवर्च्चसा ॥ संवर्च्चसा
पयंसासन्तनूभिरगन्महिमनसासꣳशिवेन ॥ त्वष्टासुदत्रोविदधातु
रायोनुमार्ष्टुतन्वोयद्विलिष्टम् ॥ २४ ॥ दिविविष्णुः ॥ दिविविष्णु
र्व्यक्रꣳस्तजागतेनच्छन्दसाततोनिर्भक्तोयोस्मान्द्वेष्टियञ्चवय
न्द्विष्मोन्तरिक्षेविष्णुर्व्यक्रꣳस्तत्रैष्टुभेनच्छन्दसाततोनिर्भ
क्तोयोस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मः पृथिव्यांविष्णुर्व्यक्रꣳस्तगा

संहि. यन्त्रेणच्छन्दसातततोनिर्भ्भक्तोयोस्म्मान्द्द्वेष्टियञ्चव्वयन्द्विष्म्मोस्म्मा पू. अ.
॥१२॥ दन्नादुस्यैप्प्रतिष्ठायाऽअगन्मुस्व्वः सञ्ज्योतिषाभूम ॥ २५ ॥ स्वय ॥ २ ॥
म्भूरसि ॥ स्वयम्भूरसिश्रेष्ठोरश्मिर्व्वच्चोदाऽअसिव्वर्च्चोमेदेहि ॥
सूर्य्यस्यावृतमन्न्वावर्त्ते ॥ २६ ॥ अग्नेगृहपते । सुगृहपतिस्त्वयां
ग्नेहङ्गृहपतिनाभूयासꣳ सुगृहपतिस्त्वम्मयाग्नेगृहपतिनाभूयाः ॥
अस्थूरिणौगार्हपत्त्यानिसन्तुशतꣳ हिमाः सूर्य्यस्यावृतमन्न्वावर्त्ते
॥ २७ ॥ अग्नेव्व्रतपते । व्व्रतमचारिषन्तदशकन्तन्मेराधीदमहंय्यऽए ॥१२॥

वास्म्मुसोस्म्म ॥ २८ ॥ [५] अग्नयेकव्यवाहनायस्वाहासोमाय
पितृमतेस्वाहा ॥ अपहताऽअसुरारक्षाᳬसिवेदिषदः ॥ २९ ॥ येरूपा
णि । प्प्रतिमुञ्चमानाऽअसुराऽसन्तः स्वधयाचरन्ति ॥ परापुरोनिपु
रायेभरन्त्यग्निष्टाँल्लोकात्प्रणुदात्यस्म्मात् ॥ ३० ॥ अत्रपितरः ॥ अ
त्रपितरोमादयध्वंय्यथाभागमावृषायध्वम् ॥ अमीमदन्तपितरोयथा
भागमावृषायिषत ॥ ३१ ॥ नमोवऽपितरोरसायनमोवऽपितरऽशो
षायनमोवऽपितरोजीवायनमोवः पितरः स्वधायैनमोवः पितरोघो

संहि. पू. अ.

३॥१॥ ॥ ३ ॥

रायनमोवः पितरोमन्यवेनमोवःऽपितरः पितरोनमोवोगृहान्नः पित
रोदत्तसतोवः पितरोदेष्मैतद्वः पितरोवासऽआधत्त ॥ ३२ ॥ आधं
त्त । पितरोगर्भङ्कुमारम्पुष्करस्रजम् ॥ यथेहपुरुषोसत् ॥ ३३ ॥
ऊर्ज्जंवहन्तीः ॥ ऊर्ज्जंवहन्तीरमृतङ्घृतम्पयः कीलालम्परिस्रुतम् ॥
स्वधास्थतर्प्पयतमेपितॄन् ॥ ३४ ॥ [६] इति श्रीवाजसनेयसंहि
तायां द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥ ॥१३॥

अथानुवाकसूत्रम् । समिधाग्निम् । भूर्भुवःस्वश्चतुष्कावग्निर्ज्यो

तिर्द्वै उपभ्रयन्तः षड्विंशतिर्भूर्भुवः स्वश्चतस्रो गृहामा तिस्रः पघा
सिनः पञ्च पूर्णादर्वि द्वे अक्षन्नमीमदन्तषडेषते सप्त दश त्रिषष्टिः ॥
हरिः ॐ समिधाग्निम् ॥ समिधाग्निन्दुवस्यतघृतैर्बोधयतातिथिम् ॥
आस्मिन्हव्याजुहोतन ॥ १ ॥ सुसमिद्धायशोचिषे । घृतन्तीव्रञ्जु
होतन ॥ अग्नयेजातवेदसे ॥ २ ॥ तन्त्वा ॥ समिद्भिरङ्गिरोघृतेनवर्द्ध
यामसि ॥ बृहच्छोचायविष्ठ्य ॥ ३ ॥ उपत्वा । ग्नेहविष्मतीर्घृता
चीर्यन्तुहर्यत ॥ जुषस्वसमिधोमम ॥४॥ [४] भूर्भुवः ॥ भू

संहि. ब्भूर्भुवृःस्वुर्द्यौरिव भूम्नापृथिवीवंव्वरिम्म्णा ॥ तस्यांस्तेपृथिविदेवयज पू. अ.
॥१४॥ निपृष्ठेग्निमंन्नादमुन्नाद्यायादंधे ॥५॥ आयम्॥ आयङ्गौःपृश्निरक्रमी ॥ ३ ॥
दसंदन्मातरम्पुरः ॥ पितरंञ्चप्प्रयन्त्स्वंः ॥ ६ ॥ अन्तश्चरति ॥ रोचु
नास्यप्प्राणादंपानुती ॥ व्व्यंकख्यन्महिषोदिवम् ॥७॥ त्रिङ्शद्धामं ॥
त्रिङ्शद्धामाव्विरांजतिवाक्पंतुङ्गायंधीयते ॥ प्रतिवस्तोरहुद्युभिः ॥
॥ ८ ॥ [४] अग्निर्ज्ज्योतिः ॥ अग्निर्ज्ज्योतिर्ज्ज्योतिरग्निःस्वाहासू
र्य्योज्ज्योतिर्ज्ज्योतिःसूर्य्यंःस्वाहा ॥ अग्निर्व्वर्चोज्ज्योतिर्व्वर्च्चंःस्वाहासू ॥१४॥

७६

र्य्यो वर्च्चो ज्ज्योतिर्व्वर्च्चः स्वाहा ॥ ज्योतिः सूर्य्यः सूर्य्यो ज्ज्योतिः स्वाहा
॥ ९ ॥ सजूर्द्देवेन । सवित्रासजूरात्र्येन्द्रवत्या ॥ जुषाणोऽअग्निर्व्वेतु
स्वाहा ॥ सजूर्द्देवेनसवित्रासजूरुषसेन्द्रवत्या ॥ जुषाणः सूर्य्यो व्वेतु
स्वाहा ॥१०॥ [२] उपप्रयन्तोऽअद्ध्वरम् ॥ उपप्रयन्तोऽअद्ध्वरम्म
न्त्रं व्वोचेमाग्नये ॥ आरेऽअस्म्मे चशृण्वते ॥११॥ अग्निर्म्मूर्द्धा । दिवः
ककुत्पतिः पृथिव्व्याऽअयम् ॥ अपाᳬरेताᳬसिजिन्न्वति ॥ १२ ॥ उ
भावाम् ॥ उभावामिन्द्राग्नीऽआहुवद्ध्याऽउभाराधसः सहमादयद्ध्यै ॥

संहि. उभादातारा॑विषाᳪ॑ रयीणामुभा वाज॑स्य सातये॑ हुवे वाम् ॥ १३ ॥ अ पू. अ.
॥१५॥ यन्ते॑ ॥ अयन्ते योनि॑र्ऋत्वियो यतो॑ जातो ऽअरोचथाः ॥ तञ्जानन्नग्न ॥ ३ ॥
ऽआरोहाथा॑ नो वर्द्धया रयिम् ॥ १४ ॥ अयमिह । प्प्रथमो धायि धा
तृभिर्होता यजिष्ठो ऽअध्वरेष्वीड्यः ॥ यमप्नवानो भृगवो विरुरुचु
र्वनेषु चित्रं विभ्वं विशेविशे ॥ १५ ॥ अस्य प्रत्नाम् ॥ अस्य प्रत्नाम
नु द्युतᳪ शुक्रन्दुदुह्रे ऽअह्रयः ॥ पयः सहस्रसामृषिम् ॥ १६ ॥ ॥१५॥
तनूपा ऽअग्नेसि तन्वम्मे पाह्यायुर्दा ऽअग्नेस्यायुर्म्मे देहि वर्चोदा ऽअ

ग्नेसिवर्च्चौमेदेहि ॥ अग्ग्नेयन्न्मेतन्न्वाऽऊनन्तन्न्मऽआपृण ॥ १७ ॥
इन्धानास्त्वा । शतꣳहिमाद्युमन्तꣳसमिधीमहि ॥ वयस्वन्तोवय
स्कृतꣳसहस्वन्तꣳसहस्कृतम् ॥ अग्ग्नेसपत्न्नदम्भनमदब्धासोऽअदा
ब्भ्यम् ॥ चित्रावसोस्वस्तितेपारमशीय ॥ १८ ॥ सन्त्वम् ॥ सन्त्वम
ग्ग्नेसूर्य्यस्यवर्च्चसागथाःसमृषीणाꣳस्तुतेन ॥ सम्प्रियेणधाम्न्नास
महमायुषासंवर्च्चसासम्प्रजयासꣳरायस्पोषेणग्ग्मिषीय ॥ १९ ॥ अ
न्धस्त्थ ॥ अन्धस्त्थान्धोवोभक्षीयमहस्त्थमहोवोभक्षीयोर्ज्जस्त्थो

ज्जैंवोभक्षीयरायस्पोषंस्त्थरायस्पोषंवोभक्षीय ॥ २० ॥ रेवतीरम
॥१६॥ द्धम् ॥ रेवतीरमंद्धमस्म्मिन्न्योनावस्म्मिन्न्गोष्ठेस्म्मिँल्लोकेस्म्मिन्न्क्ष ॥ ३ ॥
ये ॥ इहैवस्तमापंगात ॥२१॥ सꣳहितासि । विश्वरूप्यूर्ज्जामाविश
गौपत्त्येन ॥ उपंत्त्वाग्नेदिवेदिवेदोषांवस्तर्द्धियावयम् ॥ नमोभरन्तऽ
एमंसि ॥२२॥ राजंन्तमद्ध्वराणांङ्गोपामृतस्यदीदिविम् ॥ वर्द्धमानꣳ
स्वेदमे ॥ २३ ॥ सनः ॥ सनः पितेवसूनवेग्नेसूपायनोभव ॥ सचं
स्वानꣳस्वस्तये ॥ २४॥ अग्नेत्त्वम् ॥ अग्नेत्त्वन्नोऽअन्तमऽउतत्त्रा ॥१६॥

ताशिवोभंवाव्वरूत्थ्य ÷ ॥ व्वसुरग्ग्निर्व्वसुश्श्रवा ऽ अच्छानक्षिद्युमत्तं

मह्रयिन्दाः ॥ २५ ॥ तन्त्वा ॥ तन्त्वाशोचिष्ठदीदिवःसुम्म्नायनूनं

मीमहेसखिब्भ्यः ॥ सनोबोधिश्श्रुधीहवमुरुष्ष्याणो ऽ अघायत ः सं

मस्म्मात् ॥२६॥ इडऽएहि ॥ इडएह्यदितऽएहिकाम्म्याऽएत ॥ मयिं

वःकामधरणम्भूयात् ॥२७॥ सोमानु स्वरणं । कृणुहिब्ब्रह्मणस्प्पते ॥

कक्षीवन्तंय्यऽऔशिजः ॥२८॥ योरेवान् ॥ योरेवान्योऽअमीवहाव्वसु

वित्पुष्टिवर्द्धनः ॥ सनः ÷ सिषक्तुयस्तुरः ॥ २९ ॥ मानः ÷ ॥ मानःशंसो

ऽअरं॑रुपोधूर्ति॒ः प्प्रण॑ङ्मर्त्य॑स्य ॥ रक्षाणोब्रह्मणस्पते ॥ ३० ॥ महि॒
त्रीणाम् ॥ महि॒त्रीणामवो॑स्तुद्युक्षम्मित्रस्यांऽर्यम्म॒णः ॥ दुराधर्षंव्वरु॒
णस्य ॥ ३१ ॥ नहितेषाम् ॥ नहितेषाममाचुनना॒ध्वंसुवारणेषु ॥ ईशे॑
रिपुरघशंऽसः ॥ ३२ ॥ तेहिपुत्रासो ऽअदि॑तेः प्प्रजीवसेमर्त्याय ॥
ज्योति॒र्य्यच्छुन्त्यज॑स्रम् ॥ ३३ ॥ कुदाचुन ॥ स्त॒रीर॑सिनेन्द्रंसश्च
सिदा॒शुषे॑ ॥ उपोपेन्नुम॑घव॒न्भूय॒ऽइन्नुतेदानंन्दे॒वस्यंपृच्यते ॥ ३४ ॥ त
त्स॑वितुः ॥ तत्स॑वितुर्व्वरे॑ण्यम्भर्गोदे॒वस्यं॑धीमहि ॥ धियोयोनः॑ प्प्रचो

दयांत् ॥ ३५ ॥ शतम् १०० ॥ परितेदूडभ्भोरथोस्म्माँ२अंश्नोतुविश्व
श्वतं÷॥ येनुरक्षसिदाशुषं÷॥ ३६ ॥ [२६] भूर्भुवं÷ ॥ भूर्भुवुस्व÷
सुप्रजाः प्रजाभि÷स्या ॐ सुवीरोवीरैः सुपोषुं पोषैः ॥ नर्य्यप्प्रजा
म्मेपाहिशॐस्यंपशून्मेपाह्यथर्य्यपितुम्मेपाहि ॥३७॥ आगन्म ।
विश्ववेदसमुस्म्मभ्यंवसुवित्तंमम् ॥ अग्नेसम्म्राडभिद्युम्न्नमभिस
हऽआयच्छस्व ॥ ३८ ॥ अयमग्निः ॥ अयमुग्निर्गृहपंतिर्गार्हपत्यं
प्प्रजायांवसुवित्तमः ॥ अग्नेगृहपतेभिद्युम्न्नमभिसह ऽ आयच्छ

संहि. स्व ॥ ३९ ॥ अयमग्निः ॥ अयमग्निःपुरीष्योरयिमान्पुष्टिवर्द्धनः ॥ पू. अ.
॥१८॥ अग्नेपुरीष्याभिद्युम्नमभिसहऽआयच्छस्व ॥ ४० ॥ [४] गृहा ॥ ३ ॥
मा ।बिभीतमावेपद्ध्वमूर्ज्जम्बिभ्रतऽएमसि ॥ ऊर्ज्जम्बिभ्रद्वःसुमनाः
सुमेधागृहानैमिमनसामोदमानः ॥ ४१ ॥ येषामद्ध्येति । प्रवसन्ये
षुसौमनसोबहुः ॥ गृहानुपह्वयामहेतेनोजानन्तुजानतः ॥ ४२ ॥
उपहूताऽइह । गावऽउपहूताऽअजावयः ॥ अथोऽअन्नस्यकीलालऽ
उपहूतोगृहेषुनः ॥ क्षेमायवःशान्त्यैप्रपद्येशिवꣳशग्मꣳशंय्योःशं ॥१८॥

स्योः ॥ ४३ ॥ [३] प्रघासिनोहवामहे । मरुतश्चरिशादसः ॥
करम्भेणसजोषसः ॥ ४४ ॥ यद्ग्रामे ॥ यद्ग्रामेयदरण्येयत्सभायां
यदिन्द्रिये ॥ यदेनश्चकृमावयमिदन्तदवयजामहेस्वाहा ॥ ४५ ॥
मोषूणः ॥ मोषूणऽइन्द्रात्रपृत्सुदेवैरस्तिहिष्मातेशुष्मिन्नवयाः ॥
महश्चिद्यस्यमीढुषोयव्याहविष्मतोमरुतोवन्दतेगीः ॥ ४६ ॥ अ
क्रन्कर्म्मकर्म्मकृतःसहवाचामयोभुवा ॥ देवेभ्यःकर्म्मकृत्वास्त
म्प्रेतसचाभुवः ॥ ४७ ॥ अवभृथनिचुम्पुण । निचेरुरसिनिचुम्पु

णः ॥ अवदेवैर्द्देवकृतमेनोयासिषमवमर्त्यैर्म्मर्त्यकृतम्पुरुराव्णोदेव
रिषस्पाहि ॥ ४८ ॥ [५] पूर्ण्णादर्व्वि ॥ पूर्ण्णादर्व्विपरापतसुपूर्ण्णा
पुनरापत । वस्नेवविक्क्रीणावहाऽइषमूर्ज्जंशतक्क्रतो ॥ ४९ ॥ देहि
मे ॥ देहिमेददामितेनिमेधेहिनितेदधे ॥ निहारञ्चहरासिमेनिहार
न्निहराणितेस्वाहा ॥ ५० ॥ [२] अक्षन्नमीमदन्त ॥ अक्षन्नमी
मदन्तह्यवप्प्रियाऽअधूषत ॥ अस्तोषतस्वभानवोविप्प्रानविष्ठया
मतीयोजान्विन्द्रतेहरी ॥ ५१ ॥ सुसन्दृशन्त्वा ॥ सुसन्दृशन्त्वावय

॥१९॥

म्मघवन्त्वन्दिषीमहि ॥ प्रनूनम्पूर्णबन्धुरस्तुतोयासिवशाँ२ऽअनु
योजान्न्विन्द्रतेहरी ॥ ५२ ॥ मनोनु ॥ मनोन्न्वाह्वामहेनाराशꣳसे
नस्तोमेन ॥ पितॄणाञ्चमन्मभिः ॥ ५३ ॥ आनः ॥ आनऽएतु
मनःपुनः क्रत्वेदक्षायजीवसे ॥ ज्योक्चसूर्य्यन्दृशे ॥ ५४ ॥ पुनर्न्नः
पितरोमनोददातुदैव्योजनः ॥ जीवंव्रातꣳसचेमहि ॥ ५५ ॥ वयꣳ
सोमव्रतेतवमनस्तनूषुबिभ्रतः ॥ प्रजावन्तꣳसचेमहि ॥ ५६ ॥
[६] एषते । रुद्रभागःसहस्वस्राम्बिकयातञ्जुषस्वस्वाहैषतेरुद्र

भागऽआखुस्तेपशुः ॥ ५७ ॥ अवरुद्रम् ॥ अवरुद्रमदीमह्यवदेव
न्त्र्यम्बकम् ॥ यथानोवस्यसस्करद्यथानःश्रेयसस्करद्यथानोव्यव
साययात् ॥ ५८ ॥ भेषजमसि । भेषजङ्गवेश्वायपुरुषायभेषजम् ॥
सुखम्मेषायमेष्यै ॥ ५९ ॥ त्र्यम्बकंयजामहे ॥ सुगन्धिम्पुष्टिव
र्द्धनम् ॥ उर्वारुकमिवबन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् ॥ त्र्यम्ब
कंयजामहेसुगन्धिम्पतिवेदनम् ॥ उर्वारुकमिवबन्धनादितोमुक्षी
यमामुतः ॥ ६० ॥ एतत्ते ॥ रुद्रावसन्तेनपरोमूजवतोतीहि ॥ अव

ततधन्वापिनाकावसःकृत्तिवासाऽअहिंहसन्नःशिवोतीहि ॥ ६१ ॥
त्र्यायुषञ्जमदग्नेःकश्यपस्यत्र्यायुषम् ॥ यद्देवेषुत्र्यायुषन्तन्नोऽअ
स्तुत्र्यायुषम् ॥ ६२ ॥ शिवोनामा ॥ शिवोनामासिस्वधितिस्तेपिता
नमस्तेऽअस्तुमामाहिंहसीः ॥ निवर्त्तयाम्म्यायुषेन्नाद्यायप्प्रजननंना
यरायस्पोषायसुप्प्रजास्त्वायसुवीर्य्याय ॥ ६३ ॥ [७] इति श्री
वाजसनेयसंहितायां तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । एदं द्वे महीनाम्पयश्चतस्र आकूत्या

संहि. ऋक्सामयोर्द्विकौ व्रतङ्कृणुत षडेषाते चतस्रो वस्व्यासि तिस्र एषते पू. अ.
॥२१॥ द्वे शुक्रन्त्वा चतस्रोदित्यास्त्वगष्टौ दश सप्तत्रिꣳशत् ॥ हरिः ॐ ॥४॥
एदम् ॥ एदमगन्मदेवयजनम्पृथिव्यायत्रदेवासोऽअजुषन्तविश्वे ॥
ऋक्सामाभ्याꣳसन्तरन्तोयजुर्भीरायस्पोषेणसमिषामदेम ॥ इ
माऽआपꣳशमुमेसन्तुदेवीरोषधेत्रायस्वस्वधितेमैनꣳहिꣳसीः ॥ १ ॥
आपोऽअस्मान् ॥ आपोऽअस्मान्मातरꣳशुन्धयन्तुघृतेनंनोघृत
प्प्वꣳपुनन्तु ॥ विश्वꣳहिरिप्रम्प्रवहन्तिदेवीरुदिदाभ्यꣳशुचिराप ॥२१॥

तऽएमि ॥ दीक्षातपसोस्तनूरसिताँत्वाशिवा ँ शग्ग्माम्परिदधे भद्द्रं

वर्णम्पुष्ष्यंन् ॥ २ ॥ [२] महीनाम्पयः ॥ महीनाम्पयोसिव्व

र्च्चोदाऽअसिव्वर्च्चोमेदेहि ॥ वृत्रस्यासिकनीनकश्चक्षुर्द्दाऽअसिचक्षु

र्म्मेदेहि ॥ ३ ॥ चित्पतिर्म्मा ॥ चित्पतिर्म्मापुनातुव्वाक्पतिर्म्मापुना

तुदेवोमासवितापुनात्त्वच्छिद्द्रेणपवित्त्रेणसूर्य्यस्यरश्मिभिः ॥ तस्य

तेपवित्त्रपतेपवित्त्रपूतस्ययत्क्कामःपुनेतच्छकेयम् ॥ ४ ॥ आवः ॥

आवोदेवासऽईमहेव्वामम्प्प्रयत्यद्ध्वरे ॥ आवोदेवासऽआशिषोयज्ञियां

सोहवामहे ॥ ५ ॥ स्वाहायज्ञम् ॥ स्वाहायज्ञम्मनसः स्वाहोरोर
न्तरिक्षात्स्वाहाद्यावापृथिवीभ्याꣳस्वाहावातादारभेस्वाहा ॥ ६ ॥
[४] आकूत्यै ॥ आकूत्यैप्रयुजेग्नयेस्वाहामेधायैमनसेग्नयेस्वा
हादीक्षायैतपसेग्नयेस्वाहासरस्वत्यैपूष्णेग्नयेस्वाहा ॥ आपोदेवी
बृहतीर्विश्वशम्भुवोद्यावापृथिवीऽउरोऽअन्तरिक्ष ॥ बृहस्पतयेह
विषाविधेमस्वाहा ॥ ७ ॥ विश्वोदेवस्य ॥ विश्वोदेवस्यनेतुर्मर्त्तो ॥२२॥
वुरीतसख्यम् ॥ विश्वोरायऽइषुध्यतिद्युम्नंवृणीतपुष्यसेस्वाहा

॥ ८ ॥ [२] ऋक्क्सामयोऽशिल्पे ॥ ऋक्क्सामयोऽशिल्पे
स्त्थस्तेवामारंभेतेमांपातमास्ययज्ञस्योदृचः ॥ शर्म्मासिशर्म्ममे
यच्छनमस्तेऽअस्तुमामाहिंसीः ॥ ९ ॥ ऊर्ग्गसि ॥ ऊर्ग्गस्याङ्गि
रस्यूर्णम्म्रदाऽऊर्ज्जम्मयिधेहि ॥ सोमस्यनीविरसिविष्णोःशर्म्मा
सिशर्म्मयजमानस्येन्द्रस्ययोनिरसिसुसस्याःकृषीस्कृधि ॥ उच्छ्र
यस्ववनस्पतऽऊर्द्ध्वोमापाह्यंहसऽआस्ययज्ञस्योदृचः ॥ १० ॥
[२] व्रतङ्कृणुत । व्रतङ्कृणुताग्निर्ब्रह्माग्निर्यज्ञोवनस्पतिर्यज्ञि

संहि. यं ॥ दैवीन्धियम्मनामहेसुमृडीकामभिष्टयेवर्च्चोधांय्यज्ञवाहसं पृ. अ.
॥२३॥ सुतीर्त्थानोऽअसद्वशे ॥ येदेवामनोजातामनोयुजोदक्षक्क्रतवस्तेनो ॥ ४ ॥
ऽवन्तुतेनःपान्तुतेभ्यःस्वाहा ॥ ११ ॥ श्वात्त्राःपीताः ॥ श्वात्त्राः
पीताभवतयूयमापोऽअस्माकमन्तरुदरेसुशेवाः ॥ ताऽअस्मभ्य
मयक्ष्माऽअनमीवाऽअनागसःस्वदन्तुदेवीरमृताऽऋतावृधः ॥ १२ ॥
इयन्ते । यज्ञियातनूरपोमुञ्चामिनप्प्रजाम् ॥ अंहोमुचःस्वाहा
कृताःपृथिवीमाविशतपृथिव्यासम्भव ॥ १३ ॥ अग्नेत्वम् ॥ अ ॥२३॥

ग्नेत्त्वꣳसुजागृहिव्वयꣳसुमन्न्दिषीमहि ॥ रक्षाणोऽअप्प्रयुच्छन्नप्प्रबु
धेनꣳपुनस्कृधि ॥ १४ ॥ पुनर्म्मनः ॥ पुनर्म्मनꣳपुनरायुर्म्मऽआ
गन्पुनः प्प्राणः पुनरात्त्मामऽआगन्पुनश्चक्षुः पुनः श्रोत्रम्मऽआ
गन् ॥ व्वैश्वानरोऽअदब्धस्तनूपाऽअग्निर्न्नः पातुदुरितादवद्यात्
॥ १५ ॥ त्वमग्ने । व्व्रतपाऽअसिदेवऽआमर्त्येष्वा ॥ त्वंय्यज्ञे
ष्वीड्यः ॥ रास्वेयत्सोमाभूयोभरदेवोनः सवितावसोर्द्दातावस्वदात्
॥ १६ ॥ [६] एषातेशुक्रतनूरेतद्वर्च्चस्तयासम्भवभ्राजङ्गच्छ ॥

संहि. जूरंसिधृतामनंसाजुष्टाविष्णवे ॥ १७ ॥ तस्यांस्ते । सत्त्यसंवसः प्र. अ.
॥२४॥ प्प्रसवेतन्न्वोयुन्त्रमंशीयस्वाहा ॥ शुक्रमंसिचन्द्रमंस्यमृतमसिव्वैश्श्व ॥ ४ ॥
देवमंसि ॥ १८ ॥ चिदंसि । मनासिधीरंसिदक्षिणासिक्षत्रियांसि
यज्ञियास्यदितिरस्युभयतःशीर्ष्णी ॥ सानःसुप्प्राचीसुप्प्रतीच्च्येधि
मित्रस्त्वांपदिबंध्नीतांपूषाध्ध्वनस्प्पात्त्विन्द्रायाध्ध्यंक्षाय ॥ १९ ॥
अनुत्त्वामातामंन्न्यतामनुपितानुभ्भ्रातासगर्ब्भ्योनुसखासयूंत्थ्यः ॥
सादेविदेवमच्छेहीन्द्रांयसोमं ६ रुद्रस्त्वावर्त्तयतुस्वस्तिसोमंसखापु ॥२४॥

नुरेहि ॥ २० ॥ [४] व्वस्व्यसि ॥ व्वस्व्यस्यदितिरस्यादित्त्या
सिरुद्रासिचन्द्रासि ॥ बृहस्पतिष्ट्वासुम्म्नेरम्म्णातुरुद्रोव्वसुभिराचके
॥ २१ ॥ अदित्त्यास्त्वा । मूर्द्धन्नाजिघर्म्मिदेवयजनेपृथिव्व्याऽइडा
यास्पदमसिघृतवत्स्वाहा ॥ अस्म्मेरमस्वास्म्मेतेबन्धुस्त्वेरायोमे
रायोमाव्वयꣳरायस्पोषेणव्वियौष्म्मतोतोरायः ॥ २२ ॥ समक्ख्ये ।
देव्व्याधियासन्दक्षिणयोरुचक्षसा ॥ मामऽआयुःप्प्रमोषीम्मोऽअह
न्तवव्वीरंव्विदेयतवदेविसन्दृशि ॥ २३ ॥ [३] एषते । गायत्त्रोभागऽ

संहि. इतिमेसोमायब्रूतादेषतेत्रैष्टुंभोभाग ऽ इतिमेसोमायब्रूतादेषतेजाग पू. अ.
॥२५॥ तोभाग ऽ इतिमेसोमायब्रूताच्छन्दोनामानाꣳ साम्म्राज्ज्यङ्गच्छेति ॥ ४ ॥
25 मेसोमायब्रूतादास्म्माकोसिशुक्रस्तेग्ग्रह्योविचितस्त्वाविचिन्वन्तु
॥ २४ ॥ अभित्त्यम् ॥ अभित्त्यन्देवꣳसवितारमोण्योः कविक्क्रतुम
र्च्चामिसत्त्यसवꣳरत्नधामभिप्प्रियम्मतिङ्कविम् ॥ ऊर्द्ध्वायस्यामति
र्भाऽअदिद्युतत्त्सवीमनिहिरण्ण्यपाणिरमिमीतसुक्क्रतुः कृपास्वः ॥
प्रजाब्भ्यस्त्वाप्प्रजास्त्वानुप्प्राणन्तुप्प्रजास्त्वमनुप्प्राणिहि ॥ २५ ॥ ॥२५॥

[२] शुक्रन्त्वा । शुक्रेणं क्रीणामि चन्द्रश्चन्द्रेणामृतममृतेन ॥
सग्मे ते गोस्मे ते चन्द्राणि तपसस्तनूरसि प्रजापतेर्वर्ण्णः परमेणं प
शुना क्रीयसे सहस्रपोषम्पुषेयम् ॥ २६ ॥ मित्रोनः ॥ मित्रोन ऽ
एहि सुमित्रधऽ इन्द्रस्योरुमाविश दक्षिणमुशन्नुशन्तं स्योनः स्यो
नम् ॥ स्वान भ्राजाङ्घारे बम्भारे हस्त सुहस्त कृशानवेते वःसोमक्रय
णास्तान्रक्षध्वम्मा वो दभन् ॥ २७ ॥ परिमा । ग्ने दुश्चरिताद्बाधस्वामा
सुचरिते भज ॥ उदायुषा स्वायुषोदस्थाममृताँ ऽ अनु ॥ २८ ॥ प्रति

सं॰हि. ॥२६॥ पन्थाम् ॥ प्रतिपन्थामपद्महिस्वस्तिगामनेहसम् ॥ येनविश्वाःप पू. अ.
रिद्विषोवृणक्तिविन्दतेवसु ॥ २९ ॥ [४] अदित्यास्त्वक् ॥ अ ॥४॥
दित्यास्त्वगस्यदित्यैसदऽआसीद ॥ अस्तभ्नाद्द्यांवृषभोऽअन्तरि
क्षममिमीतवरिमाणम्पृथिव्याः ॥ आसीदद्विश्वाभुवनानिसम्राड्वि
श्वेत्तानिवरुणस्यव्रतानि ॥ ३० ॥ वनेषुवि ॥ वनेषुव्यन्तरिक्षन्तता
नवाजमर्वत्सुपयऽउस्रियासु ॥ हृत्सुक्रतुंवरुणोविक्ष्वग्निन्दिवि
सूर्यमदधात्सोममद्रौ ॥ ३१ ॥ सूर्यस्यचक्षुः ॥ सूर्यस्यचक्षु ॥२६॥

रारोहाग्नेरुक्ष्णःकुलीनंकम् ॥ यत्रैतंशोभिरीयसेभ्राजमानोविप
श्चिता ॥ ३२ ॥ उस्रावेतम् ॥ उस्रावेतन्धूर्षाहौयुज्येथामनश्रूऽअ
वीरहणौब्रह्मचोदनौ ॥ स्वस्तियजमानस्यगृहान्गच्छतम् ॥ ३३ ॥
भद्रोमे ॥ सिष्मक्ष्यवस्वभुवस्पतेविश्वान्यभिधामानि ॥ मात्त्वां
परिपरिणोविदन्मात्त्वांपरिपन्थिनोविदन्मात्त्वावृकाऽअघायवोवि
दन् ॥ श्येनोभूत्वापरापतयजमानस्यगृहान्गच्छतन्नौसँस्कृतम्
॥ ३४ ॥ नमोमित्रस्य ॥ नमोमित्रस्यवरुणस्यचक्षसेमहोदेवायत

दृतꣳसंपर्य्यत ॥ दूरेदृशेंदेवजांतायकेतवेंदिवस्पुत्रायसूर्य्यांयशꣳसत
॥ ३५ ॥ वरुणस्योत्तम्भंनम् ॥ वरुणस्योत्तम्भंनमसिवरुंणस्य
स्कम्भसर्ज्जनीस्त्थोवरुंणस्य ऽ ऋतसदंन्यसिवरुंणस्य ऽ ऋतसदंनम
सिवरुंणस्य ऽऋतसदंनमासींद ॥ ३६ ॥ याते ॥ यातेधामांनिहविषायजन्तितातेविश्वांपरिभूरंस्तुयज्ञम् ॥ गयस्फानंः प्रतरंणꣳसुवीरोवीरहाप्रचंरासोमदुर्य्यांन् ॥ ३७ ॥ [८] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । अग्नेस्तनूरापतये चतुष्कौ तप्तायनी द्वे इन्द्र घोषस्तिस्त्रो युञ्जतेष्टौ देवस्यत्त्वा चतस्त्रो देवस्यत्त्वा पञ्च विभूरसि चतस्त्रो ज्योतिरसि षडुरुविष्णो तिस्त्रो दश त्रिचत्वारिꣳशत ॥ हरिः ॐ अग्नेस्तनूः ॥ अग्नेस्तनूरसिविष्णवेत्त्वा सोमस्यतनूरसिविष्णवेत्त्वातिथे रातिथ्यमसिविष्णवेत्त्वाश्येनायत्त्वासोमभृतेविष्णवेत्त्वाग्नयेत्त्वारायस्पोषदेविष्णवेत्त्वा ॥ १ ॥ अग्नेर्ज्जनित्रम् ॥ अग्नेर्ज्जनित्रमसिवृषणौस्त्थऽउर्वश्यस्यायुरसिपु

हूरवाऽअसि ॥ गायत्रेणंत्त्वाच्छन्दंसामन्थामित्रैष्टुंभेनंत्त्वाच्छन्दं
सामन्थामिजागंतेनत्त्वाच्छन्दंसामन्थामि ॥ २ ॥ भवंतन्नऽ ॥
भवंतन्नऽसमंनसौसचेंतसावरेपसौं ॥ मायज्ञꣳहिंꣳसिष्टम्मायज्ञपंति
ञ्जातवेदसौशिवौभंवतमद्यनं÷ ॥ ३ ॥ अग्नावग्निश्च ॥ अग्नाव
ग्निश्चंरतिप्रविंष्टऽऋषीणाम्पुत्रोऽअंभिशस्तिपावां ॥ सनं÷स्यो
नꣳसुयजांयजेहदेवेभ्योंहव्यꣳसदमप्रंयुच्छन्त्स्वाहा ॥ ४ ॥
[४] आपंतयेत्त्वा ॥ आपंतयेत्त्वापरिंपतयेगृह्णामितनूनप्त्रेशा

क्वक्रायशक्क्वंनुऽओजिंष्ठाय ॥ अनाधृष्टमस्यनाधृष्ष्यन्देवानामो
जोनंभिशस्त्याभिशास्तिपाऽअंनाभिशस्तेन्न्यमञ्ज्सासुत्त्यमुपंगेष ॐ
स्विंतेमांधाऽः ॥ ५ ॥ अग्नेंव्व्रतपाऽः ॥ अग्नेंव्व्रतपास्त्वेव्व्रंतपायात
वंतनूरियᳪसामायियोममंतनूरेषासात्त्वयिं ॥ सहनौंव्व्रतपतेव्व्रता
न्न्यनुंमेदीक्षान्दीक्षापंतिर्म्मन्न्यंतामनुतपस्तपंस्पतिः ॥ ६ ॥ अᳪ
शुरᳪशुष्टे । देवसोमाप्प्यांयतामिन्द्रांयैकधनविदें ॥ आतुब्भ्यमि
न्द्रःप्प्यायंतामात्त्वामिन्द्रांयप्प्यायस्व ॥ आप्प्यांययास्म्मान्त्सखीं

संहि. न्त्सुम्न्यामेधयांस्वस्तितेदेवसोमसुत्त्यामंशीय ॥ एष्टारायःप्प्रेषेभ पू. अ.
॥२९॥ गायऽऋतमृतवादिब्भ्योनमोद्यावापृथिवीब्भ्याम् ॥ ७ ॥ याते ॥ ॥५॥
29 यातेऽअग्नेयःशयातनूर्वर्षिष्ठागह्वरेष्ठा ॥ उग्ग्रंव्वचोऽअपावधीत्त्वे
षंव्वचोऽअपावधीत्स्वाहा ॥ यातेऽअग्नेरजःशयातनूर्वर्षिष्ठागह्वरे
ष्ठा ॥ उग्ग्रंव्वचोऽअपावधीत्त्वेषंव्वचोऽअपावधीत्स्वाहा ॥ यातेऽअ
ग्नेहरिशयातनूर्वर्षिष्ठागह्वरेष्ठा ॥ उग्ग्रंव्वचोऽअपावधीत्त्वेषंव्वचोऽअ
पावधीत्स्वाहा ॥ ८ ॥ [४] तप्तायनीमे ॥ तप्तायनीमेऽसिवि ॥२९॥

त्तायनीमिस्यवंतान्मानाथितादवंतान्माव्याथितात् ॥ विदेदग्नि
र्न्नभोनामाग्नें ऽ अङ्गिर ऽ आयुंनानाम्नोहि योस्याम्पृंथिव्यामासियत्ते
नांधृष्टन्नामंयज्ञियन्तेनत्वादंधेविदेदग्निर्न्नभोनामाग्नें ऽ अङ्गिर ऽ
आयुंनानाम्नोहि योद्वितीयस्याम्पृथिव्यामासियत्तेनांधृष्टन्नामंयज्ञिय
न्तेनत्वादंधेविदेदग्निर्न्नभोनामाग्नें ऽ अङ्गिर ऽ आयुंनानाम्नोहि यस्तृ
तीयस्याम्पृथिव्यामासियत्तेनांधृष्टन्नामंयज्ञियन्तेनत्वादंधे ॥ अनु
त्वादेववीतये ॥ ९ ॥ सिंहस्यासि ॥ सपत्नसाहीदेवेभ्यंःकल्प

संहि. स्वसिꣳह्यसिसपत्नसाहीदेवेभ्यः शुन्धस्वासिꣳह्यसिसपत्नसा पू. अ.
॥३०॥ हीदेवेभ्यः शुम्भस्व ॥ १० ॥ [२] इन्द्रघोषस्त्वा ॥ इन्द्रघोषस्त्वा ॥५॥
वसुभिः पुरस्तांत्पातुप्रचेतास्त्वारुद्रैः पश्चात्पातुमनोजवास्त्वापितृ
भिर्दक्षिणतः पातुविश्वकर्म्मात्वादित्यैरुत्तरतः पात्विदमहन्तप्तं
वार्बहिर्द्धायज्ञान्निःसृजामि ॥ ११ ॥ सिꣳह्यसि ॥ सिꣳह्यसि
स्वाहासिꣳह्यस्यादित्यवनिः स्वाहासिꣳह्यसिब्रह्मवनिः क्षत्रव ॥३०॥
निः स्वाहासिꣳह्यसिसुप्रजावनीरायस्पोषवनिः स्वाहासिꣳह्य

स्यावहदेवान्यजमानायस्वाहाभूतेभ्यस्त्वा ॥ १२ ॥ ध्रुवोसि । पृथि
वीन्दृꣳहध्रुवक्षिदस्यन्तरिक्षन्दृꣳहाच्युतक्षिदसिदिवन्दृꣳहाग्नेः पुरी
षमसि ॥ १३ ॥ [३] युञ्जतेमनः ॥ युञ्जतेमनऽउतयुञ्जतेधियोवि
प्राविप्रस्यबृहतोविपश्चितः ॥ विहोत्रादधेवयुनाविदेकऽइन्महीदे
वस्यसवितुःपरिष्टुतिःस्वाहा ॥ १४ ॥ इदंविष्णुः ॥ इदंविष्णुर्वि
चक्रमेत्रेधानिदधेपदम् ॥ समूढमस्यपाꣳसुरेस्वाहा ॥ १५ ॥ इराव
तीधेनुमती ॥ इरावतीधेनुमतीहिभूतꣳसूयवसिनीमनवेदशस्या ॥

संहि. व्यस्कभ्नारोदसीव्विष्णवेतेदाधर्त्थपृथिवीमभितोमयूखै ꣳ स्वाहा पू. अ.
॥३१॥ ॥ १६ ॥ देवश्रुतौदेवेषु ॥ देवश्रुतौदेवेष्वाघोषतम्प्राचीप्प्रेतमद्ध्वर ॥५॥
ङ्कल्पयन्तीऽऊर्द्ध्वँय्यज्ञन्नयतम्माजिह्वरतम् ॥ स्वङ्गोष्ठमावदतन्दे
वीदुर्य्येऽआयुर्म्मानिर्व्वादिष्टम्प्रजाम्मानिर्व्वादिष्टमत्ररमेथांव्वर्ष्म्मन्पृ
थिव्याः ॥ १७ ॥ व्विष्णोर्न्नु । कंव्वीर्य्याणिप्प्रवोचंय्यः पार्थिवानि
व्विममेरजाꣳसि ॥ योऽअस्कभायदुत्तरꣳसधस्त्थंव्विचक्रमाणस्त्रे
धोरुगायोव्विष्णवेत्त्वा ॥ १८ ॥ दिवोवा । व्विष्णऽउतवापृथिव्या ॥३१॥

मुहोवाव्विष्णऽउरोरन्तरिक्षात् ॥ उभाहिहस्ताव्वसुनापृणस्वाप्प्रयं
च्छदक्षिणादोतसव्याद्विष्णवेत्त्वा ॥ १९ ॥ प्रतत् ॥ प्रतद्विष्णुस्त
वतेव्वीर्य्येणमृगोनभीमःकुचरोगिरिष्ठाः ॥ यस्योरुषुत्रिषुव्विक्क्रमणे
ष्वधिक्षियन्तिभुवनानिव्विश्वा ॥ २० ॥ व्विष्णोरराटम् ॥ व्विष्णो
रराटमसिव्विष्णोःश्नप्त्रेस्त्थोव्विष्णोःस्यूरसिव्विष्णोर्द्ध्रुवोसि ॥ व्वै
ष्णवमसिव्विष्णवेत्त्वा ॥ २१ ॥ [८] देवस्यत्त्वा । सवितुःप्प्रस
वेश्विनोर्ब्बाहुब्भ्याम्पूष्णोहस्ताब्भ्याम् ॥ आददेनार्य्यसीदमहꣳरक्ष

साङ्ग्रीवाऽअपिकृन्तामि ॥ बृहन्नसिबृहद्द्रवाबृहतीमिन्द्रायव्वाचंव्वद
॥ २२ ॥ रक्षोहणंव्वलगहनम् ॥ रक्षोहणंव्वलगहनंव्वैष्णवीमिद
महन्तंव्वलगमुत्किरामियम्मेनिष्ट्योयममात्योंनिचखानेदमहन्तं
व्वलगमुत्किरामियम्मेसमानोयमसंमानोनिचखानेदमहन्तंव्वलगमु
त्किरामियम्मेसबन्धुर्य्यमसंबन्धुर्न्निचखानेदमहन्तंव्वलगमुत्किरा
मियम्मेसजातोयमसंजातोनिचखानोत्कृत्याङ्किरामि ॥ २३ ॥ स्व
राडंसि । सपत्नहासंत्त्रराडंस्यभिमातिहाजंनराडंसिरक्षोहासंर्व्वराडं

स्यमित्रहा ॥ २४ ॥ रक्षोहणौवं ॥ रक्षोहणोवोबलगहनङ्प्प्रोक्षा
मिवैष्णवान्रक्षोहणोवोबलगहनोवंनयामिवैष्णवान्रक्षोहणोवोबल
गहनोवंस्तृणामिवैष्णवान्रक्षोहणौवांबलगहनाऽउपदधामिवैष्णु
वीरक्षोहणौवांबलगहनौपर्य्यूहामिवैष्णवीवैष्णवमसिवैष्णवा
स्स्थ ॥ २५ ॥ [४] देवस्यत्त्वा । सवितुःप्प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्या
म्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ आददेनार्य्यसीदमहꣳरक्षसाङ्ग्रीवाऽअपिकृ
न्तामि ॥ यवोसियवयास्म्मद्द्वेषोयवयारातीर्दिवेत्त्वान्तरिक्षायत्त्वा

संहि. पृथिव्यैत्त्वाशुन्धन्ताँल्लोकाऽपितृषदनाःपितृषदनमसि ॥ २६ ॥ उ पू. अ.
॥२३॥ द्दिवम् ॥ उद्दिवꣳस्तभानान्तरिक्षम्पृणदृꣳहस्वपृथिव्यान्द्युतानस्त्वा ॥ ५ ॥
मारुतोमिनोतुमित्रावरुणौध्रुवेणधर्म्मणा ॥ ब्रह्मवनिंत्वाक्षत्रवनिं
रायस्पोषवनिपर्य्यूहामि ॥ ब्रह्मदृꣳहक्षत्रन्दृꣳहायुर्दृꣳहप्रजान्दृꣳ
ह ॥ २७ ॥ ध्रुवासि ॥ ध्रुवोयंयजमानोस्मिन्नायतनेप्रजयापशु
भिर्भूयात् ॥ घृतेनद्यावापृथिवीपूर्य्येथामिन्द्रस्यच्छदिरसिविश्व ॥२३॥
जनस्यच्छाया ॥ २८ ॥ परित्वा । गिर्व्वणोगिरइमाभवन्तुविश्व

ते॑ ॥ वृ॒द्धायु॒मनु॑वृद्धं॒योजु॒ष्टोभ॑वन्तु॒जुष्ट॑य॑ः ॥ २९ ॥ इन्द्र॑स्य॒स्यूर॒सी
न्द्र॑स्य॒ध्रु॒वोसि ॥ ऐ॒न्द्रम॑सि॒वै॒श्व॒दे॒वम॑सि ॥ ३० ॥ [५] वि॒भूर॑सि ।
प्र॒वाह॑णो॒वह्नि॑रसिहव्य॒वाह॑नः ॥ श्वा॒त्रो॒सि॒प्रचे॑तास्तु॒थो॒सि॒वि॒श्ववे॑
दाऽउ॒शिग॑सि ॥ ३१ ॥ उ॒शिग॑सि । क॒विरङ्घा॑रिरसि॒बम्भा॑रिरव॒स्यूर॑
सि॒दुव॑स्वा॒ञ्छु॒न्ध्यूर॑सिमार्जा॒लीय॑ः सुम्रा॒डसि॑कृ॒शानु॑ः परि॒षद्यो॑सि॒
पव॑मानो॒नभो॑सि॒प्रत॑का॒मृ॒ष्टो॒सि॒ह॒व्य॒सूद॑नऽऋ॒तधा॑मासि॒स्व॒र्ज्यो॑तिः
स॒मु॒द्रो॒सि ॥ ३२ ॥ स॒मु॒द्रो॒सि । वि॒श्वव्य॑चाऽअ॒जो॒स्येक॑पा॒दहि॑र

सिबुध्न्योवागंस्यैन्द्रमंसिसदोस्यृतस्यद्वारौमामासन्ताप्तमध्वंनाम
ध्वपतेप्रमातिरस्वस्तिमेस्मिन्पथिदेवयानेभूयान्मित्रस्यमा ॥३३॥
मित्रस्यमा । चक्षुषेक्षध्वमग्नयःसगराःसगरास्थसगरेणनाम्नारौ
द्रेणानीकेनपातमाग्नयःपिपृतमाग्नयोगोपायतंमानमोवोस्तुमामा
हिꣳसिष्ट ॥ ३४ ॥ [४] ज्योतिरसि ॥ विश्वरूपंविश्वेषान्देवानांꣳ
समित् ॥ त्वꣳसोमतनूकृद्भ्योद्वेषोभ्योन्यकृतेभ्यऽउरुयन्तासिवरू
थꣳस्वाहाजुषाणोऽअप्तुराज्यस्यवेतुस्वाहा ॥ ३५ ॥ शतम् २०० ॥ ॥३४॥

अग्ग्नेनय।सुपथाराये ऽअस्म्मान्विश्वानिदेवव्वयुनानिव्विद्वान् ॥ युयो
द्ध्यस्म्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठान्तेनम ऽउक्तिंव्विधेम ॥ ३६ ॥ अय
न्नः ॥ अयन्नो ऽअग्ग्निर्व्वरिवस्कृणोत्त्वयम्मृधः पुर ऽएतुप्प्रभिन्दन् ॥
अयंव्वाजाञ्जयतुव्वाजसातावयꣳशत्रूञ्जयतुजर्हृषाणः स्वाहा ॥३७॥
उरुव्विष्णोविक्क्रमस्वोरुक्षयायनस्कृधि ॥ घृतङ्घृतयोनेपिबप्प्रप्प्रय
ज्ञपतिन्तिरस्वाहा ॥ ३८ ॥ देवसवितः ॥ देवसवितरेषतेसोमस्तꣳ
रक्षस्वमात्त्वादभन् ॥ एतत्त्वन्देवसोमदेवोदेवाँ२ ऽउपागा ऽइदमह

संहि. म्मन्नुष्ष्यान्त्सहरायस्पोषेणस्वाहानिर्व्वरुणस्यपाशान्मुच्चये ॥ ३९ ॥ पू. अ.
॥३५॥ अग्ने॒व्रतपाः ॥ अग्ने॒व्रतपास्त्वेव्व्रतपायातवन्तनूर्म्मय्यभूदेषासात्त्वयि ॥५॥
योममन्तनूस्त्वय्यभूदियꣳसामयि ॥ यथायथन्नौव्व्रतपतेव्व्रतान्यनुमे
दीक्षान्दीक्षापतिरमꣳस्तानुतपस्तपस्पतिः ॥ ४० ॥ [६] उरुव्वि
ष्ष्णो ॥ उरुव्विष्ष्णोव्विक्क्रमस्वोरुक्षयायनस्कृधि ॥ घृतङ्घृतयोनेपि
बप्प्रप्प्रयज्ञपतिन्तिरस्वाहा ॥ ४१ ॥ अत्त्यन्यान् ॥ अत्त्यन्याँ२ऽ
अगान्नान्याँ२ऽउपागामर्व्वाक्त्वापरेब्भ्योविदम्परोवरेब्भ्यः ॥ तन्त्वा ॥३५॥

जुषामहे देवव्वनस्प्पते देवयुज्ज्यायै देवास्त्वा देवयुज्ज्यायै जुषन्ताँव्वि
ष्णवे त्त्वा ॥ ओषधे त्त्रायस्स्व स्वधिते मैनꣳहिꣳसीः ॥ ४२ ॥ द्याम्मा ॥
द्याम्मा लेखीरन्तरिक्षम्मा हिꣳसीः पृथिव्व्या सम्भव ॥ अयꣳहि त्त्वा स्व
धितिस्तेतिजानः प्प्रणिनाय महते सौभगाय ॥ अतस्त्वन्देव व्वनस्प्प
ते शतवल्शो व्विरोह सहस्स्रवल्शा व्वि वयꣳरुहेम ॥ ४३ ॥ [३] इति
श्रीवाजसनेयसंहितायां पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । देवस्य त्त्वा षडुपावीरसि पञ्च माहिः षट्

संहि. सन्ते तिस्रः समुद्रङ्गच्छ हविष्मतीर्द्विकौ हृदेत्वा पञ्च देवस्यत्त्वाष्टा पू. अ.

॥३६॥ वष्टौ सप्तत्रिꣳशत् ॥ हरिः ॐ देवस्यत्त्वा । सवितुःप्रसवेश्विनोर्बा ॥ ६ ॥

हुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ आददेनार्य्यसीदमहꣳरक्षसाङ्ग्रीवाऽ

अपिकृन्तामि ॥ यवोसियवयास्म्मद्द्वेषोयवयारातीर्द्दिवेत्त्वान्तरिक्षा

यत्त्वापृथिव्यैत्त्वाशुन्धन्ताँल्लोकाःपितृषदनाःपितृषदनमसि ॥ १ ॥

अग्ग्रेणीरसि । स्वावेशऽउन्नेतॄणामेतस्यवित्तादधित्त्वास्थास्यतिदे

वस्त्वासवितामद्ध्वानक्तुसुपिप्पलाभ्यस्त्वौषधीभ्यः ॥ द्यामग्ग्रेणा ॥३६॥

स्पृक्षऽआन्तरिक्षम्मद्ध्यैनाप्प्राः पृथिवीमुपरेणाद्दृꣳहीः ॥ २ ॥ याते ॥
यातेधामान्न्युश्मसिगमद्ध्यैयत्रगावोभूरिशृङ्गाऽअयासः ॥ अत्रा
हतदुरुगायस्यव्विष्ष्णोः परमम्पदमवभारिभूरि ॥ ब्रह्मवनिंत्त्वाक्ष
त्रवनिरायस्पोषवनिपर्य्यूहामि ॥ ब्रह्मदृꣳहक्षत्रन्दृꣳहायुर्दृꣳहप्र
जान्दृꣳह ॥ ३ ॥ व्विष्ष्णोः कर्म्माणि । पश्श्यतयतोव्व्रतानिपस्पशे ॥
इन्द्रस्ययुज्ज्यः सखा ॥ ४ ॥ तद्विष्ष्णोः । परमम्पदꣳसदापश्श्यन्ति
सूरयः ॥ दिवीवचक्षुराततम् ॥ ५ ॥ परिवीरसि ॥ परिवीरसिपरित्त्वा

संहि. दैवीर्व्विशोव्व्ययन्ताम्परीमंय्यजमानꣳरायोमनुष्ष्याणाम् ॥ दिवःसू १. अ.
॥३७॥ नुरस्येषतेपृथिव्व्याँल्लोकऽआरण्यस्तेपशुः ॥ ६ ॥ [६] उपावीरंसि ॥ ॥ ६ ॥
उपावीरस्युपदेवान्दैवीर्व्विशꣳप्प्रागुरुशिजोव्वह्निंतमान् ॥ देवंत्त्वष्ट
र्व्वसुरमहव्व्यातेस्वदन्ताम् ॥ ७ ॥ रेवतीरमंद्ध्वम् ॥ रेवतीरमंद्ध्वम्बृह
स्प्पतेधारयावसूंनि ॥ ऋतस्यत्त्वादेवहविꣳपाशेनप्प्रतिमुञ्चामिधर्षा
मानुंषꣳ ॥ ८ ॥ देवस्यत्त्वा । सवितुःप्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहुब्भ्याम्पूष्णो
हस्ताब्भ्याम् ॥ अग्नीषोमाब्भ्याञ्जुष्टन्नियुनज्मि ॥ अद्भ्यस्त्वौ ॥३७॥

षधीब्भ्योनुत्त्वामातामन्न्यतामनुपितानुब्भ्रातासगर्ब्भ्योनुसखासयू
त्थ्यः ॥ अग्नीषोमाब्भ्यान्त्वाजुष्टम्प्प्रोक्षामि ॥ ९ ॥ अपाम्पेरुः ॥
अपाम्पेरुरस्यापोदेवीःस्वदन्तुस्वात्तञ्चित्सद्देवहविः ॥ सन्तेप्प्राणो
व्वातेनगच्छताꣳसमङ्गानियजत्रैःसंय्यज्ञपतिराशिषा ॥१०॥ घृतेना
क्तौ। पशूँस्त्रायेथाꣳरेवतियजमानेप्प्रियन्धाऽआविश ॥ उरोरन्तरि
क्षात्सजूर्द्देवेनव्वातेनास्यहविषस्त्मनायजसमस्यतन्न्वाभव ॥ व्वर्षो
व्वर्षीयसियज्ञेयज्ञपतिन्धाःस्वाहादेवेब्भ्योदेवेब्भ्यःस्वाहा ॥ ११ ॥

[५] माहिं÷ ॥ माहिर्भूर्म्मा पृदाकुर्न्नमंस्तऽआतानानुर्व्वा प्प्रेहि ॥
घृतस्यंकुल्याऽउपंऽऋतस्युपत्थ्याुऽअनुं ॥ १२ ॥ देवीरापंः ॥ शुद्धा
वो॒ᳪसुपंरिविष्टादुेवेषुसुपंरिविष्टाव्व्ुयम्पंरिवेुष्टारौभूयास्म्म ॥ १३ ॥
व्वाचंन्ते ॥ व्वाचंन्तेशुन्धामिप्प्राुणन्तैंशुन्धामिुचक्षुंस्तेशुन्धामिुश्श्रो
त्रन्तेशुन्धामिुनाभिंन्तेशुन्धामिुमेढ्रन्तेशुन्धामिपायुन्तैंशुन्धामिचु
रित्राँस्तेशुन्धामि ॥ १४ ॥ मनंस्ते ॥ मनंस्तुऽआप्प्यांयतांुव्वाक्कुऽआ
प्प्यांयताम्प्राुणस्तु ऽआप्प्यांयताुञ्चक्षुंस्तु ऽ आप्प्यांयताुᳪश्श्रोत्रंन्तु ऽ

आप्प्यायताम् ॥ यत्तेक्क्रूरंयदास्त्थितन्तत्तऽआप्प्यायतान्निष्ट्यायता
न्तत्तेशुद्ध्यतुशमहोब्भ्यः ॥ ओषधेत्त्रायस्वस्वधितेमैनꣳहिꣳसीः
॥ १५ ॥ रक्षसाम्भागः ॥ रक्षसाम्भागोसिनिरस्तꣳरक्षऽइदमहꣳ
रक्षोभितिष्ठामीदमहꣳरक्षोवबाधऽइदमहꣳरक्षोधमन्तमोनयामि ॥
घृतेनद्यावापृथिवीप्प्रोर्णुवाथांव्वायोवेस्तोकानामग्निराज्ज्यस्यव्वेतु
स्वाहास्वाहाकृतेऽऊर्द्ध्वनभसम्मारुतङ्गच्छतम् ॥ १६ ॥ इदमापः ॥
इदमापःप्प्रवहतावद्यञ्चमलञ्चयत् ॥ यच्चाभिदुद्रोहानृतंय्यच्चशेपेऽ

संहि. अभीरुणम् ॥ आपोमातस्म्मादेनसःपवमानश्चमुञ्चतु ॥१७॥ [६] पू. भ. ॥ ६ ॥
॥३९॥ सन्ते ॥ सन्तेमनोमनसासम्प्राणःप्प्राणेनगच्छताम् ॥ रेडस्यग्निष्ट्वा
श्रीणात्त्वापस्त्वासमरिणन्न्वातस्यत्त्वाध्राज्यैपूष्णोरँह्याऽऊष्म
णोव्यथिषत्त्प्रयुतन्द्वेषः ॥१८॥ घृतङ्घृतपावानः ॥ घृतङ्घृतपावानः
पिबतवसांवसापावानःपिबतान्तरिक्षस्यहविरसिस्वाहा ॥ दिशः
प्रदिशऽआदिशोविदिशऽउद्दिशोदिग्भ्यःस्वाहा ॥ १९ ॥ ऐन्द्रः ॥३९॥
प्प्राणः ॥ ऐन्द्रःप्प्राणोऽअङ्गेऽअङ्गेनिदीध्यदैन्द्रऽउदानोऽअङ्गेऽअङ्गे

निधींतं ॥ देवंत्वष्टर्भूरिंतेसꣳसंमेतुसलक्ष्मायद्विषुरूपम्भवाति ॥
देवुत्रायन्तुमवंसेसखायोनुत्वामातापितरौमदन्तु ॥ २० ॥ [३]
सुमुद्रङ्गच्छ ॥ सुमुद्रङ्गच्छस्वाहान्तरिक्षङ्गच्छस्वाहादेवꣳसंविता
रङ्गच्छस्वाहामित्रावरुणौगच्छस्वाहाहोरात्रेगंच्छस्वाहाच्छन्दा ꣳ
सिगच्छस्वाहाद्यावांपृथिवीगंच्छस्वाहायुज्ञङ्गच्छस्वाहासोमंङ्गच्छ
स्वाहादिव्यन्नभौगच्छस्वाहाग्निंवैश्वानरङ्गच्छस्वाहामनोंमेहार्दि
यच्छदिवन्तेधूमोगच्छतुस्वुर्ज्योति ÷ पृथिवीम्भस्मनापृणस्वाहा

संहि. ॥ २१ ॥ मापः ॥ मापोमौषधीर्हिँसीर्द्धाम्म्नोधाम्म्नोराजँस्ततोवरु पू. अ.

॥४०॥ णनोमुञ्च ॥ यदाहुरघ्न्याऽइतिवरुणेतिशपामहेततोवरुणनोमुञ्च ॥ ६ ॥

॥ सुमित्रियानऽआपऽओषधयःसन्तुदुर्म्मित्रियास्तस्म्मैसन्तुयो

स्म्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्म्मः ॥ २२ ॥ [२] हविष्म्मतीरिमाः ॥

हविष्म्मतीरिमाऽआपोहविष्म्माँ२ऽआविवासति ॥ हविष्म्मान्दे

वोऽअध्वरोहविष्म्माँ२ऽअस्तुसूर्य्यः ॥ २३ ॥ अग्नेर्व्वः ॥ अग्नेर्व्वो ॥४०॥

पन्नगृहस्यसदसिसादयामीन्द्राग्ग्न्योर्भागधेयीस्स्थमित्रावरुणयो

र्भागधेयीस्त्थविश्वेषान्देवानाम्भागधेयीस्त्थ ॥ अमूर्य्याऽउपसूर्य्ये
याभिर्व्वासूर्य्यः सह ॥ तानोहिन्वन्त्वद्ध्वरम् ॥ २४ ॥ [२] हृदेत्त्वा
मनसेत्त्वादिवेत्त्वासूर्य्यायत्त्वा ॥ ऊर्द्ध्वमिममद्ध्वरन्दिविदेवेषुहोत्त्राय
च्छ ॥ २५ ॥ सोमराजन् ॥ सोमराजन्विश्वास्त्वम्प्रजाऽउपावरोहवि
श्वास्त्वाम्प्रजाऽउपावरोहन्तु ॥ शृणोत्त्वग्निः समिधाहवम्मेशृण्ण्व
न्त्वापोधिषणाश्चदेवीः ॥ श्रोताग्ग्रावाणोविदुषोनयज्ञꣳ शृणोतुदेवः
सविताहवम्मेस्वाहा ॥ २६ ॥ देवीरापः ॥ देवीरापोऽअपान्नपाद्योवऽ

ऊर्म्मिर्हविष्यऽइन्द्रियावान्मदिन्तमः ॥ तन्देवेभ्योदेवत्रादत्तशुक्र
पेभ्योयेषाम्भागस्थस्वाहा ॥ २७ ॥ कार्षिरसि ॥ कार्षिरसिसमुद्र
स्यत्वाक्षित्याऽउन्नयामि ॥ समापोऽअद्भिरग्मतसमोषधीभिरोष
धीः ॥ २८ ॥ यमग्ने ॥ यमग्नेपृत्सुमर्त्त्यमवावाजेषुयञ्जुनाः ॥
सयन्ताशश्वतीरिषःस्वाहा ॥ २९ ॥ [५] देवस्यत्वा ॥ देवस्यत्वा
सवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ आददेरावासि
गभीरमिममध्वरङ्कृधीन्द्रायसुषूतमम् ॥ उत्तमेनपविनोर्ज्जस्वन्तम्मधु

मन्तुम्पर्यस्यन्तान्निग्ग्राब्भ्यास्त्थदेवश्रुतस्तर्प्पयतमामनोमे ॥ ३० ॥
मनोमे । तर्प्पयतव्वाचम्मेतर्प्पयतप्प्राणम्मेतर्प्पयतचक्षुर्म्मेतर्प्पयत
श्रोत्रम्मेतर्प्पयतात्मानम्मेतर्प्पयतप्प्रजाम्मेतर्प्पयतपशून्मेतर्प्पयत
गणान्मेतर्प्पयतगणामेमाव्वितृषन् ॥ ३१ ॥ इन्द्रायत्त्वा ॥ इन्द्राय
त्वाव्वसुमतेरुद्रवतऽइन्द्रायत्त्वादित्यवतऽइन्द्रायत्त्वाभिमातिग्घ्ने
॥ श्येनायत्त्वासोमभृतेग्नयेत्त्वारायस्पोषदे ॥ ३२ ॥ यत्ते । सोम
दिविज्ज्योतिर्य्यत्पृथिव्याय्यदुरावन्तरिक्षे । तेनास्म्मैयजमानायोरु

 रायेकृध्व्याधिंदात्रेवोचः ॥ ३३ ॥ श्वात्रास्त्थ ॥ श्वात्रास्त्थंवृत्रतुरोरा
॥४२॥ धीगूर्ताऽअमृतस्यपत्नीः ॥ तादेवीर्देवत्रेमंय्यज्ञन्नयतोपहूताःसोमं ॥ ६ ॥
स्यपिबत ॥३४॥ माभेः ॥ माभेर्म्मासंव्विक्थाऽऊर्ज्जन्धत्स्वधिषंणे
वीड्वीसतीवीडयेथामूर्ज्जन्दधाथाम् ॥ पाप्माहतोनसोमः ॥३५॥
प्रागपाक् ॥ प्रागपागुदगधराक्सर्वतस्त्वादिशऽआधावन्तु ॥ अम्बनि
ष्पररसमरीर्व्विदाम् ॥३६॥ त्वमङ्गप्रशंसिषोदेवःशविष्ठमर्त्त्यम् ॥ ॥४२॥
नत्त्वदन्न्योमघवन्नस्तिमर्डितेन्द्रब्रवीमितेवचः ॥३७॥ [८] इति

श्रीवाजसनेयसंहितायां षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

अथानुवाकसूत्रम्। वाचस्पतय उपयामगृहीतोसि त्रिकावावायो यंवा द्विकौ यावामेका तम्प्रत्क्कथा चतस्रोऽयंवेनो येदेवासस्त्रिका विन्द्राय मूर्द्धानन्द्विकौ यस्त एका प्राणाय तिस्रो मघवइन्द्राग्नीआ गतमाघौमासश्चर्षणीधृतोविश्वेदेवासऽआगतेन्द्रमरुत्वोमरुत्वन्तं वृषभम्मरुतान्त्वौजसे सजोषाइन्द्र मरुत्वाँ२इन्द्र महाँ२इन्द्रो महाँ२इन्द्र एकैकोदुत्यमष्टौ पञ्चविꣳशतिरष्टाचत्वारिꣳशत् ॥

संहि. हरिः ॐ व्वाचस्प्पतये ॥ व्वाचस्प्पतयेपवस्व्ववृष्णोऽअꣳशुब्भ्याङ्ग पू. अ.
॥४३॥ भस्तिपूतꣳ ॥ देवोदेवेब्भ्यः पवस्वयेषाम्भागोसि ॥ १ ॥ मधुमती ॥७॥
र्न्नꣳ ॥ मधुमतीर्न्नऽइषस्कृधियत्तेसोमादाब्भ्यन्नामजागृवितस्मैतेसो
मसोमायस्वाहास्वाहोर्व्वन्तरिक्षमन्न्वेमिस्वाङ्कृतोसि ॥ २ ॥ स्वाङ्कृ
तोसि । व्विश्वेब्भ्यऽइन्द्रियेब्भ्योदिव्व्येब्भ्यꣳपार्थिवेब्भ्योमनस्त्वाष्टु
स्वाहात्त्वासुभवसूर्य्यायदेवेब्भ्यस्त्वामरीचिपेब्भ्योदेवाꣳशोयस्मै ॥४३॥
त्वेडेतत्सत्यमुपरिप्प्रुताभङ्गेनहतोसौफट्प्राणायत्त्वाव्व्यानायत्त्वा

॥ ३ ॥ [३] उपयामगृंहीतोसि ॥ उपयामगृंहीतोस्यन्तर्य्यंच्छमघव
न्पाहिसोमंम् ॥ उरुष्ष्यरायऽएषोंयजस्व ॥ ४ ॥ अन्तस्तें ॥ अन्तस्ते
द्यावांपृथिवीदंधाम्म्यन्तर्दंधाम्म्युर्व्वन्तरिंक्षम् ॥ सजूर्देवेभिरवंरैःपरैं
श्चान्तर्य्यामेमंघवन्मादयस्व ॥ ५ ॥ स्वाङ्कृंतोसि ॥ स्वाङ्कृंतोसिविश्वें
भ्यऽइन्द्रियेभ्योंदिव्येभ्यःपार्थिवेभ्योमनंस्त्वाष्टुस्वाहांत्वासुभ
वसूर्य्यांयदेवेभ्यंस्त्वामरीचिपेभ्यंऽउदानायंत्त्वा ॥ ६ ॥ [३] आवां
यो ॥ आवांयोभूपशुचिपाऽउपंनःसहस्रंन्तेनियुतोंविश्ववार ॥ उपोंते

ऽअन्धोमद्यंमयामियस्यदेवदधिषेपूर्व्वपेयंवायवेत्त्वा ॥ ७ ॥ इन्द्रवा
युऽइमे । सुताऽउपप्प्रयोभिरागतम् ॥ इन्दवोव्वामुशन्तिहि ॥ उपया
मगृहीतोसिव्वायवऽइन्द्रवायुब्भ्यान्त्वैषतेयोनिः सजोषोब्भ्यान्त्वा
॥ ८ ॥ [२] अयंव्वाम् ॥ अयंव्वाम्मित्त्रावरुणासुतःसोमऽऋतावृधा ॥ म
मेदिहश्श्रुतꣳहवम् ॥ उपयामगृहीतोसिमित्त्रावरुणाब्भ्यान्त्वा ॥ ९ ॥
रायाव्वयम् ॥ रायाव्वयꣳससवाꣳसोमदेमहव्येनदेवायवसेनगावः ॥
तान्धेनुम्मित्त्रावरुणायुवन्नोव्विश्श्वाहाधत्तमनपस्फुरन्तीमेषतेयोनिः ॥४४॥

ऋतायुभ्यान्त्वा ॥१०॥ [२] यावाम् ॥ यावाङ्कशामधुमत्त्यश्विना
सूनृतावती ॥ तयायज्ञम्मिमिक्षतम् ॥ उपयामगृहीतोस्यश्विभ्यां
न्त्वैषतेयोनिर्म्माद्ध्वीभ्यान्त्वा ॥११॥ [१] तम्प्रत्नथा । पूर्वथाविश्व
थेमथाज्ज्येष्ठतातिम्बर्हिषदꣳ स्वर्व्विदम् ॥ प्रतीचीनंवृजनन्दोहसेधु
निमाशुञ्जयन्तमनुयासुवर्द्धसे ॥ उपयामगृहीतोसिशण्डाय त्वैषते
योनिर्व्वीरताम्पाह्यपमृष्टꣳ शण्डोदेवास्त्वाशुक्रपाः प्प्रणयन्त्वनाधृष्टा
सि ॥१२॥ सुवीरोव्वीरान् ॥ सुवीरोव्वीरान्प्प्रजनयन्परीह्यभिरायस्पो

संहि. ॥४५॥

पू. अ. ॥७॥

षेणयजमानम् ॥ सञ्जग्मानोदिवापृथिव्याशुक्रःशुक्रशोचिषानिरं
स्तःशण्डःशुक्रस्याधिष्ठानमसि ॥ १३ ॥ अच्छिन्नस्यते । देवसोम
सुवीर्य्यस्यरायस्प्पोषस्यददितारःस्याम ॥ साप्प्रथमासंस्कृतिर्व्विश्श्व
वारासप्प्रथमोव्वरुणोमित्रोऽअग्निः ॥ १४ ॥ सप्प्रथमः ॥ सप्प्रथमोबृह
स्पतिश्चिकित्वाँस्तस्माऽइन्द्रायसुतमाजुहोतस्वाहा ॥ तृम्पन्तुहो
त्रामध्वोयाःस्विष्टायाःसुप्रीताःसुहुतायत्स्वाहायाडग्नीत् ॥ १५ ॥ ॥४५॥
[४] अयंव्वेनꣳ ॥ अयंव्वेनश्चोदयत्पृश्निगर्भाज्ज्योतिर्ज्जरायूरजसो

व्विमानै ॥ इममुपाꣳसङ्गमेसूर्य्यस्यशिशुन्नविप्प्रामुतिभीरिहन्ति ॥
उपयामगृहीतोसिमर्क्कायत्त्वा ॥१६॥ मनोन । येषुहवनेषुतिग्ग्मंव्वि
पुःशच्च्यांव्वनुथोद्द्रवन्ता ॥ आयःशर्य्याभिस्तुविनृम्म्णोऽअस्याश्री
णीतादिशङ्गभस्तावेषतेयोनिः प्रजाःपाह्यपमृष्टोमर्क्कोदेवास्त्वाम
न्थिपाःप्प्रणयन्त्वनाधृष्टासि ॥ १७ ॥ सुप्प्रजाःप्प्रजाःप्प्रजनयन्प
रीह्यभिरायस्पोषेणयजमानम् ॥ सञ्जग्मानोदिवापृथिव्व्यामन्थीम
न्थिशोचिषानिरस्तोमर्क्कोमन्थिनोधिष्ठानमसि ॥ १८ ॥ [३] येदेवा

सꣳ ॥ येदेवासोदिव्येकादशस्त्थपृथिव्यामध्येकादशस्त्थ ॥ अप्सु
क्षितोमहिनैकादशस्त्थतेदेवासोयज्ञमिमञ्जुषद्ध्वम् ॥ १९ ॥ उपयाम
गृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोस्याग्रयणोसिस्वाग्रयणꣳ । पाहिय
ज्ञम्पाहियज्ञपतिंविष्णुस्त्वामिन्द्रियेणपातुविष्णुन्त्वम्पाह्यभिस
वनानिपाहि ॥ २० ॥ सोमः पवते ॥ सोमः पवतेसोमः पवतेस्मै
ब्रह्मणेस्मैक्षत्रायास्मैसुन्वतेयजमानायपवतऽइषऽऊर्ज्जेपवतेद्भ्य ॥४६॥
ऽओषधीभ्यꣳ पवतेद्यावापृथिवीभ्याम्पवतेसुभूतायपवतेविश्वेभ्य

स्त्वादेवेभ्यऽएषतेयोनिर्विश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः ॥ २१ ॥ [३]
उपयामगृहीतोसि । उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाबृहद्वतेवयस्वतऽ
उक्थाव्यङ्गृह्णामि ॥ यत्तऽइन्द्रबृहद्वयस्तस्मैत्त्वाव्विष्णवेत्त्वैषतेयो
निरुक्थेभ्यस्त्वादेवेभ्यस्त्वादेवाव्यंयज्ञस्यायुषेगृह्णामिमित्रावरु
णाभ्यान्त्वा ॥ २२ ॥ मित्रावरुणाभ्यान्त्वा । देवाव्यंयज्ञस्यायु
षेगृह्णामीन्द्रायत्त्वादेवाव्यंयज्ञस्यायुषेगृह्णामीन्द्राग्निभ्यान्त्वा
देवाव्यंयज्ञस्यायुषेगृह्णामीन्द्रावरुणाभ्यान्त्वादेवाव्यंयज्ञस्यायु

संहि. षेगृह्णामीन्द्राबृहस्पतिभ्यान्त्वादेवाव्यंयज्ञस्यायुषेगृह्णामीन्द्रावि पू. अ.
॥४७॥ ष्णुभ्यान्त्वादेवाव्यंयज्ञस्यायुषेगृह्णामि ॥२३॥ [२] मूर्द्धानंन्दि ॥ ७ ॥
वः ॥ मूर्द्धानंन्दिवोऽअरतिम्पृथिव्यावैश्वानरमृतऽआजातमग्निम् ॥
कविंसम्राजमतिथिञ्जनानांमासन्नापात्रञ्जनयन्तदेवाः ॥ २४ ॥
उपयामगृहीतोसि ॥ ध्रुवोसिध्रुवक्षितिर्ध्रुवाणान्ध्रुवतमोच्युतानाम
च्युतक्षित्तमऽएषतेयोनिर्वैश्वानरायत्त्वा ॥ ध्रुवन्ध्रुवेणमनसावाचा ॥४७॥
सोममवनयामि ॥ अथानऽइन्द्रइद्विशोसपत्नाःसमनसस्करत्

॥२५॥ [२] यस्ते । द्रप्पस्स्कन्दतियस्तेऽअ॒ꣳशुर्ग्ग्रावंच्च्युतोधिषणं

योरुपस्त्थात् ॥ अद्ध्वर्य्योर्वापरिवायस्पवित्रात्तन्तेजुहोमिमनसावष

ट्कृत॒ꣳस्वाहादेवानामुत्क्क्रमणमसि ॥२६॥ [१] प्राणायमे । वर्च्चो

दावर्च्चसेपवस्वव्व्यानायमेवर्च्चोदावर्च्चसेपवस्वोदानायमेवर्च्चोदावर्च्च

सेपवस्ववाचेमेवर्च्चोदावर्च्चसेपवस्वक्क्रतूदक्षाब्भ्याम्मेवर्च्चोदावर्च्चसेप

वस्वश्श्रोत्रायमेवर्च्चोदावर्च्चसेपवस्वचक्षुब्भ्याम्मेवर्च्चोदसौवर्च्चसेपवे

थामात्मनेमे ॥२७॥ आत्मनेमे । वर्च्चोदावर्च्चसेपवस्वौजसेमेवर्च्चो

संहि. दावर्च्चँसेपवस्वायुषेमेवर्च्चोदावर्च्चँसेपवस्वविश्वाभ्योमेप्प्रजाभ्योवर्व पू. अ.
॥४८॥ र्च्चोदसौवर्च्चँसेपवेथाम् ॥२८॥ कोँसि । कतमोसिकस्यासिकोनामा ॥७॥
सि ॥ यस्यंतेनामामंन्महियन्त्वासोमेनातीतृपाम ॥ भूर्ब्भुवः स्वः
सुप्प्रजाः प्प्रजाभिः स्याꣳ सुवीरो व्वीरैः सुपोषः पोषैः ॥ २९ ॥ [३]
उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोसिमधवेत्त्वोपयामगृहीतोसिमा
धवायत्त्वोपयामगृहीतोसिशुक्रायत्त्वोपयामगृहीतोसिशुचयेत्वोप
यामगृहीतोसिनभसेत्त्वोपयामगृहीतोसिनभस्यायत्त्वोपयामगृही ॥४८॥

तोसीषेत्त्वोपयामगृहीतोस्यूर्ज्जेत्त्वोपयामगृहीतोसिसहसेत्त्वोपयाम
गृहीतोसिसहस्यायत्त्वोपयामगृहीतोसितपसेत्त्वोपयामगृहीतोसित
पस्यायत्त्वोपयामगृहीतोस्यꣳहसस्पतयेत्त्वा ॥ ३० ॥ [१] इन्द्रा
ग्ग्नीऽआगतम् ॥ इन्द्राग्ग्नीऽआगतꣳसुतङ्गीर्ब्भिर्न्नभोव्वरेण्यम् ॥
अस्यपातन्धियेषिता ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्राग्निभ्यान्त्वैषतेयोनि
रिन्द्राग्निभ्यान्त्वा ॥ ३१ ॥ [१] आघं ॥ आघायेऽअग्निमिन्धतेस्तृ
णन्तिबर्हिरानुषक् ॥ येषामिन्द्रोसुवासखा ॥ उपयामगृहीतोस्यग्नी

संहि. ॥४९॥ न्द्राब्भ्यान्त्वैषतेयोनिरग्नीन्द्राब्भ्यान्त्वा ॥ ३२ ॥ [१] ओमासश्च पू. अ. ॥७॥
र्षणीधृतः ॥ ओमासश्चर्षणीधृतोव्विश्श्वेदेवासऽआगत ॥ दाश्वाꣳसोदा
शुषःसुतम् ॥ उपयामगृहीतोसिव्विश्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्यऽएषतेयोनि
र्व्विश्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्यः ॥ ३३ ॥ [१] व्विश्श्वेदेवासः ॥ व्विश्श्वेदेवासऽआ
गतशृणुतामऽइमꣳहवम् ॥ एदम्बर्हिर्न्निषीदत ॥ उपयामगृहीतोसि
व्विश्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्यऽएषतेयोनिर्व्विश्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्यः ॥ ३४ ॥
[१] इन्द्रमरुत्वः ॥ इन्द्रमरुत्वऽइहपाहिसोमंय्यथाशार्य्यातेऽअपि ॥४९॥

वꣳसुतस्य ॥ तवप्प्रणीतीतवꣳशूरशर्म्मन्नाविवासन्तिकवयꣳसुयज्ञाः
॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्त्वतऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वामरु
त्त्वते ॥ ३५ ॥ [१] मरुत्त्वन्तव्वृषभंव्वावृधानमकवारिन्दिव्यꣳशा
समिन्द्रम् ॥ व्विश्वासाहमवसेनूतनायोग्ग्रꣳसहोदामिहतꣳहुवेम
॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्त्वतऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वामरु
त्त्वते ॥ उपयामगृहीतोसिमरुतान्त्वौजसे ॥ ३६ ॥ [१] सजोषाऽ
इन्द्र ॥ सजोषाऽइन्द्रसगणोमरुद्भिꣳसोमम्पिबवृत्रहाशूरविद्वान् ॥

संहि. जहिशत्रूँ१रपमृधौनुदस्वाथाभयङ्कृणुहिविश्वतौनः ॥ उपयामगृ

॥५०॥ हीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्त्वतऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वामरुत्त्वते ॥३७॥ पू. अ.

१० [१] मरुत्त्वाँ२ऽइन्द्र ॥ वृषभोरणायपिबासोमंमनुष्ष्वधम्मदाय ॥ ॥ ७ ॥

आसिञ्चस्वजठरेमद्ध्वऽऊर्म्मिन्त्वꣳराजासिप्प्रतिपत्त्सुतानाम् ॥ उप

यामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्त्वतऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वामरुत्त्वते

॥ ३८ ॥ [१] महाँ२ऽइन्द्रः ॥ महाँ२ऽइन्द्रोनृवदाचर्षणिप्प्राऽउत

द्विबर्हाऽअमिनःसहोभिः ॥ अस्म्मद्र्यग्वावृधेवीर्य्यायोरुःपृथुः ॥५०॥

सुकृतङ्कर्त्तृभिर्ब्भृत ॥ उपयामगृहीतोसिमहेन्द्रायत्त्वैषतेयोनिर्म्महे
न्द्रायत्त्वा ॥३९॥ [१] महाँ२ऽइन्द्रः ॥ महाँ२ऽइन्द्रोयऽओजसाप
र्ज्जन्योवृष्टिमाँ२ऽइव ॥ स्तोमैर्व्वत्स्यस्यंव्वावृधे ॥ उपयामगृहीतोसिम
हेन्द्रायत्त्वैषतेयोनिर्म्महेन्द्रायत्त्वा ॥ ४० ॥ [१] उदुत्त्यम् ॥ उदुत्त्य
ञ्जातवेदसन्देवंव्वहन्तिकेतवः ॥ दृशेविश्वायसूर्य्यꣳस्वाहा ॥ ४१ ॥
चित्रन्देवानाम् ॥ चित्रन्देवानामुदगादनीकञ्चक्षुर्म्मित्रस्यवरुण
स्याग्नेः ॥ आप्राद्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षꣳसूर्य्यऽआत्माजगत

स्तुस्त्युषक्श्नुस्वाहा ॥ ४२ ॥ अग्ग्नेनय । सुपथाराये॒ऽअस्मान्विश्वानि
देववयुनानिविद्वान् ॥ युयोद्ध्यस्म्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठान्तेनमऽउ
क्तिंव्विधेमस्वाहा ॥ ४३ ॥ अयन्नः ॥ अयन्नोऽअग्निर्व्वरिवस्कृणोत्व
यम्मृधःपुरऽएतुप्प्रभिन्दन् ॥ अयंव्वाजाञ्जयतुव्वाजसातावयꣳशत्रू
ञ्जयतुजर्हृषाणꣳस्वाहा ॥ ४४ ॥ रूपेणवꣳ ॥ रूपेणवोरूपमभ्यागां
तुथोवोव्विश्ववेदाव्विभजतु ॥ ऋतस्यपथाप्प्रेतचन्द्रदक्षिणाव्विस्वꣳप
श्यव्व्यन्तरिक्षंय्यतस्वसदस्यैꣳ ॥ ४५ ॥ ब्राह्मणमद्य । व्विदेयम्पितृ ॥५१॥

१५०

मन्तम्पैतृमत्त्यमृषिमार्षेयꣳ सुधातुदक्षिणम् ॥ अस्म्मद्राताद्देवत्राग

च्छतप्प्रदातारमाविशत ॥ ४६ ॥ अग्नयेत्त्वा ॥ अग्नयेत्त्वामह्यंवरु

णोददातुसोमृतत्त्वमंशीयायुर्द्दात्त्रऽएधिमयोमह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्त्रेरुद्रा

यत्त्वामह्यंवरुणोददातुसोमृतत्त्वमंशीयप्प्राणोदात्त्रऽएधिवयोमह्य

म्प्रतिग्ग्रहीत्त्रेबृहस्प्पतयेत्त्वामह्यंवरुणोददातुसोमृतत्त्वमंशीयत्त्व

ग्ग्दात्त्र ऽ एधिमयोमह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्त्रेयमायत्त्वामह्यंवरुणोददातु

सोमृतत्त्वमंशीयहयोदात्त्रऽएधिवयोमह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्त्रे ॥ ४७ ॥

कोदात् ॥ कोदात्कस्माऽअदात्कामोदात्कामायादात् ॥ कामो
दाताकामः प्रतिग्रहीताकामैतत्ते ॥ ४८ ॥ [८] इति श्रीवाजसनेय
संहितायां सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । उपयामगृहीतोस्यादित्येभ्यः पंच वाममद्यद्वे
सुशर्मास्येका बृहस्पतिसुतस्यद्वे हरिरसिचतस्रः समिन्द्रणोष्टौमाहि
रेजतुर्दशमास्यः पंचकाबातिष्ठयुक्ष्वाहींद्रमिदेकैका यस्मान्नद्वेऽग्नेप
वस्वोत्तिष्ठन्नऽइत्यमुदुत्यमेकैकाऽजिघ्रद्वे विनइन्द्रवाचस्पतिंविश्वक

॥५२॥

मन्नेकैकाग्नयेत्वाचतस्र इहरातिस्तिस्रः परमेष्ठीदश त्रयोविꣳशति
स्त्रिषष्टिः ॥ हरिः ॐ उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोस्यादित्त्ये
भ्यस्त्वा ॥ विष्णऽउरुगायैषतेसोमस्तꣳरक्षस्वमात्त्वादभन् ॥ १ ॥
कदाचन । स्तरीरसिनेन्द्रसश्चसिदाशुषे ॥ उपोपेन्नुमघवन्भूयऽइन्नुते
दानन्देवस्यपृच्यतऽआदित्त्येभ्यस्त्वा ॥२॥ कदाचन । प्रयुच्छस्यु
भेनिपासिजन्मनी ॥ तुरीयादित्त्यसवनन्तऽइन्द्रियमातस्त्थावमृत
न्दिव्यादित्त्येभ्यस्त्वा ॥३॥ यज्ञोदेवानाम् ॥ यज्ञोदेवानाम्प्रत्त्योति

सं॰हि॰ सुम्नमादित्यासोभवंतामृडयन्तः ॥ आवोर्वाचीसुमतिर्ववृत्यादꣳ पू॰ अ॰
॥५३॥ होश्चिद्यावरिवोवित्तरासदादित्येभ्यस्त्वा ॥ ४ ॥ विवस्वन्नादित्य ॥ ॥ ८ ॥
53 विवस्वन्नादित्यैषतेसोमपीथस्तस्मिन्मत्स्व ॥ श्रदस्मैनरोवचसेद
धातनयदाशीर्दादम्पतीवाममश्नुतः ॥ पुमान्पुत्रोजायतेविन्दतेव
स्वधाविश्वाहारपऽएधतेगृहे ॥५॥ [५] वाममद्य । संवितर्वाममुश्वो
दिवेदिवेवाममस्मभ्यꣳसावीः ॥ वामस्यहिक्षयस्यदेवभूरेरयाधि ॥५३॥
यावामभाजःस्याम ॥ ६ ॥ उपयामगृहीतोसि । सावित्रोसिचनोधा

श्वंनोधाऽआसिचनोमयिधेहि ॥ जिन्वंयज्ञञ्जिन्वंयज्ञपतिम्भगायदे
वायत्त्वासवित्रे ॥७॥ [२] शतम् ॥३००॥ उपयामगृहीतोसि । सुश
र्म्मासिसुप्प्रतिष्ठानोबृहदुक्षायनमः ॥ विश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यऽएषते
योनिर्व्विश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः ॥ ८ ॥ [१] उपयामगृहीतोसि ॥
उपयामगृहीतोसिबृहस्प्पतिसुतस्यदेवसोमतऽइन्दोरिन्द्रियावतः प
त्नीवतोग्ग्रहाँ२ऽऋध्यासम् ॥ अहम्परस्तादहमवस्ताद्यदन्तरिक्षन्त
दुमेपिताभूत ॥ अहꣳसूर्य्यमुभयतोददर्शाहन्देवानाम्परमङ्गुहायत्

॥ ९ ॥ अग्ना३ऽइपत्नीवन् ॥ अग्ना३ऽइपत्नीवन्त्सजूर्द्देवेनुत्त्व
ष्ट्रासोमम्पिबस्वाहा ॥ प्रजापतिर्वृषासिरेतोधारेतोमयिधेहिप्प्रजापते
स्तेवृष्ण्णोरेतोधसोरेतोधामशीय ॥ १० ॥ [२] उपयामगृहीतोसि ॥
उपयामगृहीतोसिहरिरसिहारियोजनोहरिब्भ्यान्त्वा ॥ हय्योर्द्धाना
स्त्थसहसोमाऽइन्द्राय ॥ ११ ॥ यस्ते। ऽअश्वसनिर्भक्षोयोगोसनि
स्तस्यत ऽ इष्टयजुषस्तुतस्तोमस्यशस्तोक्थस्योपहूतस्योपहूतोभक्ष
यामि ॥ १२ ॥ देवकृतस्यैनसऽ ॥ देवकृतस्यैनसोवयजनमासिमनु

ष्यकृतस्यैनंसोवयजंनमसिपितृकृतस्यैनंसोवयजनमस्यात्मकृत
स्यैनंसोवयजंनमस्येनंसऽएनसोवयजंनमसि ॥ यच्चाहमेनोंविद्द्वाँ
श्चकारयच्चाविद्द्वाँस्तस्यसर्व्वस्यैनंसोवयजंनमसि ॥ १३ ॥ संव्वर्च्चसा ॥
संव्वर्च्चसापयंसासन्तनूभिरगंन्महिमनंसासꣳशिवेनं ॥ त्वष्टासुद
त्रोव्विदधातुरायोनुमार्ष्टुतन्न्वोयद्विलिष्टम् ॥ १४ ॥ [४] समिन्द्र ।
समिन्द्रणोमनसानेषिगोभिꣳसꣳसूरिभिर्म्मघवन्त्सꣳस्वस्त्या ॥
१० सम्ब्रह्मणादेवकृतंय्यदस्तिसन्देवानाꣳसुमतौयज्ञियानाꣳस्वाहा ।

। संहि. ॥ १५ ॥ संवर्च्चँसा ॥ संवर्च्चँसापयसासन्तनूभिरगन्महिमनसासꣳशि पू. अ. ।
॥५५॥ वेन । त्वष्टासुदत्रोविदधातुरायोऽनुमार्ष्टुतन्वोयद्विलिष्टम् ॥ १६ ॥ धा ॥ ८ ॥
तारातिः । सवितेदञ्जुषन्ताम्प्रजापतिर्न्निधिपादेवोऽअग्निः ॥ त्वष्टा
व्विष्णुःप्रजयासꣳरराणायजमानायद्रविणन्दधातस्वाहा ॥ १७ ॥
सुगावः ॥ सुगावोदेवाःसदनाऽअकर्म्मयऽआजग्मेदꣳसवनञ्जुषा
णाः ॥ भरमाणावहमानाहवीꣳष्यस्मेधत्तवसवोवसूनिस्वाहा
॥ १८ ॥ याँ२ऽआवह ॥ याँ२ऽआवहऽउशतोदेवदेवाँस्तान्प्रेरयस्वेऽ ॥५५॥

अग्नेसधस्थे ॥ जक्षिवाꣳसः पपिवाꣳसश्चविश्वेसुंघर्म्मꣳस्वराति

ष्ठतानुस्वाहा ॥ १९ ॥ वयꣳहि । त्वाप्प्रयतियज्ञेऽअस्मिन्नग्नेहोतार

मवृणीमहीह ॥ ऋधगयाऽऋधगुताशमिष्ठाःप्प्रजानन्यज्ञमुपयाहि

विद्वान्त्स्वाहा ॥ २० ॥ देवागातुविदः ॥ देवागातुंविदोगातुंवित्त्वागा

तुमित ॥ मनसस्पतऽइमन्देवयज्ञꣳस्वाहावातेधाः ॥ २१ ॥ यज्ञय

ज्ञम् ॥ यज्ञंयज्ञङ्गच्छयज्ञपतिङ्गच्छस्वांय्योनिङ्गच्छस्वाहा ॥ एषते

यज्ञोयज्ञपतेसहसूक्तवाकःसर्ववीरस्तञ्जुषस्वस्वाहा ॥ २२ ॥ [८]

सं.हि. माहिः ॥ माहिर्भूर्म्मापृदाकुः । उरुꣳहिराजावरुणश्चकारसूर्य्याय पू. अ.
॥५६॥ पन्थामन्वेतवाऽउ ॥ अपदेपादाप्प्रतिधातवेकरुतापवक्ताहृदयाविधं ॥ ८ ॥
श्चित् ॥ नमोवरुणायाभिष्ठितोवरुणस्यपाशः ॥ २३ ॥ अग्नेरनी
कम् ॥ अग्नेरनीकमपऽआविवेशापान्नपात्प्रतिरक्षन्नसुर्य्यम् ॥ दमेद
मेसमिधंयक्ष्यग्नेप्प्रतितेजिह्वाघृतमुच्चरण्यत्स्वाहा ॥ २४ ॥ समुद्रे
ते ॥ समुद्रेतेहृदयमप्स्वन्तःसन्त्वाविशन्त्वोषधीरुतापः ॥ यज्ञस्य
त्वायज्ञपतेसूक्तोक्तौनमोवाकेविधेमयत्स्वाहा ॥ २५ ॥ देवीरापः ॥ ॥५६॥

देवीरापऽएषवोगर्ब्भस्तꣳसुप्प्रीतꣳसुभृतम्बिभृत ॥ देवसोमैषतेलोक
स्तस्मिञ्छञ्चवक्ष्वपरिचवक्ष्व ॥ २६ ॥ अवभृथनिचुम्पुण । निचेरुर
सिनिचुम्पुणः ॥ अवदेवैर्द्देवकृतमेनोयासिषमवमर्त्यैर्म्मर्त्यकृतम्पुरु
राव्णोदेवरिषस्पाहिदेवानाꣳसमिदसि ॥ २७ ॥ [५] एजतुदश
मास्यः ॥ एजतुदशमास्योगर्ब्भोजरायुणासह ॥ यथायंव्वायुरेजति
यथासमुद्रऽएजति ॥ एवायन्दशमास्योऽअस्रञ्जरायुणासह ॥ २८ ॥
यस्यैते । यज्ञियोगर्ब्भोयस्यैयोनिर्हिरण्ययी ॥ अङ्गान्यहुतायस्यत

संहि. ॥९७॥ म्मात्त्रासमंजीगमुॐ स्वाहा ॥२९॥ पुरुदस्म्मोव्विषुरूपऽ ॥ पुरुदस्म्मो पू. अ.
व्विषुरूपऽइन्दुरन्तर्म्महिमानमानञ्जधीरः ॥ एकम्पदीन्द्विपदीन्त्रि ॥८॥
पदीञ्चतुष्पदीमष्टापदीम्भुवनानुप्प्रथन्ताॐ स्वाहा ॥ ३० ॥ मरुतो
यस्य ॥ मरुतोयस्याहिक्षयेपाथादिवोव्विमहसः ॥ ससुगोपातमोज
नः ॥ ३१ ॥ महीद्यौः । पृथिवीचनऽइमंय्यज्ञम्मिमिक्षताम् ॥ पिपृ
तान्नोभरीमभिः ॥ ३२ ॥ [५] आतिष्ठ । वृत्त्रहन्नथंय्युक्तातेब्रह्मा
णाहरी ॥ अर्व्वाचीनंसुतेमनोग्ग्रावाकृणोतुवग्गुना ॥ उपयामगृही ॥५७॥

तोसीन्द्रायत्त्वाषोडशिनेऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वाषोडशिने ॥ ३३ ॥
[१] सुष्वाहि । केशिनाहरीवृषणाकक्ष्यप्रा ॥ अथानऽइन्द्रसोमपा
गिरामुपश्रुतिञ्चर ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाषोडशिनेऽएषतेयो
निरिन्द्रायत्त्वाषोडशिने ॥३४॥ [१] इन्द्रमित् ॥ इन्द्रमिद्धरीवहतो
प्रतिधृष्टशवसम् ॥ ऋषीणाञ्चस्तुतीरुपयज्ञञ्चमानुषाणाम् ॥ उप
यामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाषोडशिनेऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वाषोडशिने
॥ ३५ ॥ [१] यस्मान्न । जातःपरोऽअन्योऽअस्तियऽआविवेशभुवं

नानिद्विश्श्वा ॥ प्रजापतिहंम्प्रजयासꣳरराणस्त्रीणिज्ज्योतीꣳषिसचते
सषोडशी ॥३६॥ इन्द्रश्श्च । सम्म्राड्वरुणश्श्वराजातौतेभक्षञ्चक्रतुरग्ग्रऽ
एतम् ॥ तयोरहमनुभक्षम्भक्षयामिवाग्ग्देवीजुषाणासोमस्यतृप्प्य
तुसहप्प्राणेनस्वाहा ॥३७॥ [२] अग्ग्नेपवस्स्व ॥ अग्ग्नेपवस्स्वस्वपाऽ
अस्म्मेवर्च्चःसुवीर्य्यम् ॥ दधद्रयिम्मयिपोषम् ॥ उपयामगृहीतोस्य
ग्नयेत्त्वावर्च्चसऽएषतेयोनिरग्ग्नयेत्त्वावर्च्चसे ॥ अग्ग्नेवर्च्चस्विन्वर्च्चस्वाँ ॥५८॥
स्त्वन्देवेष्ष्वासिवर्च्चस्वानहम्मनुष्ष्येषुभूयासम् ॥ ३८ ॥ [१] उत्ति

ष्ठन्नोजंसा ॥ उत्तिष्ठन्नोजंसासहपीत्वीशिप्प्रेऽअवेपयः ॥ सोमंमि
न्द्रचमूसुतम् ॥ उपयामगृंहीतोसीन्द्रायत्त्वौजंसऽएषतेयोनिरिन्द्रा
यत्त्वौजंसे ॥ इन्द्रौजिष्ठौजिष्ठस्त्वन्देवेष्ष्वस्योजिष्ठोहम्मंनुष्ष्येषु
भूयासम् ॥ ३९ ॥ [१] अदृश्रमस्य ॥ केतवोव्विरश्म्मयोजनाँ२ऽअ
नुं ॥ भ्राजंन्तोऽअग्नयोयथा ॥ उपयामगृंहीतोसिसूर्य्यायत्त्वाभ्रा
जायैषतेयोनिःसूर्य्यायत्त्वाभ्राजाय ॥ सूर्य्यभ्राजिष्ठभ्राजिष्ठ
स्त्वन्देवेष्ष्वसिभ्राजिष्ठोहम्मंनुष्ष्येषुभूयासम् ॥ ४० ॥ [१] उदु

संहि. त्त्यम् ॥ उदुत्त्यञ्जातवेदसन्देवंव्वहन्तिकेतवः॥ दृशेव्विश्श्वायसूर्य्यम् ॥ पू. अ.
॥५९॥ उपयामगृहीतोसिसूर्य्यायत्त्वाभ्भ्राजायैषतेयोनि ꣳ सूर्य्यायत्त्वाभ्भ्रा ॥८॥
जाय ॥ ४१ ॥ [१] आजिग्घ्र ॥ आजिग्घ्रकलशम्मह्यात्त्वाव्विशन्त्वि
न्दवꣳ ॥ पुनरूर्जानिवर्त्तस्वसानः सहस्रन्धुक्ष्वोरुधारापयस्वतीपुन
र्म्माविशताद्द्रयिः ॥ ४२ ॥ इडेरन्ते ॥ इडेरन्तेहव्व्येकाम्म्येचन्द्रेज्ज्यो
तेदितिसरस्वतिमहिव्विश्श्रुति॥ एतातेऽअग्घ्न्येनामानिदेवेब्भ्योमासु
कृतम्ब्रूतात् ॥ ४३ ॥ [२] व्विनः । व्विनऽइन्द्रम्मृधोजहिनीचायच्छपृ ॥५९॥

तन्न्यतः ॥ योऽअस्म्माँ२ऽअभिदासत्त्यधरङ्गमयातमः ॥ उपयाम
गृहीतोसीन्द्रायत्त्वाविमृधऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वाविमृधे ॥ ४४ ॥
[१] वाचस्पतिं । विश्वकर्म्माणमूतयेमनोजुवंवाजेऽअद्याहुवेम ॥
सनोविश्वानिहवनानिजोषाद्विश्वशम्भूरवसेसाधुकर्म्मा ॥ उपयाम
गृहीतोसीन्द्रायत्त्वाविश्वकर्म्मणऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वाविश्वकर्म्म
णे ॥ ४५ ॥ [१] विश्वकर्म्मन्हविषा ॥ विश्वकर्म्मन्हविषावर्द्धनेनत्रा
तारमिन्द्रमकृणोरवद्ध्यम् ॥ तस्म्मैविशःसमनमन्तपूर्वीरयमुग्ग्रोवि

संहि. हव्योसथासत् ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाविश्श्वकर्म्मणऽएषतेयो पू. अ.
॥६०॥ निरिन्द्रायत्त्वाविश्श्वकर्म्मणे ॥ ४६ ॥ [१] उपयामगृहीतोसि ॥ उप ॥ ८ ॥
यामगृहीतोस्यग्ग्नयेत्त्वागायत्रच्छन्दसङ्गृह्णामीन्द्रायत्त्वात्रिष्टुप्च्छं
न्दसङ्गृह्णामिविश्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्योजगच्छन्दसङ्गृह्णाम्म्यनुष्टुप्ते
ऽभिगरः ॥४७॥ व्रेशीनान्त्वा ॥ व्रेशीनान्त्वापत्मन्नाधूनोमिकुकून
नानान्त्वापत्मन्नाधूनोमिभन्दनानान्त्वापत्मन्नाधूनोमिमदिन्त ॥६०॥
मानान्त्वापत्मन्नाधूनोमिमधुन्तमानान्त्वापत्मन्नाधूनोमिशुक्र

न्त्वांशुक्रआधूंनोम्म्यन्हांरूपेसूर्य्यस्यरश्मिषु ॥ ४८ ॥ कुकुभꣳरूपं
॥ वृंषभस्यरोचतेबृहच्छुक्रःशुक्रस्यपुरोगाःसोमꣳसोमस्यपुरोगाः ॥
यत्तेसोमादाभ्यन्नामजागृंवितस्म्मैत्त्वागृह्णामितस्म्मैतेसोमसोमा
यस्वाहा ॥ ४९ ॥ उशिक्त्वम् ॥ उशिक्त्वन्देवसोमाग्नेःप्प्रियम्पाथो
पीहिव्वशीत्त्वन्देवसोमेन्द्रस्यप्प्रियम्पाथोपीह्यस्म्मत्सखात्त्वन्देवसो
मव्विश्वेषान्देवानांप्प्रियम्पाथोपीहि ॥ ५० ॥ [४] इहरतिः ॥ इहर
तिरिहरमध्वमिहधृतिरिहस्वधृतिꣳस्वाहा ॥ उपसृजन्धरुणम्मात्रेधरु

णौमातरन्धयन् ॥ रायस्पोषमस्मासुदीधरत्स्वाहा ॥ ५१ ॥ सत्र
स्यऽऋद्धिः ॥ सत्रस्यऽऋद्धिरस्यगन्मज्योतिरमृताऽअभूम ॥ दिव
म्पृथिव्याऽअध्यारुहामाविदामदेवान्त्स्वर्ज्योतिः ॥ ५२ ॥ युवन्तम्
॥ युवन्तमिन्द्रापर्व्वतापुरोयुधायोनःपृतन्यादपतन्तमिद्धतंव्वज्रेणत
न्तमिद्धतम् ॥ दूरेचत्तायच्छन्त्सद्गहनंयदिनक्षत् ॥ अस्माकंशत्
त्रून्परिशूरव्विश्वतोदर्माद्दर्षीष्टव्विश्वतः ॥ भूर्भुवःस्वःसुप्रजाःप्र
जाभिःस्यामसुवीरावीरैःसुपोषाःपोषैः ॥ ५३ ॥ [३] परमेष्ठ्यभिधी

तᳪं प्रजापतिर्वाचिव्याहृतायामन्धोऽअच्छेतᳪं सवितासन्यांविश्वक
र्म्मादीक्षायाम्पूषासोमक्रयण्यामिन्द्रश्च॥५४॥इन्द्रश्च।मरुतश्चक्रया
योपोत्थितोसुरᳪं पण्यमानोमित्रःक्रीतोविष्णुः शिपिविष्टऽऊरावा
सन्नोविष्णुर्न्नरन्धिषᳪं प्रोह्यमाणᳪं सोमः ॥५५॥ प्रोह्यमाणᳪं सोम
ऽआगतोवरुण ऽआसन्द्यामासन्नोग्निराग्नीध्र ऽइन्द्रोहविर्द्धानेथर्व्वो
पावह्रियमाणोविश्वेदेवाः॥५६॥ विश्वेदेवाः॥ विश्वेदेवाऽअᳪंशुषु
न्युप्तोविष्णुराप्रीतपाऽआप्प्याय्यमानोयमःसूयमानोविष्णुः

सम्भ्रियमाणोव्वायुःपूयमानःशुक्रःपूतःशुक्रःक्षीरश्रीर्म्मन्थीसक्तु
श्रीर्व्वैश्वदेवाः ॥ ५७ ॥ विश्वेदेवाः ॥ विश्वेदेवाश्चमसेषून्नीतोसु
हौमायोद्यतोरुद्रोहूयमानोव्वातोऽभ्यावृत्तोनृचक्षाःप्रतिख्यातोभ
क्षोभक्ष्यमाणःपितरोनाराशꣳसाःसन्नःसिन्धुः ॥ ५८ ॥ सन्नःसि
न्धुरवभृथायोद्यतःसमुद्रोऽभ्यवह्रियमाणःसलिलःप्रप्लुतोययोरो
जꣳसास्कभितारजाꣳसिवीर्य्यैभिर्व्वीरतमाशविष्ठा ॥ यापत्येतेऽअप्र
तीतासहोभिर्व्विष्णूऽअगन्वरुणापूर्व्वहूतौ ॥ ५९ ॥ देवान्दिवम् ॥

देवान्दिवमगन्यज्ञस्ततोमाद्रविणमष्टुमनुष्यानन्तरिक्षमगन्यज्ञ
स्ततोमाद्रविणमष्टुपितॄन्पृथिवीमगन्यज्ञस्ततोमाद्रविणमष्टुयङ्कञ्च
लोकमगन्यज्ञस्ततोमेभद्रमभूत् ॥ ६० ॥ चतुस्त्रिꣳशत्तन्तवोयेवि
तत्निरेयऽइमंयज्ञꣳस्वधयाददन्ते ॥ तेषाञ्छिन्नꣳसम्वेतद्दधा
मिस्वाहाघर्म्मोऽअप्येतुदेवान् ॥ ६१ ॥ यज्ञस्यदोहः ॥ यज्ञस्य
दोहोविततःपुरुत्रासोऽअष्टधादिवमन्वाततान ॥ सयज्ञधुक्ष्वमहि
मेप्प्रजायाꣳरायस्पोषंविश्वमायुरशीयस्वाहा ॥ ६२ ॥ आपवस्व ॥

संहि. आपवस्वहिरण्यवदश्वंवत्सोमवीरवत् ॥ वाजङ्गोमन्तमाभरस्वाहा पू. अ.

॥६३॥ ॥६३॥ [१०] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ॥ १ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । देवसवितश्चतस्र इन्द्रस्यवज्रः पञ्च देवस्या
हंदशापयेतिस्रो वाजस्येममष्टावग्निरेकाक्षरेणैषतेचतुष्कौ सविताद्वे
अष्टौ चत्वारिꣳशत् ॥ हरिः ॐ देवसवितः ॥ देवसवितःप्रसुवयज्ञ
म्प्रसुवयज्ञपतिम्भगाय ॥ दिव्योगन्धर्वःकेतपूःकेतन्नःपुनातुवाच
स्पतिर्वाजन्नःस्वदतुस्वाहा ॥ १ ॥ ध्रुवसदन्त्वा । नृषदम्मनःसदमु ॥६३॥

पयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाजुष्टङ्गृह्णाम्म्येषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वाजुष्टत
मम् ॥ अप्प्सुषदन्त्वाघृतसदंव्योमसदमुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वा
जुष्टङ्गृह्णाम्म्येषतेयोनिरिन्द्रायत्वाजुष्टतमम् ॥ पृथिविसदन्त्वान्त
रिक्षसदन्दिविसदन्देवसदन्नाकसदमुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाजुष्टं
गृह्णाम्म्येषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वाजुष्टतमम् ॥ २ ॥ अपाꣳरसम् ॥
अपाꣳरसमुद्वयसꣳसूर्य्येसन्तꣳसमाहितम् ॥ अपाꣳरसस्ययोरस
स्तंव्वोगृह्णाम्म्युत्तममुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाजुष्टङ्गृह्णाम्म्येषतेयो

निरिन्द्रायत्त्वाजुष्टतमम् ॥ ३ ॥ ग्रहाऽऊर्ज्जाहुतयः ॥ ग्रहाऽऊर्ज्जाहु
तयोव्व्यन्तोव्विप्प्रायमतिम् ॥ तेषांव्विशिप्प्रियाणांव्वोहमिषमूर्ज्जꣳस
मग्ग्रभमुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाजुष्टङ्गृह्णाम्म्येषतेयोनिरिन्द्राय
त्त्वाजुष्टतमम् ॥ सम्पृचौस्त्थः सम्माभद्द्रेणपृङ्क्तंव्विपृचौस्त्थोव्विमापा
प्मनापृङ्क्तम् ॥ ४ ॥ [४] इन्द्रस्यव्वज्ज्रः ॥ इन्द्रस्यव्वज्ज्रोसिव्वाजसा
स्त्वयायंव्वाजꣳसेत् ॥ व्वाजस्यनुप्प्रसवेमातरम्म्महीमदितिन्नामव्वच
साकरामहे ॥ यस्यामिदंव्विश्श्वम्भुवनमाविवेशतस्यान्नोदेवः सविता ॥६४॥

धर्म्मैसाविषत् ॥ ५ ॥ अप्प्स्वुन्तः ॥ अप्प्स्वुन्तरमृतंमप्प्सुभेषज
मपामुतप्प्रशंस्तिष्ष्वश्श्वाभवंतव्वाजिनः ॥ देवीरापोयोवंऽऊर्म्मिःप्प्र
तूर्तिःकुकुन्मांव्वाजसास्तेनायंव्वाजꣳसेत् ॥ ६ ॥ व्वातोवा ॥ व्वातोवा
मनोवागन्धर्व्वाःसप्तविꣳशतिः ॥ तेऽअग्रेश्वमयुञ्जँस्तेऽअस्मिञ्जु
वमादधुः ॥ ७ ॥ व्वातरꣳहाभवव्वाजिन्न्युज्यमानऽइन्द्रस्येवदक्षिणः
श्रियैधि ॥ युञ्जन्तुत्त्वामरुतोविश्श्ववेदसऽआतेत्त्वष्टापत्सुजवन्द
धातु ॥ ८ ॥ जवोयः ॥ जवोयस्तेव्वाजिन्निहितोगुहायःश्येनेपरीत्तो

ऽअचरन्वाते ॥ तेनंनोवाजिन्बलंवान्बलेनवाजजिच्चभवसमनेच
पारयिष्णुः ॥ वाजिनोवाजजितोवाजꣳसरिष्यन्तोबृहस्पतेर्भा
गमवजिघ्रत ॥ ९ ॥ [५] देवस्याहम् ॥ देवस्याहꣳसवितुःसवेसत्य
संवसोबृहस्पतेरुत्तमन्नाकꣳरुहेयम् ॥ देवस्याहꣳसवितुःसवेसत्य
संवसऽइन्द्रस्योत्तमन्नाकꣳरुहेयम् ॥ देवस्याहꣳसवितुःसवेसत्यप्प्रं
सवसोबृहस्पतेरुत्तमन्नाकमरुहम् ॥ देवस्याहꣳसवितुःसवेसत्यप्प्रं ॥६५॥
सवसऽइन्द्रस्योत्तमन्नाकमरुहम् ॥ १० ॥ बृहस्पतेवाजम् ॥ बृहस्प

तेव्वाजंञ्जयतबृहस्पतयेव्वाचंव्वदतबृहस्पतिंव्वाजंञ्जापयत ॥ इन्द्रव्वा
जंञ्जयेन्द्रायव्वाचंव्वदतेन्द्रंव्वाजंञ्जापयत ॥ ११ ॥ एषावं÷ ॥ एषावꣳ
सासत्त्यासंव्वागभूद्ययाबृहस्पतिंव्वाजमजीजपताजीजपतबृहस्पतिं
व्वाजंव्वनस्पतयोव्विमुञ्चध्वम् ॥ एषावꣳसासत्त्यासंव्वागभूद्ययेन्द्रं
व्वाजमजीजपताजीजपतेन्द्रंव्वाजंव्वनस्पतयोव्विमुञ्चध्वम् ॥ १२ ॥
देवस्याहम् ॥ देवस्याहꣳसवितुःसवेसत्त्यप्प्रसवसोबृहस्पतेर्व्वाज
जितोव्वाजंञ्जेषम् ॥ व्वाजिनोव्वाजजितोध्वनस्कभ्नुवन्तोयोजनामि

संहि. मांनाꣳकाष्ठाङ्गच्छत ॥ १३ ॥ एषस्यः ॥ एषस्यव्वाजीक्षिपणिन्तुर पू. अ.
॥६६॥ ण्ण्यतिग्ग्रीवायांम्बद्धोऽअपिकक्षऽआसनि ॥ क्रतुन्दधिक्क्राऽअनुसꣳ ॥ ९ ॥
सनिष्ष्यदत्पथामङ्काꣳस्यन्वापनीफणत्स्वाहा ॥ १४ ॥ उतस्म ॥
उतस्मास्यद्द्रवतस्तुरण्ण्यतः पर्ण्णन्नवेरनुवातिप्प्रगर्द्धिनः ॥ श्येनस्येव
वद्ध्रजतोऽअङ्कसम्परिदधिक्क्राव्णः सहोर्ज्जातरित्रतꣳस्वाहा ॥ १५ ॥
शन्नः ॥ शन्नोभवन्तुव्वाजिनोहवेषुदेवतातामितद्द्रवꣳस्वर्क्काः ॥ जम्भ
यन्तोहिम्वृकꣳरक्षाꣳसिसनेम्म्यस्मद्युयवन्नमीवाः ॥ १६ ॥ तेनः ॥ ॥६६॥

८

तेनोऽअर्व्वन्तोहवनश्श्रुतोहवंविश्वेशृण्वन्तुवाजिनोमितद्द्रवः ॥ स
हस्रसामेधसातासनिष्यवोमहोयेधनंसमिथेषुजभ्रिरे ॥ १७ ॥ वा
जेवाजेवत ॥ वाजिनोनोधनेषुविप्राऽअमृताऽऋतज्ञाः ॥ अस्यमद्ध्वः
पिबतमादयद्ध्वन्तृप्तायातपथिभिर्द्देवयानैः ॥ १८ ॥ आमावाजस्य
प्रसवोजगम्म्यादेमेद्यावापृथिवीविश्वरूपे ॥ आमागन्ताम्पितरामा
तराचामासोमोऽअमृतत्वेनगम्म्यात् ॥ वाजिनोवाजजितोवाजंस
१२ ससृवांसोबृहस्पतेर्भागमवजिघ्रतनिमृजानाः ॥ १९ ॥ [१०]

आ॒प॒ये॒स्वाहा॑ ॥ स्वा॒प॒ये॒स्वाहा॑पि॒जाय॒स्वाहा॒क्क्रत॑वे॒स्वाहा॒व्वस॑वे॒स्वा
हा॑ह॒र्प्पत॑ये॒स्वाहा॒ह्न्हे मु॒ग्धाय॒स्वाहा॑मु॒ग्धाय॑व्वैन॑ꣳशि॒नाय॒स्वाहा॑व्विन॒ꣳ
शि॒नऽआ॒न्त्याय॒नाय॒स्वाहा॒न्त्या॑यभौव॒नाय॒स्वाहा॒भुव॑नस्य॒पत॑ये
स्वाहाधि॑पतये॒स्वाहा॑ ॥ २० ॥ आयु॑र्य॒ज्ञेन॑ । कल्पताम्प्प्रा॒णोय॒ज्ञे
न॑कल्पता॒ञ्चक्षु॑र्य॒ज्ञेन॑कल्पता॒ꣳश्श्रोत्रं॑य॒ज्ञेन॑कल्पताम्पृ॒ष्ठंय॒ज्ञे
न॑कल्पतांय॒ज्ञोय॒ज्ञेन॑कल्पताम् ॥ प्र॒जाप॑तेःप्प्र॒जाऽअ॑भूम॒स्व॑र्द्देवा
ऽअगन्म॒मृता॑ऽअभूम ॥ २१ ॥ अ॒स्मेवः॑ ॥ अ॒स्मेवो॑ऽअस्त्विन्द्रि॒ ॥६७॥

यमुस्म्मेनृम्म्णमुतक्क्रतुंरस्म्मेव्वर्च्चाँऽसिसन्तुवः ॥ नमोमात्रेपृथिव्व्यै
नमोमात्रेपृथिव्व्याऽइयन्तेराड्यन्तासियमनोध्रुवोसिधरुणः ॥ कृ
ष्यैत्त्वाक्षेमायत्त्वारय्यैत्त्वापोषायत्त्वा ॥ २२ ॥ [३] व्वाजस्येमम्
॥ व्वाजस्येमम्प्रसवःसुषुवेग्ग्रेसोमꣳराजानमोषधीष्ष्वप्प्सु ॥ ताऽ
अस्म्मब्भ्यम्मधुमतीर्ब्भवन्तुव्वयꣳराष्ट्रेजागृयामपुरोहिताः स्वाहा
॥ २३ ॥ व्वाजस्येमाम् । व्वाजस्येमाम्प्रसवःशिश्रियेदिवमिमाचव्वि
श्वाभुवनानिसम्म्राट् ॥ अदित्सन्तन्दापयतिप्प्रजानन्त्सनोरयिꣳस

देवीरग्निर्यच्छतुस्वाहा ॥ २४ ॥ वाजस्यनु । प्रसवऽआबभूवेमाचवि
श्वाभुवनानिसर्वतः ॥ सनेमिराजापरियातिविद्वान्प्रजांपुष्टिंवर्द्धय
मानोऽअस्मेस्वाहा ॥ २५ ॥ सोमꣳराजानम् । सोमꣳराजानमवसे
ग्निमन्वारभामहे ॥ आदित्यान्विष्णुꣳसूर्यम्ब्रह्माणञ्चबृहस्प
तिꣳस्वाहा ॥ २६ ॥ अर्यमणम्बृहस्पतिम् ॥ अर्यमणम्बृहस्पतिमि
न्द्रन्दानायचोदय ॥ वाचंविष्णुꣳसरस्वतीꣳसवितारञ्चवाजिनꣳ ॥६८॥
स्वाहा ॥ २७ ॥ अग्नेऽअच्छ ॥ अग्नेऽअच्छावदेहनःप्रतिनःसुमना

भव ॥ प्रनोयच्छसहस्रजित्त्वᳬहिधंनदाऽअसिस्वाहा ॥२८॥ प्रनः ॥
प्रनोयच्छत्त्वर्य्यमाप्रपूषाप्रबृहस्पतिः ॥ प्रवाग्देवीददातुनःस्वा
हा ॥ २९ ॥ देवस्यत्त्वासवितुःप्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ता
भ्याम् ॥ सरस्वत्यैवाचोयन्तुर्यन्त्रियैदधामिबृहस्पतेष्ट्वासाम्रा
ज्ज्येनाभिषिञ्चाम्यसौ ॥ ३० ॥ [८] अग्निरेकाक्षरेण। प्प्राणमुदज
यत्तमुज्जेषमश्विनौद्व्यक्षरेणद्विपदोमनुष्यानुदजयतान्तानुज्जेषंवि
ष्णुस्त्र्यक्षरेणत्रीँल्लोकानुदजयत्तानुज्जेषᳬसोमश्चतुरक्षरेणचतुष्प

॥६९॥ दꣳपशूनुदजयत्तानुज्जेषम्पूषापञ्चाक्षरेण ॥ ३१ ॥ पूषापञ्चाक्षरेण ।
पञ्चदिशऽउदजयत्ताऽउज्जेषꣳसविताषडक्षरेणषड्ऋतूनुदजयत्तानुज्जे ॥९॥
षम्मरुतः सप्ताक्षरेणसप्तग्राम्यान्पशूनुदजयँस्तानुज्जेषम्बृहस्प
तिरष्टाक्षरेणगायत्रीमुदजयत्तामुज्जेषम्मित्रोनवाक्षरेण ॥ ३२ ॥ मि
त्रोनवाक्षरेण । त्रिवृतꣳस्तोममुदजयत्तमुज्जेषंवरुणोदशाक्षरेणवि
राजमुदजयत्तामुज्जेषमिन्द्रऽएकादशाक्षरेणत्रिष्टुभमुदजयत्तामुज्जे
षंविश्वेदेवाद्वादशाक्षरेणजगतीमुदजयँस्तामुज्जेषंवसवस्त्रयोदशाक्ष ॥६९॥

रेण ॥ ३३ ॥ वसवस्त्रयोदशाक्षरेण । त्रयोदशꣳ स्तोममुदजयँस्तमु

ज्जेषꣳ रुद्राश्चतुर्दशाक्षरेणचतुर्दश ꣳ स्तोममुदजयँस्तमुज्जेषमादि

त्याः पञ्चदशाक्षरेणपञ्चदश ꣳ स्तोममुदजयँस्तमुज्जेषमदितिः षोड

शाक्षरेणषोडशꣳ स्तोममुदजयत्तमुज्जेषम्प्रजापतिः सप्तदशाक्षरेण

सप्तदशꣳ स्तोममुदजयत्तमुज्जेषम् ॥३४॥ [४] एषते । निर्ऋतेभा

गस्तञ्जुषस्वस्वाहाग्निनेत्रेभ्योदेवेभ्यः पुरःसद्भ्यः स्वाहायमनेत्रे

भ्योदेवेभ्योदक्षिणासद्भ्यः स्वाहाविश्वदेवनेत्रेभ्योदेवेभ्यः पश्चा

त्सद्भ्यः स्वाहा॑मि॒त्रावरु॑णनेत्रेभ्योवामरु॒न्नेत्रेभ्योवादे॒वेभ्य॑ उत्त
रा॒सद्भ्यः स्वाहा॒सोम॑नेत्रेभ्योदे॒वेभ्य॑ उपरि॒सद्भ्यो॒दुव॑स्वद्भ्यः स्वाहा॑
॥ ३५ ॥ येदे॒वाऽअ॒ग्निनेत्राः पु॒रः स॒दस्तेभ्यः॒ स्वाहा॒येदे॒वाय॒मने॑त्रा
दक्षिणा॒सद॒स्तेभ्यः स्वाहा॒येदे॒वावि॒श्वदे॑वनेत्राः प॒श्चात्सद॒स्तेभ्यः
स्वाहा॒येदे॒वामि॒त्रावरु॑णनेत्रावामरु॒न्नेत्रावोत्तरा॒सद॒स्तेभ्यः स्वाहा॒ये
दे॒वाः सोम॑नेत्राऽउपा॒रि॒सद॒ो॒दुव॑स्वन्त॒स्तेभ्यः स्वाहा ॥ ३६ ॥ अग्ने॒
सह॑स्व ॥ अग्ने॒सह॑स्वपृत॑नाऽअ॒भिमा॑ती॒रपा॑स्य ॥ दु॒ष्टर॒स्तर॒न्नरा॑ती॒र्व

च्चोधायुज्ञवांहसि ॥ ३७॥ देवस्यत्त्वा ॥ सवितुः प्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहु
भ्यांम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ उपाᳫंशोर्व्वीर्य्येणजुहोमिहुतᳫंरक्षुᳫं
स्वाहारक्षसान्त्वाबुधायावधिष्म्मुरक्षोवधिष्म्मामुमसौहुतः ॥३८॥
[४] सवितात्त्वासवानाᳫंसुवतामुग्निर्ग्गृहपतीनाᳫंसोमोव्वनुस्पती
नाम् ॥ बृहस्पतिर्व्वाचऽइन्द्रोज्ज्यैष्ठ्यायरुद्रः पशुभ्योमित्रः सुत्यो
व्वरुणोधर्म्मपतीनाम् ॥ ३९ ॥ इमन्देवाᳫं ॥ इमन्देवाऽअसपुत्नᳫं
सुवध्वम्महतेक्षुत्रायमहतेज्ज्यैष्ठ्यायमहतेजानराज्यायेन्द्रस्येन्द्रि

संहि. याय ॥ इममुमुष्यैपुत्रममुष्यैपुत्रमस्यैव्विशऽएषवोमीराजासोमो पु. अ

॥७१॥ स्म्माकंम्ब्राह्मणानाᳫंराजा ॥ ४० ॥ [२] इति श्रीवाजसनेयसंहि ॥१०॥

7। तायां नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । अपोदेवाश्चतस्रः सोमस्यत्विषिः पञ्चावेष्टाः सप्त सोमस्यत्वाचतस्र इन्द्रस्यवज्रः पञ्च स्योनासिचतस्रः सवित्रैकाश्विभ्यांचतस्रोष्टौ चतुस्त्रिᳫंशत् ॥ हरिःॐ अपोदेवाः ॥ अपोदेवामधुमतीरगृभ्णन्नूर्जस्वतीराजस्वश्चितानाः ॥ याभिर्म्मित्रावरुणावभ्य ॥७१॥

षिञ्चन्त्याभिरिन्द्रमनंयन्नत्यरांतीः ॥ १ ॥ वृष्णंऽऊर्म्मिः ॥ वृष्णंऽऊ
र्म्मिरंसिराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेंदेहिस्वाहावृष्णं ऽ ऊर्म्मिरंसिराष्ट्रदाराष्ट्रम
मुष्म्मैंदेहिवृषसेनोसिराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेंदेहिस्वाहांवृषसेनोसिराष्ट्रदा
राष्ट्रममुष्म्मैंदेह्यर्त्थैतंस्त्थ ॥ २ ॥ अर्त्थैतंस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेंदत्तस्वा
हार्त्थैतंस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्म्मैंदत्तौजंस्वतीस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेंद
त्तस्वाहौजंस्वतीस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्म्मैंदत्तापं÷परिवाहिणीस्त्थरा
ष्ट्रदाराष्ट्रम्मेंदत्तस्वाहापं ÷ परिवाहिणींस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैंद

त्तापाम्पतिरसिराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदेहिस्वाहापाम्पतिरसिराष्ट्रदाराष्ट्रम
मुष्मैदेह्यपाङ्गर्भोसिराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदेहिस्वाहापाङ्गर्भोसिराष्ट्रदा
राष्ट्रममुष्मैदेहिसूर्य्यत्त्वचसस्थ ॥३॥ सूर्य्यत्त्वचसस्थ । राष्ट्रदा
राष्ट्रम्मेदत्तस्वाहासूर्य्यत्त्वचसस्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तसूर्य्यव
र्चसस्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहासूर्य्यवर्चसस्थराष्ट्रदाराष्ट्रममु
ष्मैदत्तमान्दास्स्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहा मान्दास्स्थराष्ट्रदाराष्ट्र ॥७२॥
ममुष्मैदत्तव्रजक्षितस्स्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहाव्रजक्षितस्स्थरा

ष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तव्वाशाःस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहाव्वाशाःस्त्थ
राष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तशविष्ठास्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहाशवि
ष्ठास्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तशक्वरीस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहा
शक्वरीस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तजनभृतःस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेद
त्तस्वाहाजनभृतःस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तव्विश्वभृतःस्त्थराष्ट्रदा
राष्ट्रम्मेदत्तस्वाहाव्विश्वभृतःस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तापःस्वराज
१२ स्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ मधुमतीर्म्मधुमतीभिःपृच्यन्ताम्म

संहि.

॥७३॥ हिंक्षत्रङ्क्षत्रियायवन्न्वानाऽअनाधृष्टाꣳसीदतसहौजसोमहिंक्षत्रङ्क्षत्रि पू. अ.

यायदधतीꣳ ॥४॥ [४] शतम् ॥४००॥ सोमस्यत्त्विषिः ॥ सोमस्य ॥१०॥

त्त्विषिरसितवेवमेत्त्विषिम्भूयात् ॥ अग्नयेस्वाहासोमायस्वाहासवि

त्रेस्वाहासरस्वत्त्यैस्वाहापूष्णेस्वाहाबृहस्पतयेस्वाहेन्द्रायस्वाहा

घोषायस्वाहाश्लोकायस्वाहा ꣴ शायस्वाहाभगायस्वाहार्य्यम्णे

स्वाहा ॥५॥ पवित्रेस्त्थः ॥ पवित्रेस्त्थोवैष्णव्यौसवितुर्व्वःप्प्रसवऽ ॥७३॥

उत्पुनाम्म्यच्छिद्रेणपवित्रेणसूर्य्यस्यरश्मिभिः ॥ अनिभृष्टमसिवा

चोबन्धुस्तपोजाश्सोमस्यदात्रमसिस्वाहाराजस्वः ॥ ६ ॥ सधमादो
द्युम्निनीः ॥ सधमादोद्युम्निनीरापऽएताऽअनाधृष्टाऽअपस्योव्वसा
नाः ॥ पस्त्यासुचक्रेव्वरुणःसधस्थमपाꣳशिशुर्मातृतमास्वन्तः
॥ ७ ॥ क्षत्रस्योल्बम् ॥ क्षत्रस्योल्बमसिक्षत्रस्यजराय्वसिक्षत्रस्य
योनिरसिक्षत्रस्यनाभिरसीन्द्रस्यव्वार्त्रघ्नमसिमित्रस्यासिव्वरुण
स्यासित्वयायंव्वृत्रंव्वधेत् ॥ दृवासिरुजासिक्षुमासि ॥ पातैनम्प्राञ्चम्पा
तैनम्प्रत्यञ्चम्पातैनन्तिर्यञ्चन्दिग्भ्यःपात ॥८॥ आविर्मर्याः ॥

घाँद. आविर्म्मर्य्याऽआवित्तोऽअग्निर्गृहपतिरावित्तऽइन्द्रोवृद्धश्रवाऽआ पू. अ.

॥७४॥ वित्तौमित्रावरुणौधृतव्रतावावित्तꣳपूषाविश्ववेदाऽआवित्तेद्यावापृथि ॥१०॥

वीविश्वशम्भुवावावित्तादितिरुरुशर्म्मा ॥ ९ ॥ [५] अवेष्टादन्द

शूकाꣳ ॥ अवेष्टादन्दशूकाꣳप्राचीमारोहगायत्रीत्त्वावतुरथन्तरꣳ

सामंत्रिवृत्स्तोमोवसन्तऽऋतुर्ब्रह्मद्रविणन्दक्षिणामारोह ॥ १० ॥

दक्षिणामारोह । त्रिष्टुप्त्वावतुबृहत्सामपञ्चदशस्तोमोग्ग्रीष्मऽ

ऋतुःक्षत्रन्द्रविणम्प्रतीचीमारोह ॥ ११ ॥ प्रतीचीमारोह । जगती ॥७४॥

त्त्वावतुव्वैरूपꣳसामंसप्तदुशस्तोमोव्वर्षा ऽ ऋतुर्व्विड्द्रविणमुदीचीमा
रोह ॥ १२ ॥ उदीचीमारोहानुष्टुप्त्वावतुव्वैराजꣳसामैकविꣳशस्तो
मःशरदृतुःफलन्द्रविणमूर्द्ध्वामारोह ॥ १३ ॥ ऊर्द्ध्वामारोह । पङ्क्तिस्त्वा
वतुशाक्क्वररैवतेसामनीत्रिणवत्रयस्त्रिꣳशौस्तोमौहेमन्तशिशिरावृतू
व्वर्चोद्रविणम्प्रत्यस्तन्नमुचेःशिरः ॥ १४ ॥ सोमस्यत्त्विषिः ॥ सोम
स्यत्त्विषिरसितवेवमेत्त्विषिर्भूयात् ॥ मृत्योःपाह्योजोसिसहोस्य
मृतमसि ॥ १५ ॥ हिरण्ण्यरूपा ऽ उषसोव्विरोक ऽ उभाविन्द्रा ऽ उदिथः

सं॰हि. सूर्य्यश्च ॥ आरोहतंव्वरुणमित्त्रगर्त्तन्ततश्चक्षाथामदितिन्दितिञ्चमि पू. अ.
॥७५॥ त्रोसिव्वरुणोसि ॥ १६ ॥ [७] सोमस्यत्वाद्युम्न्नेनाभिषिञ्चाम्म्यग्ने ॥१०॥
र्ब्भ्राजसासूर्य्यस्यव्वर्च्चसेन्द्रस्येन्द्रियेण ॥ क्षत्त्राणाङ्क्षत्त्रपतिरेद्ध्यति
दिद्द्यून्पाहि ॥ १७॥ इमन्देवाः ॥ इमन्देवाऽअसपत्नꣳसुवद्ध्वम्मह
तेक्षत्त्रायमहतेज्ज्यैष्ठ्यायमहतेजानराज्ज्यायेन्द्रस्येन्द्रियाय ॥ इम
ममुष्ष्यपुत्त्रममुष्ष्यैपुत्त्रमस्यैव्विशऽएषवोमीराजासोमोस्म्माकम्ब्रा
ह्मणानाꣳराजा ॥ १८ ॥ प्रपर्व्वतस्य ॥ वृषभस्यपृष्ठान्नावश्चरन्तिस्व ॥७५॥

सिच्चंऽइयानाः ॥ ताऽआवंवृत्त्रन्नधरागुदंक्ताऽअहिंम्बुध्न्यमनुरीय

माणाः ॥ व्विष्णोर्व्विक्क्रमणमसिव्विष्णोर्व्विक्क्रान्तमसिव्विष्णोःक्क्रा

न्तमंसि ॥१९॥ प्रजांपतेन । त्त्वादेतान्न्यन्न्योव्विश्श्वारूपाणिपरिताबं

भूव ॥ यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोऽअस्त्वयममुष्ष्यंपितासावस्यपिता

व्वयꣳस्यांमपतयोरयीणाꣳस्वाहा ॥ रुद्द्रयत्तेक्क्रिविपरन्नामतस्म्मिं

न्हुतमंस्यमेष्टमंसिस्वाहा ॥ २० ॥ [४] इन्द्रंस्यव्वज्ज्रः ॥ इन्द्रंस्य

व्वज्ज्रोऽसिमित्त्रावरुणयोस्त्वाप्प्रशास्त्रोःप्प्रशिषायुनज्म्मि ॥ अव्यथा

॥७६॥ यैत्त्वास्वधायैत्त्वारिष्टो ऽ अर्ज्जुनोमरुताम्प्रसवेनंजयापाममनंसास
मिन्द्रियेणं ॥ २१ ॥ मातें ॥ मातंऽइन्द्रतेव्वयन्तुराषाडयुंक्तासोऽअ ।१०॥
ब्रह्मताव्विदंसाम ॥ तिष्ठारथमधियंव्वज्रहस्तारश्मीन्देंवयमसेस्व
श्वान् ॥ २२ ॥ अग्नयेंगृहपंतये ॥ अग्नयेंगृहपंतयेस्वाहासोमायव्वन
स्पतंयेस्वाहांमरुतामोजंसेस्वाहेन्द्रंस्येन्द्रियायस्वाहां ॥ पृथिंविमा
तम्मांमांहिꣳसीम्मोंऽअहन्त्वाम्॥ २३ ॥ हꣳसःशुंचिषत् ॥ हꣳसः
शुंचिषद्वसुंरन्तरिक्षसद्धोतांव्वेदिषदतिंथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वंरसदृंतस ॥७६॥

द्व्योमसदब्जागोजाऽऋतजाऽअद्रिजाऽऋतम्बृहत् ॥ २४ ॥ इयं
दसि ॥ इयदस्यायुरस्यायुर्म्मयिधेहियुङ्ङसिवर्च्चोसिवर्च्चोमयिधेह्यू
र्गस्यूर्ज्जम्मयिधेहि ॥ इन्द्रस्यवांवीर्य्यकृतोबाहूऽअभ्युपावहरामि
॥२५॥[५] स्योनासि । सुषदासिक्षत्रस्ययोनिरसि ॥ स्योनामासी
दसुषदामासीदक्षत्रस्ययोनिमासीद ॥ २६ ॥ निषसाद ॥ धृतव्रतोव
रुणःपस्त्यास्वा ॥ साम्म्राज्ज्यायसुक्रतुः ॥ २७॥ अभिभूरसि ॥ अ
भिभूरस्येतास्तेपञ्चदिशःकल्पन्ताम्ब्रह्मँस्त्वम्ब्रह्मासिसवितासि

सत्यप्प्रसवोव्वरुणोसिसत्यौजाऽइन्द्रोसिव्विशौजारुद्रोसिसुशेवः ॥
बहुकारश्रेयस्करभूयस्करेन्द्रस्यव्वज्रोसितेनमेरध्य ॥ २८ ॥ अ
ग्निःपृथुः ॥ अग्निःपृथुर्द्धर्म्मणस्पतिर्ज्जुषाणोऽअग्निःपृथुर्द्धर्म्मणस्प
तिराज्यस्यव्वेतुस्वाहास्वाहाकृताःसूर्य्यस्यरश्मिभिर्य्यतध्वꣳसजा
तानांम्मध्यमेष्ठ्याय ॥ २९ ॥ [४] सवित्राप्प्रसवित्रा ॥ सरस्वत्याव्वा
चात्वष्ट्रारूपैःपूष्णापशुभिरिन्द्रेणास्मेबृहस्पतिनाब्रह्मणाव्वरुणे
नौजसाग्निनातेजसासोमेनराज्ञाव्विष्णुनादशम्म्यादेवतयाप्प्रसूतः ॥७७॥

ष्प्रसंर्प्पामि ॥ ३० ॥[१] अश्विभ्यांम्पच्यस्व ॥ अश्विभ्यांम्पच्य
स्वसरस्वत्यैपच्यस्वेन्द्रायसुत्राम्म्णेपच्यस्व ॥ वायुःपूतःपवित्रेणप्प्र
त्यङ्क्सोमोऽअतिस्रुतः ॥ इन्द्रस्ययुज्ज्यःसखा ॥ ३१ ॥ कुविदङ्ग ।
यवमन्तोयवञ्चिद्यथादान्त्यनुपूर्वंव्वियूय ॥ इहेहैषाङ्कृणुहिभोजना
नियेबर्हिषोनमऽउक्तिंय्यजन्ति ॥ उपयामगृहीतोस्यश्विभ्यान्त्वा
सरस्वत्यैत्त्वेन्द्रायत्त्वासुत्राम्म्णे ॥ ३२ ॥ युवꣳसुराममम् ॥ युवꣳसु
रामंमश्विनानमुचावासुरेसचा ॥ व्विपिपानाशुभस्पतीऽइन्द्रङ्कर्म्म

स्वावतम् ॥ ३३ ॥ पुत्त्रमिंवपितरौं ॥ पुत्त्रमिंवपितरांवुश्विनोभेन्द्रा
वथुंकाव्यैर्द्दुहुसनौंभिः ॥ यत्सुरामुंव्यपिंवुःशचींभिःसरंस्वतीत्त्वा
मघवन्नभिष्णक् ॥ ३४ ॥ [४] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां
दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथानुवाकसूत्रम् । युञ्जानएकादश प्रतूर्त्तंषोडश देवस्य
त्वादशापोदेवीर्द्वादशापोह्येकादशादितिश्चापञ्चाकूतिमष्टादश सप्त
त्र्यशीतिः ॥ हरिः ॐ युञ्जानःप्रथमम् ॥ युञ्जानःप्रथमम्मनंस्त

त्त्वायंसविताधियंः ॥ अग्नेर्ज्योतिर्निचाय्यंपृथिव्याऽअध्याभंरत्
॥ १ ॥ युक्तेनमनंसा । व्वयन्देवस्यंसवितुःसवे ॥ स्वर्ग्यायशक्त्या
॥ २ ॥ युक्त्वायंसविता । देवान्त्स्वर्य्यतोधियादिवंम् ॥ बृहज्ज्योतिः
करिष्यतःसंविताप्रसुंवातितान् ॥ ३ ॥ युञ्जतेमनंः ॥ युञ्जतेमनंऽ
उतयुंञ्जतेधियोव्विप्राव्विप्रंस्यबृहतोव्विपश्चितंः ॥ व्विहोत्रादधेव्वयु
नाविदेकऽइन्महीदेवस्यंसवितुःपरिंष्टुतिः ॥ ४ ॥ युजेवांम् ॥ युजेवां
१४ म्ब्रह्मंपूर्व्यन्नमोंभिर्व्विश्लोकऽएतुपथ्येवसूरेः ॥ शृण्वन्तुविश्वेऽअमृ

संहि. ॥७९॥ तस्यपुत्त्राऽआयेधामानिदिव्यानितस्थुः ॥ ५ ॥ यस्यप्प्रयाणम् । पू. अ. ॥११॥
यस्यप्प्रयाणमन्न्वन्न्यऽइद्ययुर्देवादेवस्यमहिमानमोजसा ॥ यःपार्थि
वानिविममेसऽएतशोरजाꣳसिदेवःसवितामहित्वना ॥ ६ ॥ देवसवि
तः ॥ देवसवितःप्प्रसुवयज्ञम्प्प्रसुवयज्ञपतिम्भगाय ॥ दिव्योगन्धर्व्वः
केतपूःकेतन्नःपुनातुव्वाचस्प्पतिर्व्वाचन्नःस्वदतु ॥ ७ ॥ इमन्नः ॥ इम
न्नोदेवसवितर्य्यज्ञम्प्प्रणयदेवाव्व्यꣳसखिविदꣳसत्राजितन्धनजितꣳ ॥७९॥
स्वर्जितम् ॥ ऋचास्तोमꣳसमर्द्धयगायत्रेणरथन्तरम्बृहद्गायत्रवर्त्तनि

स्वाहा ॥८॥ देवस्यत्त्वा । सवितुःप्प्रसवेऽश्विनोर्बाहुब्भ्याम्पूष्णोह
स्ताब्भ्याम् ॥ आददेगायत्रेणच्छन्दसाङ्गिरस्वत्पृथिव्याःसधस्थाद
ग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वदाभरत्त्रैष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥ ९ ॥ अ
भ्रिरसि । नार्य्यसित्त्वयाव्वयमग्निꣳशकेमखनितुꣳसधस्थऽआ ॥
जागतेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥ १० ॥ हस्तऽआधाय । सविताबिभ्रद
भ्रिꣳहिरण्ययीम् ॥ अग्नेर्ज्ज्योतिर्न्निचाय्यपृथिव्याऽअध्याभरदानु
ष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥११॥ [११] प्रतूर्त्तंव्वाजिन् ॥ प्रतूर्त्तंव्वाजि

न्नाद्रेवुव्रिरिष्ठामनुसंव्वतम् ॥ दिवितेजन्मपरममन्तरिक्षेतवनाभिः
॥८०॥ पृथिव्यामधियोनिरित् ॥ १२ ॥ सुज्ञाथाꣳरासंभम् ॥ सुज्ञाथाꣳरा ॥११॥
संभंऽसुवमस्मिम्मन्यामैवृषण्वसू ॥ अग्निम्भरन्तमस्मयुम् ॥ १३ ॥
योगेयोगेतवस्तरम् ॥ योगेयोगेतवस्तरंव्वाजेवाजेहवामहे ॥ सखायऽ
इन्द्रमूतये ॥ १४ ॥ प्रतूर्व्वन्नेहि ॥ प्रतूर्व्वन्नेह्यवक्रामन्नशस्तीरुद्रस्यगाणं
पत्यम्मयोभूरेहि ॥ उर्व्वन्तरिक्षंव्वीहिस्वस्तिगव्यूतिरभयानिकृण्वन्पू
ष्णासयुजासह ॥ १५ ॥ पृथिव्याःसधस्थात् ॥ पृथिव्याःसधस्था ॥८०॥

दुग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वदाभंराग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वदच्छैमोग्निम्पु
रीष्यमङ्गिरस्वद्भंरिष्यामः ॥ १६॥ अन्वग्निः॥ अन्वग्निरुपसाम
ग्रंमक्ख्यदन्वहानिप्प्रथमोजातवेदाः॥अनुसूर्य्यस्यपुरुत्राचरश्म्मी
ननुद्यावापृथिवीऽआततंथ ॥ १७॥ आगत्त्यंवाजी ॥ आगत्त्यंवाज्य
ध्वानः सर्वामृधोविधूनुते ॥ अग्निः सधस्त्थेमहतिचक्षुषानिचिकी
षते ॥ १८ ॥ आक्रम्म्यवाजिन् ॥ आक्रम्म्यवाजिन्पृथिवीमाग्निमि
च्छरुचात्त्वम् ॥ भूम्म्यावृत्त्वायंनोब्रूहियतःखनेमतंवयम् ॥ १९॥

द्यौस्ते । पृष्ठम्पृथिवीसधस्थमात्मान्तरिक्षꣳसमुद्रोयोनिः ॥ वि
ख्यायचक्षुषात्त्वमभितिष्ठपृतन्यतः ॥२०॥ उत्क्राम । महतेसौभगा
यास्मादास्थानाद्द्रविणोदावाजिन् ॥ वयꣳस्यामसुमतौपृथिव्याऽ
अग्निङ्खनन्तऽउपस्थेअस्याः ॥ २१ ॥ उदक्रमीत् ॥ उदक्रमीद्द्रवि
णोदावाज्यर्वाकःसुलोकꣳसुकृतम्पृथिव्याम् ॥ ततःखनेमसुप्रती
कमग्निꣳस्वोरुहाणाऽअधिनाकमुत्तमम् ॥ २२ ॥ आत्त्वाजिघर्म्मि ॥८१॥
मनसाघृतेनप्रतिक्षियन्तम्भुवनानिविश्वा ॥ पृथुन्तिरश्चावयसाबृह

न्तंऽयचिह्नमन्नैरभुसन्दृशानम् ॥ २३ ॥ आविश्वतंः । प्प्रत्यञ्चञ्जि
घर्म्मर्यरक्षसामनेसातञ्जुंपेत ॥ मस्यैंश्रीस्पृहवर्द्धंणोऽअग्निर्नाभिमृ
शैतन्त्व्याजभ्मुंरणंऽ॥२४॥परिवाजंपतिंऽ॥परिवाजंपतिंऽकविरग्निर्हं
व्यान्यंक्रमीत् ॥ दधद्रत्नानिदाशुषे ॥२५॥ परित्वा । ग्नेपुरंव्वयंवि
प्प्रंऽसहस्यधीमहि ॥ धृषद्वर्णन्दिवेदिवेहन्तारम्भङ्गुरावताम् ॥२६॥
त्वमंग्ने । द्युभिस्त्वमाशुशुक्षणिस्त्वमद्भ्यस्त्वमश्मनस्परि ॥ त्वंव्वने
भ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वन्नृणान्नृपतेजायसेशुचिंः ॥ २७ ॥ [१६]

संहि. देवस्यत्त्वा । सवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ पू. अ.
॥८२॥ पृथिव्याःसधस्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्त्वन्नामि ॥ ज्योतिष्मम ॥११॥
न्तन्त्वाग्नेसुप्रतीकमजस्रेणभानुनादीद्यतम् ॥ शिवम्प्रजाभ्योहिंᳫ
सन्तम्पृथिव्याःसधस्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्त्वन्नामऽं ॥ २८ ॥
अपाम्पृष्ठम् ॥ अपाम्पृष्ठमसियोनिरग्नेःसमुद्रमभितऽपिन्वमानम् ॥
वर्द्धमानोमहाँ२ऽआचपुष्करेदिवोमात्रयावरिम्णाप्रथस्व ॥ २९ ॥
शर्म्मच ॥ शर्म्मचस्थोवर्म्मचस्थोच्छिद्रेबहुलेऽउभे ॥ व्यचस्वती ॥८२॥

संव्वसाथाम्भृतमग्निम्पुरीष्यम् ॥ ३० ॥ संव्वसाथाम् ॥ संव्वसाथाꣳ
स्वर्व्विदासमीचीऽउरसात्मना ॥ अग्निमन्तर्ब्भरिष्यन्तीज्ज्योति
ष्मन्तमजस्रमित् ॥३१॥ पुरीष्योसि । विश्वभराऽअथर्व्वात्वाप्र
थमोनिरमन्थदग्ने ॥ त्वामग्नेपुष्कराद्ध्यथर्व्वानिरमन्थत ॥ मू
र्द्ध्नोविश्वस्यवाघतः ॥ ३२ ॥ तमुत्त्वा । दध्यङ्ङृषिःपुत्रऽईधेऽअथ
र्व्वणः ॥ वृत्रहणम्पुरन्दरम् ॥ ३३ ॥ तमुत्त्वा । पाथ्योवृषासमीधे
दस्युहन्तमम् ॥ धनञ्जयꣳरणेरणे ॥३४॥ सीदहोतः ॥ सीदहोतः

ग्रंहि. स्वऽउंलोकेचिकित्वान्त्सादयायज्ञꣳसुकृतस्ययोनौ ॥ देवावीर्देवा पृ. अ.
॥८३॥ न्हविषायजास्यग्नेबृहद्यजमानेवयोधाः ॥३५॥ निहोता। होतृष ॥११॥
दनेविदानस्त्वेषोदीदिवाँ२ऽअसदत्सुदक्षः ॥ अदब्धव्रतप्रमतिर्व्व
सिष्ठःसहस्रम्भरःशुचिजिह्वोऽअग्निः ॥ ३६ ॥ सꣳसीदस्वमहाँ२
ऽअसिशोचस्वदेववीतमः ॥ विधूममग्नेऽअरुषम्मियेध्यसृजप्प्रशस्त
दर्शतम् ॥ ३७ ॥ [१०] अपोदेवीः ॥ अपोदेवीरुपसृजमधुमतीर ॥८३॥
यक्ष्मायप्प्रजाब्भ्यः ॥ तासामास्थानादुज्जिहतामोषधयःसुपिप्प

लाः ॥ ३८ ॥ सन्ते । वायुर्म्मातरिश्वादधातूत्तानायाहृदयंयद्विकं
स्तम् ॥ योदेवानाञ्चरसिप्प्राणथेनकस्म्मैदेववषडस्तुतुभ्यम् ॥३९॥
सुजातोज्ज्योतिषा । सहशर्म्मवरूथमासदत्स्वः ॥ वासोऽअग्नेवि
श्वरूपꣳसंव्ययस्वविभावसो ॥४०॥ उदुतिष्ठ । स्वध्वरावानोदेव्या
धिया ॥ दृशेचभासाबृहतासुशुक्क्वनिराग्ग्नेयाहिसुशस्तिभिः ॥४१॥
ऊर्द्ध्वऽऊषुणः ॥ ऊर्द्ध्वऽऊषुणऽऊतयेतिष्ठादेवोनसविता ॥ ऊर्द्ध्वोवाज
स्यसनितायदञ्जिभिर्व्वाघद्भिर्व्विह्वयामहे ॥४२॥ सजातः ॥ सजातो

वंदि. ॥८४॥ गर्ब्भोऽअसिरोदस्योरग्ग्नेचारुर्व्विभृतऽओषधीषु ॥ चित्रःशिशुःपरि पृ. अ.
तमाᳬंस्यक्तून्प्रमातृब्भ्योऽअधिकनिक्क्रदज्जाः ॥४३॥ स्थिरोभव । ॥११॥
वीड्वङ्गऽआशुर्भववाज्यर्व्वन् ॥ पृथुर्भवसुषदस्त्वमग्ग्नेःपुरीषवाह
णः ॥४४॥ शिवोभव । प्रजाब्भ्योमानुषीब्भ्यस्त्वमङ्गिरः ॥ माद्या
वापृथिवीऽअभिशोचीर्म्मान्तरिक्षम्माव्वनस्प्पतीन् ॥ ४५ ॥ प्रैतु ॥
वाजीकनिक्क्रदन्नानदद्रासभःपत्त्वा ॥ भरन्नग्ग्निम्पुरीष्यम्मापाद्यायु
षःपुरा ॥ वृषाग्ग्निंव्वृषणम्भरन्नपाङ्गर्ब्भᳬंसमुद्रियम् ॥ अग्नऽआयाᳬं ॥८४॥

हिव्वीतये ॥ ४६ ॥ ऋतꣳसत्यमृतꣳसत्यमग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्व
द्भरामः ॥ ओषधयःप्प्रतिमोदध्वमग्निमेतꣳशिवमायन्तमभ्यत्रयु
ष्माः ॥ व्यस्यन्विश्वाऽअनिराऽअमीवानिषीदन्नोऽअपदुर्म्मतिञ्ज
हि ॥ ४७ ॥ ओषधयःप्प्रति ॥ ओषधयःप्प्रतिगृभ्णीतपुष्पवतीःसु
पिप्पलाः ॥ अयंव्वोगर्भऽऋत्त्वियःप्प्रत्नꣳसधस्थमासदत् ॥ ४८ ॥
व्विपाजसा ॥ पृथुनाशोशुचानोबाधस्वद्विषोरक्षसोऽअमीवाः ॥ सुश
र्म्मणोबृहतःशर्म्मणिस्यामग्नेरहꣳसुहवस्यप्प्रणीतौ ॥ ४९ ॥ [१२]

वंहि. आपोहि । ष्ठामयोभुवस्तानऽऊर्जेदधातन ॥ महेरणायचक्षसे ॥५०॥ पृ. अ.
॥८५॥ योवः । शिवतमोरसस्तस्यभाजयतेहनः ॥ उशतीरिवमातरः ॥५१॥ ॥११॥
तस्म्माऽअरम् ॥ तस्म्माऽअरङ्गमामवोयस्स्यक्षयायजिन्न्वथ ॥ आपो
जनयथाचनः ॥ ५२ ॥ मित्रःसꣳसृज्ज्य ॥ पृथिवीम्भूमिञ्चज्ज्योति
षासह ॥ सुजातञ्जातवेदसमयक्ष्मायत्त्वासꣳसृजामिप्प्रजाब्भ्यः
॥५३॥ रुद्राःसꣳसृज्ज्य । पृथिवीम्बृहज्ज्योतिःसमीधिरे ॥ तेषाम्भा
नुरजस्स्रऽइच्छुक्क्रोदेवेषुरोचते ॥५४॥ सꣳसृष्टांवसुभिः ॥ सꣳसृष्टां ॥८५॥

वसुंभीरुद्रैर्द्दीरैं ऽकर्म्मण्ण्याम्मृदम् ॥ हस्ताब्भ्याम्मृद्धीङ्कृत्त्वासिनीवा
लीकृणोतुताम् ॥ ५५ ॥ सिनीवालीसुकपर्द्दा । सुकुरीरस्वौपशा ॥ सा
तुब्भ्यमदितेमह्योखान्दधातुहस्तयोः ॥ ५६ ॥ उखाङ्कृणोतु । श
क्त्याबाहुब्भ्यामदितिर्द्धिया ॥ मातापुत्रंरुयथोपस्त्थेसाग्निम्बिभर्त्तु
गर्ब्भऽआ ॥ मखस्यशिरोसि ॥ ५७ ॥ वसवस्त्वा । कृण्ण्वन्तुगाय
त्रेणच्छन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवासिपृथिव्व्यसिधारयामयिप्प्रजाᳬरायस्प्पो
षङ्गौपत्त्यᳬसुवीर्य्यᳬसजातान्न्यजमानायरुद्रास्त्वाकृण्ण्वन्तुत्रैष्टुभे

नुच्छन्दसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवास्यन्तरिक्षमसिधारयामयिंप्प्रजाꣳ रायस्पो
षङ्गौपुत्त्यꣳ सुवीर्य्यꣳ सजातान्न्यजमानायादित्त्यास्त्वाकृण्ण्वन्तुजा
गतेनुच्छन्दसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवासिद्यौरसिधारयामयिंप्प्रजाꣳ रायस्पोष
ङ्गौपुत्त्यꣳ सुवीर्य्यꣳ सजातान्न्यजमानायुविश्वेत्त्वादेवावैश्वानराः
कृण्ण्वन्त्वानुष्टुभेनुच्छन्दसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवासिदिशोसिधारयामयिंप्प्र
जाꣳ रायस्पोषङ्गौपुत्यꣳ सुवीर्य्यꣳ सजातान्न्यजमानाय ॥ ५८ ॥
अदित्त्यैरास्ना ॥ अदित्त्यैरास्नास्यदितिष्टेबिलङ्गृभ्णातु । कृत्त्वायसा ॥८६॥

मुहीमुखांमृन्मयींयोनिमुग्नये ॥ पुत्रेभ्युंप्प्रायंच्छुदादीतिंश्रप
यानिति ॥ ५९ ॥ व्वसंवस्त्वा । धूपयन्तुगायत्रेणुच्छन्दसाङ्गिरस्वद्रु
द्रास्त्वाधूपयन्तुत्रैष्टुभेनुच्छन्दसाङ्गिरुस्वदादित्यास्त्वाधूपयन्तुजा
गंतेनुच्छन्दसाङ्गिरुस्वद्विश्श्वेत्वादेवाव्वैश्श्वानुराधूपयन्त्वानुष्टुभेनुच्छ
न्दसाङ्गिरुस्वदिन्द्रस्त्वाधूपयतुव्वरुणस्त्वाधूपयतुव्विष्णुस्त्वाधूपयतु
॥ ६० ॥ [११] अदितिष्ट्वा । देवीव्विश्श्वदेव्यावतीपृथिव्याःसध
स्थेऽअङ्गिरस्वत्खनत्ववटदेवानान्त्वापत्नीर्द्देवीर्व्विश्श्वदेव्यावती ंपृ

मा०सं०
॥८७॥ थिव्याः सधस्थे ऽ अङ्गिरस्वद्दधतूखे धिषणास्त्वा देवीर्विश्वदेव्याव पू.अ.
तीः पृथिव्याः सधस्थे ऽ अङ्गिरस्वदभीन्धतामुखे वरूत्रीष्ट्वा देवीर्वि ।११।
श्वदेव्यावतीः पृथिव्याः सधस्थे ऽ अङ्गिरस्वच्छ्रपयन्तूखे ग्नास्त्वा दे
वीर्विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः सधस्थे ऽ अङ्गिरस्वत्पचन्तूखे जनय
स्त्वाच्छिन्नपत्रा देवीर्विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः सधस्थे ऽ अङ्गिरस्व
त्पचन्तूखे ॥ ६१ ॥ मित्रस्य चर्षणीधृतः ॥ मित्रस्य चर्षणीधृतोऽवो दे
वस्य सानसि ॥ द्युम्नं चित्रश्रवस्तमम् ॥ ६२ ॥ देवस्त्वा । सवितोद्व ॥८७॥

पतुसुपाणिःस्वङ्गुरिःसुबाहुरुतशक्वर्या ॥ अव्यथमानापृथिव्यामा
शादिशुऽआपृण ॥ ६३ ॥ उत्थायबृहती । भवोदुतिष्ठध्रुवात्वम् ॥
मित्रैतान्तंऽउखाम्परिददाम्म्यभित्त्याऽएषामाभेदि ॥ ६४ ॥ वसं
वस्त्वा ॥ च्छृन्दन्तुगायत्रेणच्छन्दसाङ्गिरस्वद्रुद्रास्त्वाच्छृन्दन्तु
त्रैष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वदादित्यास्त्वाच्छृन्दन्तुजागतेनच्छन्दसा
ङ्गिरस्वद्विश्वेत्वादेवाव्वैश्वानराऽआच्छृन्दन्त्वानुष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिर
स्वत् ॥६५॥ [५] आकूतिमग्निम् ॥ आकूतिमग्निम्प्रयुजꣳस्वा

संहि. हामनोमेधामग्निम्प्रयुजꣳस्वाहाचित्तंव्विज्ञातमग्निम्प्रयुजꣳस्वा पू. अ.

॥८८॥ हावाचोव्विधृतिमग्निम्प्रयुजꣳस्वाहाप्रजापतयेमनवेस्वाहाग्नयेवै ॥११॥

श्वानरायस्वाहा ॥ ६६ ॥ व्विश्वोदेवस्य । नेतुर्म्मर्त्तोव्वुरीतसख्यम् ॥

व्विश्वोरायऽइषुध्यतिद्युम्नंव्वृणीतपुष्यसेस्वाहा ॥ ६७ ॥ मासु । भि

त्थामासुरिषोम्बधृष्णुव्वीरयस्वसु ॥ अग्निश्चेदङ्करिष्यथः ॥ ६८ ॥

दृꣳहस्वदेवि । पृथिविस्वस्तयऽआसुरीमायास्वधयाकृतासि ॥ जु

ष्टन्देवेब्भ्यऽइदमस्तुहव्यमरिष्टात्वमुदिहियज्ञेऽअस्मिन् ॥ ६९ ॥ ॥८८॥

द्व॒न्नꣳस॒र्प्पिरा॑सुतिꣳप्र॒त्नोहोता॒व्वरे॑ण्यꣳ ॥ सह॑सस्पु॒त्रोऽअद्भु॑तꣳ
॥ ७० ॥ शतम् ॥ ५०० ॥ पर॑स्या॒ऽअधि॑ । सं॒व्वतोव॑राँ२ऽअ॒भ्यातर ॥
य॒त्रा॒हमस्मि॒ताँ२ऽअ॑व ॥ ७१ ॥ प॒रमस्या॑ꣳपरा॒वतः॑ ॥ प॒रमस्याꣳ
परा॒वतो॑रो॒हिद॑श्वऽइ॒हाग॑हि ॥ पु॒री॒ष्यः॑पु॒रुप्प्रि॒योग्ने॒त्वन्त॑रा॒मृधः॑
॥ ७२ ॥ यद॑ग्ने । यद॑ग्ने॒कानि॒कानि॑चि॒दाते॒दारू॑णिद॒ध्मसि॑ ॥
सर्व्व॒न्तद॑स्तुते घृ॒तन्तज्जु॑षस्वयविष्ठ्य ॥ ७३ ॥ यदत्ति॑ ॥ यद॒त्त्यु॑पजि
ह्वि॑का॒यद्व॒म्म्रोऽअ॑ति॒सर्प्प॑ति ॥ सर्व्व॒न्तद॑स्तुते घृ॒तन्तज्जु॑षस्वयविष्ठ्य

मां.इ. ॥ ७४ ॥ अहरहरप्प्रयावम् ॥ अहरहरप्प्रयावम्भरन्तोश्वायेवतिष्ठते पू. ॥
॥८९॥ घासमस्म्मै ॥ रायस्पोषेणसमिषामदन्तोग्नेमातेप्प्रतिवेशारिषाम ॥११॥
॥ ७५ ॥ नाभापृथिव्याः । संमिधानेऽअग्नौरायस्पोषायबृहतेह
वामहे ॥ इरम्मदम्बृहदुक्थंय्यजत्रञ्जेतारमग्निम्पृतनासुसासहिम्
॥७६॥ याःसेनाꣳ ॥ याःसेनाऽअभीत्वरीराव्याधिनीरुगणाऽउत ॥
येस्तेनायेचतस्करास्तांस्तेऽअग्नेपिदधाम्म्यास्ये ॥७७॥ दꣳष्ट्रा
भ्यामलिम्म्लून् ॥ दꣳष्ट्राभ्याम्मलिम्म्लुञ्जम्भ्यैस्तस्कराँ२उत ॥ ॥८९।

हनुभ्याᳫंस्तेनान्भगवस्ताँस्त्वङ्खादसुखादितान् ॥ ७८ ॥ येजनेषु ।
मलिम्लवस्तेनासस्तस्करावने ॥ येकक्षेष्वघायवस्ताँस्तेदधामिज
म्भयोः ॥ ७९ ॥ योऽअस्म्मभ्यम् ॥ योऽअस्म्मभ्यमरातीयाद्यश्च
नोद्वेषतेजनः ॥ निन्दाद्योऽअस्म्मान्धिप्प्साच्चसर्वन्तम्मस्म्मसा
कुरु ॥ ८० ॥ सᳫंशितम्मे ॥ सᳫंशितम्मेब्रह्मसᳫंशितंवीर्य्यम्बलम् ॥
सᳫंशितङ्क्षत्रञ्जिष्णुयस्याहमस्म्मिम्पुरोहितः ॥ ८१ ॥ उदेषाम् ॥
उदेषाम्बाहूऽअतिरमुद्वर्च्चोऽअथोबलम् ॥ क्षिणोमिब्रह्मणामित्रानुन्न

यामिस्वाँ२ऽअहम् ॥८२॥ अन्नपतेन्नस्य । नोदेह्यनमीवस्यशुष्मिम पृ. अ

णः ॥ प्रप्रंदातारन्तारिषऽऊर्ज्जन्नोधेहिद्विपदेचतुष्पदे ॥ ८३ ॥ ॥१२॥

[१८] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । दृशानः सप्तदश दिवस्परिद्वादश सामिधा

ग्निंपञ्चदशापेतसप्तदशासुन्वन्तंत्रयोदश याओषधीसप्तविꣳशतिर्मा

माषोडश सप्त सप्तदशाꣳशतम् ॥ हरिः ॐ दृशानोरुक्मः ॥ दृशानो

रुक्मऽउर्व्याव्ध्यंद्यौर्हुर्म्मर्षमायुःश्रियेरुचानः ॥ अग्निरमृतोऽअभव ॥९०॥

र्व्वयोभिर्य्यदेनन्द्यौरजनयत्सुरेताः ॥ १ ॥ नक्तोषासासमनसा । वि
रूपेधापयेतेशिशुमेकꣳसमीची ॥ द्यावाक्षामारुक्मोऽअन्तर्व्विभाति
देवाऽअग्निन्धारयन्द्द्रविणोदाः ॥ २ ॥ विश्वारूपाणि ॥ विश्वारूपा
णिप्प्रतिमुञ्चतेकविः प्प्रासावीद्भद्रन्द्विपदेचतुष्पदे ॥ विनाकमख्य
त्सवितावरेण्योनुप्प्रयाणमुषसोविराजति ॥ ३ ॥ सुपर्णोसि ॥ गरु
त्माँस्त्रिवृत्तेशिरोगायत्रञ्चक्षुर्बृहद्रथन्तरेपक्षौ ॥ स्तोमऽआत्माच्छ
न्दाꣳस्यङ्गानियजूꣳषिनाम ॥ सामतेतनूर्व्वामदेव्यंयज्ञायज्ञियम्पु

च्छन्धिष्ण्याᳵशफाः ॥ सुपर्णोऽसिगरुत्मान्दिवङ्गच्छस्वः पत ॥ ४ ॥
व्विष्णोᳵक्रमः ॥ व्विष्णोᳵक्रमोऽसिसपत्नहागायत्त्रञ्छन्दऽआरो
हप्पृथिवीमनुविक्रमस्वव्विष्णोᳵक्रमोऽस्यभिमातिहात्त्रैष्टुभञ्छन्दऽ
आरोहान्तरिक्षमनुविक्रमस्वव्विष्णोᳵक्रमोऽस्यरातीयतोहन्ताजाग
तञ्छन्दऽआरोहदिवमनुविक्रमस्वव्विष्णोᳵक्रमोऽसिशत्त्रूयतोहन्ता
नुष्टुभञ्छन्दऽआरोहदिशोनुविक्रमस्व ॥ ५ ॥ अक्रन्ददग्निः ॥
अक्रन्ददग्निस्तनयन्निवद्यौःक्षामारेरिहद्वीरुधः समञ्जन् ॥ सद्योज

ज्ज्ञानोव्विहीमिद्धोऽअकख्यदारोदसीभानुनाभात्युन्तः ॥ ६ ॥ अग्ग्ने
ब्भ्यावर्त्तिन् ॥ अग्ग्नेब्भ्यावर्त्तिन्नभिमानिवर्तस्वायुषाव्वर्च्चसाप्प्रजया
धनेन ॥ सन्न्यामेधयारय्यापोषेण ॥७॥ अग्ग्नेऽअङ्गिरः । शतन्तेस
न्त्वावृतः सहस्रन्तऽउपावृतः ॥ अधापोषस्यपोषेणपुनर्न्नोनष्टमाकृ
धिपुनर्न्नोरयिमाकृधि ॥८॥ पुनरूर्ज्जा । न्निवर्त्तस्वपुनरग्ग्नऽइषायुषा ॥
पुनर्न्नःपाह्यꣳहसः ॥९॥ सहरय्या । निवर्त्तस्वाग्ग्नेपिन्न्वस्वधारया ॥
व्विश्श्वप्प्स्न्याव्विश्श्वतस्परि ॥ १० ॥ आत्त्वा । हार्षमन्तरभूर्द्ध्रुवस्ति

संहि. ष्ठाविंचाचलिᳪं ॥ व्विशस्त्वासर्व्वाव्वाञ्छन्तुमात्वद्द्राष्ट्रमधिब्भ्रशत् पृ. अ.

॥१२॥ ॥ ११ ॥ उदुत्तमम् ॥ उदुत्तमंव्वरुणपाशमस्म्मदवाधमंव्विमध्य ॥१२॥

म ᳪं श्रथाय ॥ अथाव्वयमादित्यव्व्रतेतवानागसोऽअदितयेस्याम

॥ १२ ॥ अग्ग्रेबृहन् ॥ अग्ग्रेबृहन्नुषसामूर्द्ध्वोऽअस्त्थान्निर्ज्जगन्वा

न्तमसोज्ज्योतिषागात् ॥ अग्निर्भानुनारुशताम्स्वङ्गऽआजातोव्वि

श्वासद्मान्यप्प्राᳪं ॥ १३ ॥ हᳪंसःशुचिषत् ॥ हᳪंसःशुचिष

द्वसुरन्तरिक्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्द्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृतसद्व्योमं ॥१२॥

सदब्जागोजाऽऋतजाऽअद्रिजाऽऋतंबृहत् ॥ १४ ॥ सीदत्त्वम् ॥
सीदत्त्वम्मातुरस्याऽउपस्थेविश्वान्यग्नेवयुनानिविद्वान् ॥ मैना
न्तपसामार्चिषाभिशोचीरन्तरस्याꣳशुक्रज्ज्योतिर्विभाहि ॥ १५ ॥
अन्तरग्ने । रुचात्त्वमुखायाऽंसदनेस्वे ॥ तस्यास्त्वꣳहरसातपञ्जात
वेदःशिवोभव ॥१६॥ शिवोभूत्वा । मह्यमग्नेअथोसीदशिवस्त्वम् ॥
शिवाःकृत्वादिशःसर्वाःस्वंयोनिमिहासदः ॥ १७ ॥ [१७]
दिवस्परि । प्रथमञ्जज्ञेऽअग्निरस्माद्द्वितीयम्परिजातवेदाः ॥ तृतीयं

मप्सुनृमणाऽअजस्त्रमिन्धानऽएनञ्जरतेस्वाधीः ॥ १८ ॥ विद्माते ।
ऽअग्नेत्रेधात्रयाणिविद्मातेधामविभृतापुरुत्रा ॥ विद्मातेनामपरम
ङ्गुहायद्विद्मातमुत्सँयतऽआजगन्थ ॥ १९ ॥ समुद्रेत्वा । नृमणाऽ
अप्स्वन्तर्नृचक्षाऽईधेदिवोऽअग्नऽऊधन् ॥ तृतीयेत्वारजसित
स्थिवाꣳसमपामुपस्थेमहिषाऽअवर्द्धन् ॥ २० ॥ अक्रन्ददग्निः ॥
अक्रन्ददग्निस्तनयन्निवद्यौःक्षामारेरिहद्वीरुधःसमञ्जन् ॥ सद्योज
ज्ञानोविहीमिद्धोऽअख्यदारोदसीभानुनाभात्यन्तः ॥ २१ ॥ श्री ॥१९३॥

णामुदारः ॥ श्रीणामुदारोधरुणोरयीणाम्मनीषाणाम्प्रार्पणःसोमं
गोपाः ॥ वसुःसूनुःसहसोऽअप्सुराजाविभात्यग्रेऽउषसामिधा
नः ॥ २२ ॥ विश्वस्यकेतुः ॥ विश्वस्यकेतुर्भुवनस्यगर्भऽआरोद
सीऽअपृणाज्जायमानः ॥ वीडुञ्चिदद्रिमभिनत्परायञ्जनायदग्निम
यजन्तपञ्च ॥ २३ ॥ उशिक्पावकः ॥ उशिक्पावकोऽअरतिःसुमे
धामर्तेष्वग्निरमृतोनिधायि ॥ इयर्तिधूममरुषम्भरिभ्रदुच्छुक्रेण
शोचिषाद्यामिनक्षन् ॥ २४ ॥ दृशानोरुक्मः ॥ दृशानोरुक्मऽउ

संहि. पु. अ.

॥९४॥ ॥१२॥

ह्व्यांह्व्यंद्यौहृदुम्मर्षमायुः श्रियेरुचानः ॥ अग्निरमृतोऽअभवद्वयोभि

र्यदेनन्द्यौरजनयत्सुरेताः ॥ २५ ॥ यस्ते । ऽअद्यकृणवद्भद्रशोचेपू

पन्देवघृतवन्तमग्ने ॥ प्रतन्नयप्प्रतरंवस्योऽअच्छाभिसुम्नन्देवभ

क्तंयविष्ठ ॥ २६ ॥ आतम् ॥ आतम्भजसौश्रवसेष्वग्नऽउक्थऽउ

क्थऽआभजशस्यमाने ॥ प्प्रियःसूर्य्येप्प्रियोऽअग्नाभवात्युज्जाते

नभिनदुदुज्जानित्वैः ॥ २७ ॥ त्वामग्ने ॥ त्वामग्नेयजमानाऽअनु

द्यून्विश्वावसुदधिरेवार्य्याणि ॥ त्वयासहद्द्रविणमिच्छमानाव्व्रजङ्गो ॥९४॥

मंन्तमुशिजोविवंबुः ॥२८॥ अस्तांव्यग्निः ॥ अस्ताव्युग्निर्न्नराꣳ

सुशेवोवैश्वानुरऽऋषिभिःसोमंगोपाः ॥ अद्वेषेद्यावापृथिवीहुवेमुदे

वांधत्तरायिमुस्मेसुवीरंम् ॥२९॥ [१२] समिधाग्निम् ॥ समिधा

ग्निन्दुवस्यतघृतैर्बोधयुतातिथिम् ॥ आस्मिन्हुव्याजुहोतन ॥३०॥

उदुत्त्वा ॥ उदुत्त्वाविश्वेदेवाऽअग्नेभरन्तुचित्तिभिः ॥ सनोभवशिव

स्त्वꣳसुप्प्रतींकोविभावंसुः ॥३१॥ प्रेत् ॥ प्रेदग्नेज्ज्योतिष्म्यान्याहि

शिवेभिरर्चिभिष्ट्वम् ॥ बृहद्भिर्भानुभिर्भासन्माहिꣳसीस्तन्वाप्प्र

संहि. जाः ॥३२॥ अक्रन्ददग्निः ॥ अक्रन्ददग्निस्तनयन्निवद्यौःक्षामारेरि पू. अ.
॥९५॥ हद्वीरुधः समञ्जन् ॥ सद्योजज्ञानोविहीमिद्धोऽअख्यदारोदसीभा ॥१२॥
नुनाभात्यन्तः ॥३३॥ प्रप्रायम् ॥ प्रप्रायमग्निर्भरतस्यशृण्वेविय
त्सूर्योनरोचतेबृहद्भाः ॥ अभियःपूरुम्पृतनासुतस्थौदीदायदैव्योऽ
अतिथिꣳशिवोनः ॥ ३४ ॥ आपोदेवीꣳ ॥ आपोदेवीꣳप्रतिगृभ्णी
तभस्मैतत्स्योनेकृणुध्वꣳसुरभाऽउलोके ॥ तस्मैनमन्ताञ्जनयꣳसु
पत्नीम्मातेवपुत्रम्बिभृताप्स्वेनत् ॥ ३५ ॥ अप्स्वग्ने ॥ अप्स्वग्ने ॥९५॥

सधिष्ठ्वसौषधीरनुरुध्यसे ॥ गर्भेसञ्जायसेपुनः ॥ ३६ ॥ गर्भोऽ
असि ॥ गर्भोऽअस्योषधीनाङ्गर्भोवनस्पतीनाम् ॥ गर्भोविश्श्व
स्यभूतस्याग्ग्नेगर्भोऽअपामसि ॥ ३७॥ प्रसद्यभस्म्मना ॥ प्रसद्य
भस्म्मनायोनिमुपश्श्चपृथिवीमग्ग्ने ॥ सꣳसृज्ज्यमातृभिष्ट्वञ्ज्योति
ष्म्मान्पुनरासदः ॥ ३८ ॥ पुनरासद्य । पुनरासद्यसदनमुपश्श्चपृथि
वीमग्ग्ने ॥ शेषेमातुर्य्यथोपस्त्थेन्तरस्याꣳशिवतमः ॥ ३९ ॥ पुन
रूर्ज्जा । निवर्त्तस्वपुनरग्ग्नऽइषायुषा ॥ पुनर्न्नःपाहयꣳहसः ॥४०॥

संहि. सहरुष्या । निर्वर्त्तस्वाग्नेपिन्वस्वधारया ॥ विश्वप्प्स्न्याविश्वतस्प्प पू. अ.
॥९६॥ रि ॥४१॥ बोधामे । ऽअस्यवचसोयविष्ठमꣳहिष्ठस्यप्प्रभृतस्यस्वधा ॥१२॥
वꣳ ॥ पीयतित्वोऽअनुत्वोगृणातिवन्दारुष्टेतन्वंवन्देऽअग्ने ॥४२॥
सबोधि । सूरिर्म्मघवावसुपतेवसुदावन् ॥ युयोध्यस्म्मद्द्वेषाꣳसिवि
श्वकर्म्मणेस्वाहा ॥४३॥ पुनस्त्वा । दित्यारुद्रावसवꣳसमिन्धता
म्पुनर्ब्रह्माणोवसुनीथयज्ञैः ॥ घृतेनत्वन्तन्वंवर्द्धयस्वसत्याःसन्तु ॥९६॥
यजमानस्यकामाꣳ ॥ ४४ ॥ [१५] अपेत ॥ अपेतवीतविचसर्प्पता

तोयेत्रस्त्थपुराणायेचनूतनाः ॥ अदाद्युमोवुसानम्पृथिव्याऽअक्रन्निमम्पितरोलोकमस्म्मै ॥४५॥ सुँज्ञानंमसि । कामधरंणम्मयितेकामधरंणम्भूयात् ॥ अग्ग्नेर्भस्म्मास्यग्ग्नेःपुरीषमसिचितस्त्थपरिचितऽऊर्द्ध्वचितःश्रयद्ध्वम् ॥ ४६ ॥ अयꣳसः ॥ अयꣳसोऽअग्ग्निर्य्यस्म्मिन्त्सोममिन्द्रःसुतन्दधेजठरेव्वावशानः ॥ सहस्रियम्व्वाजमत्त्यन्नसप्तिꣳससवान्त्सन्स्तूयसेजातवेदः ॥ ४७ ॥ अग्ग्नेयत् ॥ अग्ग्नेयत्तेदिविव्वर्च्चःपृथिव्व्यांय्यदोषधीष्ष्वप्प्स्वायजत्र ॥ येनान्तरिक्षमुर्व्वा

संहि.

॥९७ ततन्थत्त्वेषꣳसम्भानुरर्ण्णवोनृचक्षाः ॥ ४८ ॥ अग्नेदिवः ॥ अग्नेदि पू. अ.

वोऽअर्ण्णमच्छाजिगास्यच्छादेवाँ२॥ऽऊँचिषेधिष्ण्यासे ॥ यारो ॥१२॥

चनेपरस्तात्सूर्य्यस्ययाश्चावस्तादुपतिष्ठन्तऽआपः ॥ ४९ ॥ पुरी

ष्यासोऽअग्नयः । प्रावणेभिःसजोषसः ॥ जुषन्ताँय्यज्ञमद्रुहो

नमीवाऽइषोमहीः ॥ ५० ॥ इडामग्ने । पुरुदꣳसꣳसनिङ्गोःशश्वत्त

मꣳहवमानायसाध ॥ स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमति ॥९७॥

र्ब्भूत्त्वस्मे ॥५१॥ अयन्ते ॥ अयन्तेयोनिर्ऋत्वियोयतोजातोऽअरो

२४२

चथाꣳ ॥ तज्ञानन्नंग्मुऽआरोहाथांनोवर्द्धयारयिम् ॥ ५२ ॥ चिदसि ॥
चिदसितयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीदपरिचिदसितयादेवतयाङ्गिरस्व
द्ध्रुवासीद ॥५३॥ लोकम्पृण । च्छिद्रम्पृणाथोसीदद्ध्रुवात्त्वम् ॥ इन्द्रा
ग्नीत्त्वाबृहस्पतिरस्मिन्नन्योनावसीषदन् ॥ ५४ ॥ ताऽअस्य । सू
ददोहसꣳसोमꣳश्रीणन्तिपृश्नयꣳ ॥ जन्मन्देवानांविशस्त्रिष्वारो
चनेदिवः ॥ ५५ ॥ इन्द्रंविश्वाः ॥ इन्द्रंविश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्य
चसङ्गिरः ॥ रथीतमꣳरथीनांवाजानाꣳसत्पतिम्पतिम् ॥ ५६ ॥ स

संहि. मितम् ॥ समितꣳसङ्कल्पेथाꣳसम्प्रियौरोचिष्णूसुमनस्यमानौ ॥ पू. अ.
।१८।। इषमूर्जमभिसंवसानौ ॥५७॥ संवाम् ॥ संवाम्मनाꣳसिसंव्रतास ॥१२॥
मुचित्तान्याकरम् ॥ अग्नेपुरीष्याधिपाभवत्त्वन्नऽइषमूर्जँय्यजमा
नायधेहि ॥ ५८ ॥ अग्नेत्त्वम् ॥ अग्नेत्त्वम्पुरीष्योरयिमान्पुष्टि
माँ२ऽअसि॥ शिवाःकृत्त्वादिशःसर्वाःस्वँय्योनिमिहासदः ॥५९॥
भवतन्नः ॥ भवतन्नःसमनसौसचेतसावरेपसौ ॥ मायज्ञꣳहिꣳसिष्ट
म्मायज्ञपतिञ्जातवेदसौशिवौभवतमद्यनः ॥ ६० ॥ मातेवपुत्रम् ॥ ॥१८॥

मातेवपुत्रम्पृथिवीपुरीष्यमग्निꣳस्वेयोनावभारुखा ॥ तांविश्वैर्देवै

ऋतुभिः संविदानः प्रजापतिर्विश्वकर्म्माविमुञ्चतु ॥ ६१ ॥ [१७]

असुन्वन्तमयजमानम् ॥ असुन्वन्तमयजमानमिच्छस्तेनस्येत्या

मन्विहितस्करस्य ॥ अन्यमस्मदिच्छसातऽइत्त्यानमोदेविनिर्ऋ

तेतुभ्यमस्तु ॥ ६२ ॥ नमꣳसुतेनिर्ऋतेतिग्मतेजोयस्मयंविचृताब

न्धमेतम् ॥ यमेनत्त्वंयम्म्यासंविदानोत्तमेनाकेऽअधिरोहयैनम्

॥ ६३ ॥ यस्यास्ते । घोरऽआसञ्जुहोम्म्येषाम्बन्धानामवसर्ज्जनाय

॥ सान्त्वाजनोभूमिरितिप्प्रमर्द्द • तेनिर्ऋतिन्त्वाहम्परिवेदाविश्वतः
॥ ६४ ॥ यन्तेदेवीनिर्ऋतिराबबन्धपाशङ्ग्रीवास्वविचृत्त्यम् ॥ तन्तेविष्
ष्याम्म्यायुषोनमद्ध्यादथैतामिपतुमद्धिप्प्रसूतः ॥ नमोभूत्त्यैयेदञ्च
कार ॥ ६५ ॥ निवेशनःसङ्गमनः ॥ निवेशनःसङ्गमनोवसूनांविश्वा
रूपाभिचष्टेशचीभिः ॥ देवऽइवसवितासत्त्यधर्म्मेन्द्रोनतस्त्थौसमरे
पथीनाम् ॥ ६६ ॥ सीरायुञ्जन्ति । कवयोयुगाव्वितन्वतेपृथक् ॥ धीरा
देवेषुसुम्नया ॥ ६७ ॥ युनक्तसीरा ॥ युनक्तसीराव्वियुगातनुद्ध्वङ्कृते ॥९९॥

सोनौंव्वपतेहबीजम् ॥ गिराचंश्श्रुष्टिःसभंराऽअसंन्नोनेदीयुऽइन्त्सृ
ण्य्ःपृक्कमेयात् ॥ ६८ ॥ शुनह्ःसु । फालुाव्विकृषन्तुभूमिंह्शुनङ्कीं
नाशांऽअभियन्तुव्वाहैः ॥ शुनांसीराहुविषातोशंमानासुपिप्पलाऽ
ओषधीःकर्त्तनास्म्मे ॥ ६९ ॥ घृतेनुसीतां ॥ घृतेनुसीतामधुनासमं
ज्ज्यतांव्विश्श्वैर्द्देवैरनुमतामुरुद्भिः ॥ ऊर्ज्जस्वतीपयंसापिन्न्वमानास्म्मा
न्त्सीतेपयंसाभ्भ्यावंवृत्स्व ॥ ७० ॥ लाङ्गंलम्पवीरवत् ॥ लाङ्गंलम्प
वीरवत्त्सुशेवंह्सोमुपित्सरु ॥ तदुद्वपतिगामविंम्प्रफर्व्यञ्चपीवंरीम्प्र

स्त्थावंद्रथवाहंणम् ॥ ७१ ॥ कामंङ्कामदुघे । धुक्ष्वमित्रायवरुणाय
च ॥ इन्द्रायाश्विभ्यांम्पूष्णेप्रजाभ्युऽओषधीभ्यः ॥ ७२ ॥ वि
मुञ्चयद्ध्वम् ॥ विमुंञ्चयद्ध्वमघ्न्यादेवयानाऽअगंन्मतमंसस्पारमुस्य ॥
ज्योतिरापाम ॥ ७३ ॥ सजूरब्दः ॥ सजूरब्दोऽअयंवोभिः सजूरुषा
ऽअरुणीभिः ॥ सजोषसावश्विनादꣳसोभिः सजूःसूरऽएतंशेनसजू
र्वैश्वानुरऽइडयाघृतेनुस्वाहा ॥ ७४ ॥ [१३] याऽओषधीः ॥ याऽओ
षधीःपूर्व्वाजातादेवेभ्यस्त्रियुगम्पुरा ॥ मनैनुबभ्रूणामहꣳशतन्धा ॥१००॥

मांनिसप्तच ॥ ७५ ॥ शतंवः ॥ शतंवोऽअम्बधामानिसहस्त्रमुतवो

रुहः ॥ अधाशतक्क्त्वोसूयमिमम्मेऽअगदङ्कृत ॥ ७६ ॥ ओषधीः

प्प्रति । मोदद्ध्वम्पुष्पवतीःप्प्रसूवरीः ॥ अश्वाऽइवसजित्वरीर्वीरुधः

पारयिष्ण्वः ॥ ७७ ॥ ओषधीरिति । मातरस्तद्वोदेवीरुपब्रुवे ॥ सने

यमश्वङ्गांवासऽआत्मानन्तवपूरुष ॥ ७८ ॥ अश्वत्थेवः ॥ अश्वत्थे

वोनिषदंनम्पर्णेवोव्वसतिष्कृता ॥ गोभाजऽइत्किलासथयत्सनवथ

पूरुषम् ॥ ७९ ॥ यत्रौषधीः । समग्मतराजानःसमिताविव ॥ व्वि

ष्प्र॒ꣳस॑ऽउ॒च्च्य॑ते॒भि॒ष॒ग्रक्षो॒हामी॑व॒चात॑नः ॥ ८० ॥ अ॒श्वा॒व॒तीꣳसो॑मा
व॒तीम् ॥ अ॒श्वा॒व॒तीꣳसो॑मा॒व॒ती॑मू॒र्ज्ज॑य॑न्ती॒मु॒दो॑जसम् ॥ आवि॑त्सि
सर्वा॑ऽओष॑धीर॒स्म्माऽअ॑रि॒ष्टता॑तये ॥ ८१ ॥ उच्छु॒ष्मा॑ः ॥ उच्छु
ष्म्मा॒ऽओष॑धीना॒ङ्गावो॑गो॒ष्ठादि॑वेरते ॥ धनꣳ॑सनि॒ष्यन्ती॑नामा॒त्मा
न॒न्तव॑पूरुष ॥८२॥ इष्कृ॑ति॒र्न्नाम॑ । वोमा॒ताथो॑यू॒यꣳस्थ॒निष्कृ॑तीः ॥
सी॒राः॑प॑त॒त्रिणी॑स्थन॒यदा॒मय॑ति॒निष्कृ॑थ ॥ ८३ ॥ अति॒विश्वाः॑ ।
परि॒ष्ठास्ते॑नऽइ॑वव्र॒जम॑क्रमुः ॥ ओष॑धी॒ꣳप्राचु॑च्यवु॒र्य्यत्किञ्च॑त॒न्वो॒ ॥१०१॥

रपः ॥ ८४ ॥ यदिमाः ॥ यदिमावाजयन्नहमोषधीर्हस्तऽआदधे ॥
आत्मायक्ष्मस्यनश्यतिपुराजीवगृभोयथा ॥ ८५ ॥ यस्यौषधीः ।
प्प्रसर्प्पथाङ्गमङ्गम्परुष्पपरुः ॥ ततोयक्ष्मंव्विबाधद्ध्वऽउग्ग्रोमद्ध्यमशी
रिव ॥ ८६ ॥ साकंय्यक्ष्म ॥ साकंय्यक्ष्मप्रपतचाषेणकिकिदीवि
ना ॥ साकंव्वातस्यद्ध्राज्यासाकन्नश्यनिहाकया ॥ ८७ ॥ अन्न्या
वः ॥ अन्न्यावोऽअन्न्यामवत्त्वन्न्यान्न्यस्याऽउपावत ॥ ताःसर्व्वाः सं
विदानाऽइदम्मेप्प्रावतावचः ॥ ८८ ॥ याःफलिनीः ॥ याःफलिनी

संहि.

॥१०२॥ य्याँऽअफलाऽअपुष्पायाश्चपुष्पिणीः ॥ बृहस्प्पतिप्प्रसूतास्तानो पू. अ.

मुञ्चन्त्वꣳहसः ॥ ८९ ॥ मुञ्चन्तुमा । शपत्थ्यादथोव्वरुण्यादुत ॥ अ ॥१२॥

थोयमस्यपड्वीशात्सर्व्वस्म्माद्देवकिल्ब्बिषात् ॥ ९० ॥ अवपतन्तीरव

दन् ॥ अवपतन्तीरवदन्दिवऽओषधयस्प्परि ॥ यञ्जीवमश्नवामहै

नसरिष्ष्यातिपूरुषः ॥ ९१ ॥ याऽओषधीः ॥ याऽओषधीःसोमरा

ज्ञीर्बह्वीःशतविचक्षणाः ॥ तासामसित्वमुत्तमारङ्कामायशꣳहृदे

॥ ९२ ॥ याऽओषधीः ॥ याऽओषधीःसोमराज्ञीर्व्विष्ठिताःपृथिवीम ॥१०२॥

नुं ॥ बृहस्पतिंप्रसूताऽअस्यैसन्दंत्तवीर्र्यम् ॥ ९३ ॥ याश्चे ॥ याश्चे
दमुंपशृण्वन्तियाश्चंदूरम्परांगताः ॥ सर्व्वाः सुङ्गत्त्यंवीरुधोस्यैसन्दंत्त
वीर्र्यम् ॥ ९४ ॥ मावः ॥ मावोंरिषत्त्खनितासस्मैंचाहङ्खनांमिवः ॥
द्विपाच्चतुष्पादस्म्माकः सर्व्वंमस्त्वनातुरम् ॥ ९५ ॥ ओषंधयः सम् ॥
ओषंधयः समंवदन्तुसोमेंनसहराज्ञां ॥ यस्म्मैकृणोतिंब्राह्मणस्तः
राजन्पारयामासि ॥ ९६ ॥ नाशयित्रीबलासस्याशंसऽउपचितांमासि ॥
अथोंशतस्यंयक्ष्मांणाम्पाकारोरंसिनाशंनी ॥ ९७ ॥ त्वाङ्गन्धर्व्वाः ॥

१८ २५३

संहि.

॥१०३॥ त्वाङ्गन्धर्व्वाऽअखनँस्त्वामिन्द्रुस्त्वाम्बृहुस्पतिः ॥ त्वामोषधेसोमो पू. अ.
राजाविद्वान्यक्ष्मादमुञ्चयत ॥ ९८ ॥ सहस्वमे ॥ सहस्वमेऽअरातीः ॥१२॥
सहस्वपृतनायतः ॥ सहस्वसर्व्वैपाप्मानुꣳसहमानास्योषधे ॥ ९९ ॥
दीर्ग्घायुस्ते ॥ दीर्ग्घायुस्तऽओषधेखनितायस्म्मैचत्वाखनाम्म्यहम्
॥ अथोत्त्वन्दीर्ग्घायुर्भूत्वाशतवल्शाविरोहतात् ॥ १०० ॥ त्वमु
त्तमा । स्योषधेतववृक्षाऽउपस्तयः ॥ उपस्तिरस्तुसोस्म्माकंय्योऽअ ॥१०३॥
स्म्माँ२ऽअभिदासति ॥ १०१ ॥ [२७] मामाहिꣳसीज्जनितायःपृ

थिव्या॒यो वा॒दि॑वं॒ सत्यधे॑र्म्मा॒व्या न॑द्र् ॥ यश्चा॒पश्च॒न्द्राः प्र॑थ॒मो ज॒जा

न॒ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ विधेम ॥ १०२ ॥ अ॒भ्याव॑र्त्तस्व । पृ॒थिवि य॒ज्ञे

न॒ पय॑सा स॒ह ॥ व॒पान्ते॑ऽअ॒ग्निरि॑षि॒तोऽअ॑रोहत् ॥ १०३ ॥ अग्ने॒ यत् ॥

अग्ने॒ यत्ते॑ शु॒क्रं यच्च॒न्द्रं यत्पू॒तं यच्च॑ य॒ज्ञियं॑म् ॥ तद्दे॒वेभ्यो॑ भरामसि

॥ १०४ ॥ इष॒मूर्ज॑म् ॥ इष॒मूर्ज॑म॒हमि॒तऽआद॑मृ॒तस्य॒ योनिं॑म्म॒हि॒ष

स्य॒ धारा॑म् ॥ आमा॒ गोषु॒ विश॒त्वा त॒नूषु॒ जहा॑मि से॒दिम॒निरा॒मम॑मीवाम्

॥ १०५ ॥ अग्ने॒ तव॑ ॥ अग्ने॒ तव॒ श्रवो॒ वयो॒ महि॑ भ्राजन्ते॒ऽअ॒र्च्चयो॑ वि

संहि. भावसो ॥ बृहद्भानोशवंसाव्वाजंमुक्थ्यन्दधासिदाशुषेकवे ॥ १०६ ॥ पू. अ.
॥१०४॥ पावकवंर्चाःशुक्रवंर्चाः ॥ पावकवंर्चाःशुक्रवंर्चाऽअनूंनवर्चाऽउदिंय ॥१२॥
र्षिभानुना ॥ पुत्रोमातराव्विचरन्नुपावसिपृणक्षिरोदसीऽउभे ॥ १०७ ॥
ऊर्ज्जोनपात् ॥ ऊर्ज्जोनपाज्जातवेदःसुशस्तिभिर्म्मन्दस्वधीतिभिर्हि
तः ॥ त्वेऽइषःसन्दधुर्ब्भूरिवर्प्पसश्चित्रोतयोव्वामजाताः ॥ १०८ ॥
इरज्यन्नग्ने । प्प्रथयस्वजन्तुभिरस्मेरायोऽअमर्त्त्य ॥ सदर्शतस्यव्व
पुषोव्विराजसिपृणक्षिसानसिङ्क्रतुम् ॥ १०९ ॥ इष्कर्त्तारमद्ध्वरस्य ॥ इ ॥१०४॥

ष्कुर्त्तारमद्ध्वरस्यप्प्रचेतसङ्क्षयन्तꣳराधसोमहः ॥ रातिंव्वामस्यसुभगा
म्महीमिषन्दधासिसानसिꣳरयिम् ॥ ११० ॥ ऋतावानम्महिषं । व्वि
श्वदर्शतमग्निꣳसुम्म्नायंदधिरेपुरोजनाः ॥ श्रुत्कर्णꣳसप्प्रथस्तमन्त्वा
गिरादैव्व्यम्मानुषायुगा ॥ १११ ॥ आप्प्यायस्व । समेतुतेव्विश्वतः
सोमव्वृष्ण्यम् ॥ भवाव्वाजस्यसङ्गथे ॥ ११२ ॥ सन्ते ॥ सन्तेपयाꣳ
सिसंयन्तुव्वाजाः संव्वृष्ण्यान्यभिमातिषाहः ॥ आप्प्यायमानोऽ
अमृतायसोमदिविश्रवाꣳस्युत्तमानिधिष्ष्व ॥ ११३ ॥ आप्प्याय

स्व ॥ मदिन्तमुसोमुविश्वेभिरुद्ग्शुभिः ॥ भवानर्ःसुप्पथंस्तमुर्ःसखा
वृधे ॥ ११४ ॥ आते । वृत्सोमनौयमत्परुमाच्चित्सधस्त्थात् ॥ अग्ने
त्वाङ्कामयागिरा ॥ ११५ ॥ तुभ्यन्ताः ॥ तुभ्यन्ताऽअङ्गिरस्तमाव्वि
श्वाःसुक्षितयःपृथक् ॥ अग्नेकामायमेमिरे ॥ ११६ ॥ अग्निःप्प्रिये
षु ॥ अग्निःप्प्रियेषुधामसुकामोभूतस्यभव्यस्यसम्म्राडेकोव्विराजति
॥११७॥ [१६] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥
अथानुवाकसूत्रम् । मयिगृह्णामिपञ्चदश ध्रुवासिमधुव्वाताएका ॥१०५॥

दशकौ सम्यक्स्रवन्तिनवेमम्माषडपान्त्वैकाऽयम्पुरःपञ्च सप्ताष्टा
पञ्चाशत् ॥ हरिः ॐ मयिगृह्णामि ॥ मयिगृह्णाम्म्यग्ग्रेऽअग्निढ॰राय
स्प्पोषांयसुप्प्रजास्त्वायंसुवीर्य्यांय ॥ मामुंदेवतांऽसचन्ताम् ॥१॥ अ
पाम्पृष्ठम् ॥ अपाम्पृष्ठमंसियोनिरग्ग्नेःसंमुद्रमभितंऽपिन्वंमानम् ॥
वर्द्धमानोमहाँ २ ऽआचपुष्क्करेदिवोमात्र्यांवरिम्म्णाप्प्रंथस्व ॥ २ ॥
ब्रह्मंजज्ञानम् ॥ ब्रह्मंजज्ञानम्प्रंथमम्पुरस्ताद्विसींमुतःसुरुचोंवेनऽ
आवः ॥ सबुध्न्याऽउपमाऽअंस्यविष्ठाःसतश्चयोनिमसंतश्चविवं÷

॥ ३ ॥ हिरण्यगर्भःसमवर्त्तताग्ग्रेभूतस्यजातःपतिरेकऽआसीत् ॥
सदाधारपृथिवीन्द्यामुतेमाङ्कस्म्मैदेवायहविषाविधेम ॥४॥ द्रप्प्सश्च
स्कन्द ॥ पृथिवीमनुद्यामिमञ्चयोनिमनुयश्चपूर्व्वः ॥ समानंय्योनि
मनुसञ्चरन्तन्द्रप्प्सञ्जुहोम्म्यनुसप्तहोत्राः ॥५॥ नमोस्तु। सर्प्पेब्भ्यो
येकेचपृथिवीमनु ॥ येऽअन्तरिक्षेयेदिवितेब्भ्यः सर्प्पेब्भ्योनमः
॥ ६ ॥ याऽइषवः ॥ याऽइषवोयातुधानानांय्येवावनस्प्पतीँ१रनु॥
येवावटेषुशेरतेतेब्भ्यःसर्प्पेब्भ्योनमः ॥ ७ ॥ येवा। मीरोचनेदिवो ॥१०६॥

येवासूर्य्यस्यरश्मिषु ॥ येषामप्सुसदस्कृतन्तेभ्यः सर्पेभ्योन
मः ॥ ८ ॥ कृणुष्वपाजः ॥ कृणुष्वपाजः प्रसितिन्नपृथ्वींयाहि
राजेवामवाँ २ ऽइभेन ॥ तृष्वीमनुप्रसितिन्द्रूणानोस्तासिविध्यरक्ष
सस्तपिष्ठैः ॥ ९ ॥ तवभ्रमासः ॥ तवभ्रमासऽआशुयापतन्त्यनुस्पृ
शधृषताशोशुचानः ॥ तपूंष्यग्नेजुह्वापतङ्गानसन्दितोविसृजवि
ष्वगुल्काः ॥ १० ॥ प्रतिस्पशः ॥ प्रतिस्पशोविसृजतूर्णितमोभ
वापायुर्विशोऽअस्याऽअदब्धः ॥ योनोदूरेऽअघशंसोयोऽअन्त्यग्ने

माकिंष्टेव्यथिरादंधर्षीत् ॥ ११ ॥ उदग्ग्ने । तिष्ठुप्प्रत्यातनुष्ष्वन्न्यमि
॥१०७॥ त्राँ २ ऽओषतात्तिग्ग्ममहेते ॥ योनोऽअरातिꣳसमिधानचुक्केनीचात ॥१३॥
न्धक्ष्यतुसन्नशुष्क्कम् ॥१२॥ ऊर्द्ध्वोभव ॥ ऊर्द्ध्वोभवप्प्रतिविद्ध्याद्ध्यस्म
दाविष्कृणुष्ष्वदैव्यान्न्यग्ग्ने ॥ अवस्थिरातनुहियातुजूनाञ्जामिमजा
मिम्प्रमृणीहिशत्रून् ॥ अग्ग्नेष्ट्वातेजसासादयामि ॥१३॥ अग्ग्निर्म्मूर्द्धा ।
दिवःकुकुत्त्पतिःपृथिव्याऽअयम् ॥ अपाꣳरेताꣳसिजिन्न्वति ॥ इ
न्द्रस्यत्त्वौजसासादयामि ॥१४॥ भुवोयज्ञस्य ॥ भुवोयज्ञस्यरजस ॥१०७॥

श्चनेतायत्त्रानियुद्भिःसचसेशिवाभिः ॥ दिविमूर्द्धानन्दधिषेस्वर्षा
ञ्जिह्वामग्नेचकृषेहव्यवाहम् ॥१५॥ [१५] ध्रुवासि । धरुणास्तृता
विश्वकर्म्मणा ॥ मात्वासमुद्रऽउद्वधीन्मासुपर्णोऽव्यथमानापृथिवी
न्दृꣳह ॥ १६ ॥ प्रजापतिष्ट्वासादयत्वपाम्पृष्ठेसमुद्रस्येमन् ॥ व्यच
स्वतीम्प्रथस्वतीम्प्रथस्वपृथिव्यसि ॥ १७ ॥ भूरसि ॥ भूरसिभूमिर्
स्यदितिरसिविश्वधायाविश्वस्यभुवनस्यधर्त्री ॥ पृथिवींयच्छपृथि
वीन्दृꣳहपृथिवीम्माहिꣳसीः ॥ १८ ॥ विश्वस्मैप्राणाय ॥ विश्व

स्मै प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय ॥ अग्निष्ट्वा
भि पातु मह्या स्वस्त्या छर्दिषा शन्तमेन तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवा सीद
॥१९॥ काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्ती परुषः परुषस्परि ॥ एवा नो दूर्वे प्र
तनु सहस्रेण शतेन च ॥२०॥ या शतेन । प्रतनोषि सहस्रेण विरोहसि ।
तस्यास्ते देवीष्टके विधेम हविषा वयम् ॥२१॥ यास्ते । ऽअग्ने सूर्ये रु
चो दिवमातन्वन्ति रश्मिभिः ॥ ताभिर्नोऽअद्य सर्वाभी रुचे जनाय ॥१०८॥
नस्कृधि ॥२२॥ या वः ॥ या वो देवाः सूर्ये रुचो गोष्वश्वेषु या रुचः ॥

इन्द्राग्नीताभिꣳसर्व्वाभीरुचन्नोधत्तबृहस्पते ॥ २३ ॥ विराड्ज्योतिꣳ ॥
विराड्ज्योतिरधारयत्स्वराड्ज्योतिरधारयत् ॥ प्रजापतिष्ट्वासादयतुपृ
ष्ठेपृथिव्याज्ज्योतिष्मतीम् ॥ विश्वस्मैप्प्राणायापानायव्यानायव्वि
श्वञ्ज्योतिर्यच्छ ॥ अग्निष्टेधिपतिस्तयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद
॥ २४ ॥ मधुश्च ॥ मधुश्चमाधवश्चवासन्तिकावृतूऽअग्नेरन्तꣳश्लेषो
सिकल्पेतान्द्यावापृथिवीकल्पन्तामापऽओषधयꣳकल्पन्तामग्न
यꣳपृथङ्ममज्यैष्ठ्यायसव्व्रताꣳ ॥ येऽअग्नयꣳसमनसोन्तराद्यावापृ

थिवीऽइमे ॥ व्वासन्तिकावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिवदेवाऽअभि
संव्विशन्तुतयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥२५॥ अषाढासि ॥ अषा
ढासिसहमानासहस्वारातीःसहस्वपृतनायतः ॥ सहस्रवीर्य्यासिसा
माजिन्व ॥२६॥ [११] मधुव्वाताः ॥ मधुव्वाताऽऋतायतेमधुक्षरन्ति
सिन्धवः ॥ माध्वीर्न्नःसन्त्वोषधीः ॥२७॥ मधुनक्तम् ॥ मधुनक्तमुतो
षसोमधुमत्पार्थिवꣳरजः ॥ मधुद्यौरस्तुनःपिता ॥२८॥ मधुमान्नः ॥ ॥१०९॥
मधुमान्नोव्वनस्पतिर्म्मधुमाँ२ अस्तुसूर्य्यः ॥ माध्वीर्गावोभवन्तुनः

॥२९॥ अपाङ्गम्भन् ॥ अपाङ्गम्भन्त्सीदमात्त्वासूर्य्योभिताप्प्सीन्मा
ग्निर्व्वैश्वानरः ॥ अच्छिन्नपत्राः प्रजाऽअनुवीक्षस्वानुत्त्वादिव्याव्वृ
ष्टिः सचताम् ॥३०॥ त्रीन्त्समुद्रान् ॥ त्रीन्त्समुद्रान्त्समसृपत्स्वर्ग्गा
नपाम्पतिर्व्वृषभऽइष्टकानाम् ॥ पुरीषंव्वसानः सुकृतस्यलोकेतत्रगच्छ
यत्रपूर्व्वेपरेताः ॥३१॥ महीद्यौः पृथिवीचनऽइमंय्यज्ञम्मिमिक्षताम्
॥ पिपृतान्नोभरीमभिः ॥३२॥ व्विष्णोः कर्म्माणि । पश्यतयतोव्व्र
तानिपस्पशे ॥ इन्द्रस्ययुज्ज्यः सखा ॥३३॥ ध्रुवासि ॥ धरुणेतोजज्ञेप

अ. १. थमुमेभ्योयोनिभ्योऽअधिजातवेदाः ॥ सगायत्र्यात्रिष्टुभानुष्टुभा पृ. अ.
॥११०॥ चदेवेभ्योहुव्यंवहतुप्प्रजानन् ॥ ३४ ॥ इषेराये । रमस्वसहसेद्युम्नऽ ॥१३॥
ऊर्ज्जेऽअपत्त्याय ॥ सम्म्राडसिस्वराडसिसारस्वतौत्वोत्सौप्प्रावताम्
॥ ३५ ॥ अग्नेयुक्ष्व ॥ अग्नेयुक्ष्वाहियेतवाश्वासोदेवसाधवः ॥ अरंव
हन्तिमन्न्यवे ॥ ३६ ॥ युक्ष्वाहि ॥ देवहूतमाँ २ ऽअश्वाँ २ ऽअग्नेरथी
रिव ॥ निहोतापूर्व्यःसदः ॥ ३७ ॥ [११] सम्म्यक्स्स्रवन्ति । सरितोन
धेनाऽअन्तर्हृदामनसापूयमानाः ॥ घृतस्यधाराऽअभिचाकशीमि ॥११०॥

हिरण्ययोव्वेतसोमद्ध्येऽअग्नेः ॥ ३८॥ ऋचेत्त्वा । रुचेत्त्वाभासेत्वा
ज्योतिषेत्वा॥ अभूदिदंव्विश्वस्यभुवनस्यव्वाजिनमग्नेर्व्वैश्वानरस्यच
॥ ३९ ॥ अग्निर्ज्योतिषा ॥ अग्निर्ज्योतिषाज्योतिष्मान्रुक्मोव्वर्च्च
साव्वर्च्चस्वान् ॥ सहस्रदाऽअसिसहस्रायत्त्वा ॥ ४०॥ आदित्यङ्गर्भं
म् ॥ आदित्यङ्गर्भम्पयसासमङ्ग्धिसहस्रस्यप्प्रतिमांव्विश्वरूपम् ॥ प
रिवृङ्धिहरसामाभिमꣳस्थाःशतायुषङ्कृणुहिचीयमानः ॥ ४१॥ व्वा
तस्यजूतिं । व्वरुणस्यनाभिमश्वञ्जज्ञानꣳसरिरस्यमद्ध्ये ॥ शिशुन्नदी

अं॰ ॥१११॥ नाऽꣳहरिमाद्रिबुध्नमग्नेमाहिꣳसीःपरमेव्योमन् ॥ ४२ ॥ अजस्त्र पृ॰ भ॰ ॥१३॥
मिन्दुम् ॥ अजस्त्रमिन्दुमरुषम्भुरण्युमग्निमीडेपूर्व्वचित्तिन्नमोभिः ॥
सपर्व्वभिर्ऋतुशःकल्प्पमानोगाम्माहिꣳसीरदितिंविराजम् ॥ ४३ ॥
वरूत्रीन्त्वष्टुः ॥ वरूत्रीन्त्वष्टुर्व्वरुणस्यनाभिमविञ्जज्ञानाꣳरजसःप
रस्म्मात् ॥ महीꣳसाहस्त्रीमसुरस्यमायामग्नेमाहिꣳसीःपरमेव्यो
मन् ॥ ४४ ॥ सोऽअग्निः ॥ सोऽअग्निरग्नेरध्यजायतशोकात्पृथि ॥१११॥
व्याऽउतवादिवस्परि ॥ येनप्प्रजाविश्वकर्म्माजजानतमग्नेहेडःप

रितेव्वृणक्तु ॥ ४५ ॥ चित्रन्देवानाम् ॥ चित्रन्देवानामुदगादनीकञ्च
क्षुर्म्मित्रस्यव्वरुणस्याग्नेः ॥ आप्प्राद्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षꣳसूर्य्यऽ
आत्माजगतस्तस्थुषश्च ॥ ४६ ॥ [९] इमम्मा । हिꣳसीर्द्विपादम्पु
शुꣳसहस्राक्षोमेधायचीयमानः ॥ मयुम्पशुम्मेधमग्नेजुषस्वतेनचि
न्वानस्तन्वोनिषीद ॥ मयुन्तेशुगृच्छतुयन्द्विष्मस्तन्तेशुगृच्छतु
॥ ४७ ॥ इमम्मा । हिꣳसीरेकशफम्पशुङ्कनिक्रदंव्वाजिनंव्वाजिनेषु ॥
गौरमारण्यमनुतेदिशामितेनचिन्वानस्तन्वोनिषीद ॥ गौरन्तेशुगृ

संहि. च्छतुयन्द्विष्मस्तन्तेशुगृच्छतु ॥ ४८ ॥ इमꣳसाहस्रम् ॥ इमꣳसा पृ. अ.
॥११२॥ हस्रꣳशतधारमुत्सँव्यच्यमानꣳसरिरस्यमध्ये ॥ घृतन्दुहानामदि ॥१३॥
तिञ्जनायाग्नेमाहिꣳसीःपरमेव्योमन् ॥ गवयमारण्ण्यमनुतेदिशा
मितेनचिन्वानस्तन्वोनिषीद ॥ गवयन्तेशुगृच्छतुयन्द्विष्मस्तन्ते
शुगृच्छतु ॥४९॥ इमम्मूर्णायुं ॥ वरुणस्यनाभिन्त्वचम्पशूनान्द्विपदा
ञ्चतुष्पदाम् ॥ त्वष्टुःप्रजानाम्प्रथमञ्जनित्रमग्नेमाहिꣳसीःपरमे
व्योमन् ॥ उष्ट्रमारण्ण्यमनुतेदिशामितेनचिन्वानस्तन्वोनिषीद ॥ ॥११२॥

उद्गृन्तेशुगृंच्छतुयन्द्विष्मस्तन्तेशुगृंच्छतु ॥ ५० ॥ अजोहि ॥ अजो
ह्यग्नेरजनिष्टशोकात्सोऽअपश्यज्जनितारमग्रे ॥ तेनदेवादेवताम
ग्रमायँस्तेनरोहमायन्नुपमेध्यासः ॥ शरभमारण्यमनुतेदिशामिते
नचिन्त्वानस्तन्वोनिषीद ॥ शरभन्तेशुगृंच्छतुयन्द्विष्मस्तन्तेशुगृं
च्छतु ॥ ५१ ॥ त्वंय्यविष्ठ । दाशुषोनृँःपाहिशृणुधीगिरः ॥ रक्षातोक
मुतत्मना ॥ ५२ ॥ [६] अपान्त्वा ॥ अपान्त्वेमन्त्सादयाम्म्यपा
न्त्वोद्मन्त्सादयाम्म्यपान्त्वाभस्मन्त्सादयाम्म्यपान्त्वाज्ज्योतिषिसा

दयाम्म्युपान्त्वार्यनेसादयाम्म्यर्ण्णवेत्त्वासदनेसादयामिसमुद्रेत्त्वा
सदनेसादयामिसरिरेत्त्वासदनेसादयाम्म्युपान्त्वाक्षयेसादयाम्म्युपा
न्त्वासधिषिसादयाम्म्युपान्त्वासदनेसादयाम्म्युपान्त्वांसधस्त्थेसा
दयाम्म्युपान्त्वायोनौसादयाम्म्युपान्त्वापुरीषेसादयाम्म्युपान्त्वा
पाथसिसादयामिगायत्त्रेणत्त्वाच्छन्दसासादयामित्रैष्टुभेनत्त्वाच्छ
न्दसासादयामिजागतेनत्त्वाच्छन्दसासादयाम्म्यानुष्टुभेनत्त्वाच्छ
न्दसासादयामिपाङ्क्तेनत्त्वाच्छन्दसासादयामि ॥५३॥ [१] अयम्पु ॥११३॥

रः ॥ अयम्पुरोभुवस्तस्यप्प्राणोभौवायनोव्वसन्तःप्प्राणायनोगाय
त्रीव्वासन्तीगायत्र्यैगायत्रङ्गायत्रादुपा ꣳ शुरुपा ꣳ शोस्त्रिवृत्त्रिवृतोर
थन्तरंव्वसिष्ठ ऽऋषि ÷ प्प्रजापतिगृहीतयात्त्वयाप्प्राणङ्गृह्णामिप्प्रजा
ब्भ्य÷ ॥५४॥ अयन्दक्षिणा । व्विश्वकर्म्मातस्यमनोव्वैश्वकर्म्मणङ्ग्री
ष्म्मोमानसस्त्रिष्टुब्ग्रैष्म्मीत्रिष्टुभ÷ स्वार ꣳ स्वारादन्तर्य्यामोन्तर्य्या
मात्पञ्चदशः पञ्चदशाद्बृहद्भरद्वाज ऽऋषि÷ प्प्रजापतिगृहीतयात्त्वया
मनोगृह्णामिप्प्रजाब्भ्य÷ ॥ ५५ ॥ अयम्पश्चात् ॥ अयम्पश्चाद्विश्व

 व्यचास्तस्यचक्षुर्वैश्वव्यचसंवर्षाश्चाक्षुष्योजगतीवार्षीजगत्याऽऋ
॥११४॥ क्क्सममृक्क्समाच्छुक्रश्शुक्रात्सप्तदशस्सप्तदशाद्वैरूपञ्जमदग्नि ॥१३॥
र्ऋषिः प्रजापतिगृहीतयात्वयाचक्षुर्गृह्णामिप्रजाभ्यः ॥ ५६ ॥
इदमुत्तरात् ॥ इदमुत्तरात्स्वस्तस्यश्रोत्रꣳसौवꣳशरच्छ्रौत्र्यनुष्टुप्शा
रद्यनुष्टुभऽऐडमैडान्मन्थीमन्थिनऽएकविꣳशऽएकविꣳशाद्वैरा
जंविश्वामित्रऋषिः प्रजापतिगृहीतयात्वयाश्रोत्रङ्गृह्णामिप्रजा
भ्यः ॥५७॥ इयमुपरिमतिस्तस्यैवाङ्मात्याहेमन्तोवाच्यःपङ्क्तिर्है ॥११४॥

मन्तीपुङ्क्त्यैनिधनवन्निधनवत ऽ आग्रयण ऽ आग्रयणात्त्रिणवत्त्रय
स्त्रिꣳशौत्रिणवत्त्रयस्त्रिꣳशाभ्याꣳ शाक्वररैवतेविश्वकर्म्म ऽ ऋषिः
प्रजापतिगृहीतया त्वयावाचङ्गृह्णामिप्रजाभ्योलोकन्ता ऽ इन्द्रम्
॥५८॥ [५] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां त्रयोदशोऽध्यायः ॥१३॥

अथानुवाकसूत्रम् । ध्रुवक्षितिः षट् सजूर्ऋतुभिर्मूर्द्धावयोर्द्दिकावि
न्द्राग्नीआयुर्मेषट्कावाशुस्त्रिवृदेका ऽ ग्नेर्भागोस्येकयाचतुष्कावष्टावे
कत्रिꣳशत् ॥ हरिः ॐ ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिः॥ ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिर्ध्रुवा

संहि. सिद्ध्वंऽस्योनिमासीदसाधुया ॥ उक्थ्यस्यकेतुम्प्रथमञ्जुषाणाश्विना पू. अ.
॥११५॥ ध्वऽर्य्यूसादयतामिहत्वा ॥ १ ॥ कुलायिनीघृतवती ॥ कुलायिनीघृतव ॥१४॥
तीपुरन्धिःस्योनेसीदसदनेपृथिव्याः ॥ अभित्वारुद्रावसवोगृणन्त्व
माब्रह्मपीपिहिसौभगायाश्विनाध्वऽर्य्यूसादयतामिहत्वा ॥ २ ॥ स्वै
र्दक्षैः ॥ स्वैर्दक्षैर्दक्षपितेहसीददेवानांऽसुम्नेबृहतेरणाय ॥ पितेवैधि
सूनवऽआसुशेवास्वावेशातन्वासंविशस्वाश्विनाध्वऽर्य्यूसादयतामिह ॥११५॥
त्वा ॥ ३ ॥ पृथिव्याःपुरीषम् ॥ पृथिव्याःपुरीषमस्यप्प्सोनामतान्त्वा

व्विश्श्वेऽअभिगृणन्तुदेवाः॥ स्तोमपृष्ठाघृतवतीहसीदप्प्रजावदुस्म्मेद्द्
विणायजस्वाश्श्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्वा ॥ ४ ॥ अदित्यास्त्वा।
पृष्ठेसादयाम्म्यन्तरिक्षस्यधुत्त्रीँव्विष्ट्टम्भनीन्दिशामधिपत्क्नीम्भुवना
नाम्॥ ऊर्म्मिर्द्रप्प्सोऽअपामसिव्विश्श्वकर्म्मातऽऋषिरश्श्विनाद्ध्वर्य्यूसा
दयतामिहत्वा ॥ ५ ॥ शुक्रश्च ॥ शुक्रश्चशुचिश्श्चग्ग्रैष्म्मावृतूऽअग्ने
रंतःश्श्लेषोसिकल्प्पेतान्द्यावापृथिवीकल्प्पन्तामापऽओषधयःकल्प्प
न्तामग्ग्नयःपृथङ्ममज्ज्यैष्ठ्यायसव्व्रताः ॥ येऽअग्ग्नयःसमनसोन्त

२७१

संहि. राद्यावांपृथिवीऽइमे ॥ ग्रैष्म्मांवृतूऽअभिकल्पंमानाऽइन्द्रमिवदेवा पू. अ.

॥११६॥ ऽअभिसंविशन्तुतयांदेवतंयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ ६ ॥ [६] सजू ॥१४॥

र्ऋतुभिं÷सजूर्विधाभिं÷सजूर्देवैःसजूर्देवैर्वयोनाधैरग्नयेत्वावैश्वान

रायाश्विनांध्वर्यूसादयतामिहत्वांसजूर्ऋतुभिं÷सजूर्विधाभिं÷सजू

र्वसुंभि ः सजूर्देवैर्वयोनाधैरग्नयेत्वावैश्वानरायाश्विनांध्वर्यूसादय

तामिहत्वांसजूर्ऋतुभिं÷सजूर्विधाभिं÷सजूरुद्रैःसजूर्देवैर्वयोनाधैर

ग्नयेत्वावैश्वानरायाश्विनांध्वर्यूसादयतामिहत्वांसजूर्ऋतुभिं÷स ॥११६॥

जूर्व्विधाभि ÷ सुजूरादित्यैः सुजूर्देवैर्व्वयोनाधैरग्ग्नयेत्त्वाव्वैश्वानराया

श्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्त्वा सुजूर्ऋतुभि ÷ सुजूर्व्विधाभि ÷ सुजूर्व्वि

श्वैर्देवैः सुजूर्देवैर्व्वयोनाधैरग्ग्नयेत्त्वाव्वैश्वानरायाश्विनाद्ध्वर्य्यूसादयता

मिहत्त्वा ॥ ७ ॥ प्प्राणम्मे । पाह्यपानम्मेपाहिव्व्यानम्मेपाहिचक्षु

र्म्मऽउर्व्व्याविभाहिश्श्रोत्रम्मेश्श्लोकय ॥ अपःपिन्न्वौषधीर्ज्जिन्न्वद्द्वि

पादव्वचतुष्पात्पाहिदिवोव्वृष्टिमेरय ॥ ८ ॥ [२] मूर्द्धावयं÷प्प्रजा

पतिश्छन्द ÷ क्षत्त्रंव्वयोमयन्दञ्छन्दोव्विष्टम्भोव्वयोधिपतिश्छन्दोव्वि

श्वकर्म्माव्वयः परमेष्ठीछन्दोबस्तोव्वयोविबलञ्छन्दोवृष्णिर्व्वयोवि
शालञ्छन्दः पुरुषोव्वयस्तन्द्रञ्छन्दोव्याघ्रोव्वयोनाधृष्टञ्छन्दः
सिꣳहोव्वयश्छदिश्छन्दः पष्ठवाड्व्वयोबृहतीच्छन्दऽउक्षाव्वयः ककु
प्छन्दऽऋषभोव्वयः सतोबृहतीच्छन्दोनड्वान्व्वयः ॥ ९ ॥ अनड्वा
न्व्वयः । पङ्क्तिश्छन्दोधेनुर्व्वयोजगतीच्छन्दस्त्र्यविर्व्वयस्त्रिष्टुप्छन्दो
दित्यवाड्व्वयोविराट्छन्दः पञ्चाविर्व्वयोगायत्रीच्छन्दस्त्रिवत्सोव्वयऽउ
ष्णिक्छन्दस्तुर्य्यवाड्व्वयोनुष्टुप्छन्दोलोकन्ताऽइन्द्रम् ॥ १० ॥ [२] ॥११८॥

इन्द्राग्नीऽअव्व्यथमानाम् ॥ इन्द्राग्नीऽअव्व्यथमानामिष्टकान्दृꣳहतं युवम् ॥ पृष्ठेन द्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षञ्च विबाधसे ॥ ११ ॥
विश्वकर्म्मा त्वा । सादयत्त्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे व्यचस्वतीम्प्रथस्वतीमन्तरिक्षंयच्छान्तरिक्षन्दृꣳहान्तरिक्षम्मा हिꣳसीः ॥ विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय ॥ वायुष्ट्वाभिपातु मह्या स्वस्त्या छर्दिषा शन्तमेन तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ १२ ॥
शतम् ॥ ७०० ॥ राज्ञ्यसि ॥ राज्ञ्यसि प्राची दिग्विराडसि दक्षिणा

दिक्सुम्म्राडंसिप्प्रतीचीदिक्स्वुराडुस्युदींचीदिगधिपत्क्न्यासिबृहती
दिक् ॥ १३ ॥ व्विश्श्वकंर्म्मात्त्वा । सादयत्वुन्तरिंक्षस्यपृष्ठेज्ज्योतिष्म्म
तीम् ॥ व्विश्श्वंस्म्मैप्प्राणायांपानायंव्व्यानायुव्विश्श्वुञ्ज्योतिर्य्यंच्छ ॥
व्वायुष्ट्टेधिपतिुस्तयांदेुवतंयाङ्गिरुस्वद्धुवासींद ॥ १४ ॥ नभंश्श्च ॥
नभुस्यश्श्चवार्षिकावृतू ऽ अुग्ग्नेरंन्त ह्रं श्श्लेषोसिकल्पेंतान्द्यावांपृथिवी
कल्प्पंन्तामापुऽओषधयुह्रं कल्प्पंन्तामुग्ग्नयुह्रं पृथुङ्ममुज्ज्यैष्ठ्यांय
सव्व्रंताह्रं ॥ येऽअग्ग्नयुह्रंसमंनसोन्तुराद्यावांपृथिवीऽइमे ॥ व्वार्षिका

वृतूऽअभिकल्पमाना ऽइन्द्रमिवदेवा ऽअभिसंविशन्तुतयादेवतया
ङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ १५ ॥ इषश्च ॥ इषश्चोर्ज्जश्चशारदावृतूऽअग्ने
रन्तः श्लेषोसिकल्पेतान्द्यावापृथिवीऽकल्पन्तामापऽओषधयः क
ल्पन्तामग्नयः पृथङ्मम ज्ज्यैष्ठ्यायसव्रताः ॥ येऽअग्नयःसमनसो
न्तराद्यावापृथिवीऽइमे ॥ शारदावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिवदे
वाऽअभिसंविशन्तुतयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ १६ ॥ [६]
आयुर्म्मे । पाहिप्प्राणम्मेपाह्यपानम्मेपाहिव्यानम्मेपाहिचक्षुर्म्मेपा

वाजि. ॥११९॥

हिश्श्रोत्रम्मेपाहिव्वाचम्मेपिन्वमनोमेजिन्वात्त्मानम्मेपाहिज्ज्यो शु. अ.
तिर्म्मेयच्छ ॥ १७ ॥ माच्छन्दं÷ । प्प्रमाच्छन्दं÷प्प्रतिमाच्छन्दोऽ ॥१४॥
अस्त्रीवयश्छन्दं÷पङ्क्तिश्छन्दंऽउष्णिक्छन्दोबृहतीच्छन्दोनुष्टुप्छ
न्दोव्विराट्छन्दोगायत्रीच्छन्दस्त्रिष्टुप्छन्दोजगतीच्छन्दं÷पृथिवीच्छ
न्दं÷ ॥ १८ ॥ पृथिवीच्छन्दोन्तरिक्षञ्छन्दोद्यौश्छन्दस्समाश्छन्दो
नक्षत्राणिच्छन्दोव्वाक्छन्दोमनश्छन्दं÷कृषिश्छन्दोहिरण्यञ्छन्दो
गौश्छन्दोजाच्छन्दोश्वश्छन्दः ॥ १९ ॥ अग्निर्देवता ॥ अग्निर्देवता ॥११९॥

वातोदेवतासूर्य्योदेवताचन्द्रमादेवतावसवोदेवतारुद्रादेवतादित्यादे
वतामरुतोदेवताविश्वेदेवादेवताबृहस्पतिर्द्देवतेन्द्रोदेवतावरुणोदेव
ता ॥ २० ॥ मूर्द्धासि ॥ मूर्द्धासिराड्ध्रुवासिधरुणाधर्त्र्यसिधरणी ॥ आ
युषेत्वावर्च्चसेत्वाकृष्यैत्वाक्षेमायत्वा ॥ २१ ॥ यन्त्रीराट् ॥ यन्त्री
राडयन्त्र्यसियमनीध्रुवासिधरित्री ॥ इषेत्वोर्ज्जेत्वारय्यैत्वापोषाय
त्वालोकन्ताऽइन्द्रम् ॥ २२ ॥ [६] आशुस्त्रिवृत् ॥ आशुस्त्रिवृद्भा
न्तः पञ्चदशोव्योमासप्तदशोधरुणऽएकविंशः प्प्रतूर्तिरष्टादशस्त

पोनवदशोभीवर्त्तः सविꣳशो वर्च्चो द्वाविꣳशः सम्भरणस्त्रयोविꣳशो
योनिश्चतुर्विꣳशो गर्भाः पञ्चविꣳश ऽ ओजस्त्रिणवः क्रतुरेकत्रिꣳशः
प्प्रतिष्ठा त्रयस्त्रिꣳशो ब्रध्नस्य विष्टपञ्चतुस्त्रिꣳशो नाकः षट्त्रिꣳशो
विवर्त्तोष्टाचत्वारिꣳशो धर्त्रञ्चतुष्टोमः ॥ २३॥ [१] अग्नेर्भागः ॥
अग्नेर्भागोसिदीक्षाया ऽ आधिपत्यम्ब्रह्म स्पृतन्त्रिवृत्स्तोम ऽ इन्द्र
स्य भागोसिविष्णोराधिपत्यङ्क्षत्रꣳ स्पृतम्पञ्चदशस्तोमो नृचक्षसा
म्भागोसिधातुराधिपत्यञ्जनित्रꣳ स्पृतꣳ सप्तदशस्तोमो मित्रस्य भा

गोसिव्वरुणस्याधिपत्यन्दिवोव्वृष्टिर्व्वातस्पृत ऽ एकविं ꣳ शस्तोमोव्वसूं
नाम्भागः ॥ २४ ॥ व्वसूनाम्भागोसिरुद्राणामाधिपत्यञ्चतुष्पात्स्पृ
तञ्चतुर्व्विं ꣳ शस्तोम ऽ आदित्यानाम्भागोसिमरुतामाधिपत्यङ्गर्भा
स्पृताः पञ्चविं ꣳ शस्तोमोदित्यै भागोसिपूष्ण ऽ आधिपत्त्यमोजस्पृत
न्त्रिणवस्तोमोदेवस्यसवितुर्भागोसिबृहस्पतेराधिपत्य ꣳ समीची
र्द्दिशस्पृताश्चतुष्टोमस्तोमोयवानाम्भागः ॥ २५ ॥ यवानाम्भागोस्य
यवानामाधिपत्यम्प्रजास्पृताश्चतुश्चत्वारि ꣳ शस्तोम ऽ ऋभूणाम्भा

संहि. गोसिविश्वेषान्देवानामधिपत्यम्भूतꣳस्पृतन्त्रयस्त्रिꣳशस्तोमꣳस १. अ.
॥१२१॥ हश्च ॥ २६ ॥ सहश्च । सहस्यश्चहैमन्तिकावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसिक ॥१४॥
ल्पेतान्द्यावापृथिवीकल्पन्तामापऽओषधयꣳकल्पन्तामग्नयꣳपृथ
ङ्ममज्ज्यैष्ठ्यायसव्रताꣳ ॥ येऽअग्नयꣳसमनसोन्तराद्यावापृथिवीऽइ
मे ॥ हैमन्तिकावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिवदेवाऽअभिसंविश
न्तुतयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ २७ ॥ [४] एकयास्तुवत । प्र ॥१२१॥
जाऽअधीयन्तप्रजापतिरधिपतिरासीत्तिसृभिरस्तुवतब्रह्मासृज्य

तुब्रह्मंणस्पतिरधिपतिरासीत्पञ्चभिरस्तुवत भूतान्यंसृज्यन्त भूता
नाम्पतिरधिपतिरासीत्सप्तभिरस्तुवत सप्त ऽ ऋषयोंसृज्यन्त धाता
धिपतिरासीन्नवभिरस्तुवत ॥ २८ ॥ नवभिरस्तुवत । पितरोंसृ
ज्यन्तादितिरधिपत्न्यासीदेकादशभिरस्तुवत ऽ ऋतवोंसृज्यन्ता
र्त्तवा ऽ अधिपतय ऽ आसँस्त्रयोदशभिरस्तुवत मासा ऽ असृज्यन्त संव
त्सरोधिपतिरासीत्पञ्चदशभिरस्तुवत क्षत्रमंसृज्यतेन्द्रोधिपतिरासी
त्सप्तदशभिरस्तुवत ग्राम्म्या ः पशवोंसृज्यन्त बृहस्पतिरधिपतिरा

सीन्नवदशभिरस्तुवत ॥२९॥ नवदशभिरस्तुवत ॥ शूद्रार्य्यावसृज्ज्ये
तामहोरात्रेऽअधिपत्नीऽआस्तामेकविꣳशत्यास्तुवतैकशफाः पश ॥१४॥
वोऽसृज्ज्यन्तवरुणोधिपतिरासीत्त्रयोविꣳशत्यास्तुवतक्षुद्राः पशवोऽसृ
ज्ज्यन्तपूषाधिपतिरासीत्पञ्चविꣳशत्त्यास्तुवतारण्याः पशवोऽसृज्ज्य
न्तवायुरधिपतिरासीत्सप्तविꣳशत्यास्तुवतद्यावापृथिवीव्यैतांवसवो
रुद्राऽआदित्याऽअनुव्यायँस्तऽएवाधिपतयऽआसन्नवविꣳशत्त्या
स्तुवत ॥ ३० ॥ नवविꣳशत्त्यास्तुवत । वनस्पतयोऽसृज्ज्यन्तसो

मोऽधिपतिरासीदेकान्त्रिᳯ शतास्तुवतप्प्रजा ऽ असृज्ज्यन्तसर्वाश्चायवा

श्चाधिपतय ऽ आसँस्त्रयस्त्रिᳯ शतास्तुवतभूतान्न्यशाम्म्यन्प्रजापतिᳯ

परमेष्ठ्यधिपतिरासील्लोकन्ताऽइन्द्रम् ॥ ३१ ॥ [४] इति श्रीवाजस

नेयसंहितायां चतुर्दशोऽध्यायः ॥१४॥

अथानुवाकसूत्रम् । अग्नेजातान्पञ्च रश्मिनासत्यायचतस्रो

राड्यस्यस्यम्पुरः पञ्चकावग्निर्मूर्द्धैकोनत्रिᳯ शद्येनऽऋषयोष्टौ तपश्च

नव सप्त पञ्चषष्टिः ॥ हरिः ॐ अग्नेजातान् ॥ अग्नेजाताम्प्रणुदानᳯ

वंहि. ॥१२३॥

सुपत्त्नान्प्रत्यजातान्नुदजातवेदः ॥ अधिनोब्रूहिसुमनाऽअहेडँस्तव पू. अ
॥१२३॥ स्यामुशर्म्मँस्त्रिवरूथऽउद्भौ ॥ १ ॥ सहसाजातान् ॥ सहसाजातान्प्र ॥१५॥
णुदानःसुपत्त्नान्प्रत्यजातान्जातवेदोनुदस्व ॥ अधिनोब्रूहिसुमनुस्य
मानोव्वयंस्यामुप्प्रणुदानःसुपत्त्नान् ॥ २ ॥ षोडशीस्तोमः ॥ षोड
शीस्तोमऽओजोद्द्रविणञ्चतुश्चत्वारिंशस्तोमोव्वर्च्चोद्द्रविणम् ॥ अ
ग्नेःपुरीषमस्यप्सोनामतान्त्वाव्विश्वेऽअभिगृणन्तुदेवाः ॥ स्तोमपृ ॥१२३॥
ष्ठाघृतवतीहसीदप्प्रजावदस्म्मेद्द्रविणायजस्व ॥ ३ ॥ एवश्छन्दः ॥

एवश्छन्दोवरिवश्छन्दः शम्भूश्छन्दः परिभूश्छन्दऽआच्छच्छन्दो
मनश्छन्दोव्यचश्छन्दः सिन्धुश्छन्दः समुद्रꣳछन्दः सरिरञ्छन्दः
ककुप्छन्दस्त्रिककुप्छन्दः काव्यञ्छन्दो ऽ अङ्कुपञ्छन्दोक्षरपङ्क्ति
श्छन्दः पदपङ्क्तिश्छन्दोविष्टारपङ्क्तिश्छन्दः क्षुरोभ्रजश्छन्दऽआ
च्छच्छन्दः प्रच्छच्छन्दः ॥ ४ ॥ आच्छच्छन्दः प्रच्छच्छन्दः ।
संयच्छन्दोवियच्छन्दोबृहच्छन्दोरथन्तरञ्छन्दोनिकायश्छन्दो
विवधश्छन्दोगिरश्छन्दोभ्रजश्छन्दः सꣳस्तुप्छन्दोनुष्टुप्छन्दऽए

सं. पू. अ.
॥१२४॥ ॥१५॥

वृश्छन्दो वारिँवश्छन्दो वयश्छन्दौ वयस्कृच्छन्दो विष्पर्द्धाश्छन्दौ वि

शालञ्छन्दश्छदिश्छन्दौ दूरोहणञ्छन्दस्तन्द्रञ्छन्दौऽअङ्काङ्कश्छ

न्दः ॥ ५ ॥ [५] रश्मिना सत्याय । सत्त्यञ्जिन्न्वप्प्रेतिना धर्म्मं

णा धर्म्मञ्जिन्न्वान्न्वित्या दिवा दिवञ्जिन्न्व सन्धिनान्तरिक्षेणान्तरिक्ष

ञ्जिन्न्वप्प्रतिधिना पृथिव्या पृथिवीञ्जिन्न्व विष्टम्भेन वृष्ट्या वृष्टिञ्जिन

न्न्वप्प्रवयाह्नाहर्ज्जिन्न्वानुया रात्र्या रात्रीञ्जिन्न्वोशिजा वसुभ्यो

वसूञ्जिन्न्वप्प्रकेतेनादित्त्येब्भ्य ऽ आदित्त्याञ्जिन्न्व तन्तुना राय ॥१२४॥

॥ ६ ॥ तन्तुंनारायस्पोषेणरायस्पोषंञ्जिन्वस ६ सुर्प्पेणश्श्रुतायं
श्श्रुतञ्जिन्वैडेनौषधीभिरोषधीर्ज्जिन्वोत्तमेनंतनूभिस्तनूर्ज्जिन्ववयोध
साधीतेनाधीतञ्जिन्वाभिजितातेजसातेजोजिन्व ॥ ७ ॥ प्रतिप
दंसि । प्प्रतिपदेंत्वानुपदंस्यनुपदेंत्वासम्पदंसिसम्पदेंत्वातेजोसितेज
सेत्वात्त्रिवृदंसि ॥ ८ ॥ त्रिवृदंसि । त्रिवृतेंत्वाप्प्रवृदंसिप्प्रवृतेंत्वाव्विवृदं
सिव्विवृतेंत्वासवृदंसिसवृतेंत्वाक्क्रमोस्याक्क्रमायंत्वासङ्क्रमोसिसङ्क्रमा
यंत्वोत्क्क्रमोस्युत्क्क्रमायत्वोत्क्क्रान्तिरस्युत्क्क्रान्त्यैत्वाधिंपतिनोर्ज्जोर्ज्जं

शौधि. ञ्जिन्व ॥ ९ ॥ [४] राज्ञ्यसि ॥ राज्ञ्यसि प्राची दिग्वसवस्ते देवाऽअधि पू. अ.
॥१२५॥ पतयोग्निर्हेतीनाम्प्रतिधर्त्ता त्रिवृत्त्वा स्तोमः ÷ पृथिव्याꣳ श्रयत्वाज्य ॥१५॥
मुक्थमव्यथायै स्तभ्नातु रथन्तरꣳ साम प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षऽऋ
षयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया वरिम्णा प्रथन्तु विधर्त्ता चाय
मधिपतिश्च ते त्वा सर्वे संविदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानञ्च सा
दयन्तु ॥ १० ॥ विराडसि ॥ विराडसि दक्षिणा दिग्रुद्रास्ते देवाऽअधि
पतयऽइन्द्रो हेतीनाम्प्रतिधर्ता पञ्चदशस्त्वा स्तोमः ÷ पृथिव्याꣳ श्रयतु ॥१२५॥

२१८

प्रऽउंगमुक्थमव्व्यंथायैस्तब्भ्नातुबृहत्सामप्प्रतिंष्ठित्याऽअन्तरिंक्षुऽऋ
षंयस्त्वाप्प्रथमुजादेवेषुंदिवोमात्र्रंयाव्वरिम्म्णाप्प्रंथन्तुव्विधुर्त्ताचाय
मधिंपतिश्च्चतेत्त्वासर्व्वेसंव्विदानानाकंस्यपृष्ठेस्वुर्ग्गेलोकेयजंमानञ्चसा
दयन्तु ॥ ११ ॥ सुम्म्राडंसि । प्प्रुतीचीदिगांदित्यास्तेदेवाऽअधिंपत
योव्वरुंणोहेतीनाम्प्रतिंधुर्त्तासंप्प्तदुशस्त्वास्तोमं ÷ पृथिव्याꣳश्रंयतुम
रुत्त्वुतीयंमुक्थमव्व्यंथायैस्तब्भ्नातुव्वैरूपꣳसामप्प्रातिंष्ठित्याऽअन्तरिं
क्षुऽऋषंयस्त्वाप्प्रथमुजादेवेषुदिवोमात्र्रंयाव्वरिम्म्णाप्प्रंथन्तुव्विधुर्त्ता

चायमधिपतिश्चतेत्वासर्व्वैसंव्विदानानाकस्यपृष्ठेस्वर्ग्गेलोकेयजमान
ञ्चसादयन्तु ॥ १२ ॥ स्वराडसि ॥ स्वराडस्युदीचीदिङ्मरुतस्तेदे
वाऽअधिपतयः सोमोहेतीनाम्प्रतिधर्त्तैकव्विꣳशस्त्वास्तोमः पृथि
व्याꣳश्रयतुनिष्केवल्यमुक्थमव्यथायैस्तभ्नातुव्वैराजꣳसामप्प्रति
ष्ठित्याऽअन्तरिक्षऽऋषयस्त्वाप्प्रथमजादेवेषुदिवोमात्रयाव्वरिम्म्णा
प्प्रथन्तुव्विधर्त्ताचायमधिपतिश्चतेत्त्वासर्व्वैसंव्विदानानाकस्यपृष्ठेस्व
र्ग्गेलोकेयजमानञ्चसादयन्तु ॥ १३ ॥ अधिपत्न्यसि ॥ बृहतीदि ॥१२६॥

ग्गिवश्श्वेतेदेवाऽअधिपतयोबृहस्प्पतिर्हेतीनाम्प्रतिधर्त्तात्त्रिणवत्त्रय
स्त्रिᳲशौत्त्वास्तोमौपृथिव्व्याᳫंश्रयतांव्वैश्श्वदेवाग्ग्निमारुतेऽउक्थेऽअ
व्व्यथायैस्तभ्नीताᳫंशाक्कररैवतेसामनीप्प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षऽऋष
यस्त्वाप्प्रथमजादेवेषुदिवोमात्रयाव्वरिम्म्णाप्प्रथन्तुव्विधर्त्ताचायम
धिपतिश्श्चतेत्त्वासर्व्वेसंव्विदानानाकस्यपृष्ठेस्वर्ग्गेलोकेयजमानञ्चसाद
यन्तु ॥ १४ ॥ [५] अयम्पुरः ॥ अयम्पुरोहरिकेशᳲसूर्य्यरश्मिस्तस्य
२२ रथगृत्सश्चरथौजाश्चसेनानीग्ग्रामण्ण्यौ ॥ पुञ्जिकस्थलाचक्क्रतुस्थ

३०१

संहि.

॥१२७॥ लोचाचाप्सरसौदङ्क्ष्णवःपशवोहेतिःपौरुषेयोवधःप्रहेतिस्तेभ्योनमो

ऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेद ॥१५॥

ध्मः ॥ १५ ॥ अयन्दक्षिणा । विश्वकर्म्मातस्यरथस्वनश्चरथेचित्र

श्चसेनानीग्ग्रामण्यौ ॥ मेनकाचसहजन्याचाप्सरसौयातुधानाहे

तीरक्षाᳫंसिप्रहेतिस्तेभ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेय

न्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥ १६ ॥ अयम्पश्चात् ॥१२७॥

॥ अयम्पश्चाद्विश्वव्यचास्तस्यरथप्प्रोतश्चासमरथश्चसेनानीग्ग्राम

ण्ण्यौ ॥ प्रम्म्लोचन्तीचानुम्म्लोचन्तीचाप्प्सरसौव्याग्घ्राहेतिःसर्प्पाः
प्प्रहेतिस्तेब्भ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्द्विष्म्मोयश्च
नोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदद्ध्मः ॥ १७ ॥ अयमुत्तरात् ॥ अयमुत्तरात्सं
यद्वसुस्तस्यताक्ष्यश्चारिष्टनेमिश्चसेनानीग्रामण्ण्यौ ॥ विश्वाचीचघृ
ताचीचाप्प्सरसावापोहेतिर्व्वातः प्प्रहेतिस्तेब्भ्योनमोऽअस्तुतेनोव
न्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्द्विष्म्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदद्ध्मः ॥१८॥
अयमुपरि ॥ अयमुपर्य्यर्व्वाग्ग्वसुस्तस्यसेनजिच्चसुषेणश्चसेनानीग्ग्रा

मुण्ण्यौ ॥ उर्व्वशीचपूर्व्वचित्तिश्चाप्प्सुरसांवबुस्प्फूर्ज्जन्हेतिर्व्विद्युत्प्रहेति
स्तेभ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्द्विष्म्मोयश्चनोद्वेष्टि
तमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥१९॥ [५] अग्निर्म्मूर्द्धा । दिवःककुत्पतिःपृथि
व्याऽअयम् ॥ अपाᳬरेताᳬसिजिन्वति ॥२०॥ अयमग्निः । सहस्रि
णोव्वाजस्यशतिनस्प्पतिः ॥ मूर्द्धाकवीरयीणाम् ॥ २१ ॥ त्वामग्ने ॥
त्वामग्नेपुष्कराद्ध्यथर्व्वानिरमन्थत ॥ मूर्द्ध्नोव्विश्वस्यव्वाघतः ॥२२॥
भुवोयज्ञस्य ॥ भुवोयज्ञस्यरजसश्चनेतायत्रानियुद्भिःसचसेशिवा ॥१२८॥

भिः ॥ दिविमुर्द्धानंदधिषेस्वर्षांजिह्वामंग्नेचकृषेहव्यवाहंम् ॥२३॥
अबोध्यग्निः । समिधाजनांनाम्प्रतिधेनुमिवायतीमुषासंम् ॥ यह्वाऽइं
वप्रवयामुज्जिहानाःप्रभानवंःसिस्रतेनाकमच्छ ॥ २४ ॥ अवोचा
मकवये । अवोचामकवयेमेध्यांयवचोवन्दारुंवृषभायवृष्णे ॥ गविं
ष्ठिरोनमसास्तोमंमग्नौदिवीवरुक्मसमुरुःयञ्चमश्रेत् ॥ २५ ॥ अयमि
ह । प्रथमोधायिधातृभिर्होतायजिष्ठोऽअध्वरेष्वीड्यः ॥ यमप्नवा
नोभृगंवोविरुरुचुर्वनेषुचित्रंविभ्वंविशेविशे ॥ २६ ॥ जनंस्यगोपाः ॥

॥१२९॥ ॥१५॥

जनस्यगोपाऽअजनिष्टजागृविरग्निःसुदक्षःसुवितायनव्यसे ॥ घृत
प्रतीकोबृहतादिविस्पृशाद्युमद्विभातिभरतेभ्यःशुचिः ॥ २७ ॥
त्वामग्ने ॥ त्वामग्नेऽअङ्गिरसोगुहाहितमन्वविन्दञ्छिश्रियाणंव्व
नेवने ॥ सजायसेमथ्यमानःसहोमहत्त्वामाहुःसहसस्पुत्रमङ्गिरः
॥ २८ ॥ सखायःसम ॥ सखायःसंव्वःसम्यञ्चमिषꣳस्तोमञ्चाग्नये ॥
व्वर्षिष्ठायक्षितीनामूर्जोनप्त्रेसहस्वते ॥ २९ ॥ सꣳसमित् ॥ सꣳसमि
द्युवसेवृषन्नग्नेविश्वान्यर्यऽआ ॥ इडस्पदेसमिध्यसेसनोव्वसून्या ॥१२९॥

भंर ॥ ३० ॥ त्वाञ्चित्रश्रवस्तम ॥ हवंन्तेविक्षुजन्तवंः ॥ शोचिष्कें
शम्पुरुप्प्रियाग्नेहव्यायुवोढवे ॥ ३१ ॥ एनावंः ॥ एनावोंऽअग्निन्नमं
सोर्ज्जोंनपांतमाहुंवे ॥ प्रियञ्चेतिंष्ठमरतिंऽस्वंध्वरंविश्वंस्यदूतममृतंम्
॥ ३२ ॥ विश्वंस्यदूतम् ॥ विश्वंस्यदूतममृतंविश्वंस्यदूतममृतंम् ॥ स
योंजतेऽअरुषांविश्वभोंजसासदुंद्रवत्स्वाहुतः ॥ ३३ ॥ सदुंद्रवत् । सदुं
द्रवत्स्वाहुतःसदुंद्रवत्स्वाहुतः ॥ सुब्रह्मांयज्ञःसुशमीवसूंनान्देवः
राधोजनांनाम् ॥ ३४ ॥ अग्नेर्वाजंस्य ॥ अग्नेर्वाजंस्यगोमंतऽईशांनः

संहि. सहसोसहो ॥ अस्मेधेहिजातवेदोमहिश्रवः ॥ ३५ ॥ सऽइंधानः ॥ पू. अ.
॥१३०॥ सऽइंधानोव्वसुष्क्कविरग्निरीडेन्न्योगिरा ॥ रेवदस्म्मब्भ्यम्पुर्व्वणीकदी ॥१५॥
दिहि ॥ ३६ ॥ क्षपोराजन् ॥ क्षपोराजन्नुतत्क्मनाग्ग्नेव्वस्तोरुतोषसः ॥
सतिग्ग्मजम्भरक्षसोदहप्प्रति ॥ ३७ ॥ भद्रोनः ॥ भद्रोनोऽअग्निराहु
तोभद्रारातिःसुभगभद्रोऽअध्ध्वरः ॥ भद्राऽउतप्प्रशस्तयः ॥ ३८ ॥ भ
द्राऽउत । प्प्रशस्तयोभद्रम्मनःकृणुष्ष्ववृत्रतूर्य्ये ॥ येनासमत्सुसास
हः ॥ ३९ ॥ येनासमत्सु । सासहोवस्स्थिरातनुहिभूरिशर्द्धताम् ॥ व्वने ॥१३०॥

३०८

मांतेऽअभिष्टिभिः ॥४०॥ अग्निन्तम् ॥ अग्निन्तम्मंन्न्येयोव्वसुरस्तं
यंयन्तिंधेनवंः ॥ अस्तमर्व्वन्तऽआशवोस्तन्नित्यांसोव्वाजिनऽइ
षंस्तोतृभ्यऽआभर ॥ ४१ ॥ सोऽअग्निः ॥ सोऽअग्निर्य्योव्वसुर्गृणे
संयमायन्तिंधेनवंः ॥ समर्व्वन्तोरघुद्रुवंःसञ्सुंजातासंःसूरयऽइ
षंस्तोतृभ्यऽआभर ॥४२॥ उभेसुंश्चन्द्र । सर्प्पिषोदर्व्वीश्श्रीणीषऽ
आसनि ॥ उतोनऽउत्पुपूर्य्याऽउक्थेषुशवसस्पतऽइषंस्तोतृभ्यऽ
आभर ॥४३॥ अग्नेतम् ॥ अग्नेतमद्याश्वन्नस्तोमैःक्रतुन्नभद्रञ्हृदि

स्पृशेम् ॥ ऋष्वामातऽओहैः ॥४४॥ अधाहि ॥ अधाह्यग्नेक्रतोर्भद्र
स्यदक्षस्यसाधोः ॥ रथीऽऋतस्यबृहतोबभूथ ॥ ४५ ॥ एभिर्न्नः ॥
एभिर्न्नोऽअर्कैर्भवानोऽअर्वाङ्क्स्वर्णज्योतिः ॥ अग्नेविश्वेभिःसुम
नाऽअनीकैः ॥ ४६ ॥ अग्निꣳहोतारम् ॥ अग्निꣳहोतारम्मन्न्येदास्वं
न्तंव्वसुꣳसूनुꣳसहसोजातवेदसंव्विप्प्रन्नजातवेदसम् ॥ यऽऊर्द्ध्वयास्व
ध्वरोदेवोदेवाच्यांकृपा ॥ घृतस्यविभ्राष्टिमनुवष्टिशोचिषाजुह्वानस्य
सर्प्पिषः ॥४७॥ अग्नेत्वम् ॥ अग्नेत्वन्नोऽअन्तमऽउतत्त्राताशिवोभं ॥१३१॥

वाव्वरूत्थ्य÷॥ व्वसुंरग्निर्व्वसुंश्श्रवाऽअच्छांनक्षिद्युमत्तमꣳरयिन्दाःꣳ ॥
तन्त्वांशोचिष्ठदीदिवꣳसुम्म्नायंनूनमीमहेसखिंब्भ्यꣳ ॥४८॥ [२९]
येनऽऋषंयꣳ ॥ येनऽऋषंयस्तपंसासत्त्रमायन्निन्धानाऽअग्निꣳस्वंरा
भरंन्तꣳ ॥ तस्मिंन्नहन्निदंधेनाकेंऽअग्निंय्यमाहुर्म्मनंवस्तीर्णबंर्हिषम्
॥४९॥ तम्पत्क्नीभिꣳ ॥ तम्पत्क्नीभिरनुंगच्छेमदेवाꣳपुत्त्रैर्ब्भ्रातृंभिरुत
वाहिरंण्ण्यैꣳ ॥ नाकंङ्गृब्भ्णानाꣳसुंकृतस्यंलोकेतृतीयेंपृष्ठेऽअधिंरोचने
दिवꣳ॥५०॥ आवाचꣳ॥ आवाचोमध्ध्यंमरुहद्भुरण्ण्युरयमग्निꣳसत्पंति

श्लोकिंतानं ॥ पृष्ठेपृथिव्यानिहितोदविद्युतदधस्पदङ्कृणुतांऽयेपृतन्य
वः ॥५१॥ अयमग्निः ॥ अयमग्निर्वीरतमोवयोधाःसहस्रियोद्योत
तामप्रयुच्छन् ॥ विभ्राजमानःसरिरस्यमध्यऽउपप्रयाहिदिव्या
निधाम ॥ ५२ ॥ सम्प्रच्यवध्वमुप । सम्प्रयाताग्नेपथोदेवयानान्कृणु
ध्वम् ॥ पुनःकृण्वानापितरायुवानान्वाताꣳसीत्त्वयितन्तुमेतम्
॥ ५३ ॥ उद्बुध्यस्व ॥ उद्बुध्यस्वाग्नेप्रतिजागृहित्वमिष्टापूर्तेसꣳसृजे
थामयञ्च ॥ अस्मिन्त्सधस्थेऽअध्युत्तरस्मिन्विश्वेदेवायजमानश्च ॥१३२॥

सीदत॥५४॥ येनवहसि। सहस्रंꣳयेनाग्नेसर्व्ववेदसम्॥ तेनेमंꣳयज्ञन्नो
नयस्वर्द्देवेषुगन्तवे॥५५॥ अयन्ते॥ अयन्तेयोनिऽर्ऋत्वियोयतोजा
तोऽअरोचथाः॥ तज्जानन्नग्नआरोहाथानोव्वर्द्धयारयिम्॥५६॥ [८]
तपश्च॥ तपश्चतपस्यश्चशैशिरावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसिकल्पेतान्द्या
वापृथिवीकल्पन्तामापऽओषधयःकल्पन्तामग्नयःपृथङ्ममज्यै
ष्ठ्यायसव्व्रताः॥ येऽअग्नयःसमनसोन्तराद्यावापृथिवीऽइमे॥ शैशि
रावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिवदेवाऽअभिसंव्विशन्तुतयादेवतया

सं.हि. ङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ ५७ ॥ परमेष्ठीत्त्वा । सादयतुदिवस्पृष्ठेज्ज्योति पू. अ.
॥१३३॥ ष्मतीम् ॥ व्विश्वंस्मैप्प्राणायापानायव्व्यानायव्विश्वञ्ज्योतिर्यच्छ ॥ ॥१५॥
सूर्य्यस्तेधिपतिस्तयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ ५८ ॥ लोकम्पृण ॥
च्छिद्रम्पृणाथोसीदध्रुवात्वम् ॥ इन्द्राग्नीत्वाबृहस्पतिरस्म्मिन्न्योना
वसीषदन् ॥ ५९ ॥ ताऽअस्य । सूददोहसःसोमꣳश्रीणन्तिपृश्नयः ॥
जन्मन्देवानांव्विशस्त्रिष्वारोचनेदिवः ॥ ६० ॥ इन्द्रंविश्वाः ॥ इन्द्रं ॥१३३॥
व्विश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसङ्गिरः ॥ रथीतमꣳरथीनांव्वाजानाꣳ

सत्पतिम्पतिम् ॥ ६१ ॥ प्रोथदश्वः ॥ प्रोथदश्वोनयवसेविष्ष्यन्न्य
दामहश्संव्वरणाद्व्यस्त्थात् ॥ आदस्यव्वातोऽअनुवातिशोचिरधस्म्म
तेव्व्रजनङ्कृष्ष्णमस्ति ॥६२॥ आयोष्ट्वा ॥ आयोष्ट्वासदनेसादयाम्म्यव
तश्छायायाꣳसमुद्द्रस्यहृदये ॥ रश्म्मीवतीम्भास्वतीमायाद्द्याम्भा
स्यापृथिवीमोर्व्वन्तरिक्षम् ॥६३॥ परमेष्ठीत्वा । सादयतुदिवस्पृष्ठेव्य
चस्वतीम्प्रथस्वतीन्दिवंयच्छदिवन्दृꣳहदिवम्माहिꣳसीः ॥ विश्व
स्म्मैप्प्राणायापानायव्व्यानायोदानायप्प्रतिष्ठायैचरित्राय ॥ सूर्य्य

स्त्वाभिपातुमहसास्वस्त्याच्छर्दिषाशन्तमेनुतयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ ६४ ॥ सहस्रंस्यप्रमा । सिंसहस्रस्यप्रतिमासिंसहस्रस्योन्मासिंसाहस्रोसिसहस्रायत्त्वा ॥ ६५ ॥ [९] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । नमस्तेषोडश हिरण्यबाहवऽउष्णीषिणेतक्षभ्योज्येष्ठायपञ्चकाः स्तुत्यायचतस्त्रः शम्भवायैका पार्य्यायपञ्च द्रापेअन्धसोविंशतिर्नव षट्षष्टिः ॥ हरिः ॐ नमस्ते ॥ नमस्तेरुद्रमन्य

वेऽउतोतऽइषवेनमः ॥ बाहुब्भ्यामुततेनमः ॥ १ ॥ यातेरुद्रशिवात
नूरघोरापापकाशिनी ॥ तयानस्तन्वाशन्तमयागिरिशन्ताभिचाक
शीहि ॥ २ ॥ यामिषुम् ॥ यामिषुङ्गिरिशन्तहस्तेबिभर्ष्यस्तवे ॥ शि
वाङ्गिरित्रताङ्कुरुमाहिँसीः पुरुषञ्जगत् ॥ ३ ॥ शिवेनवचसात्वागि
रिशाच्छावदामसि ॥ यथानः सर्व्वमिज्जगदयक्ष्मँ सुमनाऽअसत्
॥ ४ ॥ अद्ध्यवोचत् ॥ अद्ध्यवोचदधिवक्ताप्प्रथमोदैव्योभिषक् ॥ अ
हीँश्चसर्व्वाञ्जम्भयन्त्सर्व्वाश्चयातुधान्योऽधराचीः परासुव ॥ ५ ॥ असौ

यश्‌ ॥ असौयस्ताम्म्रोऽअंरुणऽउतबभ्रुश्‌सुमङ्गलं÷ ॥ येचैनꣳरुद्राऽ
अभितोंदिक्षुश्रिताश्‌संहस्रशोवैषाꣳहेडंऽईमहे ॥ ६ ॥ असौयश्‌ ॥ असौ
योंवसर्प्पंतिनीलंग्ग्रीवोव्विलोंहितꣳ ॥ उतैनंङ्गोपाऽअंद्दृश्रन्नद्दृंश्रन्नु
दहाऱ्यꣳसद्दृष्टोमृंडयातिनꣳ ॥ ७ ॥ नमोंस्तु ॥ नमोंस्तुनीलंग्ग्रीवायस
हस्राक्षायंमीढुषें ॥ अथोयेऽअंस्यसत्वांनोहन्तेब्भ्योंकरन्नमं÷ ॥ ८ ॥
प्रमुंञ्च ॥ प्रमुंञ्चधन्वंनस्त्वमुभंयोरात्क्न्योंर्ज्ज्याम्‌ ॥ याश्चंतेहस्तऽइषं ॥१३५॥
वꣳपरातांभंगवोव्वप ॥ ९ ॥ व्विज्ज्यन्धनु÷ । कपर्द्दिनोव्विशंल्ल्योबाणं

वाँ२उत ॥ अनैशन्नस्ययाऽइषंवऽआभुरंस्यानिषङ्गधिः ॥ १० ॥ यातै ॥
हेतिम्मीँढुष्टमहस्तेबभूवंतेधनुंः ॥ तयास्म्मान्विश्वतस्त्वमंयक्ष्मया
परिंभुज ॥ ११ ॥ परिंते ॥ परिंतेधन्वंनोहेतिरस्म्मान्वृंणक्तुविश्वतंः ॥
अथोयऽइंषुधिस्तवारेऽअस्म्मन्निधेंहितम् ॥ १२ ॥ अवतत्यधनुंः ॥
अवतत्यधनुष्ट्वꣳसहंस्राक्षशतेषुधे ॥ निशीर्य्यंशल्यानाम्मुखांशिवो
नंः सुमनांभव ॥ १३ ॥ नमंस्ते ॥ नमंस्तऽआयुंधायानांततायधृष्णवे ॥
उभाब्भ्यांमुततेनमोंबाहुब्भ्यान्तवधन्वंने ॥ १४ ॥ मानंः ॥ मानोंम

संहि. हान्तंमुतमानोऽअर्ब्भकम्मानऽउक्षन्तमुतमानऽउक्षितम् ॥ मानोव्व पू. अ.
॥१३८॥ धीःपितरम्मोतमातरम्मानःप्प्रियास्तन्न्वोरुद्ररीरिषः ॥ १५ ॥ मान ॥१६॥
स्तोके ॥ तनयेमानऽआयुषिमानोगोषुमानोऽअश्श्वेषुरीरिषः ॥ मा
नोव्वीरान्रुद्रभामिनोव्वधीर्हविष्मन्तःसदमित्त्वाहवामहे ॥ १६ ॥
[१६] शतम् ॥ ८०० ॥ नमोहिरण्ण्यबाहवे । सेनान्न्येदिशाञ्चपतये
नमोनमोव्वृक्षेब्भ्योहरिकेशेब्भ्यः पशूनाम्पतयेनमोनमःशष्प्पिञ्ज
रायत्त्विषीमतेपथीनाम्पतयेनमोनमोहरिकेशायोपवीतिनेपुष्टाना ॥१३९॥

म्पतयेनमोनमोबभ्लुशाय ॥ १७ ॥ नमोबभ्लुशाय । व्याधिनेन्ना
नाम्पतयेनमोनमोभुवस्यहेत्यैजगताम्पतयेनमोनमोरुद्रायाततता
यिनेक्षेत्राणाम्पतयेनमोनमः सूतायाहन्त्यैवनानाम्पतयेनमोनमो
रोहिताय ॥ १८ ॥ नमोरोहिताय । स्थपतयेवृक्षाणाम्पतयेनमोनमो
भुवन्तयेवारिवस्कृतायौषधीनाम्पतयेनमोनमोमन्त्रिणेवाणिजाय
कक्षाणाम्पतयेनमोनमऽ उच्चैर्घोषायाक्रन्दयतेपत्तीनाम्पतयेनमो
नमः कृत्स्नायतया ॥ १९ ॥ नमः कृत्स्नायतया । धावतेसत्त्वनाम्प

संहि. तयेनमोनमः सहमानायनिव्याधिनऽआव्याधिनीनाम्पतयेनमोन पृ. ७

॥१३७॥ मोनिषङ्गिणेककुभायस्तेनानाम्पतयेनमोनमोनिचेरवेपरिचरायार ॥१६७

ण्यानाम्पतयेनमोनमोवञ्चते ॥ २० ॥ नमोवञ्चते ॥ परिवञ्चतेस्ता

यूनाम्पतयेनमोनमोनिषङ्गिणऽ इषुधिमतेतस्कराणाम्पतयेनमोन

मः सृकायिभ्योजिघांसद्भ्योमुष्णताम्पतयेनमोनमोसिमद्भ्योन

क्तञ्चरद्भ्योविकृन्तानाम्पतयेनमः ॥ २१ ॥ [५] नमऽउष्णीषिणे ।

गिरिचरायकुलुञ्चानाम्पतयेनमोनमऽ इषुमद्भ्योधन्वायिभ्यश्चवोन ॥१३७॥

मो नमऽआतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो नमऽआयच्छ
द्भ्योऽस्यद्भ्यश्च वो नमो नमो विसृजद्भ्यः ॥ २२ ॥ नमो विसृजद्भ्यो विध्य
द्भ्यश्च वो नमो नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो नमः शयानेभ्यऽआ
सीनेभ्यश्च वो नमो नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो नमः सभाभ्यः
॥ २३ ॥ नमः सभाभ्यः । सभापतिभ्यश्च वो नमो नमोऽश्वेभ्यो
ऽश्वपतिभ्यश्च वो नमो नमऽआव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो
नमो नमऽउगणाभ्यस्तृꣳहतीभ्यश्च वो नमो नमो गणेभ्यः ॥ २४ ॥

॥१२८॥ नमोगणेभ्यो । गणपतिभ्यश्चवोनमोनमोव्व्रातेभ्योव्व्रातपतिभ्य
श्चवोनमोनमोगृत्सेभ्योगृत्सपतिभ्यश्चवोनमोनमोव्विरूपेभ्योव्वि ॥१६॥
श्वरूपेभ्यश्चवोनमोनमꣳसेनाभ्यꣳ ॥ २५ ॥ नमꣳसेनाभ्यꣳ ।
सेनानिभ्यश्चवोनमोनमोरथिभ्यो ऽ अरथेभ्यश्चवोनमोनमः क्ष
त्तृभ्यः सङ्ग्रहीतृभ्यश्चवोनमोनमोमहद्भ्यो ऽ अर्भकेभ्यश्चवोन
मः ॥ २६ ॥ [५] नमस्तक्षभ्यꣳ ॥ नमस्तक्षभ्योरथकारे
भ्यश्चवोनमोनमꣳकुलालेभ्यꣳ कर्म्मारेभ्यश्चवोनमोनमोनिषादे ॥१२८॥

भ्यः पुञ्जिष्ठेभ्यश्च वो नमो नमः श्वनिभ्यो मृगयुभ्यश्च वो नमो न
मः श्वभ्यः ॥ २७ ॥ नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमो नमो भवा
य च रुद्राय च नमः शर्वाय च पशुपतये च नमो नीलग्रीवाय च शितिक
ण्ठाय च नमः कपर्दिने ॥ २८ ॥ नमः कपर्दिने ॥ च व्युप्तकेशाय च
नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च नमो गिरिशयाय च शिपिविष्टाय च
नमो मीढुष्टमाय चेषुमते च नमो ह्रस्वाय ॥ २९ ॥ नमो ह्रस्वाय । च वा
मनाय च नमो बृहते च वर्षीयसे च नमो वृद्धाय च सवृधे च नमोऽग्र्याय च

संहि. ॥१३९॥ प्प्रथमायचनमऽआशवे ॥३०॥ नमऽआशवे । चाजिरायचनमःशी पृ. भ. ॥१६॥
घ्र्यायचशीभ्यायचनम ऽऊर्म्म्यायचावस्वन्न्यायचनमोनादेयाय
चद्वीप्प्यायच ॥३१॥ [५] नमोज्ज्येष्ठाय । चकनिष्ठायचनमः पूर्व्व
जायचापरजायचनमोमद्ध्यमायचापगल्भायचनमोजघन्न्यायच
बुद्ध्न्यायचनमःसोभ्याय ॥ ३२ ॥ नमःसोभ्याय॥ चप्प्रातिसर्य्या
यचनमोयाम्म्यायचक्षेम्म्यायचनमःश्लोक्क्यायचावसान्न्यायचनम ॥१६९॥
ऽउर्व्वर्य्यायचखल्ल्यायचनमोवन्न्याय ॥ ३३ ॥ नमोवन्न्याय । चक

क्ष्यायचनमः श्रवायचप्रतिश्रवायचनमऽआशुषेणायचाशुरथाय
चनमः शूरायचावभेदिनेचनमोबिल्मिने ॥ ३४ ॥ नमोबिल्मिने
चकवचिनेचनमोवर्म्मिणेचवरूथिनेचनमः श्रुतायचश्रुतसेनाय
चनमोदुन्दुभ्यायचाहनन्यायचनमोधृष्णवे ॥ ३५ ॥ नमोधृष्णवे ।
चप्रमृशायचनमोनिषङ्गिणेचेषुधिमतेचनमस्तीक्ष्णेषवेचायुधिने
चनमः स्वायुधायचसुधन्वनेच ॥ ३६ ॥ [५] नमः स्रुत्याय । चप
थ्यायचनमः काट्यायचनीप्यायचनमः कुल्यायचसरस्यायचन

वाज. ॥१४०॥

मौनादेयायचवैशुन्तायचनमःकूप्प्याय ॥ ३७ ॥ नमःकूप्प्याय पू. अ.
चावट्ट्यायचनमोवीद्ध्र्यायचातप्प्यायचनमोमेग्घ्यायचाविद्युत्याय ॥१६॥
चनमोवर्ष्ष्यायचावर्ष्ष्यायचनमोवात्याय ॥ ३८ ॥ नमोवात्याय ।
चरेष्म्म्यायचनमोवास्तव्व्यायचवास्तुपायचनमःसोमायचरुद्राय
चनमस्ताम्म्रायचारुणायचनमःशङ्गवे ॥ ३९ ॥ नमःशङ्गवे । चपशु
पतयेचनमऽउग्ग्रायचभीमायचनमोऽग्ग्रेवधायचदूरेवधायचनमो
हन्त्रेचहनीयसेचनमोवृक्षेब्भ्योहरिकेशेब्भ्योनमस्ताराय ॥ ४० ॥ ॥१४०॥

[४] नमः॑ शम्भ॒वाय॑ । च मयोभ॒वाय॑ च॒ नमः॑ शङ्क॒राय॑ च मयस्क॒राय॑
च॒ नमः॑ शि॒वाय॑ च शि॒वत॑राय च ॥ ४१ ॥ [१] नमः॒ पार्या॑य चावा॒र्या॑
य च॒ नमः॑ प्र॒तर॑णाय चो॒त्तर॑णाय च॒ नम॒स्तीर्थ्या॑य च॒ कूल्या॑य च॒ नमः॒
शष्प्या॑य च॒ फेन्या॑य च॒ नमः॑ सिक॒त्या॑य ॥ ४२ ॥ नमः॑ सिक॒त्या॑य
च प्रवा॒ह्या॑य च॒ नमः॑ किꣳशि॒लाय॑ च क्षय॒णाय॑ च॒ नमः॑ कप॒र्दिने॑ च पुल॒
स्तये॑ च॒ नमः॑ऽइरि॒ण्या॑य च प्रप॒थ्या॑य च॒ नमो॒ व्रज्या॑य ॥ ४३ ॥ नमो॒ व्र
ज्या॑य । च गोष्ठ्या॑य च॒ नम॒स्तल्प्या॑य च॒ गेह्या॑य च॒ नमो॑ हृद॒य्या॑य च

निवेष्प्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च नमः शुष्क्याय ॥ ४४ ॥
नमः शुष्क्याय । च हरित्याय च नमः पांसव्याय च रजस्याय च न
मो लोप्याय चोलप्याय च नम ऽ ऊर्व्याय च सूर्व्याय च नमः पर्णाय
॥ ४५ ॥ नमः पर्णाय । च पर्णशदाय च नम ऽ उद्गुरमाणाय चाभिघ्न
ते च नम ऽ आखिदते च प्रखिदते च नम ऽ इषुकृद्भ्यो धनुष्कृद्भ्यश्च वो न
मो नमो वः किरिकेभ्यो देवानां हृदयेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो न
मो विक्षिणत्केभ्यो नम ऽ आनिर्हतेभ्यः ॥ ४६ ॥ [५] द्रापे ऽ अन्ध

सꣳ ॥ द्रापेऽअन्धसस्पतेदरिद्रनीललोहित ॥ आसाम्प्रजानामेषाम्प
शूनाम्माभेर्म्मारोङ्मोऽएषाꣳकिञ्चनाममत् ॥ ४७ ॥ इमारुद्राय ।
तवसेकपर्द्दिनेक्षयद्वीरायप्रभरामहेमतीः ॥ यथाशमसद्द्विपदेचतु
ष्पदेविश्वम्पुष्टङ्ग्रामेऽअस्मिन्ननातुरम् ॥ ४८ ॥ याते । रुद्रशिवा
तनूःशिवाविश्वाहाभेषजी ॥ शिवारुतस्यभेषजीतयानोमृडजीवसे
॥ ४९ ॥ परिनꣳ ॥ परिनोरुद्रस्यहेतिर्वृणक्तुपरित्वेषस्यदुर्म्मति
रघायोः ॥ अवस्थिरामघवद्भ्यस्तनुष्वमीढ्वस्तोकायतनयायमृड

 ॥ ५० ॥ मीढुष्टमशिवतम ॥ शिवोनः सुमनाभव ॥ परमेवृक्षऽआयु
 धन्निधायकृत्तिंवसानऽआचरपिनाकम्बिभ्रदागहि ॥ ५१ ॥ विकि
रिद्रविलोहित । नमस्तेऽअस्तुभगवः ॥ यास्तेसहस्रꣳहेतयोन्यम
स्म्मन्निवपन्तुताः ॥ ५२ ॥ सहस्राणिसहस्रशः ॥ सहस्राणिसहस्रशो
बाह्वोस्तवहेतयः ॥ तासामीशानोभगवः पराचीनामुखाकृधि ॥ ५३ ॥
असङ्ख्यातासहस्राणि । येरुद्राऽअधिभूम्म्याम् ॥ तेषाꣳसहस्रयोज
नेवधन्वानितन्मसि ॥ ५४ ॥ अस्मिन्महति । अस्मिन्महत्यर्णवे

न्तरिक्षे भुवाऽअधि ॥ तेषाᳬं सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥५५॥
नीलग्ग्रीवाः शितिकण्ठाः ॥ नीलग्ग्रीवाः शितिकण्ठादिवᳬं रुद्राऽउ
पश्रिताः ॥ तेषाᳬं सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ५६ ॥ नील
ग्ग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वाऽअधः क्षमाचराः ॥ तेषाᳬं सहस्रयोजनेव
धन्वानितन्मसि ॥ ५७ ॥ येवृक्षेषु । शष्पिञ्जरानीलग्ग्रीवाविलो
हिताः ॥ तेषाᳬं सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ५८ ॥ येभूता
नाम् ॥ येभूतानामधिपतयोविशिखासः कपर्दिनः ॥ तेषाᳬं सह

वाजि. स्रयोजनेवधन्न्वांनितन्न्मसि ॥ ५९ ॥ येपथाम् ॥ येपथाम्पथिरक्षं पृ. भ
॥१४३॥ यऽऐलबृदाऽआयुर्युधः ॥ तेषांꣳसहस्रयोजनेवधन्न्वांनितन्न्मसि ॥१६॥
153 ॥ ६० ॥ येतीर्त्थांनि । प्प्रचरन्तिसृकाहस्तानिषङ्गिणः ॥ तेषांꣳस
हस्रयोजनेवधन्न्वांनितन्न्मसि ॥ ६१ ॥ येन्नेषु । विविद्ध्यन्तिपात्रेषु
पिबतोजनांन् ॥ तेषांꣳसहस्रयोजनेवधन्न्वांनितन्न्मसि ॥ ६२ ॥
यऽएतावन्तश्च ॥ यऽएतावन्तश्चभूयांꣳसश्चदिशोरुद्द्रावितस्थिरे ॥
तेषांꣳसहस्रयोजनेवधन्न्वांनितन्न्मसि ॥ ६३ ॥ नमोस्तु । रुद्द्रेब्भ्यो ॥१४३॥

येदिवियेषांवर्षमिषवः ॥ तेभ्योदशप्राचीर्दशदक्षिणादशप्रतीची
र्दशोदीचीर्दशोर्द्धाः ॥ तेभ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेय
न्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥६४॥ नमोस्तु । रुद्रेभ्यो
येन्तरिक्षेयेषांवातऽइषवः ॥ तेभ्योदशप्राचीर्दशदक्षिणादशप्रती
चीर्दशोदीचीर्दशोर्द्धाः ॥ तेभ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तु
तेयन्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥ ६५ ॥ नमोस्तु । रुद्रे
भ्योयेपृथिव्यांयेषामन्नमिषवः ॥ तेभ्योदशप्राचीर्दशदक्षिणाद

शं प्प्रतीचीर्द्दशोदीचीर्द्दशोर्द्ध्वाः ॥ तेब्भ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोम्मृ
डयन्तुतेयन्द्विष्म्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥ ६६ ॥ [२०]
इति श्रीवाजसनेयसंहितायां षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । अश्मन्नूर्जंदश नमस्तेपञ्चाग्निस्तिग्मेनननव
चक्षुषः पिताष्टावाशुः शिशानः सप्तदश उदेनं क्रमध्वमग्निनापञ्चद
शकौ शुक्रज्योतिः सप्तेमꣳस्तनंत्रयोदश नवैकोनशतम् ॥ हरिः ॐ
अश्मन्नूर्जम् ॥ अश्म्मन्नूर्जम्पर्व्वतेशिश्श्रियाणामद्भ्यऽओषधीब्भ्योव्व ॥१४७॥

नुस्पतिंब्भ्यो ऽअधिसम्भृंतम्पयं÷ ॥ तान्नऽइषमूर्ज्जंन्धत्तमरुतꣳसꣳ
रराणाऽअश्म्मँस्तेक्षुन्मयिंतऽऊर्ग्यंन्द्विष्ष्मस्तन्तेशुगृंच्छतु ॥ १ ॥
इमामें । अग्ग्नऽइष्टंकाधेनवं÷सन्त्वेकांचदशांचदशांचशतञ्चंशतञ्चंस
हस्रंञ्चसहस्रंञ्चायुतंञ्चायुतंञ्चनियुतंञ्चनियुतंञ्चप्रयुतञ्चार्बुंदञ्चन्न्यर्बुद
ञ्चसमुद्रश्चमध्यञ्चान्तंश्चपरार्द्धश्चैतामें ऽअग्न ऽइष्टंकाधेनवं ÷ सन्त्वमु
त्रामुष्मिँल्लोके ॥ २ ॥ ऋतवंस्स्थ । ऽऋतावृधंऽऋतुष्ठास्स्थंऽऋतावृ
धं÷॥ घृतश्चुतोंमधुश्चुतोंव्विराजोनामंकामदुघाऽअक्षींयमाणाꣳ ॥३॥

समुद्रस्यंत्वा ॥ समुद्रस्यत्वावंकयाग्नेपरिंव्ययामसि ॥ पावकोऽअ
स्मभ्यंᳪशिवोभंव ॥ ४ ॥ हिमस्यंत्त्वा । जरायुणाग्नेपरिंव्ययाम
सि ॥ पावकोऽअस्मभ्यंᳪशिवोभंव ॥ ५ ॥ उपज्मन् । उपज्मन्नु
पंवेतसेवंतरनदीष्ष्वा ॥ अग्नेपित्तमपामंसिमण्डूकिताभिरागंहिसेम
न्नोयज्ञम्पांवकवंर्ण्णᳪशिवङ्कंधि ॥ ६ ॥ अपामिदम् ॥ अपामिदन्न्य
यंनᳪसमुद्रस्यंनिवेशंनम् ॥ अन्न्याँस्तेऽअस्मत्तंपन्तुहेतयंःपाव ॥१४५॥
कोऽअस्मभ्यंᳪशिवोभंव ॥ ७॥ अग्नेपावक । रोचिषांमन्द्रयांदे

वजिह्वया ॥ आदेवान्वंक्षियक्षिंच ॥ ८ ॥ सनं÷पावकदीदिवोग्नेंदे
वाँ२ऽइहावंह ॥ उपंयज्ञꣳहविश्चंनः ॥ ९ ॥ पावकयायश्चि ॥ पावकया
यश्चितयंन्त्याकृपाक्षामंन्नुरुचऽउषसोनभानुना ॥ तूर्वन्नयामन्नेतंश
स्यनूरणऽआयोघृणेनततृषाणोऽअजरं÷ ॥ १० ॥ [१०] नमंस्ते ॥
नमंस्तेहरंसेशोचिषेनमंस्तेऽअस्त्वर्च्चिषें ॥ अन्याँस्तेंऽअस्मत्तंपन्तु
हेतयं÷पावकोऽअस्मभ्यꣳशिवोभंव ॥ ११ ॥ नृषदेवेट् ॥ नृषदेवेडं
प्सुषदेवेड्बर्हिषदेवेड्वनसदेवेट्स्वर्विदेवेंट् ॥ १२ ॥ येदेवाः ॥ येदेवादेवानां

वंहि. ज्याज्ञियायाज्ञियानाᳫंसंवत्सरीणमुपभागमासते ॥ अहुतादोहविषो पू. अ.
॥१४६॥ यज्ञेऽअस्मिन्त्स्वयम्पिबन्तुमधुनोघृतस्य ॥ १३ ॥ येदेवाः ॥ येदेवा ॥१७॥
देवेष्वधिदेवत्त्वमायन्न्येब्रह्मणःपुरऽएतारोऽअस्य ॥ येभ्योनऽऋते
पवतेधामकिञ्चननतेदिवोनपृथिव्याऽअधिस्नुषु ॥ १४ ॥ प्राणदाऽ
अपानदाः ॥ प्राणदाऽअपानदाव्यानदावर्च्चोदावरिवोदाः ॥ अन्न्याँ
स्तेऽअस्मत्तपन्तुहेतयःपावकोऽअस्मभ्यᳫंशिवोभव ॥ १५ ॥
[५] अग्निस्तिग्ग्मेन । शोचिषायासद्विश्वन्न्यत्त्रिणम् ॥ अग्निर्नोवनते ॥१४६॥

रयिम् ॥ १६ ॥ यऽइमा । विश्वाभुवनानिजुह्वदृषिर्होतान्यसीदत्पि
तानः ॥ सऽआशिषाद्रविणमिच्छमानः प्रथमच्छदवराँ२ऽआवि
वेश ॥ १७ ॥ किंस्वित् ॥ किंस्विदासीदधिष्ठानमारम्भणङ्कतम
स्वित्कथासीत् ॥ यतोभूमिञ्जनयन्विश्वकर्म्माविद्यामौर्णोन्महिना
विश्वचक्षाः ॥ १८ ॥ विश्वतश्चक्षुरुत । विश्वतोमुखोविश्वतोबाहुरुत
विश्वतस्पात् ॥ सम्बाहुभ्यान्धमतिसम्पतत्रैर्द्यावाभूमीजनयन्देवऽ
एकः ॥ १९ ॥ किंस्वित् ॥ किंस्विद्वनङ्कऽउसवृक्षऽआसयतोद्यावा

पृ॒थि॒वीनि॑ष्ट॒तक्षु॑ः ॥ मनी॑षिणो॒मन॑सापृ॒च्छते॒दु॒तद्यद॒ध्यति॑ष्ठ॒द्भुव॑नानि

धा॒रय॑न् ॥ २० ॥ यात॑ ॥ याते॒धामा॑निपर॒माणि॒याव॒मायाम॑ध्य॒मावि॑श्व

क॒र्म्मन्नु॒तेमा ॥ शिक्षा॒सखि॑भ्यो॒ह॒विषि॑स्वधावः॒स्व॒यंय॑जस्वत॒न्वं॑वृ॒

धा॒नः ॥ २१ ॥ वि॒श्वक॑र्म्मन्ह॒विषा॑ ॥ वा॒वृ॒धा॒नःस्व॒यंय॑जस्वपृ॒थि॒वीमु॒त

द्याम् ॥ मु॒ह्य॑न्त्व॒न्ये॑ऽअ॒भितः॑स॒पत्ना॑ऽइ॒हास्माक॑म्म॒घवा॑सू॒रिर॑स्तु

॥ २२ ॥ वा॒चस्पति॑म् ॥ वा॒चस्पति॑न्वि॒श्वक॑र्म्माणमू॒तये॑मनो॒जुवं॒वाजे॑

ऽअ॒द्याहु॑वेम ॥ सनो॒विश्वा॑नि॒हव॑नानिजोषद्वि॒श्वश॑म्भू॒रव॑सेसा॒धुक॑

म्र्मा ॥ २३ ॥ व्विश्वकर्म्मन्हविषा । वर्द्धनेनत्त्रातारमिन्द्रमकृणोरवध्य
म् ॥ तस्म्मैव्विशःसमनमन्तपूर्व्वीरयमुग्ग्रोव्विहव्योयथासत् ॥ २४ ॥
[९] चक्षुषःपिता । मनसाहिधीरोघृतमेनेऽअजनन्नम्म्नमाने ॥ यदेद
न्ताऽअददृहन्तपूर्व्वऽआदिद्द्यावापृथिवीऽअप्प्रथेताम् ॥ २५ ॥ व्विश्वक
र्म्माव्विमनाः ॥ व्विश्वकर्म्माव्विमनाऽआद्विहायाधाताव्विधातापरमो
तसन्दृक् ॥ तेषामिष्टानिसमिषामदन्तियत्त्रासप्तऽऋषीन्परऽएक
माहुः ॥ २६ ॥ योनः । पिताजनितायोव्विधाताधामानिव्वेदभुवना

शां.हि. निविश्वा ॥ योदेवानांन्नामधाऽएकंऽएवतᳪ संम्प्रश्नम्भुवंनायन्त्य शु. य.
॥१४८॥ न्न्या ॥ २७॥ तऽआयंजन्तद्द्रविंणᳪ समंस्म्माऽऋषंयःपूर्व्वेंजरितारोन ॥१७॥
भूना ॥ असूर्त्तेंसूर्त्तेंरजंसिनिषत्तेयेभूतानिंसमकृंण्ण्वन्निमानिं ॥ २८ ॥
परोदिवा । परऽएनापृंथिव्यापरोदेवेभिरसुरैर्य्यदस्तिं ॥ कᳪस्विद्ग
र्भंम्प्रथमन्दंद्ध्रऽआपोयत्त्रंदेवाःसमपंश्यन्तपूर्व्वें ॥ २९ ॥ तमित् ॥
तमिद्गर्भंम्प्रथमन्दंद्ध्रऽआपोयत्त्रंदेवाःसमगंच्छन्तविश्वें ॥ अजस्य ॥१४८॥
नाभावध्येकमर्पितंय्यस्मिन्विश्वानिभुवंनानितस्थुः ॥ ३० ॥ नत

म् ॥ नतंव्विदाथयऽइमाजजानान्यद्युष्म्माकमन्तरम्बभूव ॥ नीहा
रेणप्प्रावृंताजल्प्यांचासुतृपंऽउक्थशासंश्चरन्ति ॥ ३१ ॥ व्विश्वकंर्म्मा
हि ॥ व्विश्वकंर्म्माह्यजंनिष्टदेवऽआदिद्गन्धर्वोऽअंभवद्द्वितीयंः ॥ तृ
तीयंः पिताजंनितौषंधीनामपाङ्गर्भंव्यदधात्पुरुत्रा ॥ ३२ ॥ [८]
आशुश्शिशानंः ॥ आशुश्शिशांनोव्वृषभोनभीमोघंनाघनःक्षोभंण
श्चर्षणीनाम् ॥ सङ्क्रन्दनोनिमिषऽएंकवीरःशतꣳसेनाऽअजयत्साक
मिन्द्रंः ॥ ३३ ॥ सङ्क्रन्दनेनानिमिषेणं ॥ जिष्णुनायुत्कारेणंदुश्च्य

यं. वि. वनेनंधृष्णुना ॥ तादिन्द्रेणजयततत्त्संहध्वंयुधोनरऽइषुहस्तेनवृ पू. अ.
॥१४९॥ ष्णा ॥ ३४ ॥ सऽइषुहस्तैः ॥ सऽइषुहस्तैःसनिषङ्गिभिर्वशीसꣳस्र ॥१७।
ष्टासयुधऽइन्द्रोगणेन ॥ सꣳसृष्टजित्सोमपाबाहुशर्ध्युग्रधन्वाप्रति
हिताभिरस्ता ॥३५॥ बृहस्पतेपरि। दीयारथेनरक्षोहामित्राँ२ऽअप
बाधमानः ॥ प्रभञ्जन्त्सेनाःप्रमृणोयुधाजयन्नस्माकमेध्यवितार
थानाम् ॥३६॥ बलविज्ञायस्स्थविरः ॥ बलविज्ञायस्स्थविरःप्रवीरः
सहस्वान्वाजीसहमानऽउग्रः ॥ अभिवीरोऽअभिसत्त्वासहोजाजै ॥१४९॥

त्रमिन्द्ररथमातिष्ठगोवित् ॥ ३७ ॥ गोत्रभिदङ्गोविदम् ॥ गोत्र
भिदङ्गोविदंव्वज्रबाहुञ्जयन्तमज्मप्प्रमृणन्तमोजसा ॥ इमꣳसजा
ताऽअनुवीरयद्ध्वमिन्द्रꣳसखायोऽअनुसꣳरभद्ध्वम् ॥ ३८ ॥ अभिगो
त्राणि ॥ अभिगोत्राणिसहसागाहमानोदयोव्वीरःशतमन्युरिन्द्रः ॥
दुश्च्यवनःपृतनाषाडयुद्ध्योऽस्माकꣳसेनाऽअवतुप्प्रयुत्सु ॥ ३९ ॥ इन्द्र
ऽआसाम् ॥ इन्द्रऽआसान्नेताबृहस्पतिर्द्दक्षिणायज्ञःपुरऽएतुसोमः ॥
देवसेनानामभिभञ्जतीनाञ्जयन्तीनाम्मरुतोयन्त्वग्ग्रम् ॥ ४० ॥ इ

न्द्रस्यवृष्णः। इन्द्रस्यवृष्णोवरुणस्यराज्ञऽआदित्यानाम्मरुताᳫं
शर्द्धऽउग्ग्रम् ॥ महामनसाम्भुवनच्यवानाङ्घोषोदेवानाञ्जयतामुद्
स्थात् ॥४१॥ उद्धर्षय । मघवन्नायुधान्युत्सत्त्वनाम्मामकानाम्म
नाᳫंसि ॥ उद्वृत्रहन्वाजिनांवाजिनान्युद्रथानाञ्जयतांयन्तुघोषाः
॥४२॥ अस्माकमिन्द्रः । समृतेषुध्वजेष्वस्माकंयाऽइषवस्ताज
यन्तु ॥ अस्माकंवीराऽउत्तरेभवन्त्वस्माँ २ऽ उदेवाऽअवताहवेषु
॥४३॥ अमीषाञ्चित्तम् ॥ अमीषाञ्चित्तम्प्रतिलोभयन्तीगृहाणाङ्गा ॥१५०॥

न्यप्प्वेपरेहि ॥ अभिप्प्रेहिनिर्द्दहहृत्सुशोकैरन्धेनामित्रास्तमसासच

न्ताम् ॥ ४४ ॥ अवसृष्टापरा । पतशरव्येब्रह्मसꣳशिते ॥ गच्छामि

त्रान्प्रपद्यस्वमामीषाङ्कञ्चनोच्छिषः ॥ ४५ ॥ प्रेत ॥ प्रेताजयतानर

ऽइन्द्रोवःशर्म्मयच्छतु ॥ उग्रावःसन्तुबाहवोनाधृष्यायथासथ

॥ ४६ ॥ असौया । सेनामरुतःपरेषामभ्यैतिनऽओजसास्पर्द्धमा

ना ॥ ताङ्गूहततमसापव्रतेनयथामीऽअन्योऽअन्यन्नजानन् ॥ ४७ ॥

यत्रबाणाः । सम्पतन्तिकुमाराव्विशिखाऽइव ॥ तन्नऽइन्द्रोबृहस्प

सं.हि. तिरदीतिꣳशर्म्मँयच्छतुद्विश्वाहाशर्म्मँयच्छतु ॥ ४८ ॥ मर्म्माँणिते ॥ पू. अ.
॥१५१॥ मर्म्माँणितेव्वर्म्मँणाच्छादयामिसोमँस्त्वाराजामृतेनानुवस्ताम् ॥ उ ॥१७॥
रोर्व्वरीयोव्वरुँणस्तेकृणोतुजयँन्तन्त्वानुँदेवामँदन्तु ॥ ४९ ॥ [१७]
उदेँनम् ॥ उदेँनमुत्तरान्नयाग्ने घृतेनाहुत ॥ रायस्पोषेँणसꣳसृजप्र
जयाँचबहुङ्कृधि ॥ ५० ॥ शतम् ॥ ९०० ॥ इन्द्रेमम् ॥ इन्द्रेमम्प्रँतरा
न्नँयसजातानामसद्वशी ॥ समेँनंव्वर्च्चँसासृजदेवानाम्भागदाऽअंसत्
॥ ५१ ॥ यस्यंकुर्म्मः ॥ यस्यंकुर्म्मोगृहेहविस्तमंग्नेवर्द्धयात्वम् ॥ त ॥१५१॥

स्म्मैदेवाऽअधिब्ब्रवन्नयञ्च ब्रह्मणस्पतिः ॥ ५२ ॥ उदुत्वा ॥ उदुत्वा
व्विश्वेदेवाऽअग्ने भरन्तुचित्तिभिः ॥ सनोभवशिवस्त्वꣳसुप्रतीकोव्वि
भावसुः ॥ ५३ ॥ पञ्चदिशः ॥ पञ्चदिशोदैवीर्य्यज्ञमवन्तुदेवीरपामं
तिन्दुर्म्मतिम्बाधमानाः ॥ रायस्पोषेयज्ञपतिमाभजन्तीरायस्पोषे
ऽअधियज्ञोऽअस्थात् ॥ ५४ ॥ समिद्धेऽअग्नौ ॥ समिद्धेऽअग्नावधि
मामहानऽउक्थपत्रऽईड्योगृभीतः ॥ तप्तङ्घर्म्मम्परिगृह्यायजन्तो
र्ज्जायद्यज्ञमयजन्तदेवाः ॥ ५५ ॥ दैव्यायधर्त्रे ॥ जोष्ट्रेदेवश्रीः श्रीमं

वृवि. नाꣳशुतपेयाꣳ ॥ परिगृह्यदेवायज्ञमायन्देवादेवेभ्योऽअद्ध्वर्य्यन्तोऽ पू. अ.
॥१५२॥ अस्थुः ॥ ५६ ॥ वीतꣳहविः । शमितꣳशमितायजद्ध्यैतुरीयोयज्ञो ॥१७।
यत्रहव्यमेति ॥ ततोवाकाऽआशिषोनोजुषन्ताम् ॥ ५७ ॥ सूर्य्यर
श्मिर्हरिकेशःपुरस्तात्सविताज्ज्योतिरुदयाँ२ऽअजस्रम् ॥ तस्यपूषा
प्रसवेयातिविद्वान्त्सम्पश्यन्विश्वाभुवनानिगोपाः ॥ ५८ ॥ विमा
नऽएषः ॥ विमानऽएषदिवोमद्ध्यऽआस्तऽआपप्रिवान्रोदसीऽअन्त
रिक्षम् ॥ सविश्वाचीरभिचष्टेघृताचीरन्तरापूर्व्वमपरञ्चकेतुम् ॥ ५९ ॥ ॥१५२।

उक्षासमुद्रः ॥ उक्षासमुद्रोऽअरुणः सुपर्ण्णः पूर्वस्ययोनिम्पितुराविवेश ॥ मद्ध्यौदिवोनिहितं पृश्निरश्मा विचक्रमेरजंसस्पात्यन्तौ ॥ ६० ॥ इन्द्रंविश्वा॑ः ॥ इन्द्रंविश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसङ्गिरः ॥ रथीतमः रथीनांवाजानाꣳ सत्पंतिम्पतिम् ॥ ६१ ॥ देवहूर्यज्ञः ॥ देवहूर्यज्ञऽआचंवक्षत्सुम्नहूर्यज्ञऽआचंवक्षत् ॥ यक्षंदग्निर्देवोदेवाँ२आचंवक्षत् ॥ ६२ ॥ वाजस्यमा । प्प्रसवऽउद्ग्राभेणोदग्ग्रभीत् ॥ अधासपत्नानिन्द्रोमेनिग्ग्राभेणाधराँ२अकः ॥ ६३ ॥ उ

वंहि. द्राभञ्च ॥ निग्राभञ्चब्रह्मदेवाऽअवीवृधन् ॥ अधासपत्नानिन्द्रा
॥१५३॥ ग्नीमेविषूचीनान्व्यस्यताम् ॥ ६४ ॥ [१५] क्रमध्वमग्निना । क्रम ॥१७॥
ध्वमग्निनानाकमुख्यꣳहस्तेषुबिभ्रतः ॥ दिवस्पृष्ठꣳस्वर्गत्वामि
श्रादेवेभिराध्वम् ॥ ६५ ॥ प्राचीमनु । प्रदिशम्प्रेहिविद्वानग्नेरग्नेपुरोऽ
अग्निर्भवेह ॥ विश्वाऽआशादीद्यानोविभाह्यूर्जन्नोधेहिद्विपदेचतु
ष्पदे ॥ ६६ ॥ पृथिव्याऽअहम् ॥ पृथिव्याऽअहमुदन्तरिक्षमारुह ॥१५३॥
मन्तरिक्षाद्दिवमारुहम् ॥ दिवोनाकस्यपृष्ठात्स्वर्ज्योतिरगामहम्

पू. अ.

॥ ६७ ॥ स्वरुर्यन्तः ॥ स्वरुर्यन्तोनापेक्षन्तऽआद्याᳬरोहन्तिरोदसी ॥ यज्ञंय्येविश्वतोधारᳬसुविद्वाᳬसोवितेनिरे ॥ ६८ ॥ अग्नेप्र ॥ अग्नेप्प्रेहिप्प्रथमोदेवयताञ्चक्षुर्देवानामुतमर्त्यानाम् ॥ इयक्षमाणाभृगुभिःसजोषाःस्वर्य्यन्तुयजमानाःस्वस्ति ॥ ६९ ॥ नक्तोषासा ॥ नक्तोषासासमनसाविरूपेधापयेतेशिशुमेकᳬसमीची ॥ द्यावाक्षामारुक्मोऽअन्तर्व्विभातिदेवाऽअग्निन्धारयन्द्रविणोदाः ॥ ७० ॥ अग्नेसहस्राक्ष ॥ शतमूर्द्धञ्छतन्तेप्प्राणाःसहस्रंव्यानाः ॥ त्वᳬसाहस्र

स्यंरायऽईशिषेतस्म्मैतेव्विधेमव्वाजायुस्वाहा ॥ ७१ ॥ सुपण्णौसिगुरु
त्त्मान्पृष्ठेपृथिव्याःसीद ॥ भासान्तरिक्षमापृणज्ज्योतिषादिवमुत्त
भानतेजसादिशऽउद्दृꣳह ॥ ७२ ॥ आजुह्वानःसुप्रतीकः । पुरस्ता
दग्नेस्वंयोनिमासीदसाधुया ॥ अस्मिन्त्सधस्थेऽअद्ध्युत्तरस्मि
न्विश्वेदेवायजमानश्चसीदत ॥ ७३ ॥ ताꣳसवितुः ॥ ताꣳसवितुर्व्व
रेण्यस्यचित्रामाहंवृणेसुमतिंविश्वजन्याम् ॥ यामस्यकण्वोऽअदुह ॥१५४॥
त्प्रपीनाꣳसहस्रधारांपयसामहीङ्गाम् ॥ ७४ ॥ विधेमते । परमेज

न्मंन्नग्ने विधेमस्तोमैरवैरेसधस्थै ॥ यस्म्माद्योनेरुदारिंथायजेतम्प्र
त्वेहवीꣳषिंजुहुरेसमिंद्धे ॥ ७५ ॥ प्रेद्धोऽअग्ने ॥ प्रेद्धोऽअग्नेदीदिहिपु
रोनोजंस्त्रयासूम्म्याँयविष्ठ ॥ त्वाꣳशश्वंन्तऽउपंयन्तिव्वाजाः ॥ ७६ ॥
अग्नेतम् ॥ अग्नेतमद्याश्वन्नस्तोमैःक्रतुन्नभद्रꣳहृदिस्पृशंम् ॥ ऋध्या
मांतऽओहैः ॥ ७७ ॥ चित्तिञ्जुहोमि ॥ चित्तिञ्जुहोमिमनंसाघृतेन
यथांदेवाऽइहागमंन्वीतिहोंत्राऽऋतावृधंः ॥ पत्त्येव्विश्वंस्यभूमंनो
जुहोमिंव्विश्वकंर्म्मणेव्विश्वाहादांभ्यꣳहविः ॥ ७८ ॥ सप्ततें।ऽअग्ने

वां०हि. ॥१५५॥ सुमिधं॒÷सुप्तजिह्वाः॑सुप्तऽऋषयः॑सुप्तधामं॑प्प्रियाणि । सुप्तहोत्राः॑ पृ. अ. ॥१७॥

सप्तुधात्वांयजन्तिसुप्तयोनीुरापृंणस्व घृतेनुस्वाहा ॥ ७९ ॥ [१५]

शुक्रज्ज्योतिश्च । चित्रज्ज्योतिश्चसुत्यज्ज्योतिश्चुज्ज्योतिष्मांश्च ॥

शुक्रश्चंऽऋतुपाश्चात्यंहहाः॑ ॥ ८० ॥ ईदृङ् ॥ ईदृङ्ङान्यादृङ्सुदृङ्प्र

तिसदृङ् ॥ मितश्चुसम्मितश्चुसभराः॑ ॥ ८१ ॥ ऋतश्चसुत्यश्चंद्ध्रुवश्च

धुरुणंश्च ॥ धुर्त्ताचंव्विधुर्त्ताचंव्विधारयः॑ ॥ ८२ ॥ ऋताजिच्च । सत्त्यु

जिच्चंसेनुजिच्चंसुषेणंश्च ॥ अन्तिमित्रश्चदूरेऽअमित्रश्चगुणः॑ ॥ ८३ ॥ ॥१५५॥

ईदृक्षास॑ऽएतादृक्षास॑ऽऊ ॥ ईदृक्षास॑ऽएतादृक्षास॑ऽऊषुणं॑÷सदृक्षास॑ऽऊ
प्प्रतिंसदृक्षास॑ऽएतंन ॥ मितास॑श्च्च सम्मिंतासोनो॑ऽअद्यसभंरसोमरु
तोयज्ञेऽअस्मिन् ॥ ८४ ॥ स्वतंवाँश्च्च ॥ प्प्रघासीचंसान्तपनश्च्चंगृ
हमेधीचं ॥ क्रीडीचंशाकीचोंज्जेषी ॥ ८५ ॥ इन्द्रन्दैवीं३ ॥ इन्द्रन्दै
वीर्व्विशोंमरुतोनुंवर्त्मानोभवन्न्यथेन्द्रन्दैवीर्व्विशोंमरुतोनुंवर्त्मा
नोभंवन् ॥ एवमिमंयजंमानन्दैवींश्च्चव्विशोंमानुषीश्च्चानुंवर्त्मानोभ
वन्तु ॥ ८६ ॥ [७] इमꣳस्तनंम् ॥ इमꣳस्तनमूर्ज्जंस्वन्तन्धयापा

३५१

संहि. पू. अ.

॥१५६॥ स्प्रपीनमग्नेसरिरस्यमध्यै ॥ उत्संञ्जुषस्वमधुमन्तमर्व्वन्त्समुद्रियꣳ ॥१७॥

सदनमाविशस्व ॥ ८७ ॥ घृतम्मिमिक्षे । घृतमस्ययोनिर्घृतेश्रितो

घृतम्वस्यधाम ॥ अनुष्वधमावहमादयस्वस्वाहाकृतंवृषभवक्षिहृ

व्यम् ॥ ८८॥ समुद्रादूर्म्मिः ॥ समुद्रादूर्म्मिर्म्मधुमाँ २ उदारदुपाꣳ

शुनासममृतत्वमानट् ॥ घृतस्यनामगुह्यंयदस्तिजिह्वादेवानामम्

तस्यनाभिः ॥ ८९ ॥ वयन्नाम ॥ वयन्नामप्प्रब्रवामाघृतस्यास्मिन् ॥१५६॥

न्यज्ञेधारयामानमोभिः ॥ उपब्रह्माशृणवच्छस्यमानञ्चतुःशृङ्गो

वमीद्यौरऽएतत् ॥ ९० ॥ चत्वारिशृङ्गा ॥ चत्वारिशृङ्गात्रयोऽअस्य
पादाद्द्वेशीर्षेसप्तहस्तासोऽअस्य ॥ त्रिधाबद्धोवृषभोरोरवीतिमहोदे
वोमर्त्याँ२ऽआविवेश ॥ ९१ ॥ त्रिधाहितम् ॥ त्रिधाहितम्पणि
भिर्गुह्यमानङ्गविदेवासोघृतमन्वविन्दन् । इन्द्रऽएकꣳसूर्य्यऽएकं
ञ्जजानवेनादेकꣳस्वधयानिष्टतक्षुः ॥ ९२ ॥ एताऽअर्षन्ति ॥
एताऽअर्षन्तिहृद्यात्समुद्राच्छतव्व्रजारिपुणानावचक्षे ॥ घृतस्यधा
राऽअभिचाकशीमिहिरण्ययोव्वेतसोमध्यऽआसाम् ॥ ९३ ॥ स

२७

म्म्यक्कस्त्रंचन्ति । सरितोनधेनांऽअन्तर्हृदामनंसापूयमांनाः ॥ एतेऽ
अंर्षन्त्यूर्म्मयोंघृतस्यंमृगाऽइंवक्षिपणोरीषंमाणाः ॥ ९४ ॥ सिन्धोंरि
वप्प्राध्वने ॥ सिन्धोंरिवप्प्राध्वनेशूंघनासोव्वातंप्प्रमियंःपतयन्तियु
ह्वाः ॥ घृतस्यधारांऽअरुषोनव्वाजीकाष्ठांभिन्दन्नूर्म्मिभिंःपिन्वंमा
नः ॥ ९५ ॥ अभिप्रंवन्त ॥ अभिप्रंवंन्तसमंनेवयोषांःकल्ल्याण्ण्यःं
स्म्मयंमानासोऽअग्निम् ॥ घृतस्यधारांःसमिधोंनसन्तताजुंषाणोहं
र्य्यतिजातवेंदाः ॥ ९६ ॥ कन्न्याऽइवव्वहतुम् ॥ कन्न्याऽइवव्वहतुमेत ॥१५७॥

वाऽउंऽअङ्ग्यज्ञानाऽअभिचाकशीमि ॥ यत्रसोमः॑सूयतेयत्रयज्ञो
घृतस्यधाराऽअभितत्पवन्ते ॥ ९७ ॥ अभ्यर्षत । सुष्टुतिङ्गव्यमाजि
मस्म्मासुभद्राद्रविणानिधत्त ॥ इमंयज्ञन्नयतदेवतानोघृतस्यधारा
मधुमत्पवन्ते ॥ ९८ ॥ धामन्ते ॥ धामन्तेविश्वम्भुवनमाधिश्रितम
न्तःसमुद्रेहृद्यन्तरायुषि ॥ अपामनीकेसमिथेयऽआभृतस्तमश्याम
मधुमन्तन्तऽऊर्म्मिम् ॥ ९९ ॥ [१३] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां
सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥

वं.हि. अथानुवाकसूत्रम् । वाजःसत्त्यमूर्क्चचतुष्का अश्माग्निस्त्रिका पू. अ.
॥१५८॥ वह्निःशुःपञ्चैकाचतस्रो वाजायद्द्वे वाजस्यन्वष्टावृताषाट्त्रयोदशाग्निं ॥१८॥
युनज्मिसप्त यदाकूताद्द्वात्रिंहत्यायदशकौ त्रयोदश सप्तसप्ततिः ॥
हरिः ॐ वाजंश्च । मेप्रसवश्चंमेप्रयंतिश्चमेप्रसिंतिश्चमेधीतिश्चंमे
क्रतुश्चमेस्वरंश्चमेश्लोकंश्चमेश्रुवश्चंमेश्रुतिंश्चमेज्योतिंश्चमेस्वंश्च
मेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ १ ॥ प्राणश्चं । मेपानश्चंमेव्यानश्चमेसु
श्चमेचित्तञ्चमऽआधीतञ्चमेवाक्चंमेमनंश्चमेचक्षुश्चमेश्रोत्रंञ्चमेदक्षं ॥१५८॥

श्चमेबलंञ्चमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ २ ॥ ओजंश्च । मेसहंश्चमऽआ
त्माचंमेतनूश्चमेशर्म्मंचमेवर्म्मंचमेङ्गानिचमेस्थीनिचमेपरूं ०
षिचमेशरीराणिचमऽआयुश्चमेजराचंमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥
ज्यैष्ठ्यंञ्च । मऽआधिपत्त्यञ्चमेमन्युश्चमेभामंश्चमेमंश्चमेम्भंश्चमे
जेमाचंमेमहिमाचंमेवरिमाचंमेप्प्रथिमाचंमेवर्षिमाचंमेद्राघिमाचं
मेवृद्धञ्चमेवृद्धिश्चमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥४॥ [४] सत्त्यञ्च । मेश्रद्धा
चंमेजगच्चमेधनञ्चमेविश्वञ्चमेमहंश्चमेक्रीडाचंमेमोदंश्चमेजातञ्चमे

जनिष्यमाणञ्चमेसूक्तञ्चमेसुकृतञ्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ५ ॥
ऋतञ्च । मेमृतञ्चमेयक्ष्मञ्चमेनामयच्चमेजीवातुश्चमेदीर्घायुत्वञ्च
मेनमित्रञ्चमेभयञ्चमेसुखञ्चमेशयनञ्चमेसूषाश्चमेसुदिनञ्चमेयज्ञेन
कल्पन्ताम् ॥ ६ ॥ यन्ताच । मेधर्ताचमेक्षेमश्चमेधृतिश्चमेविश्वञ्च
मेमहश्चमेसंविच्चमेज्ञात्रञ्चमेसूश्चमेप्रसूश्चमेसीरञ्चमेलयश्चमेयज्ञेन
कल्पन्ताम् ॥ ७ ॥ शञ्च । मेमयश्चमेप्रियञ्चमेनुकामश्चमेका
मश्चमेसौमनसश्चमेभगश्चमेद्रविणञ्चमेभद्रञ्चमेश्रेयश्चमेवसीयश्चमे ॥१५९॥

यशश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ८ ॥ [४] ऊर्क्कं । मेसूनृताचमेपयश्च
मेरसश्चमेघृतञ्चमेमधुचमेसग्धिश्चमेसपीतिश्चमेकृषिश्चमेवृष्टिश्चमे
जैत्रञ्चमऽऔद्भिद्यञ्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ९ ॥ रयिश्च । मेरायं
श्चमेपुष्टञ्चमेपुष्टिश्चमेविभुचमेप्रभुचमेपूर्णञ्चमेपूर्णतरञ्चमेकुयवञ्चमे
क्षितञ्चमेन्नञ्चमेक्षुच्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥१०॥ वित्तञ्च । मेवेद्यञ्चमे
भूतञ्चमेभविष्यच्चमेसुगञ्चमेसुपथ्यञ्चम ऽ ऋद्धञ्चम ऽ ऋद्धिश्चमेक्लृ
प्तञ्चमेक्लृप्तिश्चमेमतिश्चमेसुमतिश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥११॥ व्री

हयश्च । मेयवाश्चमेमाषाश्चमेतिलाश्चमेमुद्गाश्चमेखल्वाश्चमेप्रियङ्ग
वश्चमेणवश्चमेश्यामाकाश्चमेनीवाराश्चमेगोधूमाश्चमेमसूराश्चमेय
ज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १२ ॥ [४] अश्माच । मेमृत्तिकाचमेगिरयश्च
मेपर्व्वताश्चमेसिकताश्चमेवनस्पतयश्चमेहिरण्यञ्चमेयश्चमेश्यामञ्च
मेलोहञ्चमेसीसञ्चमेत्रपुचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १३ ॥ अग्नि
श्च । मऽआपश्चमेवीरुधश्चमऽओषधयश्चमेकृष्टपच्याश्चमेकृष्टपच्या ॥१६०.॥
श्चमेग्राम्म्याश्चमेपशवऽआरण्याश्चमेवित्तञ्चमेवित्तिश्चमेभूतञ्चमे

भूतिश्चमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ १४ ॥ व्वसुंचं । मेव्वसतिश्चंमेकम्मंच
मेशक्तिश्चमेर्थंश्चमुऽएमंश्चमऽइत्याचंमेगतिश्चमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम्
॥ १५ ॥ [३] अग्निश्चं । मुऽइन्द्रंश्चमेसोमंश्चमुऽइन्द्रंश्चमेसविता
चंमुऽइन्द्रंश्चमेसरंस्वतीचमुऽइन्द्रंश्चमेपूषाचंमुऽइन्द्रंश्चमेबृहस्पतिं
श्चमुऽइन्द्रंश्चमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ १६ ॥ मित्रश्चं । मुऽइन्द्रंश्च
मेव्वरुंणश्चमुऽइन्द्रंश्चमेधाताचंमुऽइन्द्रंश्चमेत्त्वष्टांचमुऽइन्द्रंश्चमेमुरु
तंश्चमुऽइन्द्रंश्चमेव्विश्वेंचमेदेवाऽइन्द्रंश्चमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ १७ ॥

वंदि. पृथिवीच। मऽइन्द्रश्चमेन्तरिक्षञ्चमुऽइन्द्रश्चमेद्यौश्चमुइन्द्रश्चमेसमा यु. अ.
॥१६१॥ श्चमुइन्द्रश्चमेनक्षत्राणिचमु ऽ इन्द्रश्चमेदिशश्चमु ऽ इन्द्रश्चमेयज्ञेनं ॥१८॥
कल्पन्ताम् ॥ १८ ॥ [३] अंशुश्च । मेरश्मिश्चमेदाभ्यश्चमे
धिपतिश्चमउपांशुश्चमेन्तर्यामश्चम ऽ ऐन्द्रवायवश्चमेमैत्रावरुण
श्चम ऽ आश्विनश्चमेप्रतिप्रस्थानश्चमेशुक्रश्चमेमन्थीचमेयज्ञेनक
ल्पन्ताम् ॥ १९ ॥ आग्रयणश्च । मेवैश्वदेवश्चमेध्रुवश्चमेवैश्वानरश्च
म ऽ ऐन्द्राग्नश्चमेमहावैश्वदेवश्चमेमरुत्वतीयाश्चमेनिष्केवल्यश्चमे ॥१६१॥

सावित्रश्चंमेसारस्वतश्चंमेपात्नीवतश्चंमेहारियोजनश्चंमेयज्ञेनंकल्प
न्ताम् ॥ २० ॥ स्रुचंश्च । मेचमसाश्चंमेवायव्यानिचमेद्रोणकल
शश्चंमेग्रावाणश्चमोधिषवणेचमेपूतभृच्चंम ऽ आधवनीयश्चमेवेदिंश्च
मेबर्हिश्चंमेऽवभृथश्चंमेस्वगाकारश्चंमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ २१ ॥
अग्निश्च । मेघर्म्मश्चंमेर्कश्चंमेसूर्य्यश्चमेप्राणश्चंमेश्वमेधश्चमेपृथि
वीचमेदितिश्चमोदितिश्चमेद्यौश्चमेङ्गुलयः शक्वरयोदिशश्चमेयज्ञेनंक
ल्पन्ताम् ॥ २२ ॥ व्रतञ्च । मऽऋतवश्चमेतपश्चमेसंवत्सरश्चमेहो

संहि. रात्रेऽऊर्व्वष्ठीवेबृहद्रथन्तरेचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २३ ॥ [५] एका ५. अ.
॥१६२॥ च । मेतिस्रश्चमेतिस्रश्चमेपञ्चचमेपञ्चचमेसप्तचमेसप्तचमेनवच ॥१८॥
मेनवचम ऽ एकादश चम ऽ एकादशचमेत्रयोदशचमेत्रयोदशचमे
पञ्चदशचमेपञ्चदशचमेसप्तदशचमेसप्तदशचमेनवदशचमेनवद
शचम ऽ एकविंशतिश्चम ऽ एकविंशतिश्चमेत्रयोविंशतिश्चमेत्र
योविंशतिश्चमेपञ्चविंशतिश्चमेपञ्चविंशतिश्चमेसप्तविंशति ॥१६२॥
श्चमेसप्तविंशतिश्चमेनवविंशतिश्चमेनवविंशतिश्चमऽएक

त्रि॒ꣳशच्च॑म॒ऽएक॑त्रिꣳशच्च मे॒ त्रय॑स्त्रिꣳशच्च मे य॒ज्ञेन॑ कल्पन्ताम्
॥२४॥ चत॑स्रश्च । मे॒ष्टौ च॑ मे॒ष्टौ च॑ मे॒ द्वाद॑श च मे॒ द्वाद॑श च मे॒ षोड॑श च मे॒
षोड॑श च मे विꣳश॒तिश्च॑ मे विꣳश॒तिश्च॑ मे॒ चतु॑र्विꣳशतिश्च मे॒ चतु॑र्विꣳ
शतिश्च मे॒ष्टावि॑ꣳशतिश्च मे॒ष्टावि॑ꣳशतिश्च मे॒ द्वात्रि॑ꣳशच्च मे॒ द्वात्रि॑ꣳ
शच्च मे॒ षट्त्रि॑ꣳशच्च मे॒ षट्त्रि॑ꣳशच्च मे चत्वारि॒ꣳशच्च॑ मे चत्वारि॒ꣳशच्च॑ मे॒
चतु॑श्चत्वारिꣳशच्च मे॒ चतु॑श्चत्वारिꣳशच्च मे॒ष्टाच॑त्वारिꣳशच्च मे य॒ज्ञेन
कल्पन्ताम् ॥ २५ ॥ त्र्यवि॑श्च । मे त्र्य॒वी च॑ मे दित्य॒वाट् च॑ मे दित्यौ॒

२८

३७३

हीचमेपञ्चाविश्चमेपञ्चावीचमेत्रिवत्सश्चमेत्रिवत्साचमेतुर्य्यवाट्चमे
तुर्य्यौहीचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २६ ॥ पष्ठवाट् । मेपष्ठौहीचं
मऽउक्षाचमेवशाचम ऽ ऋषभश्चमेवेहश्चमेनड्वाँश्चमेधेनुश्चमेयज्ञेनं
कल्पन्ताम् ॥ २७ ॥ [४] वाजायस्वाहा । प्प्रसवायस्वाहापिजा
युस्वाहाक्क्रतवेस्वाहावसवेस्वाहाहर्प्पतयेस्वाहाह्नेमुग्धायस्वाहामु
ग्धायवैनꣳशिनायस्वाहाविनꣳशिनऽआन्त्यायनायस्वाहान्त्या
यभौवनायस्वाहाभुवनस्यपतयेस्वाहाधिपतयेस्वाहाप्प्रजापतयेस्वा

हा ॥ इयन्तेराण्म्मित्रायंयन्तासियमंनऽऊर्ज्जेत्वावृष्ट्यैत्वाप्प्रजाना

न्त्वाधिपत्याय ॥ २८ ॥ आयुर्य्यज्ञेनंकल्पताम्प्राणोयज्ञेनंकल्पता

ञ्चक्षुर्य्यज्ञेनंकल्पता ँ श्रोत्रंयज्ञेनंकल्पतांव्वाग्यज्ञेनंकल्पताम्म

नोयज्ञेनंकल्पतामात्मायज्ञेनंकल्पताम्ब्रह्मायज्ञेनंकल्पताञ्ज्यो

तिर्य्यज्ञेनंकल्पन्ता ँ स्वर्य्यज्ञेनंकल्पताम्पृष्ठंय्यज्ञेनंकल्पतांयज्ञो

यज्ञेनंकल्पताम् ॥ स्तोमंश्चयजुश्चऋक्चसामंचबृहच्चरथन्तरञ्च ॥

स्वर्द्देवाऽअगन्मामृताऽअभूमप्प्रजापतेःप्प्रजाऽअभूमवेटाहा ॥२९॥

संहि. [२] व्वाजंस्यनु । प्प्रंसवेमातरंम्महीमदिंतिन्नामव्वचंसाकरामहे ॥ पू. अ.
॥१६४॥ यस्यांमिदंव्विश्श्वम्भुवंनमाविवेशतस्यांन्नोदेव ऽ संवितावर्म्मंसाविषत् ॥१८॥
॥ ३० ॥ व्विश्श्वेऽअद्य । मरुतोव्विश्श्वंऽऊतीव्विश्श्वेभवन्त्वग्ग्नयःंसमिं
द्धाः ॥ व्विश्श्वेंनोदेवाऽअवसागंमन्तुव्विश्श्वंमस्तुद्रविंणंव्वाजोंऽअस्म्मे
॥ ३१ ॥ व्वाजोंनः । सप्तप्प्रदिशश्चतंस्रोवापरावतं÷ ॥ व्वाजोंनोव्विश्श्वै
र्देवैर्द्धनंसाताविहावंतु ॥ ३२ ॥ व्वाजोंनः ॥ व्वाजोंनोऽअद्यप्प्रसुंवाति
दानंव्वाजोंदेवाँ२ऽऋतुभिं÷कल्प्पयाति ॥ व्वाजोहिमासर्व्वंवीरञ्जजान ॥१६४॥

व्विश्वाऽआशाव्वाजंपतिर्ज्जयेयम् ॥ ३३ ॥ व्वाजः पुरस्तात् ॥ व्वाजः पु
रस्तांदुतमंद्ध्यतोनोव्वाजोंदेवान्हविषांव्वर्द्धयाति ॥ व्वाजोहिमासर्व्ववीर
ञ्चकारसर्व्वाऽआशाव्वाजंपतिर्भवेयम् ॥३४॥ सम्मा । सृजामिपयंसा
पृथिव्व्याःसम्मांसृजाम्म्यद्धिरोषंधीभिः ॥ सोहंव्वाजंᳫसनेयमग्ग्ने
॥३५॥ पयंः पृथिव्व्याम ॥ पयंः पृथिव्व्याम्पयऽओषंधीषुपयोंदिव्व्य
न्तरिक्षेपयोंधाः ॥ पयंस्वतीःप्प्रदिशंः सन्तुमह्यंम ॥ ३६ ॥ देवस्यं
त्वा । सवितुःप्प्रंसवेश्श्विनोर्ब्बाहुब्भ्यांम्पूष्णोहस्तांब्भ्याम् ॥ सरंस्व

वंहि. त्यैव्वाचोयन्तुर्य्यन्त्रेणाग्ग्नेःसाम्म्राज्ज्येनाभिषिंञ्चामि ॥ ३७॥ [८] पू. अ.
॥१६५॥ ऋताषाडृतधामा ॥ ऋताषाडृतधामाग्ग्निर्ग्गन्धर्व्वस्तस्यौषधयोप्सर ॥१८॥
सोमुदोनामं ॥ सनंऽइदम्ब्रह्मक्षत्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहावाट्ताब्भ्यःस्वा
हा ॥ ३८ ॥ सꣳहितोविश्वसामा ॥ सूर्य्योगन्धर्व्वस्तस्यमरीचयो
प्सरसऽआयुवोनामं ॥ सनंऽइदम्ब्रह्मक्षत्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहावाट्ता
ब्भ्यःस्वाहा ॥३९॥ सुषुम्म्णःसूर्य्यरश्म्मिः ॥ सुषुम्म्णःसूर्य्यरश्म्मि ॥१६५॥
श्चन्द्रमागन्धर्व्वस्तस्यनक्षत्राण्यप्सरसोभेकुरयोनामं ॥ सनंऽइदम्ब्र

ह्मंक्षत्त्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहाव्वाट्ताभ्युःस्वाहा ॥ ४० ॥ इषिरोव्विश्श्वव्व्यं
चा ॥ इषिरोव्विश्श्वव्व्यंचाव्वातोंगन्धर्व्वस्तस्यापोंऽअप्प्सरसऽऊर्ज्जोंना
मं । सनंऽइदम्ब्रह्मंक्षत्त्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहाव्वाट्ताभ्युःस्वाहा ॥ ४१ ॥
भुज्युःसुंपर्ण्णः ॥ भुज्युःसुंपर्ण्णोंयज्ञोगन्धर्व्वस्तस्यदक्षिणाऽअप्प्स
रसंस्तावानामं ॥ सनंऽइदम्ब्रह्मंक्षत्त्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहाव्वाट्ताभ्युः
स्वाहा ॥ ४२ ॥ प्रजापतिर्व्विश्श्वकंर्म्मा । मनोंगन्धर्व्वस्तस्यंऽऋक्कसामा
न्यंप्प्सरसऽएष्टंयोनामं ॥ सनंऽइदम्ब्रह्मंक्षत्त्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहाव्वा

संहि. द्दाभ्यꣳस्वाहा ॥४३॥ सनः ॥ सनोभुवनस्यपतेप्रजापतेयस्यतऽउप पू. अ.
॥१६६॥ रिंगृहायस्यंवेह ॥ अस्मैब्रह्मणेस्मैक्षत्रायमहिशर्म्मयच्छस्वाहा। ॥१८॥
॥४४॥ समुद्रोसि ॥ समुद्रोसिनभस्वानार्द्रदानुःशम्भूर्म्मयोभूरभिमां
वाहिस्वाहामारुतोसिमरुतांगणःशम्भूर्म्मयोभूरभिमांवाहिस्वाहा।
वस्यूरसिदुवस्वाञ्छम्भूर्म्मयोभूरभिमांवाहिस्वाहा ॥४५॥ यास्ते।
ऽअग्नेसूर्य्येरुचोदिवमातन्वन्तिरश्मिभिः ॥ ताभिर्नोऽअद्यसर्व्वा
भिरुचेजनायनस्कृधि ॥४६॥ यावः ॥ यावोदेवाःसूर्य्येरुचोगोष्व ॥१६६॥

श्वैषुयारुचं॥इन्द्राग्नीताभिः सर्व्वाभीरुचंन्नोधत्तबृहस्पते॥४७॥
रुचन्नः॥ रुचन्नोधेहिब्राह्मणेषुरुचꣳराजसुनस्कृधि॥ रुचंविश्येषु
शूद्रेषुमयिधेहिरुचारुचम्॥४८॥ तत्त्वा॥ यामिब्रह्मणावन्दमान
स्तदाशास्तेयजमानोहविर्ब्भिः॥ अहेडमानोवरुणेहबोध्युरुशꣳस
मानऽआयुःप्रमोषीः॥४९॥ स्वर्ण्ण॥ स्वर्ण्णघर्म्मःस्वाहास्वर्ण्णा
र्कःस्वाहास्वर्ण्णशुक्रःस्वाहास्वर्ण्णज्योतिःस्वाहास्वर्ण्णसूर्य्यःस्वा
हा॥५०॥[१३] अग्निंयुनज्मि॥ अग्निंयुनज्मिशवसाघृतेनं

वा॰सं॰ दिव्यꣳसुपर्णँव्वयसाबृहन्तम् ॥ तेनव्वयङ्गमेमब्रध्नस्यव्विष्टपꣳस्वो १. अ.
॥१६७॥ रुहाणाऽअधिनाकमुत्तमम् ॥५१॥ शतम् ॥१०००॥ इमौते । पक्षा ॥१८
वजरौपतत्रिणौयाभ्याꣳरक्षाꣳस्यपहꣳस्यग्ग्ने ॥ ताभ्याम्पतेमसु
कृताम्मुलोकंय्यत्रऽऋषयोजग्मुःप्रथमजाःपुराणाः ॥५२॥ इन्दु
र्दक्षः । श्येनऽऋतावाहिरण्यपक्षःशकुनोभुरण्युः ॥ महान्त्सध
स्थेध्रुवऽआनिषत्तोऽनमस्तेऽअस्तुमामाहिꣳसीः ॥५३॥ दिवोमू ॥१६७॥
र्द्धा । सिपृथिव्यानाभिरूर्गपामोषधीनाम् ॥ विश्वायुःशर्म्मसप्रथा

नमस्पृथे ॥५४॥ विश्वस्यमूर्द्धन् ॥ विश्वस्यमूर्द्धन्नधितिष्ठसिश्रितः
समुद्रेतेहृदयमप्स्वायुरपोदत्तोदधिम्भिन्त ॥ दिवस्पर्जन्यादन्त
रिक्षात्पृथिव्यास्ततोनोवृष्ट्याव ॥५५॥ इष्टोयज्ञः ॥ इष्टोयज्ञोभृगुरा
शीर्द्दावसुभिः ॥ तस्यनऽइष्टस्यप्रीतस्यद्रविणेहागमेः ॥५६॥ इष्टो
ऽअग्निः ॥ इष्टोऽअग्निराहुतःपिपर्त्तुनऽइष्टꣳहविः ॥ स्वगेदन्देवे
भ्योनमः ॥५७॥ [७] यदाकूतात् ॥ यदाकूतात्समसुस्रोद्धृदोवा
मनसोवासम्भृतञ्चक्षुषोवा ॥ तदनुप्रेतसुकृतामुलोकंयत्रऽऋषयोज

ग्ग्मुःप्प्रथमजाःपुराणाः ॥ ५८ ॥ एतꣳसधस्थपरिंतेददामियमाव
हांच्छेवधिञ्ज्ञातवेदाः ॥ अन्वागन्तायज्ञपतिर्वोऽअत्रतꣳस्म्मंजानी
तपरमेव्योमन् ॥ ५९ ॥ एतञ्जानाथ । परमेव्योमन्देवाःसधस्थावि
दरूपमस्य ॥ यदागच्छात्पथिभिर्देवयानैरिष्टापूर्तेकृणवाथाविरस्मै
॥ ६० ॥ उद्बुध्यस्व ॥ उद्बुध्यस्वाग्नेप्रतिजागृहित्वमिष्टापूर्तेसꣳसृ
जेथामयञ्च ॥ अस्मिन्त्सधस्थेऽअध्युत्तरस्मिन्विश्वेदेवायजमान
श्चसीदत ॥ ६१ ॥ येनवहसि । सहस्रंयेनाग्नेसर्व्ववेदसम् ॥ तेनेमंय

ज्ञन्नोनयस्वर्द्देवेषुगन्तवे ॥ ६२ ॥ प्रस्तरेणपरिधिना । स्रुचाव्वेद्यांचब
र्हिषा ॥ ऋचेमंऽयज्ञन्नोनयस्वर्द्देवेषुगन्तवे ॥ ६३ ॥ यद्दत्तम् ॥ यद्द
त्तंऽयत्परादानंऽयत्पूर्तंऽयाश्चदक्षिणाः ॥ तदग्निर्वैश्वकर्म्मणःस्वर्द्दे
वेषुनोदधत् ॥ ६४ ॥ यत्रधाराः ॥ यत्रधाराऽअनपेतामधोर्ग्घृतस्य
चयाः ॥ तदग्निर्वैश्वकर्म्मणःस्वर्द्देवेषुनोदधत् ॥६५॥ अग्निरस्म्मि ॥
अग्निरस्म्मिजन्मनाजातवेदाघृतम्मेचक्षुरमृतम्मऽआसन् ॥ अर्क
स्त्रिधातूरजसोव्विमानोजस्रोघर्म्मोहविरस्म्मिनाम ॥६६॥ ऋचोना

सं ॥ ऋचोनामास्म्मियजूंᳪंषिनामास्स्मिसामानिनामास्म्मि ॥ येऽ
अग्नयुःपाञ्चंजन्याऽअस्याम्पृंथिव्यामधि ॥ तेषांमसित्वमुंत्तमःप्प्र
णोंजीवातंवेसुव ॥ ६७॥ [१०] वार्त्रंहत्यायशवंसेपृतनाषाह्यांयच ॥
इन्द्रुत्त्वावंर्त्तयामसि ॥ ६८ ॥ सुहदांनुम्पुरुहूत । क्षियन्तंमहुस्तमिं
न्द्रसम्पिंपणक्कुणांरुम् ॥ अभिवृत्रंवर्द्धमानम्पियांरुमपादंमिन्द्रतुवसां
जघन्थ ॥६९॥ विनंः ॥ विनंऽइन्द्रमृधोंजहिनीचायंच्छपृतन्न्यु
तः ॥ योऽअस्म्माँ२ऽअंभिदासत्यधंरङ्गमयातमंः ॥ ७०॥ मृगोन ।

भीमश्कुचरोगिरिष्ठाश्परावतऽआजगन्थापरस्याः ॥ सृकꣳसꣳशा
यम्पविमिन्द्रतिग्ममंविशत्रून्ताढिविमृधोनुदस्व ॥ ७१ ॥ वैश्वानरो
नः ॥ वैश्वानरोनऽऊतयऽआप्प्रयातुपरावतः ॥ अग्निर्नःसुष्टुतीरु
प ॥ ७२ ॥ पृष्टोदिवि ॥ पृष्टोऽअग्निःपृथिव्यांपृष्टोविश्वाऽओषधीरा
विवेश ॥ वैश्वानरःसहसापृष्टोऽअग्निःसनोदिवासरिषस्पातुनक्तम्
॥ ७३ ॥ अश्यामतम् ॥ अश्यामतङ्कामग्नेतवोतीऽअश्यामरयिꣳ
रयिवꣳसुवीरम् ॥ अश्यामवाजमभिवाजयन्तोश्यामद्युम्नमजराज

रन्ते ॥ ७४ ॥ व्रुयन्ते । ऽअद्यारेरिमाहिकामंमुत्तानहस्तानमंसो
पुसद्यं ॥ यजिष्ठेनुमनंसायक्षिदेव।नस्रैधतामन्मंनाविप्रोऽअग्ने
॥७५॥ धामुच्छदुग्निः॥ धामुच्छदुग्निरिन्द्रोब्रुह्मादेवोबृहस्पतिः॥
सचेतसोविश्वेदेवायुज्ञम्प्रावंन्तुनःशुभे ॥ ७६ ॥ त्वंयंविष्ठ । दाशु
षोनृंःपाहिशृणुधीगिरंः ॥ रक्षांतोकमुतत्मना ॥ ७७ ॥ [१०]
इति श्रीवाजसनेयसंहितायां अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥
अथानुवाकसूत्रम् । स्वाद्वीन्त्वैकादश देवायज्ञंविंशति सुराव

न्तꣳसप्तदशो दीरतांत्रयोदशाच्याजानुर्दश सोमोराजाष्टौ सीसेनत
न्त्रꣳषोडश सप्त पञ्चनवतिः ॥ हरिः ॐ स्वाद्वीन्त्वा । स्वादुनांती
व्रान्तीव्व्रेणामृतांममृतेन ॥ मधुंमतीम्मधुंमतासृजामिसꣳसोमेन ॥
सोमोस्यश्श्विभ्यांम्पच्चस्वसरंस्वत्यैपच्यस्वेन्द्रायसुत्रामणेपच्यस्व
॥ १ ॥ परीतः ॥ परीतोषिञ्चतासुतꣳसोमोयऽउत्तमꣳहविः ॥ दुध
न्वायोनर्योऽअप्स्वन्तरासुषावसोममद्रिंभिः ॥ २ ॥ व्वायोःपूतः ।
पवित्रेणप्प्रत्यङ्क्सोमोऽअतिंद्रुतः ॥ इन्द्रंस्ययुज्यःसखा ॥ व्वायोः

पूतःपवित्रेणप्राङ्सोमोऽअतिद्रुतः ॥ इन्द्रस्ययुज्यःसखा ॥ ३ ॥
पुनातिते । परिस्रुतꣳसोमꣳसूर्यस्यदुहिता ॥ वारेणशश्वंतातना ॥
॥ ४ ॥ ब्रह्मंक्षत्रम् ॥ ब्रह्मंक्षत्रम्पवतेतेजंऽइन्द्रियꣳसुरयासोमः
सुतऽआसुतोमदाय ॥ शुक्रेणदेवदेवताःपिपृग्धिरसेनान्नंयजमाना
यधेहि ॥ ५ ॥ कुविदङ्ग । यवंमन्तोयवंञ्चिद्यथादान्त्यंनुपूर्वंवियूयं ॥
इहेहैषाङ्कृणुहिभोजंनानियेबर्हिषोनमंऽउक्तिंयजंन्ति ॥ उपयामगृ
हीतोस्याश्विभ्यान्त्वासरंस्वत्यैत्वेन्द्रायत्वासुत्राम्मणं ऽ एषतेयोनि ॥१७१॥

स्तेजं सेत्त्वा वीर्याय त्त्वा बलाय त्त्वा ॥ ६ ॥ नाना हि । वान्देव हितं ह॒सदं स्कृतम्मा सह॑ सृक्षाथा म्परमे व्योमन् ॥ सुरा त्वमसि शुष्मिणी सोमं एष मा मा हि ह॑ सीः स्वां योनिमा विशन्ती ॥ ७ ॥ उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोस्याश्विनं तेजः सारस्वतं वीर्य्यमैन्द्रम्बलम् ॥ एष ते योनिर्म्मोदाय त्त्वानन्दाय त्त्वा महसे त्त्वा ॥ ८ ॥ तेजोसि ॥ तेजोसि तेजो मयि धेहि वीर्य्यमसि वीर्य्यम्मयि धेहि बलमसि बलम्मयि धेह्योजोस्योजो मयि धेहि मन्युरसि मन्युम्मयि धेहि सहोसि सहो मयि

क्षां. धेहि ॥ ९ ॥ याह्याग्रम् ॥ याह्याग्रंविषूचिकोभौवृकंञ्चरक्षति ॥ पृ. ख.

॥१७२। श्येनम्पतत्रिणꣳसिꣳहꣳसेमम्पात्वꣳहसः ॥ १० ॥ यदापिपेष ॥ ॥१९॥

मातरम्पुत्रःप्प्रमुदितोधयन् ॥ एतत्तदग्ग्नेअनृणोभवाम्म्यहतौपित

रौमया ॥ सम्पृचस्थसम्माभद्रेणपृङ्क्तविपृचस्थविमापाप्मनापृङ्क्त

॥ ११ ॥ [११] देवायज्ञम् ॥ देवायज्ञन्तन्वतभेषजम्भिषजाश्वि

ना ॥ वाचासरस्वतीभिषगिन्द्रायेन्द्रियाणिदधतः ॥ १२ ॥ दीक्षायै

रूपम् ॥ दीक्षायैरूपꣳशष्पाणिप्प्रायणीयस्यतोक्मानि ॥ क्रयस्य ॥१७२॥

रूपꣳसोमस्यलाजाःसोमाꣳशवोमधु ॥ १३ ॥ आतिथ्यरूपम्मा
सरम् ॥ आतिथ्यरूपम्मासरम्महावीरस्यनग्नहुः ॥ रूपमुपसदामे
तत्तिस्रोरात्रीꣳसुरासुता ॥ १४ ॥ सोमस्यरूपम् ॥ सोमस्यरूपङ्क्रीत
स्यपरिस्रुत्परिषिच्यते ॥ अश्विभ्यान्दुग्धम्भेषजमिन्द्रायैन्द्रꣳस
रस्वत्या ॥ १५ ॥ आसन्दीरूपम् ॥ आसन्दीरूपꣳराजासन्द्यैवेद्यै
कुम्भीसुराधानी ॥ अन्तरऽउत्तरवेद्यारूपङ्कारोतरोभिषक् ॥ १६ ॥
वेद्यावेदिः ॥ वेद्यावेदिꣳसमाप्यतेबर्हिषाबर्हिरिन्द्रियम् ॥ यूपेन

वं.हि. सूपंऽआप्प्यतेप्प्रणीतोऽअग्निरग्निना ॥ १७ ॥ हविर्द्धानंऽयत् ॥ पृ. अ

॥१७३॥ हविर्द्धानंऽयदश्विनाग्नीध्रंऽयत्सरस्वती ॥ इन्द्रायैन्द्रᳪसदस्कृतम्प ॥१९॥

त्नीशालङ्गार्हपत्यᳪ ॥ १८ ॥ प्रैषेभिःप्प्रैषान् ॥ प्प्रैषेभिःप्प्रैषा

नाम्नोत्याप्प्रीभिराप्प्रीऽर्यज्ञस्य ॥ प्रयाजेभिरनुयाजान्वषट्कारेभि

राहुतीᳪ ॥ १९ ॥ पशुभिःपशून् ॥ पशुभिःपशूनाप्प्नोतिपुरोडाशैर्ह

वीᳪष्या ॥ छन्दोभिᳪसामिधेनीऽर्याज्ज्याभिर्व्वषट्कारान् ॥ २० ॥

धानाःकरम्भःसक्तवᳪपरीवापःपयोदधि ॥ सोमस्यरूपᳪहविषऽ ॥१७३॥

आमिक्षाव्वाजिनम्मधु ॥ २१ ॥ धानानाꣳरूपम् ॥ धानानाꣳरूप
ङ्कुवंलम्परीवापस्यंगोधूमाः ॥ सक्तूनाꣳरूपम्बदंरमुपवाकाः करम्भ
स्यं ॥ २२ ॥ पयंसोरूपम् ॥ पयंसोरूपंऽयद्यवादुद्ध्नोरूपङ्कर्कन्धूनि ॥
सोमंस्यरूपंव्वाजिनꣳसौम्म्यस्यंरूपमामिक्षा ॥ २३ ॥ आश्श्रावय ॥
आश्श्रांवयेतिंस्तोत्रियाः प्प्रत्याश्श्रावोऽअनुरूपः ॥ यजेतिंधाय्या
रूपम्प्रंगाथायेयजामहाः ॥ २४ ॥ अर्द्धऽऋचैरुक्थानाम् ॥ अर्द्धऽऋ
चैरुक्थानाꣳरूपम्पदैराप्प्नोतिनिविदः ॥ प्प्रणवैश्शस्त्राणाꣳरूपम्प

यंसासोमंऽआप्यते ॥ २५ ॥ अश्विभ्याम्प्रातःसवनम् ॥ अश्विभ्याम्
प्रातःसवनमिन्द्रेणैन्द्रम्माध्यन्दिनम् ॥ वैश्वदेवꣳसरस्वत्यातृतीयं
माप्तꣳसवनम् ॥ २६ ॥ वायव्यैर्वायव्यानि ॥ वायव्यैर्वायव्यान्या
प्नोतिसतेनद्रोणकलशम् ॥ कुम्भीभ्यामम्भृणौसुतेस्थालीभिस्था
लीराप्नोति ॥ २७ ॥ यजुर्भिराप्यन्तेग्रहाग्रहैस्तोमाश्चविष्टुतीः ॥
छन्दोभिरुक्थाशस्त्राणिसाम्नावभृथऽआप्यते ॥ २८ ॥ इडाभिर्भ
क्षान् ॥ इडाभिर्भक्षानाप्नोतिसूक्तवाकेनाशिषः ॥ शंयुनापत्नीसं ॥१७४॥

्रयाजान्त्संमिष्टयजुषांसꣳस्थाम् ॥ २९ ॥ व्रतेनंदीक्षाम् ॥ व्रतेनंदी
क्षामांप्नोतिदीक्षयांप्नोतिदक्षिणाम् ॥ दक्षिणाश्श्रद्धामांप्नोतिश्श्रद्ध
यांसत्त्यमांप्यते ॥ ३० ॥ एतावद्रूपम् ॥ एतावद्रूपंयज्ञस्ययद्देवैर्ब्र
ह्मणाकृतम् ॥ तदेतत्सर्वमाप्नोतियज्ञेसौत्रामणीसुते ॥ ३१ ॥ [२०]
सुरांवन्तम्बर्हिषदम् ॥ सुरांवन्तम्बर्हिषदꣳसुवीरंयज्ञꣳहिन्वन्तिम
हिषानमोभिः ॥ दधानाꣳसोमंन्दिविदेवतांसुमदेमेन्द्रंय्यजमानाः
स्वर्काः ॥ ३२ ॥ यस्ते ॥ यस्तेरसꣳसम्भृतऽओषधीषुसोमस्यशुष्मः

संहि. सुरायासुतस्य ॥ तेनजिन्वयजमानम्मदेनसरस्वतीमश्विनाविन्द्रम पू. अ.
॥१७५॥ ग्निम् ॥ ३३ ॥ यमश्विना । नमुचेरासुरादधिसरस्वत्यसुनोदिन्द्रिया ॥१९॥
य ॥ इमन्तꣳ शुक्रम्मधुमन्तमिन्दुꣳ सोमꣳ राजानमिहभक्षयामि
॥ ३४ ॥ यदत्र ॥ यदत्ररिप्तꣳ रसिनः सुतस्ययदिन्द्रोऽअपिबच्छची
भिः ॥ अहन्तदस्यमनसाशिवेनसोमꣳ राजानमिहभक्षयामि ॥ ३५ ॥
पितृभ्यः स्वधायिभ्यः । स्वधानमः पितामहेभ्यः स्वधायि
भ्यः स्वधानमः प्रपितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः ॥ अ ॥१७५॥

क्षन्पितरोमीमदन्तपितरोतीतृपन्तपितरःपितरःशुन्धध्वम् ॥ ३६ ॥
पुनन्तुमापितरःसोम्म्यासःपुनन्तुमापितामहाःपुनन्तुप्रपिताम
हाःपवित्रेणशतायुषा ॥ पुनन्तुमापितामहाःपुनन्तुप्रपितामहाः ॥
पवित्रेणशतायुषाविश्वमायुर्व्यश्नवै ॥ ३७ ॥ अग्नऽआयूंषि ।
पवसऽआसुवोर्ज्जमिषञ्चनः ॥ आरेबाधस्वदुच्छुनाम् ॥ ३८ ॥ पुन
न्तुमा । देवजनाःपुनन्तुमनसाधियः । पुनन्तुविश्वाभूतानिजा
तवेदःपुनीहिमा ॥ ३९ ॥ पवित्रेणपुनीहि । माशुक्रेणदेवदीद्यत् ॥

वं.हि. अग्नेक्रत्वाक्रतूँ१ऽरनुं ॥ ४० ॥ यत्तेपवित्रंमर्चिष्ष्यग्नेव्विततमन्तरा ॥ पू. अ.

॥१७६॥ ब्रह्मतेनंपुनातुमा ॥ ४१ ॥ पवंमानःसः ॥ पवंमानःसोऽअद्यनं÷ ॥१९॥

पवित्रेंणव्विचंर्षणिः ॥ यःपोतासपुंनातुमा ॥ ४२ ॥ उभाब्भ्यांन्देव ।

सवितःपवित्रेंणसवेनंच ॥ माम्पुंनीहिव्विश्श्वतं÷ ॥ ४३ ॥ व्वैश्श्वदेवी

पुंनती । देव्व्यागाद्यस्यांमिमाबह्व्यस्तन्न्वोव्वीतपृंष्ठाः ॥ तयामदंन्तः

सधमादेंषुव्वयꣳस्यांमपतंयोरयीणाम् ॥ ४४ ॥ येसंमानाःसमंनसः

पितरोंयमराज्ज्यें ॥ तेषांल्लोकःस्वधानमोंयज्ञोदेवेषुकल्प्पताम् ॥४५॥ ॥१७६।

येसंमाना॑ः ॥ येसंमाना॒ःसमंनसोजी॒वाजी॒वेषु॒मामुका॑ः ॥ तेषा॒ᳯं

श्री॒र्म्मयि॑कल्प्पतामु॒स्मिँमल्ल्लो॒केश॒तᳬसमा॑ः ॥ ४६ ॥ द्वेसृ॒ती॑ । ऽअं

शृणवम्पि॒तॄ॒णाम॒हन्दे॒वाना॑मु॒तमर्त्त्या॑नाम् ॥ ताब्भ्या॑मि॒दंव्विश्श्व॒मे

ज॒त्समे॑ति॒यद॑न्त॒रापि॒तर॒म्मा॒तर॑ञ्च ॥ ४७ ॥ इ॒दᳬह॒विः ॥ इ॒दᳬह॒

वि॑ःप्र॒जन॑नम्मेऽअस्तु॒दश॑वीर॒ᳬसर्व्व॑गण॒ᳯंस्व॒स्तये॑ ॥ आ॒त्म॒स॒नि॑प्प्र

जा॒सनि॑पशु॒सनि॑लोकु॒सन्न्य॑भय॒सनि॑ ॥ अ॒ग्निःप्प्र॒जाम्ब॑हु॒लाम्मे॑

करो॒त्वन्न॒म्पयो॒रेतो॑ऽअ॒स्म्मासु॑धत्त ॥ ४८ ॥ [१७] उदी॑रताम् ॥

वं. हि. उदीरतामवरऽउत्परासऽउन्मध्यमाःपितरःसोम्म्यासः ॥ असुंऽयऽ पू. अ.
॥१७७॥ ईयुरवृकाऽऋतज्ञास्तेनोऽवन्तुपितरोहवेषु ॥ ४९ ॥ अङ्गिरसोनः । पि ॥१९॥
तरोनवग्ग्वाऽअथर्वाणोभृगवःसोम्म्यासः ॥ तेषांवयꣳसुमतौयज्ञि
यानामपिभद्रेसौमनसेस्याम ॥ ५० ॥ येनः ॥ येनःपूर्वेपितरःसो
म्म्यासोनूहिरेसोमपीथंवसिष्ठाः ॥ तेभिर्यमःसꣳरराणोहवीꣳष्यु
शन्नुशद्भिःप्रतिकाममत्तु ॥ ५१ ॥ त्वꣳसोम ॥ त्वꣳसोमप्रचिकि ॥१७७॥
तोमनीषात्वꣳरजिष्ठमनुनेषिपन्थाम् ॥ तवप्रणीतीपितरोनऽइन्दो

देवेषुरत्नमभजन्तधीराः ॥ ५२ ॥ त्वयाहि ॥ त्वयाहिनः पितरः
सोमपूर्वेकर्माणिचक्रुः पवमानधीराः ॥ वन्वन्नवातः परिधीं १ऽ रपो
र्णुवीरेभिरश्वैर्मघवाभवानः ॥ ५३ ॥ त्वꣳसोम । पितृभिः संवि
दानोनुद्यावापृथिवीऽआततन्थ ॥ तस्मैतऽइन्दोहविषाविधेमव
यꣳस्यामपतयोरयीणाम् ॥ ५४ ॥ बर्हिषदः पितरः ॥ बर्हिषदः पित
रऽऊत्यर्वागिमावोहव्याचकृमाजुषध्वम् ॥ तऽआगतावसाशन्तमेना
थानः शंय्योररपोदधात ॥ ५५ ॥ आहम् ॥ आहम्पितॄन्त्सुविदत्राँ२

ऽअवित्सिनपांतञ्चव्विक्क्रमंणञ्चव्विष्ष्णोः ॥ बर्हिषदोयेस्वधयांसुतस्य
भजंन्तापित्वस्तऽइहागंमिष्ठाः ॥ ५६ ॥ उपंहूताःपितरं÷ । सोम्म्या
सोबर्हिष्ष्येषुनिधिषुंप्प्रियेषु ॥ तऽआगंमन्तुतऽइहश्श्रुंवन्त्वधिंब्रुव
न्तुतेवन्त्वस्म्मान् ॥ ५७ ॥ आयंन्तु । नःपितरं÷सोम्म्यासोग्निष्ष्वा
त्ताःपथिभिर्द्देवयानैः ॥ अस्म्मिन्यज्ञेस्वधयामदन्तोधिंब्रुवन्तुतेव
न्त्वस्म्मान् ॥ ५८ ॥ अग्निष्ष्वात्ताःपितरः ॥ अग्निष्ष्वात्ताःपितरऽ ॥१७८॥
एहगंच्छतसदं÷सदःसदतसुप्प्रणीतयः ॥ अत्ताहवीꣳषिप्प्रयंतानि

बर्हिष्ष्यथारयिह्वसर्वंवीरन्दधातन ॥ ५९ ॥ येऽअग्निष्वात्ताः ॥ येऽ
अग्निष्वात्तायेऽअनग्निष्वात्तामध्येदिवः स्वधयामादयन्ते ॥ ते
भ्यः स्वराडसुनीतिमेतांयथावशन्तन्वङ्कल्पयाति ॥ ६० ॥ अग्नि
ष्वात्तानृतुमतः ॥ अग्निष्वात्तानृतुमतोहवामहेनाराशꣳसेसोम
पीथंयऽआशुः ॥ तेनोव्विप्रासꣳसुहवाभवन्तुव्वयꣳस्यामपतयोरयी
णाम् ॥ ६१ ॥ [१३] आच्याजानु । दक्षिणतोनिषद्येमंयज्ञमभि
गृणीतव्विश्वे ॥ माहिꣳसिष्टपितरꣳकेनचिन्नोयद्वऽआगः पुरुषताक

सं हि. रांम ॥ ६२ ॥ आसीनासोऽअरुणीनाम् ॥ आसीनासोऽअरुणीनामुप पू. अ.
३।१७९॥ स्थैरुयिन्धत्तदाशुषेमर्त्याय ॥ पुत्रेभ्यंः पितरुस्तस्युवस्वःप्प्रयंच्छ ॥१९॥
तुतऽइहोर्ज्जन्दधात ॥ ६३ ॥ समंग्ने । कव्यवाहनुत्वंचिन्मन्यंसेर
यिम् ॥ तन्नोगीर्भिःश्रवाय्यन्देवुत्रापंनयायुजम् ॥ ६४ ॥ योऽअ
ग्निः । कव्यवाहनःपितॄन्यक्षदृतावृधः ॥ प्रेदुंहव्यानिवोचातिदेवे
भ्यंश्चपितृभ्युऽआ ॥ ६५ ॥ त्वमंग्ने ॥ त्वमंग्नऽईडितःकव्यवाह
नावांड्ढव्यानिसुरभीणिकृत्वी ॥ प्रादाःपितृभ्यःस्वधयातेऽअक्षन्न ॥१७९॥

द्धित्वन्दैवेष्वप्रयंताहवीꣳषि ॥ ६६ ॥ येचे ॥ येचेहपितरोयेचनेहयाँ
श्चंविद्मयाँ२ऽउंचनप्प्रविद्म ॥ त्वंवेत्थयतितेजातवेदः स्वधाभिर्यज्ञ
ꣳसुकृतञ्जुषस्व ॥६७॥ इदम्पितृभ्योनमोऽअस्त्वद्ययेपूर्वासोयऽ
उपरासऽईयुः ॥ येपार्थिवेरजस्यानिषंत्तायेवानूनꣳसुवृजनासुविक्षु
॥ ६८ ॥ अधायथा । नः पितरः परासः प्प्रत्नासोऽअग्नऽऋतमाशुषा
णाः ॥ शुचीदयन्दीधितिमुक्थशासः क्षामाभिन्दन्तोऽअरुणीरपव्व्रन्
॥६९॥ उशन्तंस्त्वा ॥ उशन्तस्त्वानिधीमह्युशन्तः समिधीमहि ॥

उशन्नुशतऽआवह पितॄन्हविषेऽअत्तवे ॥ ७० ॥ अपाम्फेनेन ॥ अपा
म्फेनेनन्नमुचेः शिरऽइन्द्रोदवर्त्तयः ॥ विश्वायदजयस्पृधः ॥ ७१ ॥
[१०] सोमोराजा ॥ सोमोराजामृतꣳसुतऽऋजीषेणाजहान्मृत्युम् ॥
ऋतेनसत्यमिन्द्रियम्विपानꣳशुक्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयो
मृतम्मधु ॥ ७२ ॥ अद्भ्यः क्षीरम् ॥ अद्भ्यः क्षीरंव्यपिबत्क्रुङ्ङाङ्गिरसो
धिया ॥ ऋतेनसत्यमिन्द्रियंविपानꣳशुक्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमि ॥१८०॥
दम्पयोमृतम्मधु ॥ ७३ ॥ सोमम्मद्भ्यः । सोमम्मद्भ्योव्यपिबच्छन्दसा

हꣳसःशुचिषत् ॥ ऋतेनसत्यमिन्द्रियंविपानꣳशुक्रमन्धसऽइन्द्र
स्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ॥ ७४ ॥ शतम् ॥ ११०० ॥ अन्नात्परिस्रु
तः ॥ अन्नात्परिस्रुतोरसम्ब्रह्मणाव्यपिबत्क्षत्रम्पयꣳसोमम्प्रजाप
तिः ॥ ऋतेनसत्यमिन्द्रियंविपानꣳशुक्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमि
दम्पयोमृतम्मधु ॥ ७५ ॥ रेतोमूत्रम् ॥ रेतोमूत्रंविजहातियोनिम्प्रवि
शदिन्द्रियम् ॥ गर्भोजरायुणावृतऽउल्वञ्जहातिजन्मना ॥ ऋतेनस
३१ त्यमिन्द्रियंविपानꣳशुक्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु

मं.हि. ॥ ७६ ॥ दृष्ट्वारूपे । व्याकरोत्सत्यानृतेम्प्रजापतिः ॥ अश्रद्धामनृते य. अ.
॥१८१॥ दधाच्छ्रद्धाᳫँसत्येप्रजापतिः ॥ ऋतेनसत्यमिन्द्रियंविपानᳬँशुक्र ॥१९॥
मन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोऽमृतम्मधु ॥ ७७ ॥ वेदेनरूपे । व्य
पिबत्सुतासुतौप्रजापतिः ॥ ऋतेनसत्यमिन्द्रियंविपानᳬँशुक्रमन्ध
सऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोऽमृतम्मधु ॥ ७८ ॥ दृष्ट्वापरिस्रुतः ॥
दृष्ट्वापरिस्रुतोरसᳬँशुक्रेणशुक्रंव्यपिबत्पयःसोमम्प्रजापतिः ॥ ऋते
नसत्यमिन्द्रियंविपानᳬँशुक्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोऽमृत ॥१८१॥

म्मधु ॥ ७९ ॥ [८] सीसेनतन्त्रम् ॥ सीसेनतन्त्रम्मनसामनीषिणऽ
ऊर्ण्णासूत्रेणकवयोव्वयन्ति ॥ अश्विनायज्ञꣳसवितासरस्वतीन्द्रस्य
रूपंव्वरुणोभिषज्यन् ॥ ८० ॥ तदस्य । रूपममृतꣳशचीभिस्तिस्रो
दधुर्द्देवताꣳसꣳरराणाः ॥ लोमानिशष्पैर्ब्बहुधानतोक्मभिस्त्वगस्य
माꣳसमभवन्नलाजाः ॥ ८१ ॥ तदश्विना । भिषजारुद्रवर्त्तनीसरस्व
तीव्वयतिपेशोऽअन्तरम् ॥ अस्थिमज्जानम्मासरैःकारोतरेणदधतो
गवान्त्वचि ॥ ८२ ॥ सरस्वतीमनसा । पेशलंव्वसुनासत्याभ्यांव्वय

अ॰१. तिदर्शतंव्वपुः ॥ रसंरूपरिस्रुतानरोहितन्नग्नहुर्द्धीरस्तसरन्नवेम ॥८३॥ यु. अ.

॥१८२॥ पयंसाशुक्रम् ॥ पयंसाशुक्रममृतंञ्जनित्रंᳲसुरयामूत्राज्जनयन्तरेतः ॥ ॥१९॥

अपामतिन्दुर्म्मतिम्बाधमानाऽऊवध्यंव्वातंᳲसब्ब्वन्तदारात् ॥८४॥

इन्द्रः सुत्रामाहृदयेनसत्यम्पुरोडाशेनसविताजजान ॥ यकृत्क्लोमा

नंव्वरुणोभिषज्यन्मतस्नेव्वायव्यैर्न्नमिनातिपित्तम् ॥८५॥ आन्त्रा

णिस्त्थालीः ॥ आन्त्राणिस्त्थालीर्म्मधुपिन्वमानागुदाःपात्राणिसु

दुघानधेनुः ॥ श्येनस्यपत्रन्नप्लीहाशचीभिरासन्दीनाभिरुदरन्नमाता ॥१८२॥

॥ ८६ ॥ कुम्भोवनिष्ठुः ॥ कुम्भोवनिष्ठुर्जनिताशचीभिर्यस्मिन्नग्रेयोन्याङ्गर्भोऽअन्तः ॥ प्लाशिर्व्यक्तःशतधारऽउत्सोदुहेनकुम्भी स्वधाम्पितृभ्यः ॥ ८७ ॥ मुखꣳसत् ॥ मुखꣳसदस्यशिरऽइत्सतेनजिह्वापवित्रमश्विनासन्त्सरस्वती ॥ चप्यन्नपायुर्भिषगस्यवालो वस्तिर्नशेपोहरसातरस्वी ॥ ८८ ॥ अश्विभ्याञ्चक्षुः ॥ अश्विभ्याञ्चक्षुरमृतङ्ग्रहाभ्याञ्छागेनतेजोहविषाशृतेन ॥ पक्ष्माणिगोधूमैः कुवलैरुतानिपेशोनशुक्रमसितंवसाते ॥ ८९ ॥ अविर्न । मेषोनासिवी

र्यायप्प्राणस्यपन्थाऽअमृतोग्ग्रहाभ्याम्॥ सरस्वत्युपवाकैर्व्यान
न्नस्यानिबर्हिर्बदरैर्जजान॥९०॥ इन्द्रस्यरूपम्॥ इन्द्रस्यरूपमृष
भोबलायकर्णाभ्याᳪंश्रोत्रममृतङ्ग्रहाभ्याम्॥ यवानबर्हिर्भ्रुविके
सराणिकर्कन्धुञ्जज्ञेमधुसारघम्मुखात्॥ ९१॥ आत्मन्नुपस्थे॥
आत्मन्नुपस्थेनवृकस्यलोममुखेश्मश्रूणिनव्याघ्रलोम। केशा
नशीर्षन्यशसेश्रियैशिखासिᳪंहस्यलोमत्त्विषिरिन्द्रियाणि॥९२॥
अङ्गान्यात्मन्॥ अङ्गान्यात्मन्भिषजातदश्विनात्मानमङ्गैᳪं

समधात्सरस्वती ॥ इन्द्रस्यरूपꣳशतमानमायुश्चन्द्रेणज्ज्योतिरमृत
न्दधानाः ॥ ९३ ॥ सरस्वतीयोन्याम् ॥ सरस्वतीयोन्याङ्गर्भमन्तर
श्विभ्याम्पत्नीसुकृतम्बिभर्ति ॥ अपाꣳरसेनवरुणोनसाम्नेन्द्रꣳ
श्रियैजनयन्नप्सुराजा ॥ ९४ ॥ तेजःपशूनाम् ॥ तेजःपशूनाꣳह
विरिन्द्रियावत्परिस्रुतापयसासारघम्मधु ॥ अश्विभ्यान्दुग्धम्भिष
जासरस्वत्यासुतासुताभ्याममृतःसोमऽइन्दुः ॥ ९५ ॥ [१६]
इति श्रीवाजसनेयसंहितायां एकोनविंशतितमोऽध्यायः ॥ १९ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । क्षत्रस्ययोनिस्त्रयोदश यद्देवादशाभ्यादधा
स्यष्टौ योभूतानांचतस्रः समिद्धइन्द्रएकादशायात्वष्टौ समिद्धो
अग्निर्द्वादशाश्विनाहविस्त्रयोदशाश्विनातेजसैकादश नव नवतिः ॥
हरिः ॐ क्षत्रस्ययोनिः ॥ क्षत्रस्ययोनिरसिक्षत्रस्यनाभिरसि ॥
मात्वाहिᳲसीन्मामाहिᳲसीः ॥ १ ॥ निषसाद । धृतव्रतोवरुणᳲप
स्त्यास्वा ॥ साम्राज्यायसुक्रतुः ॥ मृत्योःपाहिविद्योत्पाहि ॥ २॥
देवस्यत्वा । सवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥

अश्विनोर्भैषज्ज्येनतेजसेब्रह्मवर्चसायाभिषिञ्चामिसरस्वत्यैभैष
ज्ज्येनवीर्य्यायान्नाद्यायाभिषिञ्चामीन्द्रस्येन्द्रियेणबलायश्रियैयश
सेभिषिञ्चामि ॥ ३ ॥ कोसि । कतमोसिकस्मैत्वाकायत्वा ॥ सुश्लो
कसुमङ्गलसत्यराजन् ॥ ४ ॥ शिरोमे ॥ शिरोमेश्रीर्यशोमुखन्त्वि
षिःकेशाश्चश्मश्रूणि ॥ राजामेप्प्राणोऽअमृतꣳसम्म्राट्चक्षुर्व्विराट्
श्रोत्रम् ॥५॥ जिह्वामे । भद्रंव्वाङ्महोमनोमन्युःस्वराड्भामः ॥ मोदाः
प्रमोदाऽअङ्गुलीरङ्गानिमित्रम्मेसहः ॥ ६ ॥ बाहूमे ॥ बाहूमेबलमि

न्द्रियद्दं॰हस्तौमेकर्म्मवीर्य्यम् ॥ आत्माक्षत्रमुरोमम ॥ ७ ॥ पृष्ठी
र्म्मे । राष्ट्रमुदरमद्दं॰सौग्ग्रीवाश्चश्रोणी । ऊरूऽअरत्नीजानुनीवि
शोमेङ्गानिसर्व्वतः ॥ ८ ॥ नाभिर्म्मे । चित्तंविज्ञानम्पायुर्म्मेपचि
तिर्भसत् ॥ आनन्दनन्दावाण्डौमेभगःसौभाग्ग्यम्पसः ॥ जङ्घा
ऽभ्यांपद्भ्यान्धर्म्मोस्मिविशिराजाप्रतिष्ठितः ॥ ९ ॥ प्रतिक्षत्रे ।
प्रतितिष्ठामिराष्ट्रेप्रत्यश्वेषुप्रतितिष्ठामिगोषु ॥ प्रत्यङ्गेषुप्रतिति
ष्ठाम्म्यात्मन्प्रतिप्राणेषुप्रतितिष्ठामिपुष्टेप्रतिद्यावापृथिव्योःप्रति

तिष्ठामियज्ञे ॥ १० ॥ त्र्यादेवाः ॥ त्र्यादेवाऽएकादशत्रयस्त्रिंश॑ं
शाःसुराधसः॑ ॥ बृहस्पतिपुरोहितादेवस्यसवितुःसवे ॥ देवादेवैर
वन्तुमा ॥ ११ ॥ प्रथमाद्वितीयैः॑ ॥ प्रथमाद्वितीयैर्द्वितीयास्तृतीयै
स्तृतीयाः॑सत्येनसत्यंयज्ञेनयज्ञोयजुर्भिर्यजूꣳषिसामभिः॑सामा
न्यृग्भिर्ऋचः॑ ÷ पुरोनुवाक्याभि ः॑ पुरोनुवाक्यायाज्याभिर्याज्यावु
षट्कारैर्वषट्काराऽआहुतिभिराहुतयोमेकामान्त्समर्द्धयन्तुभूःस्वाहा
॥ १२ ॥ लोमानिप्प्रयतिः॑ ॥ लोमानिप्प्रयतिर्म्ममत्वङ्मऽआनति

संहि. रागंतिः ॥ माᳪसम्मऽउपनतिर्व्वस्वस्थिमज्जामऽआनतिः ॥ १३ ॥ पू. अ.

॥१८६॥ [१३] यद्देवाः ॥ यद्देवादेवहेडनन्देवासश्चकृमावयम् ॥ अग्नि ॥२०॥

र्म्मातस्मादेनसोविश्वान्मुञ्चत्वᳲहसः ॥ १४ ॥ यदिदिवा ॥ यदि

दिवायदिनक्तमेनाᳪसिचकृमावयम् ॥ वायुर्म्मातस्मादेनसोविश्वा

न्मुञ्चत्वᳲहसः ॥ १५ ॥ यदिजाग्रत् ॥ यदिजाग्रद्यदिस्वप्नऽएनाᳪ

सिचकृमावयम् ॥ सूर्य्योमातस्मादेनसोविश्वान्मुञ्चत्वᳲहसः ॥१८६॥

॥ १६ ॥ यद्ग्रामे ॥ यद्ग्रामेयदरण्येयत्सभायांयदिन्द्रिये ॥ यच्छूद्रे

यदर्य्येयदेनश्चकृमावयंयदेकस्याधिधर्म्मणितस्यावयजनमसि
॥१७॥ यदापं÷ ॥ यदापोऽअघ्न्याऽइतिवरुणेतिशपामहेततोवरु
णनोमुञ्च ॥ अवभृथनिचुम्पुणनिचेरुरसिनिचुम्पुणः ॥ अवदेवैर्देव
कृतमेनोऽयक्ष्यवमर्त्यैर्म्मर्त्यकृतम्पुरुराव्णोदेवरिषस्पाहि ॥ १८ ॥
समुद्रेतेहृदयमप्स्वन्तःसन्त्वाविशन्त्वोषधीरुतापं÷ ॥ सुमित्रि
यानऽआपऽओषधयः सन्तुदुर्म्मित्रियास्तस्मैसन्तुयोऽस्मान्द्वेष्टि
यञ्चवयन्द्विष्मः ॥ १९ ॥ द्रुपदादिवमुमुचानःस्विन्नःस्नातोमला

दिव ॥ पूतम्पवित्त्रेणेवाज्ज्यमापः शुन्धन्तुमैनसः ॥ २० ॥ उद्वयम् ॥
उद्वयन्तमसस्परिस्वः पश्यन्तऽउत्तरम् ॥ देवन्देवत्त्रासूर्य्यमगन्म
ज्ज्योतिरुत्तमम् ॥ २१ ॥ अपोऽअद्य ॥ अपोऽअद्यान्वचारिषꣳरसे
नसमसृक्ष्महि ॥ पयस्वानग्नऽआगमन्तम्मासꣳसृजवर्चसाप्प्रजया
चधनेनच ॥ २२ ॥ एधोसि ॥ एधोस्येधिषीमहिसमिदसितेजोसि
तेजोमयिधेहि ॥ समाववर्त्तिपृथिवीसमुषाःसमुसूर्य्यः समुविश्वमि
दञ्जगत् ॥ वैश्श्वानरज्ज्योतिर्भूयासंविभून्कामान्व्यश्नवैभूःस्वाहा

॥ २३ ॥ [१०] अ॒भ्यादधामि ॥ स॒मिध॑मग्ने॑व्रतपते॒त्वयि॑ ॥ व्र॒त
ञ्च॑श्र॒द्धाञ्चोपै॑मी॒न्धेत्वा॑दीक्षि॒तोऽअ॒हम् ॥ २४ ॥ यत्र॒ब्रह्म॑ । चक्षुत्र
ञ्च॑स॒म्यञ्चौ॒चर॑तः॒सह ॥ तंल्लो॒कम्पुण्य॒म्प्रज्ञे॑षं॒यत्र॑दे॒वाः॒स॒हा॒ग्निना॑
॥ २५ ॥ यत्रेन्द्र॑ ÷ ॥ यत्रेन्द्र॑श्च॒वायु॒श्च॑स॒म्यञ्चौ॒चर॑तः॒सह ॥ तंल्लो॒क
म्पुण्य॒म्प्रज्ञे॑षं॒यत्र॑से॒दिर्न्न॑वि॒द्यते॑ ॥ २६ ॥ अ॒ꣳशुना॑ते । ऽअ॒ꣳशुः॒पृच्य
ता॒म्परु॑षा॒परु॑ ÷ ॥ ग॒न्धस्ते॒सोम॑मवतु॒मदा॑य॒रसो॒ऽअच्यु॑तः ॥ २७ ॥
सि॒ञ्चन्ति॒परि॑ ॥ षि॒ञ्चत्यु॒त्सि॑ञ्च॒न्ति॒पुन॒न्ति॑च ॥ सु॒रा॑यैब॒भ्र्वैमदे॑कि

वंश. न्त्वोव्वदतिकिन्त्वः ॥ २८ ॥ धानावन्तङ्करम्भिणम् ॥ धानावन्तङ्कर पू. अ.
॥१८८॥ म्भिणमपूपवन्तमुक्थिनम् ॥ इन्द्रप्प्रातर्ज्जुषस्वनः ॥ २९ ॥ बृहदि ॥२०॥
न्द्राय । गायतमरुतोवृत्रहन्तमम् ॥ येनज्ज्योतिरजनयन्नृतावृधोदेव
न्देवायजागृवि ॥ ३० ॥ अद्ध्वर्य्योऽअद्रिभिः । सुतꣳसोमम्पवित्रऽआ
नय ॥ पुनाहीन्द्रायपातवे ॥ ३१ ॥ [८] योभूतानाम् ॥ योभूता
नामधिपतिर्य्यस्मिँल्लोकाऽअधिश्श्रिताः ॥ सऽईशेमहतोमहाँस्तेन
गृह्णामित्वामहम्मयिगृह्णामित्वामहम् ॥ ३२ ॥ उपयामगृहीतोस्य ॥१८८।

श्विभ्यान्त्वासरस्वत्यैत्वेन्द्रांयत्वासुत्राम्म्णं ऽ एषतेयोनिरश्विभ्यां
न्त्वासरंस्वत्यैत्वेन्द्रांयत्वासुत्राम्म्णे ॥ ३३ ॥ प्राणपामे । ऽअपानपा
श्चक्षुष्पाःश्रोत्रपाश्चमे ॥ व्वाचोमेव्विश्वभेषजोमनंसोसिव्विलायकः
॥ ३४ ॥ अश्विनंकृतस्यते ॥ अश्विनंकृतस्यतेसरंस्वतिकृतस्येन्द्रेणसु
त्राम्म्णाकृतस्यं ॥ उपहूतऽउपहूतस्यभक्षयामि ॥ ३५ ॥ [४] समि
द्धऽइन्द्रः ॥ समिद्धऽइन्द्रऽउषसामनीकेपुरोरुचापूर्व्वकृद्वावृधानः ॥
त्रिभिर्देवैस्त्रिंशताव्वज्रबाहुर्ज्जघानव्वृत्रंव्विदुरोव्ववार ॥ ३६ ॥ नरा

संहि: शꣳसम्प्रति ॥ नराशꣳसम्प्रतिशूरोमिमानस्तनूनपात्प्रतियज्ञस्य पू. अ.

॥१८९॥ धाम ॥ गोभिर्वपावान्मधुनासमञ्जन्हिरण्यैश्चन्द्रीयजतिप्रचेताः ॥२०॥

॥ ३७ ॥ ईडितोदेवैः ॥ ईडितोदेवैर्हरिवाँ२ऽअभिष्टिराजुह्वानोहवि

षाशर्द्धमानः ॥ पुरन्दरोगोत्त्रभिद्वज्ज्रबाहुरायातुयज्ञमुपनोजुषाणः

॥ ३८ ॥ जुषाणोबर्हिः ॥ जुषाणोबर्हिर्हरिवाँन्नऽइन्द्र÷प्राचीनꣳसी

दत्प्रदिशापृथिव्याः ॥ उरुप्रथाःप्रथमानꣳस्योनमादित्यैरक्तंवसु ॥१८९॥

भिःसजोषाः ॥ ३९ ॥ इन्द्रन्दुर÷ ॥ कवष्योधावमानावृषाणँऽयन्तु

जनयःसुपत्नीः ॥ द्वारोदेवीरभितोऽव्विश्रयन्ताꣳसुवीराव्वीरम्प्रथ
मानामहोभिः ॥ ४० ॥ उषासानक्ता । बृहतीबृहन्तम्पयस्वतीसुदुघे
शूरमिन्द्रम् ॥ तन्तुन्ततम्पेशसासंव्वयन्तीदेवानान्देवय्यजतःसुरु
क्मे ॥ ४१ ॥ दैव्यामिमाना । मनुषःपुरुत्राहोताराविन्द्रम्प्रथमासु
वाचा ॥ मूर्द्धन्यज्ञस्यमधुनादधानाप्प्राचीनञ्ज्योतिर्हविषाव्वृधातः
॥ ४२ ॥ तिस्रोदेवीः ॥ तिस्रोदेवीर्हविषाव्वर्द्धमानाऽइन्द्रञ्जुषाणाजन
योनपत्नीः ॥ अच्छिन्नन्तन्तुम्पयसासरस्वतीडादेवीभारतीविश्वतू

वाजि. र्त्तिं ॥ ४३ ॥ त्वष्टादधंत् ॥ त्वष्टादधच्छुष्ममिन्द्रांयवृष्णेपाकोचिं पृ. अ.
॥१९०॥ ष्टुर्य्यशसेपुरूणिं ॥ वृषायजन्वृषणम्भूरिरेतामूर्द्धन्यज्ञस्यसमंनक्कुदें ॥२०॥
वान् ॥४४॥ वनस्पतिरवंसृष्टं ॥ वनस्पतिरवंसृष्टोनपाशैस्त्मन्यांस
मञ्जञ्छमितानदेवः ॥ इन्द्रंस्यहव्यैर्ज्जठरम्पृणानःस्वदांतियज्ञम्म
धुंनाघृतेनं ॥ ४५ ॥ स्तोकानामिन्दुंम् ॥ स्तोकानामिन्दुम्प्रतिशूरऽइ
न्द्रोवृषायमांणोवृषभस्तुराषाट् ॥ घृतप्रुषामनंसामोदंमानाःस्वाहा
देवाऽअमृतांमादयन्ताम् ॥ ४६ ॥ [११] आयांतु ॥ आयात्विन्द्रो ॥१९०॥

वंसुऽउपंनऽइहस्तुतःसंधुमादंस्तुशूरंः ॥ वावृधानस्तविंषीऽर्यस्यंपू

र्वीर्द्यौर्न्नक्षत्रमभिभूंतिपुष्यांत् ॥ ४७ ॥ आनंः ॥ आनऽइन्द्रोंदूरादा

नंआसादंभिष्टिकृदवंसेयासदुग्रः ॥ ओजिंष्ठेभिर्न्नृपतिर्व्वज्ज्रंबाहुःसं

ङ्गेसमत्सुंतुर्व्वंणिःपृतन्न्यून् ॥ ४८ ॥ आनंः ॥ आनऽइन्द्रोहरिंभि

र्ऽयांत्वच्छांर्व्वाचीनोवंसेराधंसेच ॥ तिष्ठांतिवज्ज्रीमघवांव्विरप्प्शीमं

ऽयज्ञमनुंनोव्वाजंसातौ ॥४९॥ त्रातारमिन्द्रंम् ॥ त्रातारमिन्द्रंमवि

तारमिन्द्रꣳहवेहवेसुहवꣳशूरमिन्द्रंम्॥ह्वयांमिशक्रम्पुंरुहूतमिन्द्रं०

ग्रं.हि. स्वस्तिनौमुघवांधात्विन्द्रंः ॥ ५० ॥ इन्द्रंः सुत्रामां ॥ इन्द्रंः सुत्रा पू. ७.
॥१९१॥ मास्ववाँ२ऽअवौंभिः सुमृडीकोभंवतुविश्ववेंदाः ॥ बाधंतान्द्वेषोऽअ ॥२०॥
भंयङ्कृणोतुसुवीर्य्यस्यपतंयः स्याम ॥५१॥ तस्यंव्वयम् ॥ तस्यंव्वयः
सुंमतौयज्ञियस्यापिंभुद्रेसौमनुसेस्यांम ॥ ससुत्रामास्ववाँऽइन्द्रौ
ऽअस्मेऽआराच्चिद्द्वेषंः सनुतर्युंयोतु ॥५२॥ आमुन्द्रैः ॥ आमुन्द्रै
रिन्द्रहरिंभिर्य्याहिमुयूरंरोमभिः ॥ मात्वाकेचिन्नियंमुन्विन्नपाशि
नोतिधन्वेवुताँ२ऽइंहि ॥५३॥ एवेत् ॥ एवेदिन्द्रंव्वृषंणंव्वज्रंबाहुंव्व ॥१९१॥

सि॒ᳪहासो॑ऽअ॒भ्य॒र्च्च॒न्त्य॒र्कैः ॥ स॒नं॑स्तु॒तोव्वी॒रव॑द्धातु॒गोम॑द्यू॒यम्पा॑तस्व॒
स्ति॒भिः॒सदा॑नः ॥ ५४ ॥ [८] समि॑द्धोऽअ॒ग्निः ॥ समि॑द्धोऽअ॒ग्निर॑
श्विना॒तप्तो॑घ॒र्म्मो॑व्वि॒राट्सु॒तः ॥ दु॒हे॑धे॒नुः सर॑स्वती॒सोम॑ᳪ शु॒क्रमि॒हेन्द्रि॒
य॒म् ॥५५॥ त॒नू॒पा भि॒षजा॑ । सु॒ते॒श्विनो॒भा सर॑स्वती ॥ मध्वा॒रजा॑ᳫसी
न्द्रि॒यमिन्द्रा॑यप॒थिभि॑र्व्वहान् ॥५६॥ इन्द्रा॒येन्दु॑म् ॥ इन्द्रा॒येन्दु॒ᳪ सर॑
स्वती॒नरा॒शᳪसेन॒न॒ग्न॒हु॑म् ॥ अधा॑ताम॒श्विना॒मधु॑भेष॒जम्भि॒षजा॑सु॒ते
॥ ५७ ॥ आ॒जुह्वा॑ना॒सर॑स्वती । न्द्रा॑येन्द्रि॒याणि॑व्वी॒र्य॑म् ॥ इडा॑भिर॒

श्विनाविषꣳसमूर्जꣳसꣳरयिन्दधुः ॥५८॥ अश्विनानमुचेः । सुतꣳ
सोमꣳशुक्रम्परिस्रुता ॥ सरस्वतीतमाभरद्बर्हिषेन्द्रायपातवे ॥५९॥
कवष्योन । व्यचस्वतीरश्विभ्यान्नदुरोदिशः ॥ इन्द्रोनरोदसीऽउभे
दुहेकामान्त्सरस्वती ॥६०॥ उषासानक्तम् ॥ उषासानक्तमश्विनादि
वेन्द्रꣳसायमिन्द्रियैः ॥ सज्ञानानेसुपेशसासमंज्ञातेसरस्वत्या ॥६१॥
पातन्नः ॥ पातन्नोऽअश्विनादिवापाहिनक्तꣳसरस्वति ॥ दैव्याहोता ॥१९२॥
राभिषजापातमिन्द्रꣳसचासुते ॥६२॥ तिस्रस्त्रेधा । सरस्वत्यश्वि

नाभारतीडा ॥ तीव्रम्परिस्रुतासोममिन्द्रायसुषुवुर्म्मदम् ॥ ६३ ॥ अ
श्विनाभेषजम् ॥ अश्विनाभेषजम्मधुभेषजन्नःसरस्वती ॥ इन्द्रेत्वष्टा
यशःश्रियꣳरूपꣳरूपमधुःसुते ॥ ६४ ॥ ऋतुथेन्द्रः ॥ ऋतुथेन्द्रोवन
स्पतिःशशमानःपरिस्रुता ॥ कीलालमश्विभ्याम्मधुदुहेधेनुःसर
स्वती ॥ ६५ ॥ गोभिर्न्न । सोममश्विनामासरेणपरिस्रुता ॥ समधातꣳ
सरस्वत्यास्वाहेन्द्रेसुतम्मधु ॥ ६६ ॥ [१२] अश्विनाहविः ॥ अश्वि
नाहविरिन्द्रियन्नमुचेर्धियासरस्वती ॥ आशुक्रमासुराद्वसुमघमिन्द्रा

यजभ्रिरे ॥ ६७ ॥ समश्विना ॥ समश्विनासरंस्वतीहविषेन्द्रमवंर्द्ध
यन् ॥ सबिंभेदब्बलम्मघवन्नमुंचावासुरेसचां ॥६८॥ तामिन्द्रंम् ॥तामि
न्द्रंम्पशवः॑सचाश्विनोभासरंस्वती ॥ दधांनाऽअभ्यनूषतहविषांय
ज्ञऽइन्द्रियैः ॥ ६९ ॥ यऽइन्द्रे ॥ यऽइन्द्रंऽइन्द्रियन्दधुःसंवितावरुं
णोभगंः ॥ ससुत्रामांहविष्पंतिर्य्यजंमानायसश्चत ॥७०॥ सविता
व्वरुंणः ॥ सवितावरुंणोदधद्यजमानायदाशुषे ॥ आदंत्तनमुंचेर्व्वसु
सुत्रामाबलंमिन्द्रियम् ॥ ७१ ॥ व्वरुंणःक्षत्रम् ॥ व्वरुंणःक्षत्रमिंन्द्रि

यम्भगैनसवितास्थिश्रयंम् ॥ सुत्रामायशंसाबलुन्दधांनायुज्ञमांशत
॥ ७२ ॥ अुश्विनागोभिं÷ ॥ अुश्विनागोभिंरिन्द्रियमश्वैंभिर्व्वीर्य्यम्ब
लंम् ॥ हुविषेन्द्रुह्सरंस्वतीयजंमानमवर्द्धयन् ॥ ७३ ॥ तानासंत्या ।
सुपेशंसाहिरंण्ण्यवर्त्तनीनरां ॥ सरंस्वतीहुविष्म्मतीन्द्रुकम्मंसुनोवत
॥ ७४ ॥ ताभिुषजां । सुकर्म्मणासासुदुघासरंस्वती ॥ सवृंत्रुहाशुतक्क
तुरिन्द्रांयदधुरिन्द्रियम् ॥ ७५ ॥ युवह्सुरामंम् ॥ युवह्सुरामंमाश्वि
नानमुंचावासुरेसचां ॥ व्विपिपानाश्शंरस्वतीन्द्रुङ्कर्म्मस्वावत ॥ ७६ ॥

वंहि. पुत्रमिवपितरौ ॥ पुत्रमिवपितरावश्विनोभेन्द्रावथुःकाव्यैर्दꣳस यु. अ.
॥१९४॥ नाभिः ॥ यत्सुरामंव्यपिबःशचीभिःसरस्वतीत्वामघवन्नभिष्णक् ॥२०॥
॥ ७७ ॥ यस्मिन्नश्वासः ॥ यस्मिन्नश्वासऽऋषभासऽउक्षणोवशा
मेषाऽअवसृष्टासऽआहुताः ॥ कीलालपेसोमपृष्ठायवेधसेहृदामतिञ्ज
नयचारुमग्नये ॥ ७८ ॥ अहाव्यग्ने । हविरास्येतेस्रुचीवघृतञ्चम्वी
वसोमः ॥ वाजसनिꣳरयिमस्मेसुवीरम्प्रशस्तन्धेहियशसम्बृहन्त
म् ॥ ७९ ॥ [१३] शतम् १२०० ॥ अश्विनातेजसा । चक्षुःप्राणे ॥१९४॥

नुसरस्वतीवीर्य्यम् ॥ वाचेन्द्रोबलेनेन्द्रायदधुरिन्द्रियम् ॥ ८० ॥ गो
मंदूषुणासत्या ॥ गोमंदूषुणासत्याश्वांवद्यातमश्विना ॥ वर्त्तीरुद्रानृ
पाय्यम् ॥ ८१ ॥ नयत् ॥ नयत्परोनान्तरऽआदधर्षदूषण्वसू ॥ दुःशङ्
सोमर्त्योरिपुः ॥ ८२ ॥ तानं ÷ ॥ तानुऽआवोढमाश्विनारयिम्पिशङ्गसं
न्दृशम ॥ धिष्ण्यांवरिवोविदम् ॥ ८३ ॥ पावकानं ÷ ॥ पावकानःसरं
स्वतीवाजेभिर्वाजिनीवती ॥ यज्ञंवष्टुधियावसुः ॥ ८४ ॥ चोदयित्री
सूनृतानाम् ॥ चोदयित्रीसूनृतानाञ्चेतन्तीसुमतीनाम् ॥ यज्ञन्दधेसरं

स्वती ॥ ८५ ॥ महोऽअर्णं÷ ॥ महोऽअर्णंꣳसरस्वतीप्प्रचेतयतिके
तुना ॥ धियोव्विश्श्वाविराजति ॥ ८६ ॥ इन्द्रायाहि । चित्रभानोसु
ताऽइमेत्वायवं÷ ॥ अण्वीभिस्तनापूतासं÷ ॥ ८७ ॥ इन्द्रायाहि ।
धियेषितोव्विप्प्रजूतꣳसुतावंतꣳ ॥ उपब्ब्रह्माणिवाघतं÷ ॥ ८८ ॥
इन्द्रायाहि ॥ इन्द्रायाहितूतुजानऽउपब्ब्रह्माणिहरिवꣳ ॥ सुते
दधिष्ष्वनश्चनं÷ ॥ ८९ ॥ अश्श्विनापिबताम् ॥ अश्श्विनापिबताम्म
धुसरस्वत्यासुजोषसा ॥ इन्द्रं÷सुत्रामाव्वृत्रहाजुषंताꣳसोम्म्य

म्मधुं ॥ ९० ॥ [११] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां विंशति तमोऽध्यायः ॥ २० ॥

॥ इति श्रीवाजसनेयसंहितापूर्वविंशतिः समाप्ता ॥

बम्बई पुस्तक भन्डार
सी. के. २६/१ कचौड़ीगली, वाराणसी-२२१००१

॥ इति श्रीवाजसनेयसंहितापूर्वविंशतिः ॥

॥ अथ श्रीवाजसनेयसंहिताउत्तरविंशतिः ॥

४४१

वं॰हि. श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ उ. ४

॥ १ ॥ अथानुवाकसूत्रम् ॥ इमम्मेसमिद्धोअग्निरेकादशकौ वसन्तेनऋतुना ॥२१॥
षड्ढोतासक्षत्समिधाग्निंद्वादशाश्विनौछागस्यसप्त देवंबर्हिश्चतुर्द्दश षडे
कषष्टिः ॥ हरिः ॐ इमम्मे । व्वरुणश्श्रुधीहवमुद्याचंमृडय ॥ त्वामवु
स्युराचके ॥ १ ॥ तत्त्वा । यामिब्ब्रह्मणाव्वन्दमानस्तदाशास्तेयज
मानोहुविर्भिः ॥ अहेडमानोव्वरुणेहबोद्ध्युरुशꣳसमानऽआयुःप्प्र
मोषीः ॥ २ ॥ त्वन्नः ॥ त्वन्नोऽअग्नेव्वरुणस्यविद्वान्देवस्यहेडोऽअव ॥ १ ॥

४२

यासिसीष्ठाः॥ यजिष्ठोवह्नितमःशोशुचानोविश्वाद्वेषांᳫंसिप्रमुमु
ग्ध्यस्मत् ॥३॥ सत्वम् ॥ सत्वन्नोऽअग्नेवमोभवोतीनेदिष्ठोअस्याऽ
उषसोव्युष्टौ ॥ अवयक्ष्वनोवरुणᳬंरराणोवीहिमृडीकᳬंसुहवोनऽ
एधि ॥४॥ महीमूषु । मातरᳬंसुव्रतानामृतस्यपत्नीमवसेहुवेम ॥
तुविक्षत्रामजरन्तीमुरूचीᳫंसुशर्म्माणमदितिᳬंसुप्रणीतिम् ॥ ५ ॥
सुत्रामाणम्पृथिवीम् ॥ सुत्रामाणम्पृथिवीन्द्यामनेहसᳬंसुशर्म्माण
मदितिᳬंसुप्रणीतिम् ॥ दैवीन्नावᳫंस्वरित्रामनागसमस्रवन्तीमारु

हेमास्वस्तये ॥ ६ ॥ सुनावमारुहेयम् ॥ सुनावमारुहेयमस्त्रवन्तीम
नागसम् ॥ शतारित्राꣳस्वस्तये ॥ ७ ॥ आनः ॥ आनोमित्रावरुणा
घृतैर्ग्गव्यूतिमुक्षतम् ॥ मद्ध्वारजाꣳसिसुक्रतू ॥८॥ प्रबाहवा । सिसृत
ञ्जीवसेनऽआनोगव्यूतिमुक्षतङ्घृतेन ॥ अमाजनेश्श्रवयतंऽयुवाना
श्श्रुतम्मेमित्रावरुणाहवेमा ॥ ९ ॥ शन्नः ॥ शन्नोभवन्तुव्वाजिनोहवे
षुदेवताताामितद्द्रवःस्वर्क्काः ॥ जम्भयन्तोहिंव्वृकꣳरक्षाꣳसिसनेम्म्य ॥२॥
स्म्मद्युयवन्नमीवाः ॥ १० ॥ व्वाजेवाजेवत । व्वाजिनोनोधनेषुव्विप्प्रा

ऽअमृताऽऋतज्ञाः ॥ अस्यमद्ध्वः पिबतमादयद्ध्वन्तृप्तायातपथिभिर्दे
वयानैः ॥ ११॥ [११] समिद्धोऽअग्निः ॥ समिधासुसमिद्धोवरेण्यः ॥
गायत्रीच्छन्दऽइन्द्रियन्त्र्यविर्गौर्व्वयोदधुः ॥ १२ ॥ तनूनपाच्छुचि
व्रतः ॥ तनूनपाच्छुचिव्रतस्तनूपाश्चसरस्वती ॥ उष्णिहाच्छन्दऽ
इन्द्रियन्दित्यवाड्गौर्व्वयोदधुः ॥ १३ ॥ इडाभिरग्निः ॥ इडाभिरग्नि
रीड्यः सोमोदेवोऽअमर्त्यः ॥ अनुष्टुप्छन्दऽइन्द्रियम्पञ्चाविर्गौर्व्व
योदधुः ॥१४॥ सुबर्हिरग्निः । पूषण्वान्स्तीर्णबर्हिरमर्त्यः ॥ बृहती

संहि. च्छन्दंऽइन्द्रियन्त्रिवत्सोगौर्व्वयोदधुः ॥ १५ ॥ दुरोदेवीः ॥ दुरोदेवी उ. अ.
॥ ३ ॥ र्दिशोमहीर्ब्रह्मादेवोबृहस्पतिः ॥ पङ्क्तिश्छन्दंऽइहेन्द्रियन्तुर्य्यवा ॥२१॥
ड्गौर्व्वयोदधुः ॥ १६ ॥ उषेयह्वी । सुपेशसाविश्वेदेवाऽअमर्त्याः ॥ त्रि
ष्टुप्छन्दंऽइहेन्द्रियम्पष्ठवाड्गौर्व्वयोदधुः ॥ १७ ॥ दैव्याहोतारा । भि
षजेन्द्रेणसयुजायुजा ॥ जगतीच्छन्दंइन्द्रियमनड्वान्गौर्व्वयोदधुः
॥१८॥ तिस्रऽइडा ॥ तिस्रऽइडासरस्वतीभारतीमरुतोविशः ॥ वि
राट्छन्दंऽइहेन्द्रियन्धेनुग्गौर्न्नवयोदधुः ॥१९॥ त्वष्टातुरीपः ॥ त्वष्टा ॥ ३ ॥

तुरीपोऽअद्भुतऽइन्द्राग्नीपुष्टिवर्द्धना ॥ द्विपदाच्छन्दऽइन्द्रियमुक्षागौ
र्न्नवयोदधुः ॥ २० ॥ शमितानः ॥ शमितानोव्वनस्प्पतिःसविताप्प्र
सुवन्भगम् ॥ ककुप्पच्छन्दऽइहेन्द्रियंव्वशाव्वेहद्वयोदधुः ॥ २१ ॥
स्वाहायज्ञं । व्वरुणःसुक्षत्रोभेषजङ्करत् ॥ अतिच्छन्दाऽइन्द्रियंबृह
दृषभोगौर्व्वयोदधुः ॥ २२ ॥ [११] व्वसन्तेनऽऋतुना । देवाव्वसं
वस्त्रिवृतास्तुताः ॥ रथन्तरेणतेजसाहविरिन्द्रेव्वयोदधुः ॥ २३ ॥ ग्री
ष्म्मेणऽऋतुना । देवारुद्राःपंञ्चदशेस्तुताः ॥ बृहतायशसाबलंहविः

रिन्द्रेवयोदधुः ॥२४॥ वर्षाभिर्ऋतुनादित्यास्तोमेसप्तदशेस्तुताः ॥
वैरूपेणविशौजसाहविरिन्द्रेवयोदधुः ॥२५॥ शारदेनऽऋतुना । दे
वाऽएकविꣳशऽऋभवस्तुताः ॥ वैराजेनश्रियाश्रियꣳहविरिन्द्रेव
योदधुः ॥२६॥ हेमन्तेनऽऋतुना । देवास्त्रिणवेमरुतस्तुताः ॥ बलेन
शक्वरीःसहोहविरिन्द्रेवयोदधुः ॥ २७ ॥ शैशिरेणऽऋतुना । देवा
स्त्रयस्त्रिꣳशेमृतास्तुताः ॥ सत्येनरेवतीःक्षत्रꣳहविरिन्द्रेवयोदधुः
॥ २८ ॥ [६] होतायक्षत् ॥ होतायक्षत्समिधाग्निमिडस्पदेश्विने ॥४॥

न्द्रꣳ सरस्वतीमुजोधूम्म्रोनगोधूमैः कुवलैर्भेषजम्मधुशष्पैर्न्नतेज
ऽइन्द्रियम्पयः सोमः परिस्रुताघृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज
॥ २९ ॥ होतायक्षत्तनूनपात्सरस्वतीम् ॥ होतायक्षत्तनूनपात्सरस्व
तीमविम्मेषोनभेषजम्पथामधुमताभरन्नश्विनेन्द्रायवीर्य्यम्बदरैरुप
वाकाभिर्भेषजन्तोक्मभिः पयः सोमः परिस्रुताघृतम्मधुव्यन्त्वा
ज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३० ॥ होतायक्षन्नराशꣳसन्न । नग्नहुम्पतिꣳसु
रयाभेषजम्मेषः सरस्वतीभिषग्रथोनचन्द्र्यश्विनोर्व्वपाऽइन्द्रस्यवी

संहि. ऽर्युम्बदरैरुपवाकाभिर्भेषजन्तोक्मभिः पयःसोमःपरिस्रुताघृतम्म उ. ३
५॥ धुःव्यन्त्वाज्यस्यहोतुर्यज ॥ ३१ ॥ होतायक्षदिडेडितः ॥ होतायक्ष ॥२१॥
दिडेडितऽआजुह्वानःसरस्वतीमिन्द्रम्बलेनवर्द्धयन्नृषभेणगवेन्द्रिय
मश्विनेन्द्रायभेषजंऽयवैःकर्कन्धुभिर्म्मधुलाजैर्न्नमासरम्पयः सो
मःपरिस्रुताघृतम्मधुःव्यन्त्वाज्यस्यहोतुर्यज॥३२॥होतायक्षद्बर्हि
रूर्ण्णम्म्रदाः ॥ होतायक्षद्बर्हिरूर्ण्णम्म्रदाभिषङ्नासत्याभिषजाश्वि
नाश्वाशिशुमतीभिषग्धेनुःसरस्वतीभिषग्दुहऽइन्द्रायभेषम्पयः ॥५॥

सोमं÷परिस्रुताघृतम्मधुꣳव्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३३ ॥ होतायक्ष
द्दुरोदिशः ÷ कवष्ष्योनꣳव्यचस्वतीरश्विभ्यान्नदुरोदिशः ऽ इन्द्रोनरोद
सीदुघेदुहेधेनुःसरस्वत्यश्विनेन्द्रायभेषजꣳशुक्रन्नज्ज्योतिरिन्द्रियम्प
यꣳसोमं÷परिस्रुताघृतम्मधुꣳव्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३४ ॥ होता
यक्षत्सुपेशसा । सोषेनक्क्तन्दिवाश्विनासमञ्ज्ञातेसरस्वत्यात्विषिमिन्द्रे
नभेषज ꣳ श्येनोनरजसाहृदाश्रियानमासरम्पयꣳसोमं ÷ परिस्रु
ताघृतम्मधुꣳव्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३५ ॥ होतायक्षद्दैव्याहो

तांरा । भिषजाश्विनेन्द्रन्नजागृंविदिवानक्तन्नभैषजैःशूषꣳसरंस्वती
भिषक्सीसेनदुहऽइन्द्रियम्पयꣳसोमं÷परिस्रुतांघृतम्मधुꣳयन्त्वा
ज्यंस्यहोतर्य्यंज ॥ ३६ ॥ होतांयक्षत्तिस्रोदेवीः ॥ होतांयक्षत्तिस्रोदे
वीर्न्नभैषजन्त्रयंस्त्रिधातवोपसौरूपमिन्द्रेंहिरण्ययंमश्विनेडानभारं
तीवाचासरंस्वतीमहऽइन्द्रायदुहऽइन्द्रियम्पयꣳसोमं÷परिस्रुतांघृत
म्मधुꣳयन्त्वाज्यंस्यहोतर्य्यंज ॥ ३७ ॥ होतांयक्षत्सुरेतंसमृषभम् ॥ ॥ ६ ॥
होतांयक्षत्सुरेतंसमृषभन्नर्य्यांपसन्त्वष्टांरमिन्द्रंमश्विनांभिषजन्नस

रस्वतीमोजोनजूतिरिन्द्रियंवृकोनरभसोभिषग्यशःसुरयाभेषजꣳ
श्रियानमासरम्पयःसोमं॑परिस्रुताघृतम्मधुव्यन्त्वाज्यस्यहोतर्य्य
ज॥ ३८ ॥ होतायक्षद्वनस्पतिꣳशमितारम्॥ होतायक्षद्वनस्पतिꣳ
शमितारꣳशतक्रतुम्भीमन्नमन्युꣳ राजानंव्याघ्रन्नमसाश्विनाभा
मꣳसरस्वतीभिषगिन्द्रायदुहऽइन्द्रियम्पयःसोमं॑परिस्रुताघृतम्म
धुव्यन्त्वाज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३९ ॥ होतायक्षदग्निꣳस्वाहा ॥ होता
यक्षदग्निꣳस्वाहाज्यस्यस्तोकानाꣳस्वाहामेदसाम्पृथक्स्वाहाच्छा

संहि. गंमश्विभ्यांꣳ स्वाहामेषꣳ सरस्वत्यैस्वाहऽऋषभमिन्द्रायसिꣳहा उ. अ.
॥ ७ ॥ यसहसऽइन्द्रियꣳस्वाहाग्निन्नभेषजꣳस्वाहासोममिन्द्रियꣳ स्वाहे ॥ २१ ॥
न्द्रꣳ सुत्रामाणꣳ सवितारंव्वरुणम्भिषजाम्पतिꣳ स्वाहाव्वनस्पतिं
म्प्रियम्पाथोनभेषजꣳ स्वाहादेवाऽआज्यपाजुषाणोऽअग्निर्भेषज
म्पयꣳसोमः परिस्रुताघृतम्मधुव्व्यन्त्वाज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ४० ॥
[१२] होतायक्षदश्विनौछागस्य । व्वपायामेदसोजुषेताꣳ हविर्होत
र्य्यज ॥ होतायक्षत्सरस्वतीम्मेषस्यव्वपायामेदसोजुषताꣳ हविर्होत ॥ ७ ॥

र्य्यजं ॥ होतांयक्षदिन्द्रंमृषभस्यंवपायामेदंसोजुषतांँ हविर्होत
र्य्यजं ॥४१॥ होतांयक्षदश्विनौसरंस्वतीम् ॥ होतांयक्षदश्विनौसरं
स्वतीमिन्द्रं ँ सुत्रामाणमिमेसोमाः सुरामाणश्छागैर्न्नमेषैरृषभैः
सुताः शष्पैर्न्नतोक्मभिर्लाजैर्म्महंस्वन्तोमदामासंरेणपरिंष्कृताः शु
क्राः पयंस्वन्तोमृताः प्रस्थितावोमधुश्चुतस्तानश्विनासरंस्वतीन्द्रंः
सुत्रामांवृत्रहाजुषन्तांँ सोम्म्यम्मधुपिबंन्तुमदन्तुव्यन्तुहोतर्य्यजं
॥ ४२ ॥ होतांयक्षदश्विनौछागंस्य ॥ हविषऽआत्तामद्यमंध्यतोमे

दुऽउद्धृतम्पुराद्धेषौभ्यꣳ पुरापौरुषेय्यागृभोघस्तान्नूनङ्घासेऽअज्रा
णांय्यवंसम्प्रथमाना ॐ सुमत्क्षराणा ॐ शतरुद्रियाणामग्निष्ष्वात्ता
नाम्पीवोपवसनानाम्पार्श्वतः श्रोणितः शितामुतऽउत्सादुतोङ्गांदङ्गा
दवत्तानाङ्करतऽएवाश्विनांजुषेतां ॐ हविर्होतुर्य्यज ॥ ४३ ॥ होता
यक्षत्सरस्वतीम्मेषस्यहविषऽआवयदद्यमध्यतोमेदऽउद्धृतम्पुराद्धे
षोभ्यꣳ पुरापौरुषेय्यागृभोघसन्नूनङ्घासेऽअज्राणांय्यवंसम्प्रथमा
ना ॐ सुमत्क्षराणा ॐ शतरुद्रियाणामग्निष्ष्वात्तानाम्पीवोपवसना ॥ ८ ॥

नाम्पार्श्व॒तः॑श्रोणि॒त॒ः॑ शि॒ता॒मु॒तऽउ॑त्सादु॒तोऽङ्गा॑दङ्गा॒दव॑त्ताना॒ङ्कर॑दे॒वङ्ग॒

सर॑स्वतीजु॒षता॑ᳪ᳭ ह॒विर्हो॑त॒र्य्यज॑ ॥ ४४ ॥ होता॑यक्षु॒दिन्द्र॑मृ॒ष॒भस्य॑

ह॒विष॒ऽआव॑यद॒द्य म॑ध्य॒तोमेद॒ ऽउद्भृ॑तम्पु॒रा द्वेषो॑भ्य॒ः पु॒रापौरु॑षेय्या

गृ॒भोघ॒सन्नू॒नङ्घा॒से ऽअ॑ज्ज्रा॒णा॑ᳪ᳭ यव॑सप्प्रथमानाᳪ᳭ सु॒मत्क्ष॑राणाᳪ᳭ श॒

त॒रुद्रि॒या॑णामग्निष्वा॒ता॒ना॒म्पीवो॑पवसनाना॒म्पार्श्व॒त॒ः श्रोणि॒त॒ः शि॒

ता॒मु॒तऽउ॑त्सादु॒तोऽङ्गा॑दङ्गा॒दव॑त्ताना॒ङ्कर॑दे॒वमिन्द्रो॑जु॒षता ᳪ᳭ ह॒विर्हो॑त॒

र्य्यज॑ ॥ ४५ ॥ होता॑यक्ष॒द्वन॒स्पति॑म॒भि । हि पि॒ष्टत॑मया॒ रभि॑ष्ठया

संहि. रशनयाधितं ॥ यत्राश्विनोश्छागस्यहविषःप्रियाधामानियत्रसरं उ अ.
॥९॥ स्वत्यामेषस्यहविषःप्रियाधामानियत्रेन्द्रस्यऽऋषभस्यहविषः ॥२१॥
प्रियाधामानियत्राग्नेः प्रियाधामानियत्रसोमस्यप्रियाधामानिय
त्रेन्द्रस्यसुत्राम्णःप्रियाधामानियत्रसवितुः प्रियाधामानियत्रव
रुणस्यप्रियाधामानियत्रवनस्पतेः प्रियापाथाꣳसियत्रदेवानामा
ज्यपानाम्प्रियाधामानियत्राग्नेर्होतुःप्रियाधामानितत्रैतान्प्रस्तुत्ये
वोपस्तुत्यैवोपावस्रक्षद्रभीयसऽइवकृत्वीकरदेवन्देवोवनस्पतिर्जुष ॥९॥

तांꣳहविर्होतुर्यजं ॥ ४६ ॥ होतांयक्षदग्निꣳस्विष्टकृतम् ॥ होतायक्ष
दग्निꣳ स्विष्टकृतमयांडग्निरश्विनोश्छागंस्यहविषं ÷ प्रियाधामान्य
याट्सरंस्वत्यामेषस्यंहविषं ÷ प्रियाधामान्ययाडिन्द्रंस्य ऽ ऋषभस्यं
हविषं ÷ प्रियाधामान्ययांऽग्ने ः प्रियाधामान्ययाट्सोमंस्यप्रियाधा
मान्ययाडिन्द्रंस्यसुत्राम्णं ÷ प्रियाधामान्ययांट्सवितुः प्रियाधामा
न्ययाड्वरुंणस्यप्रियाधामान्ययाड्वनस्पतें ः प्रियापाथाꣳस्ययांड्दे
वानांमाज्यपानांप्रियाधामांनियक्षंदग्नेर्होतुः ÷ प्रियाधामांनियक्ष

वंदि. त्स्वम्मंहिमानमायंजतामेज्ज्याऽइषं÷कृणोतुसो ऽअध्वराजातवेदाजु उ. अ.
।१०।। षतांᳫंहविर्होतर्य्यज ॥ ४७ ॥ [७] देवम्बर्हिःसरंस्वतीसुदेवमिन्द्रेऽ ।।२१।।
अश्विना ॥ तेजोनचक्षुरक्ष्योर्बर्हिषांदधुरिन्द्रियंव्वसुवनेव्वसुधेयंस्य
व्यन्तुयज ॥ ४८ ॥ देवीर्द्वारः ॥ देवीर्द्वारोऽअश्विनांभिषजेन्द्रेसरं
स्वती ॥ प्राणन्नवीर्य्यन्नसिद्वारोदधुरिन्द्रियंव्वसुवनेव्वसुधेयंस्यव्य
न्तुयज ॥ ४९ ॥ देवीऽउषासौ ॥ देवीऽउषासांवश्विनासुत्रामेन्द्रेस
रंस्वती ॥ बलन्नवाचमास्यऽउषाभ्यान्दधुरिन्द्रियंव्वसुव्वनेव्वसुधेयं ।।१०।

स्यव्व्यन्तुयज ॥ ५० ॥ देवीजोष्ट्री ॥ देवीजोष्ट्रीसरस्वत्याश्विनेन्द्रम
वर्द्धयन् ॥ श्रोत्रन्नकर्ण्णयोर्य्यशोजोष्ट्रीभ्यान्दधुरिन्द्रियंव्वसुवनेव्व
सुधेयस्यव्व्यन्तुयज ॥ ५१ ॥ देवीऽऊर्ज्जाहुती ॥ देवीऽऊर्ज्जाहुतीदुघे
सुदुघेन्द्रेसरस्वत्याश्विनाभिषजावतः ॥ शुक्रन्नज्ज्योतिस्तनयोराहुती
धत्तऽइन्द्रियंव्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्व्यन्तुयज ॥ ५२ ॥ देवादेवानाम् ॥
देवादेवानाम्भिषजाहोताराविन्द्रमश्विना ॥ व्वषट्कारैःसरस्वती
त्विषिन्नहृदयेमतिꣳहोतृभ्यान्दधुरिन्द्रियंव्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्व्यन्तु

संहि. यज ॥ ५३ ॥ देवीस्तिस्रः ॥ देवीस्तिस्रस्तिस्रोदेवीरश्विनेडासरस्व उ. अ.
॥११॥ ती ॥ शूषन्नमध्योनाभ्यामिन्द्रायदधुरिन्द्रियंव्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्य ॥२१॥
न्तुयज ॥ ५४ ॥ देवऽइन्द्रः ॥ देवऽइन्द्रोनराशꣳसस्त्रिवरूथः स
रस्वत्याश्विभ्यामीयतेरथः ॥ रेतोनरूपममृतंजनित्रमिन्द्रायत्व
ष्टादधदिन्द्रियाणिव्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्यन्तुयज ॥ ५५ ॥ देवोदेवैः ॥
देवोदेवैर्व्वनस्पतिर्हिरण्यपर्ण्णोऽअश्विभ्याꣳसरस्वत्यासुपिप्पलऽ ॥११॥
इन्द्रायपच्यतेमधु । ओजोनजूतिर्ऋषभोनभामंव्वनस्पतिर्नोदध

दिन्द्रियाणिव्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्व्यन्तुयज ॥ ५६ ॥ देवम्बर्हिः ॥ देव
म्बर्हिर्व्वारितीनामध्वरेस्तीर्ण्णमश्विभ्यामूर्ण्णम्म्रदाꣳसरस्वत्यास्योन
मिन्द्रतेसदः ॥ ईशायैमन्युꣳराजानम्बर्हिषादधुरिन्द्रियंव्वसुवने
व्वसुधेयस्यव्व्यन्तुयज ॥ ५७ ॥ देवोऽअग्निःस्विष्टकृद्देवान्यक्षद्यथाय
थꣳहोताराविन्द्रमश्विनाव्वाचाव्वाचꣳसरस्वतीमग्निꣳसोमꣳस्विष्ट
कृत्स्विष्टऽइन्द्रःसुत्रामासवितावरुणोभिषगिष्टोदेवोव्वनस्पतिꣳस्वि
ष्टादेवाऽआज्यपाःस्विष्टोऽअग्निरग्निनाहोताहोत्रेस्विष्टकृद्यशोनदध

दिन्द्रियमूर्ज्जमपचितिꣳस्वधांव्वसुवनेव्वसुधेयंस्यव्यन्तुयज ॥ ५८ ॥
अग्निमद्यहोतारमवृणीतायंय्यजमानः पचन्पक्तीः पचन्पुरोडाशं
बध्नन्नश्विभ्याञ्छागꣳ सरस्वत्यैमेषमिन्द्रायऽऋषभꣳ सुन्वन्न
श्विभ्याꣳसरस्वत्याऽइन्द्रायसुत्राम्णेसुरासोमान्त्सूपस्थाऽअद्य
॥ ५९ ॥ सूपस्थाऽअद्यदेवोव्वनस्पतिरभवदश्विभ्याञ्छागेनसर
स्वत्यैमेषेणेन्द्रायऽऋषभेणाक्षँस्तान्मेदस्तः प्रतिपचतागृभीषता
वीवृधन्तपुरोडाशैरपुरश्विनासरस्वतीन्द्रः सुत्रामासुरासोमाँस्त्वाम ॥१२॥

द्य ॥ ६० ॥ त्वामुद्यऽऋषऽआर्षेयऽऋषीणान्नपादवृणीतायंयजमा
नोबहुभ्यऽआसङ्गतेभ्यऽएषमेदेवेषुवसुवार्य्यायक्ष्यतऽइतिताया
देवादेवदानान्यदस्तान्यस्म्माऽआचशास्वाचगुरस्वेषितश्चहोतरसि
भद्रवाच्यायप्प्रेषितोमानुषःसूक्तवाकायसूक्ताब्रूहि ॥ ६१ ॥ [१४]

इति श्रीवाजसनेयसंहितायां एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । तेजोसिपञ्चाग्नयेस्वाहैकाहिङ्काराय द्वे तत्स
वितुर्द्दश विभूर्मात्रैका कायद्वे शेषास्त्रयोदशैकैकाऽएकोनविꣳशति

वाँह. श्चतुस्त्रिꣳशत् ॥ हरिः ॐ तेजोँसिशुक्रममृतंमायुष्पाऽआयुर्म्मेँ उ. अ.
॥१३॥ पाहि ॥ देवस्यंत्वासवितुःप्प्रंसवेऽश्विनोर्ब्बाहुब्भ्यांम्पूष्णोहस्ताब्भ्या ॥२२॥
माददे ॥ १ ॥ इमामंगृब्भ्णन् ॥ इमामंगृब्भ्णन्रशनामृतस्यपूर्व्वऽ
आयुंषिविदथेंषुकव्व्या ॥ सानोऽअस्मिन्त्सुतऽआबंभूवऽऋतस्य
सामंन्त्सरमारपंन्ती ॥ २ ॥ अभिधाऽअंसि ॥ अभिधाऽअंसिभुवं
नमसियन्तासिंधर्त्ता ॥ सत्वमग्निंवैश्वानरꣳसप्प्रंथसङ्गच्छस्वाहांकृ
तः ॥ ३ ॥ स्वगात्वां ॥ देवेब्भ्यंः प्रजापंतयेब्रह्मन्नश्वंम्भन्त्स्यामिं ॥१३॥

देवेभ्यः प्रजापतयेतेनराध्यासम् ॥ तम्बधानदेवेभ्यः प्रजापतये
तेनराध्नुहि ॥ ४ ॥ प्रजापतयेत्वा ॥ प्रजापतयेत्वाजुष्टम्प्रोक्षामीन्द्रा
ग्निभ्यान्त्वाजुष्टम्प्रोक्षामिवायवेत्वाजुष्टम्प्रोक्षामिविश्वेभ्यस्त्वादे
वेभ्योजुष्टम्प्रोक्षामिसर्वेभ्यस्त्वादेवेभ्योजुष्टम्प्रोक्षामि ॥ सोऽअ
र्वन्तञ्जिघांᳬसतितमभ्यमीतिवरुणःपरोमर्त्तःपरःश्वा ॥ ५ ॥
[५] अग्नयेस्वाहा ॥ अग्नयेस्वाहासोमायस्वाहापाम्मोदायस्वाहा
सवित्रेस्वाहावायवेस्वाहाविष्णवेस्वाहेन्द्रायस्वाहाबृहस्पतयेस्वा

सं.हि. हामित्त्रायस्वाहाव्वरुणायस्वाहा ॥६॥ [१] हिङ्कारायस्वाहा ॥ हि व.अ.
॥१४॥ ङ्कारायस्वाहाहिङ्कृतायस्वाहाक्रन्दतेस्वाहावक्रन्दायस्वाहाप्प्रोथते ॥२२॥
स्वाहाप्प्रप्प्रोथायस्वाहागन्धायस्वाहाग्घ्रातायस्वाहानिविष्टायस्वा
होपविष्टायस्वाहासन्दितायस्वाहाव्वल्गतेस्वाहासीनायस्वाहाशया
नायस्वाहास्वपतेस्वाहाजाग्ग्रतेस्वाहाकूजतेस्वाहाप्प्रबुद्धायस्वाहा
व्विजृम्भमाणायस्वाहाव्विचृत्तायस्वाहासꣳहानायस्वाहोपस्थिता
यस्वाहायनायस्वाहाप्प्रायणायस्वाहा ॥ ७ ॥ यतेस्वाहा ॥ यतेस्वा ॥१४॥

हाधावंतेस्वाहोद्द्रावायस्वाहोद्दुंतायस्वाहाशूकारायस्वाहाशूकृताय
स्वाहानिषंण्णायस्वाहोत्थितायस्वाहाजवायस्वाहाबलायस्वाहावि
वर्त्तमानायस्वाहाविवृंत्तायस्वाहाविधून्वानायस्वाहाविधूतायस्वा
हाशुश्रूंषमाणायस्वाहाशृण्वतेस्वाहेक्षमाणायस्वाहेक्षितायस्वाहा
वीक्षितायस्वाहानिमेषायस्वाहायदत्तितस्मैस्वाहायत्पिबंतितस्मै
स्वाहायन्मूत्रंकुरोतितस्मैस्वाहाकुर्व्वतेस्वाहाकृतायस्वाहा ॥ ८ ॥
[२] तत्सवितुः ॥ तत्सवितुर्व्वरेण्यम्भर्गोदेवस्यधीमहि ॥ धियोयो

वा.सं. नः प्प्रचोदयात् ॥९॥ हिरण्ण्यपाणिमूतयेसवितारमुपह्वये ॥ सचेत्ता उ. अ.
॥१५॥ देवतापदम् ॥१०॥ देवस्यचेततः ॥ देवस्यचेततोमहीम्प्रसवितुर्हवाम ॥२२॥
हे ॥ सुमतिꣳसत्यराधसम् ॥ ११ ॥ सुष्टुतिꣳसुमतीवृधः ॥ सुष्टुतिꣳ
सुमतीवृधोरातिꣳसवितुरीमहे ॥ प्रदेवायमतीविदे ॥१२॥ रातिꣳसत्पं
तिम् ॥ रातिꣳसत्पतिम्महे सवितारमुपह्वये ॥ आसवन्देववीतये ॥१३॥
देवस्यसवितुः ॥ देवस्यसवितुर्म्मतिमासवंविश्वदेव्यम् ॥ धियाभगं ॥१५॥
म्मनामहे ॥ १४ ॥ अग्निꣳस्तोमेन । बोधयसमिधानोऽअमर्त्यम् ॥

हव्यादेवेषुनोदधत् ॥ १५ ॥ सहव्यवाट् ॥ सहव्यवाडमर्त्यऽउशिग्दू
तश्चनोहितः ॥ अग्निर्द्धियासमृण्वति ॥ १६ ॥ अग्निन्दूतम्पुरोदधेहव्य
वाहमुपब्रुवे ॥ देवाँ२आसादयादिह ॥ १७ ॥ अजीजनोहिपवमानसू
र्य्यँविधारेशक्मनापयः ॥ गोजीरयारंहमाणःपुरन्ध्या ॥ १८ ॥
[१०] विभूर्म्मात्रा । प्रभूःपित्राश्वोसिहयोस्यत्योसिमयोस्यर्व्वा
सिसप्तिरसिवाज्यसिवृषासिनृमणाऽअसि ॥ ययुर्न्नामासिशिशुर्न्ना
मास्यादित्यानाम्पत्वान्विहिदेवाऽआशापालाऽएतन्देवेभ्योश्वम्मे

धांयुप्प्रोक्षित౷ रक्षतेहरन्तिंरिहरंमतामिहधृतींरिहस्वधृंति౷ स्वाहा
॥१६॥ ॥ १९ ॥ [१] कायस्वाहां॥ कायुस्वाहाकस्म्मैस्वाहाकतुमस्म्मैस्वा ॥२२॥
हास्वाहाधिमाधींतायुस्वाहामनं ÷ प्प्रजापंतयेस्वाहांचित्तंविज्ञांता
यादिंत्यैस्वाहादिंत्यैमुह्यैस्वाहादिंत्यैसुमृडीकायैस्वाहासरंस्वत्यैस्वा
हासरंस्वत्यैपावुकायैस्वाहासरंस्वत्यैबृहुत्यैस्वाहांपूष्णेस्वाहांपूष्णे
प्प्रंपथ्यायुस्वाहांपूष्णेनुरान्धिषायुस्वाहात्वष्ट्रेस्वाहात्वष्ट्रेतुरीपांयु
स्वाहात्वष्ट्रेपुरुरूपांयुस्वाहाव्विष्णवेस्वाहाविष्णवेनिभूयपायुस्वाहा ॥१६॥

विष्णवेशिपिविष्टायस्वाहा ॥ २० ॥ विश्वोदेवस्य । नेतुर्म्मर्त्तोवुरी
तसुख्यम् । विश्वोरायऽइषुद्ध्यतिद्युम्नंवृणीतपुष्ष्यसेस्वाहा ॥ २१ ॥
[२] आब्रह्मंन् ॥ आब्रह्मंन्ब्राह्मणोब्रह्मवर्च्चसीजायतामाराष्ट्रे
राजन्न्यः शूरऽइषव्योतिव्याधीमहारथोजायतान्दोग्ग्ध्रीधेनुर्वोढान
ड्वानाशुः सप्तिः पुरन्धिर्य्योषाजिष्ष्णूरथेष्ठाः सभेयोयुवास्ययजमा
नस्यवीरोजायतान्निकामेनिकामेनः पर्ज्जन्योवर्षतुफलवत्योनऽओष
धयः पच्यन्तांय्योगक्षेमोनः कल्पताम् ॥ २२॥ [१] प्राणायस्वा

हा । ऽपानाय॒स्वाहा॑व्या॒नाय॒स्वाहा॒चक्षु॑षे॒स्वाहा॒श्रोत्रा॑य॒स्वाहा॑वा
चे॒स्वाहा॒मन॑से॒स्वाहा ॥ २३ ॥ [१] प्राच्यै॑दि॒शे । स्वाहा॒र्वाच्यै॑दि
शे॒स्वाहा॒दक्षि॑णायै॑दि॒शे॒स्वाहा॒र्वाच्यै॑दि॒शे॒स्वाहा॑प्र॒तीच्यै॑दि॒शे॒स्वाहा
र्वाच्यै॑दि॒शे॒स्वाहोदी॑च्यै॑दि॒शे॒स्वाहा॒र्वाच्यै॑दि॒शे॒स्वाहो॒र्ध्वायै॑दि॒शे॒स्वाहा
र्वाच्यै॑दि॒शे॒स्वाहावा॑च्यै॑दि॒शे॒स्वाहा॒र्वाच्यै॑दि॒शे॒स्वाहा॑ ॥ २४ ॥ [१] अ॒
द्भ्यः स्वाहा॑वा॒र्भ्यः स्वाहो॑द॒काय॒स्वाहा॒तिष्ठ॑न्तीभ्य॒ः स्वाहा॒स्रव॑न्ती
भ्य॒ः स्वाहा॒स्यन्द॑मानाभ्य॒ः स्वाहा॒कूप्या॑भ्य॒ः स्वाहा॒सूद्या॑भ्य॒ः ॥१७॥

स्वाहाधाऽर्य्याभ्यः स्वाहार्ण्णवायस्वाहासमुद्रायस्वाहासरिरायस्वा
हा ॥ २५ ॥ [१] वातायस्वाहा। धूमायस्वाहाभ्भ्रायस्वाहामेघाय
स्वाहाविद्योतमानायस्वाहास्तनयतेस्वाहावस्फूर्ज्जतेस्वाहावर्षतेस्वा
हावर्षतेस्वाहोग्ग्रंवर्षतेस्वाहाशीग्घ्रंवर्षतेस्वाहोद्गृह्णतेस्वाहोद्गृहीता
यस्वाहाप्प्रुष्णतेस्वाहाशीकायतेस्वाहाप्प्रुष्वाभ्यःस्वाहाह्रादुनी
भ्यःस्वाहानीहारायस्वाहा ॥ २६ ॥ [१] अग्नयेस्वाहा ॥ अग्नये
स्वाहासोमायस्वाहेन्द्रायस्वाहापृथिव्यैस्वाहान्तरिक्षायस्वाहादिवे

॥१८। स्वाहादिग्भ्यः स्वाहाशाभ्यः स्वाहोर्व्यैदिशेस्वाहार्व्वाच्यैदिशेस्वा ॥२२॥
हा ॥ २७ ॥ [१] नक्षत्त्रेभ्यःस्वाहा ॥ नक्षत्त्रियेभ्यःस्वाहाहोरात्त्रे
भ्यःस्वाहार्द्धमासेभ्यःस्वाहामासेभ्यः स्वाहऽऋतुभ्यःस्वाहार्त्तवे
भ्यः स्वाहासंव्वत्सरायस्वाहाद्यावापृथिवीभ्याꣳ स्वाहाचन्द्राय
स्वाहासूर्य्यायस्वाहारश्मिभ्यः स्वाहाव्वसुभ्यः स्वाहारुद्रेभ्यः
स्वाहादित्येभ्यः स्वाहामरुद्भ्यः स्वाहाविश्वेभ्योदेवेभ्यः स्वाहामू ॥१८॥
लेभ्यः स्वाहाशाखाभ्यः स्वाहाव्वनस्पतिभ्यः स्वाहापुष्पेभ्यः

स्वाहा॒फले॑भ्य॒ःस्वाहौष॑धीभ्य॒ःस्वाहा॑ ॥ २८ ॥ [१] १३००
शतम् ॥ पृथि॒व्यैस्वाहा॑ ॥ पृथि॒व्यैस्वाहा॒न्तरि॑क्षाय॒स्वाहा॑दि॒वेस्वाहा॒
सूर्य्या॑य॒स्वाहा॑च॒न्द्राय॒स्वाहा॒नक्ष॑त्रेभ्य॒ःस्वाहा॒द्भ्यःस्वाहौष॑धीभ्य॒ः
स्वाहा॒वन॒स्पति॑भ्य॒ःस्वाहा॑परिप्ल॒वेभ्य॒ःस्वाहा॑चराच॒रेभ्य॒ःस्वा
हा॑सरीसृ॒पेभ्य॒ःस्वाहा॑ ॥ २९ ॥ [१] अ॒सं॑वे॒स्वाहा॑ ॥ अ॒सं॑वे॒स्वाहा॒
व्वसं॑वे॒स्वाहा॑वि॒भुवे॒स्वाहा॒विव॑स्वते॒स्वाहा॑गण॒श्रिये॒स्वाहा॑ग॒णप॑तये॒
स्वाहा॑भि॒भुवे॒स्वाहाधि॑पतये॒स्वाहा॑शू॒षाय॒स्वाहा॑सꣳस॒र्प्पाय॒स्वाहा॑च॒

 न्द्रायुस्वाहाज्ज्योतिषेस्वाहामलिम्म्लुचायुस्वाहादिवांपतयेतेस्वाहा
 ॥ ३० ॥ [१] मधवेस्वाहा ॥ मधवेस्वाहामाधवायुस्वाहाशुक्राय
स्वाहाशुचयेस्वाहानभसेस्वाहानभस्यायुस्वाहेषायुस्वाहोर्ज्जायुस्वा
हासहसेस्वाहासहस्यायुस्वाहातपसेस्वाहातपस्यायुस्वाहाँहसस्प
तयेस्वाहा ॥ ३१ ॥ [१] व्वाजायुस्वाहा । प्प्रसवायुस्वाहापिजायुस्वा
हाक्रतवेस्वाहास्वः स्वाहामूर्द्धेस्वाहाव्व्यश्नुविनेस्वाहान्त्यायुस्वाहा
न्त्यायभौवनायुस्वाहाभुवनस्यपतयेस्वाहाधिपतयेस्वाहाप्प्रजापत

ये स्वाहा ॥ ३२ ॥ [१] आयुर्यज्ञेन । कल्पताꣳ स्वाहा प्रा
णो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहापानो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा व्यानो य
ज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहोदानो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा समानो यज्ञेन
कल्पताꣳ स्वाहा चक्षुर्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा श्रोत्रं यज्ञेन कल्प
ताꣳ स्वाहा वाग्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा मनो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वा
हात्मा यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा ब्रह्मा यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा ज्यो
तिर्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा स्वर्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा पृष्ठं यज्ञेन

वंहि. कल्पताꣳ स्वाहा॑सुज्ञोसुज्ञेनकल्पताꣳ स्वाहा॑ ॥ ३३ ॥ [१] उ.अ.
॥२०॥ एकस्मैस्वाहाद्वाभ्याꣳ स्वाहा॑शतायस्वाहैकशतायस्वाहाव्युष्ट्यै ॥२२॥
स्वाहा॑स्वर्ग्गायस्वाहा॑ ॥ ३४ ॥ [१] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां
द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । हिरण्यगर्भोष्टः प्राणतोद्विकौ युञ्जन्त्यष्टौ
वायुश्चापञ्च प्राणायतिस्र उत्सक्थ्याद्द्वादश गायत्रीकस्त्वाषट्कौ कः
स्विदष्टौ कास्विद्दश सुभूःस्वयम्भूस्तिस्र एकादश पञ्चषष्टिः ॥ ॥२०॥

हरिः ॐ हिरण्यगर्ब्भःसम ॥ हिरण्यगर्ब्भःसमवर्त्तताग्ग्रेभूतस्य
जातःपतिरेकऽआसीत् ॥ सदाधारपृथिवीन्द्यामुतेमाङ्कस्म्मैदेवाय
हविषाविधेम ॥ १ ॥ उपयामगृहीतोसि । प्प्रजापतयेत्वाजुष्ट्टङ्गृह्णा
म्म्येषतेयोनिःसूर्य्यस्तेमहिमा ॥ यस्तेहन्त्संवत्सरेमहिमासम्बभू
वयस्तेवायावन्तरिक्षेमहिमासम्बभूवयस्तेदिविसूर्य्येमहिमासम्बभू
वतस्म्मैतेमहिम्म्नेप्प्रजापतयेस्वाहादेवेब्भ्यः ॥ २ ॥ [२] यः
प्प्राणतो । निमिषतोमहित्वैकऽइद्राजाजगतोबभूव ॥ यऽईशेऽअ

स्याद्द्विपदश्चतुष्पदं कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ ३ ॥ उपयामगृ
हीतोसि। प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिश्चन्द्रमास्ते महिमा ॥
यस्ते रात्रौ संवत्सरे महिमा सम्बभूव यस्ते पृथिव्यामग्नौ महिमा सम्बभू
व यस्ते नक्षत्रेषु चन्द्रमसि महिमा सम्बभूव तस्मै ते महिम्ने प्रजापत
ये देवेभ्यः स्वाहा ॥ ४ ॥ [२] युञ्जन्ति ब्रध्नमरुषं चरन्तं परित
स्थुषः ॥ रोचन्ते रोचना दिवि ॥ ५ ॥ युञ्जन्त्यस्य ॥ युञ्जन्त्य
स्य काम्या हरी विपक्षसा रथे ॥ शोणा धृष्णू नृवाहसा ॥ ६ ॥ यद्वा

॥२१॥

तः ॥ यद्वातोऽअपोऽअगनीगन्प्रियामिन्द्रस्यतन्वम् ॥ एतꣳ
स्तोतरनेनपथापुनरश्वमावर्त्तयासिनः ॥ ७ ॥ वसवस्त्वा । ञ्जन्तु
गायत्रेणच्छन्दसारुद्रास्त्वाञ्जन्तुत्रैष्टुभेनच्छन्दसादित्यास्त्वाञ्जन्तु
जागतेनच्छन्दसा ॥ भूर्भुवःस्वर्ल्लाजी३ञ्छाची३न्यव्येगव्यं ऽ
एतदन्नमत्तदेवाऽएतदन्नमद्धिप्रजापते ॥ ८ ॥ कःस्विंत् ॥ कः
स्विदेकाकीचरतिकऽउस्विज्जायतेपुनः ॥ किꣳस्विद्धिमस्यभेषज
ङ्किम्वावपनम्महत् ॥ ९ ॥ सूर्य्यऽएकाकी । चरतिचन्द्रमाजाय

वं.वि. तेपुनंः ॥ अग्निर्हिमस्यंभेषजम्भूमिरावपनम्महत् ॥ १० ॥ का उ. अ.

॥२२॥ स्विंत् ॥ कास्विंदासीत्पूर्वचित्तिःकिंस्विंदासीद्बृहद्वयः ॥ कास्विं ॥२३॥

दासीत्पिलिप्पिलाकास्विंदासीत्पिशङ्गिला ॥ ११ ॥ द्यौरांसीत् ॥

द्यौरांसीत्पूर्वचित्तिरश्वंऽआसीद्बृहद्वयः ॥ अविंरासीत्पिलिप्पिलारा

त्रिंरासीत्पिशङ्गिला ॥ १२ ॥ [८] वायुष्ट्वां । पचतैरंवत्वसिंतग्री

वश्छागैर्न्यग्रोधंश्चमसैःशंल्म्मलिर्वृद्ध्या ॥ एषस्यराथ्योवृषापड्भि

श्चतुर्भिरेदंगन्ब्रह्माकृष्णश्चनोवतुनमोग्नये ॥ १३ ॥ सꣳशितोर ॥२२॥

श्मिना। रथःसध्रिंशितोरश्मिनाहयः॥ सध्रिंशितोऽअप्स्वप्सुजा
ब्रह्मासोमंपुरोगवः॥१४॥ स्वयंवाजिन्॥ स्वयंवाजिँस्तन्वङ्कल्प
यस्वस्वयंयंजस्वस्वयञ्जुषस्व॥ महिमातेन्येननसन्नशे॥१५॥ नवै
॥ नवाऽउऽएतन्म्रियसेनरिष्यसिदेवाँ २ऽइदेषिपथिभिःसुगेभिः
यत्रासतेसुकृतोयत्रतेययुस्तत्रत्वादेवःसवितादधातु॥ १६॥ अग्निः
पशुः॥ अग्निःपशुरासीत्तेनायजन्तसऽएतंलोकमजयद्यस्मिन्न
ग्निःसतेलोकोभविष्यतितञ्जेष्यसिपिबैताऽअपः॥ वायुःपशु

रांसीत्तेनायजन्तस ऽ एतंल्लोकमंजयद्यस्मिंन्वायुः सतेलोकोभंवि
ष्यतितञ्जेष्यसिपिबैताऽअपः ॥ सूर्य्यः पशुरांसीत्तेनायजन्तसऽ
एतंल्लोकमंजयद्यस्मिन्त्सूर्य्यः सतेलोकोभंविष्यतितञ्जेष्यसिपि
बैताऽअपः ॥ १७ ॥ [५] प्राणायस्वाहा । पानायस्वाहांव्यानायस्वा
हां ॥ अम्बेऽअम्बिकेम्बांलिकेनमांनयतिकश्चन ॥ ससंस्त्यश्वकः सुभं
द्रिकाङ्काम्पीलवासिनींम् ॥ १८ ॥ गणानांन्त्वा । गणपंतिꣳ हवामहे ॥२३॥
प्रियाणांन्त्वाप्रियपंतिꣳ हवामहेनिधीनान्त्वांनिधिपतिꣳ हवामहे

वसोमम ॥ आहमंजानिगर्भंधमात्वमंजासिगर्भंधम् ॥ १९ ॥ ताऽ
उभौ । चतुरंःपदश्सुम्प्रसांरयावस्वर्गेलोकेप्रोर्ण्णुवाथांवृषांवाजी
रेतोधारेतोंदधातु ॥ २० ॥ [३] उत्संक्थ्याऽअवंगुदन्धेहिसमञ्जि
ञ्चांरयावृषन् ॥ यस्त्रीणाञ्जीवभोजंनः ॥ २१ ॥ यकासकौ । शंकुन्ति
काहलगितिवञ्चंति । आहंन्तिगभेपसोनिगंल्गलीतिधारंका ॥ २२ ॥
यकोसकौ । शंकुन्तकऽआहलगितिवञ्चंति ॥ विवंक्षतऽइवतेमुखम
ध्वंर्य्योमानस्त्वमभिभांषथाः ॥ २३ ॥ माताचं । तेपिताचतेग्ग्रंवृक्ष

स्यंरोहतꣳ ॥ प्रतिलामीतितेपिताग्भेमुष्टिमंतꣳसयत् ॥ २४ ॥ माता
चं । तेपिताचतेग्ग्रेवृक्षस्यंक्रीडतꣳ ॥ विवक्षतऽइवतेमुखम्ब्रह्मन्मा
त्वंवंदोबहु ॥ २५ ॥ ऊर्ध्वामेनाम् ॥ ऊर्ध्वामेनामुच्छ्रांपयागिरौभारꣳह
रंन्निव ॥ अथांस्यैमध्यंमेधताꣳशीतेवातेपुनन्निव ॥ २६ ॥ ऊर्ध्वमेन
म् ॥ ऊर्ध्वमेनमुच्छ्रंयताद्गिरौभारꣳहरंन्निव ॥ अथांस्यमध्यंमेजतुशी
तेवातेपुनन्निव ॥ २७ ॥ यदंस्याꣳ ॥ यदंस्याऽअꣳहुभेद्याꣳकृधुस्थूल
मुपातंसत् ॥ मुष्कावदंस्याऽएजतोगोशफेशंकुलाविव ॥ २८ ॥ यद्दे ॥२४॥

वासः ॥ यद्देवासौललामङ्गुम्प्रविष्टीमिनमाविषुः ॥ सक्थ्नादेदिश्य
तेनारीसत्यस्याक्षिभुवोयथा ॥ २९ ॥ यद्धरिणः ॥ यद्धरिणोयवमत्ति
नपुष्टम्पशुमन्यते ॥ शूद्रायदर्य्यजारानपोषायधनायति ॥ ३० ॥
यद्धरिणोयवमत्तिनपुष्टम्बहुमन्यते । शूद्रोयदर्य्यायैजारोनपोषम
नुमन्यते ॥ ३१ ॥ दधिक्राव्णोऽअकारिषञ्जिष्णोरश्वस्यवाजि
नः ॥ सुरभिनोमुखाकरत्प्रणऽआयूंषितारिषत् ॥ ३२ ॥ [१२]
गायत्रीत्रिष्टुप् ॥ गायत्रीत्रिष्टुब्जगत्यनुष्टुप्पङ्क्त्यासह ॥ बृहत्यु
४८९ = श्च

वा.सं. ष्णिहा॑कु॒कुप्प्सू॒चीभि॑ः शम्म्यन्तुत्वा ॥ ३३ ॥ द्विप॑दा॒याः ॥ द्विप॑दा॒या उ. अ.
॥२५॥ श्चतु॑ष्पदा॒स्त्रिप॑दा॒याश्च॒षट्प॑दाः ॥ विच्छ॑न्दा॒याश्च॒सच्छ॑न्दाः सू॒ची ॥२३॥
भि॑ः शम्म्यन्तुत्वा ॥ ३४ ॥ म॒हाना॑म्न्यो रे॒वत्य॑ः ॥ म॒हाना॑म्न्यो रे॒व
त्यो॒विश्वा॒ऽआशा॑ः प्र॒भूव॑रीः ॥ मैघी॑र्विद्यु॒तो॒वाच॑ः सू॒चीभि॑ः शम्म्य
न्तुत्वा ॥ ३५ ॥ ना॒र्य॑स्ते॒पत्न्यो॒लोम॒विचि॑न्वन्तुमनी॒षया॑ ॥ दे॒वा
ना॒म्पत्न्यो॒दिश॑ः सू॒चीभि॑ः शम्म्यन्तुत्वा ॥ ३६ ॥ र॒ज॒ताहरि॑णीः ।
सीसा॒युजो॑युज्यन्ते॒कर्म्म॑भिः ॥ अश्व॑स्यवा॒जिन॑स्त्व॒चिसि॒माः शम्म्य ॥२५॥

न्तुशम्म्यंन्तीहं ॥ ३७ ॥ कुविदङ्ग । यवंमन्तोयवंञ्चिद्यथादान्त्यंनुपूर्व्वं
व्वियूयं ॥ इहेहैषाङ्कणुहिभोजंनानियेबर्हिषोनमंऽउक्किंयजंन्ति
॥ ३८ ॥ [६] कस्त्वां ॥ कस्त्वाछ्यंतिकस्त्वाव्विशांस्तिकस्तेगात्रा
णिशम्म्यति ॥ कऽउंतेशमिताकविः ॥ ३९ ॥ ऋतवंस्ते ॥ ऋतवंस्तऽ
ऋतुथापर्व्वशमितारोव्विशांसतु ॥ संव्वत्सरस्यतेजंसाशमीभिः शम्म्य
न्तुत्वा ॥ ४० ॥ अर्द्धमासाःपरूंᳪषितेमासाऽआच्छ्यंन्तुशम्म्यं
न्तंहं ॥ अहोरात्राणिमरुतोव्विलिंष्टᳪसूदयन्तुते ॥ ४१ ॥ दैव्याऽअद्ध्व

।२६।। ऽर्य्यंव । स्त्वाछ्यन्तुविचंशासतु ॥ गात्राणिपर्वंशस्तेसिमाःकृण्णवन्तु ।।२३।।
शम्म्यंन्तीः ॥ ४२ ॥ द्यौस्ते ॥ पृथिव्व्यन्तरिक्षंव्वायुश्छिद्रंपृणातुते ॥
सूर्य्यस्तेनक्षत्रैःसहलोकङ्कृणोतुसाधुया ॥ ४३ ॥ शन्ते ॥ शन्तेपरे
भ्योगात्रेभ्यःशमस्त्ववरेभ्यः ॥ शमस्थभ्योमज्जभ्यःशम्म्वं
स्तुतन्न्वैतवं ॥ ४४ ॥ [६] कःस्विंत् ॥ कःस्विदेकाकीचंरतिकऽ
उंस्विज्जायतेपुनंः ॥ किंस्विद्धिमस्यंभेषजङ्किम्म्वावपंनम्महत्
॥४५॥ सूर्य्यऽएकाकी । चंरतिचन्द्रमाजायतेपुनंः ॥ अग्निर्हिमस्यं ।।२६।।

भेषजम्भूमिरावपनम्महत् ॥ ४६ ॥ किᳪस्वित् ॥ किᳪस्वित्सूर्य्यं
समञ्ज्योतिःकिᳪसमुद्रसमᳪसरः ॥ किᳪस्वित्पृथिव्यैवर्षीयः
कस्यमात्रानविद्यते ॥ ४७ ॥ ब्रह्मसूर्य्यसमम् ॥ ब्रह्मसूर्य्यसम
ञ्ज्योतिर्द्यौःसमुद्रसमᳪसरः ॥ इन्द्रःपृथिव्यैवर्षीयान्गोस्तुमा
त्रानविद्यते ॥ ४८ ॥ पृच्छामित्वा ॥ चितयेदेवसखयदित्वमत्रमनं
साजगन्थ ॥ येषुविष्णुस्त्रिषुपदेष्वेष्टस्तेषुविश्वम्भुवनमाविवेशा३
॥ ४९ ॥ अपितेषु ॥ त्रिषुपदेष्वस्मियेषुविश्वम्भुवनमाविवेश ॥

संहि. सद्यःपर्य्यैमिपृथिवीमुतद्यामेकेनाङ्गेनदिवोऽअस्यपृष्ठम् ॥ ५० ॥ उ. अ.
॥२७॥ केष्वन्तः ॥ पुरुषऽआविवेशकान्यन्तःपुरुषेऽअर्प्पितानि ॥ एतद्ब्र ॥२३॥
ह्मन्नुपवल्हामसित्वाकिꣳस्विन्नःप्रतिवोचास्यत्रं ॥ ५१ ॥ पञ्चस्व
न्तः । पुरुषऽआविवेशतान्यन्तःपुरुषेऽअर्प्पितानि ॥ एतत्त्वात्रंप्र
तिमन्वानोऽअस्म्मिनमायायांभवस्युत्तरोमत् ॥ ५२ ॥ [८] का
स्विंत् ॥ कास्विंदासीत्पूर्वचित्तिःकिꣳस्विंदासीद्बृहद्वयः ॥ कास्विं
दासीत्पिलिप्पिलाकास्विंदासीत्पिशङ्गिला ॥ ५३ ॥ द्यौरासीत् ॥ ॥२७।

द्यौरांसीत्पूर्वचित्तिरश्वंऽआसीद्बृहद्वयः॑ ॥ अविरांसीत्पिलिप्पिलारा
त्रिरासीत्पिशङ्गिला ॥ ५४ ॥ काऽईम् ॥ काऽईमरेपिशङ्गिलाकाऽई
कुरुपिशङ्गिला ॥ कऽईमास्कन्दमर्षतिकऽईम्पन्थांविसर्प्पति ॥५५॥
अजारे । पिशङ्गिलाश्वावित्कुरुपिशङ्गिला ॥ शशऽआस्कन्दमर्षत्य
हिःपन्थांविसर्प्पति ॥ ५६ ॥ कत्यस्य । विष्ठाःकत्यक्षराणिकति
होमासःकतिधासमिद्धः ॥ यज्ञस्यत्वाविदथापृच्छमत्रकतिहोतार
ऽऋतुशोयजन्ति ॥५७॥ षडस्य ॥ विष्ठाःशतमक्षराण्यशीतिर्हो

सं॰हि॰ मांऽसमिधोंहतिस्रः ॥ यज्ञस्यंतेव्विदथाप्प्रब्ब्रवीमिसप्तहोतारऽऋतु उ॰ अ॰

॥२८॥ शोयंजन्ति ॥५८॥ कोऽअस्य । व्वेदभुवनस्यनाभिङ्कोद्यावापृथिवी ॥२३॥

ऽअन्तरिक्षम् ॥ कःसूर्य्यस्यव्वेदबृहतोजनित्रङ्कोव्वेदचन्द्रमसंय्यतो

जाः ॥५९॥ व्वेदाहम् ॥ व्वेदाहमस्यभुवनस्यनाभिंव्वेदद्यावापृथिवी

ऽअन्तरिक्षम् ॥ व्वेदसूर्य्यस्यबृहतोजनित्रमथोव्वेदचन्द्रमसंय्यतो

जाः ॥६०॥ पृच्छामित्वा ॥ पृच्छामित्वापरमन्तम्पृथिव्याःपृच्छा

मियत्रभुवनस्यनाभिः ॥ पृच्छामित्वावृष्णोऽअश्वस्यरेतःपृच्छा ॥२८॥

मिव्वाचःपरमंव्व्योम ॥ ६१ ॥ इयंव्वेदिः ॥ इयंव्वेदिःपरोअन्तः

पृथिव्याऽअयंय्यज्ञोभुवनस्यनाभिः ॥ अयꣳसोमोव्वृष्णोऽअश्व

स्यरेतोब्रह्मायंव्वाचःपरमंव्व्योम ॥ ६२ ॥ [१०] सुभूःस्वयम्भूः ।

प्रथमोन्तर्म्महत्यर्णवे ॥ दधेहगर्भमृत्वियंय्यतोजातःप्रजापतिः

॥ ६३ ॥ होतायक्षत् ॥ होतायक्षत्प्रजापतिꣳसोमस्यमहिम्नः ॥

जुषताम्पिबतुसोमꣳहोतर्य्यज ॥ ६४ ॥ प्रजापतेन । त्वदेतान्यन्यो

विश्वारूपाणिपरिताबभूव ॥ यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोऽअस्तुव्वयꣳ

स्यामुपतेयोरयीणाम् ॥ ६५ ॥ [३] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां
त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । अश्वस्तूपरोधूम्रान्वसन्तायसमुद्रायशिशुमा
रान्मयुः प्राजापत्योदशकाश्चत्वारश्चत्वारिꣳशत् ॥ हरिः ॐ अश्व
स्तूपरꣳ ॥ अश्वंस्तूपरोगोमृगस्तेप्प्राजापत्याः कृष्णग्रीवऽआग्नेयो
रराटेपुरस्तात्सारस्वतीमेष्ष्युधस्ताद्धन्व्वौराश्विनावधोरामौबाह्वोः सौ
मापौष्णः श्यामोनाभ्यांꣳ सौर्य्ययामौश्वेतश्चकृष्णश्चपार्श्वयो ॥२९॥

स्त्वाष्ट्रौलोमशसक्थौसक्थ्योर्व्वैष्णवः श्वेतः पुच्छऽइन्द्रायस्वपस्या
यव्वेहद्वैष्णवोव्वामनः ॥ १ ॥ रोहितोधूम्म्ररोहितः ॥ कर्कन्धुरोहित
स्तेसौम्म्याबभ्रुररुणबभ्रुः शुकबभ्रुस्तेव्वारुणाः शितिरन्ध्रोन्यतः
शितिरन्ध्रः समन्तशितिरन्ध्रस्तेसावित्राः शितिबाहुरन्यतः शितिबा
हुः समन्तशितिबाहुस्तेबार्हस्पत्याः पृषतीक्षुद्रपृषतीस्थूलपृषतीता
मैत्रावरुण्ण्यः ॥ २ ॥ शुद्धवालः सर्व्वशुद्धवालोमणिवालस्तऽआश्वि
नाः श्येतः श्येताक्षोरुणस्तेरुद्रायपशुपतयेकर्ण्णायामाऽअवलिप्ता

रौद्रानभोरूपाःपार्ज्जन्याः ॥ ३ ॥ पृश्निस्तिरश्चीनंपृश्निः ॥ पृश्नि
स्तिरश्चीनंपृश्निरूर्द्धपृश्निस्तेमारुताः फल्गूर्ल्लोहितोर्णीपलक्षीताः
सारस्वत्यःप्लीहाकर्णःशुण्ठाकर्णोऽद्ध्यालोहकर्णस्तेत्वाष्ट्राः कृ
ष्णग्रीवःशितिकक्षोञ्जिसक्थस्तऽऐन्द्राग्नाः कृष्णाञ्जिरल्पाञ्जि
र्म्महाञ्जिस्तऽउषस्याः ॥ ४ ॥ शिल्पावैश्वदेव्यः ॥ शिल्पावैश्वदे
व्योरोहिण्यस्त्र्यवयोवाचेविज्ञाताऽअदित्यैसरूपाधात्रेवत्सतर्य्योदे
वानाम्पत्नीभ्यः ॥ ५ ॥ कृष्णग्रीवाऽआग्नेयाः । शितिभ्रवोवसू ॥३०॥

ना॒ꣳ रोहि॑ता रु॒द्राणा॒ꣳ श्वेता॑ऽअवरो॒किण॑ऽआदि॒त्याना॒न्नभो॑रूपाः
पार्ज्ज॒न्याः॥ ६ ॥ उ॒न्न॒तऽऋ॑ष॒भः॥ उ॒न्न॒तऽऋ॑ष॒भोव्वा॑म॒नस्तऽऐ
न्द्रावैष्ण॒वाऽउ॑न्न॒तः शि॑तिबा॒हुः शि॑तिपृ॒ष्ठस्तऽऐ॑न्द्राबार्ह॒स्पत्याः
शुक॑रूपाव्वाजि॒नाः क॒ल्माषा॑ऽआग्निमारु॒ताः श्या॒माः पौ॒ष्णाः
॥ ७ ॥ ए॒तां॑ऽऐन्द्रा॒ग्नाः॥ ए॒तां॑ऽऐन्द्रा॒ग्नाद्वि॑रूपा॒ऽअ॑ग्नीषो॒मी
यां॑व्वाम॒नाऽअ॑न॒ड्वाह॑ऽआग्नावैष्ण॒वाव्व॒शामै॑त्रावरु॒ण्यो॒ऽन्यत॑ऽएन्यो
मै॒त्र्यः ॥ ८ ॥ कृ॒ष्णग्ग्री॑वाऽआग्ने॒याः ॥ कृ॒ष्णग्ग्री॑वाऽआ

५०१

संहि. ग्नेयाबभ्रवः सौम्याः श्वेतावायव्या ऽअविज्ञाता ऽअदित्यैसरूपा उ. अ.
॥३१॥ धात्रेवत्सतर्यो देवानाम्पत्नीभ्यः ॥ ९ ॥ कृष्णाभौमाः ॥ कृ ॥२४॥
ष्णाभौमाधूम्रा ऽआन्तरिक्षाबृहन्तोदिव्याः शबलावैद्युताः सि
ध्मास्तारकाः ॥ १० ॥ [१०] धूम्रान्वसन्ताय ॥ धूम्रान्वस
न्तायालभते श्वेतान्ग्रीष्मायकृष्णान्वर्षाभ्योऽरुणाञ्छरदेपृषतोहे
मन्तायपिशङ्गाञ्छिशिराय ॥ ११ ॥ त्र्यवयोगायत्र्यै । पञ्चावयस्त्रि
ष्टुभेदित्यवाहोजगत्यैत्रिवत्साऽअनुष्टुभेतुर्यवाहऽउष्णिहे ॥ १२ ॥ ॥३१॥

पृष्ठवाहौविराजे ॥ पृष्ठवाहौविराजऽउक्षाणौबृहत्याऽऋषभाःककुभे
नड्वाहःपङ्क्त्यैधेनवोतिच्छन्दसे ॥ १३ ॥ कृष्ष्णग्ग्रीवाऽआग्ग्नेयाः ॥
कृष्ष्णग्ग्रीवा ऽआग्ग्नेयाबब्भ्रवःसौम्म्या ऽउपध्वस्ताःसावित्त्रावत्स
तर्य्यःसारस्वत्यःश्यामाःपौष्ष्णाःपृश्नंयोमारुताबहुरूपावैश्वदे
वावशाद्यावापृथिवीयाः ॥ १४ ॥ उक्ताःसञ्चराः ॥ उक्ताःसञ्चराऽएता
ऽऐन्द्राग्नाःकृष्ष्णावारुणाःपृश्नंयोमारुताःकायास्तूपराः ॥ १५ ॥
अग्नयेनीकवते । प्प्रथमजानालभतेमरुद्भ्यःसान्तपनेभ्यःसवात्या

न्मुरुद्भ्यो गृहमेधिभ्यो बष्किहान्मुरुद्भ्यः क्रीडिभ्यः सᳪसृष्टान्मु
रुद्भ्यः स्वतवद्भ्योनुसृष्टान् ॥ १६ ॥ उक्त्साः सञ्चराः ॥ उक्त्साः सञ्चराऽए
ताऽऐन्द्राग्नाः प्राशृङ्गा माहेन्द्रा बहुरूपा वैश्वकर्म्मणाः ॥ १७ ॥ धू
म्म्रा बभ्रुनीकाशाः ॥ पितृणाᳪ सोमवताम्बभ्रवो धूम्म्रनीकाशाः
पितृणां बर्हिषदाङ्कृष्णा बभ्रुनीकाशाः पितृणामग्निष्वात्तानाङ्कृ
ष्णाः पृषन्तस्त्रैयम्बकाः ॥ १८ ॥ उक्त्साः सञ्चराः ॥ उक्त्साः सञ्चराऽ
एताः शुनासीरीयाः श्वेता वायव्याः श्वेताः सौर्याः ॥ १९ ॥ वसन्ता

यंकपिञ्जलान् ॥ वसन्तायंकपिञ्जलानालंभतेग्रीष्मायकलविंका
न्वर्षाभ्यंस्तित्तिरीञ्छरदेवर्तिकाहेमन्तायककराञ्छिशिरायविक
करान् ॥ २० ॥ [१०] समुद्रायंशिशुमारान् ॥ समुद्रायंशिशुमा
रानालंभतेपर्जन्यायमण्डूकानद्भ्योमत्स्यान्मित्रायंकुलीपयान्वरु
णायनाक्रान् ॥ २१ ॥ सोमायहꣳसान् ॥ सोमायहꣳसानालंभतेवा
यवेबलाकाऽइन्द्राग्निभ्यांक्रुञ्चान्मित्रायमद्गून्वरुणायचक्रवाकान्
॥ २२ ॥ अग्नयेकुटरून् ॥ अग्नयेकुटरूनालंभतेवनस्पतिभ्यऽ

उलूकानग्नीषोमाभ्याञ्चाषानश्विभ्याम्मयूरान्मित्रावरुणाभ्या
॥३३॥ ङ्कपोतान् ॥ २३ ॥ सोमायलबान् ॥ सोमायलबानालभतेत्वष्ट्रेकौली ॥२४॥
कान्गोषादीर्देवानाम्पत्नीभ्यः कुलीकादेवजामिभ्योग्नयेगृहपत
येपारुष्णान् ॥ २४ ॥ अह्नेपारावतान् ॥ अह्नेपारावतानालभते
रात्र्यैसीचापूरहोरात्रयोःसन्धिभ्योजतूर्म्मासेभ्योदात्यौहान्त्संव
त्सरायमहतःसुपर्ण्णान् ॥ २५ ॥ भूम्म्याऽआखून् ॥ भूम्म्याऽआखू ॥३३॥
नालभतेन्तरिक्षायपाङ्क्त्रान्दिवेकशान्दिग्भ्योनकुलान्बभ्रुकानवा

न्तरादिशाभ्यः ॥ २६ ॥ वसुभ्यऽऋश्यान् ॥ वसुभ्यऽऋश्या
नालभतेरुद्रेभ्योरुरूनादित्येभ्योन्यङ्कून्विश्वेभ्योदेवेभ्यःपृष
तान्त्साध्येभ्यःकुलुङ्गान् ॥ २७ ॥ ईशानायपरस्वतः ॥ ईशाना
यपरस्वतऽआलभतेमित्रायगौरान्वरुणायमहिषान्बृहस्पतयेगवयाँ
स्त्वष्ट्रऽउष्ट्रान् ॥ २८ ॥ प्रजापतयेपुरुषान् ॥ प्रजापतयेपुरुषान्हस्ति
नऽआलभतेवाचेप्लुषीँश्चक्षुषेमशकाञ्छ्रोत्रायभृङ्गाः ॥ २९ ॥ शत
म् ॥ १४०० ॥ प्रजापतयेच । वायवेचगोमृगोवरुणायारण्योमेषो

सुमायकृष्णोमनुष्ष्यराजायंमुर्कटं ÷ शार्दूलायंरोहिद्दृषुभायंगवुयी
क्षिप्प्रश्येनायुवर्तिकानीलंङ्गोःक्रिमिं ÷ समुद्रायंशिशुमारोहिमवंते
हुस्ती ॥ ३० ॥ [१०] मयुःप्प्राजापत्यः ॥ मयुःप्प्राजापत्यऽउुलो
हुलिक्ष्णोवृषुदु ६ः शस्तेधात्रेदिशाङ्कुङ्कोधुङ्क्षाग्ग्नेयीकंलविङ्कोलोहि
ताहिःपुष्ष्करसादस्तेत्वाष्ट्राब्वाचेक्रुञ्चः ÷ ॥ ३१ ॥ सोमायकुलुङ्गः ॥
सोमायकुलुङ्गऽआरुण्ण्योजोनंकुलःशकातेपौष्ष्णाःक्रोष्टामायोरि
न्द्रस्यगौरमृगःपिद्वोन्न्यङ्कुः ÷ कक्कुटस्तेनुमत्यैप्प्रतिश्श्रुत्कायैचक्रवा ॥३४॥

कः ॥ ३२ ॥ सौरीबलाका ॥ शार्गःसृजयःशयाण्डकस्तेमैत्राःसरस्व
त्यैशारिः पुरुषवाक्श्वाविद्भौमीशार्दूलोवृकः पृदाकुस्तेमन्यवेसरस्व
तेशुकः पुरुषवाक् ॥ ३३ ॥ सुपर्णःपार्जन्यः ॥ सुपर्णःपार्जन्यऽ
आतिर्वाहसोदर्विदातेवायवेबृहस्पतयेवाचस्पतयेपैङ्गराजोलज ऽ
आन्तरिक्षः प्लवोमद्गुर्मत्स्यस्तेनदीपतयेद्यावापृथिवीयः कूर्मः
॥ ३४ ॥ पुरुषमृगश्चन्द्रमसः ॥ पुरुषमृगश्चन्द्रमसोगोधाकालकादा
र्वाघाटस्तेवनस्पतीनाङ्कृकवाकुः सावित्रोहꣳसोवातस्यनाक्रोमक

॥३५॥ रंकुलीपयस्तेकूपारस्याह्रियैशल्यकः ॥ ३५ ॥ एण्यन्हं ॥ एण्य
न्हौमुण्डूकोमूषिकातित्तिरिस्तेसर्पाणांह्लोपाश ऽ आंश्विनः कृष्णो ॥२४॥
रात्र्याऽऋक्षोंजतूःसुंषिलीकातऽइंतरजनानाञ्जहंकावैष्णवी ॥ ३६ ॥
अन्यवापोर्द्धमासानाम् ॥ अन्यवापोर्द्धमासानामृश्यौमयूरःसुप
र्णस्तेगन्धर्वाणांमपामुद्रोमासाङ्कश्यपोरोहित्कुण्डृणाचीगोलत्ति
कातेप्सरसांम्मृत्यवैसितः ॥ ३७ ॥ वर्षाहूर्ऋतुनाम् ॥ वर्षाहूर्ऋतुना
माखुःकशोंमान्थालस्तेपितॄणाम्बलायाजगरोव्वसूनाङ्कपिञ्जलःकपो ॥२५॥

तऽउलूकं॑शशस्तेनिर्ऋ॑त्यैव्वरु॑णायारण्योमे॒षः ॥ ३८ ॥ श्वि॒त्रऽआ॑दि॒त्याना॑म् ॥ श्वि॒त्रऽआ॑दि॒त्याना॒मुष्ट्रो॒घृणी॑वान्वार्ध्रीन॒सस्तेम॒त्याऽअर॑ण्यायसृम॒रोरुरू॑रौद्रः क्व॒यि॑÷ कु॒टरु॑र्दा॒त्यौ॒हस्तेव्वा॒जिना॒ङ्कामा॑यपिकः ॥ ३९ ॥ ख॒ड्गो॑वै॑श्वदे॒वः । श्वा॒कृष्णः क॒र्णो॑ग॑र्द्द॒भस्त॒रक्षु॒स्तेरक्ष॑सा॒मिन्द्रा॑यसूक॒रः सि॒ह्होमा॑रु॒तः कृ॑कला॒सः पिप्प॑का॒शकु॒नि॒स्तेश॑र॒व्या॒यै॒व्वि॒श्वे॑षान्दे॒वाना॑म्पृष॒तः ॥ ४० ॥ [१०] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ २४ ॥

अथानुवाकसूत्रम् ॥ शादन्दद्भिर्नवैकैका हिरण्यगर्भश्चतस्र आनो दश मानोमित्रोसदश्वस्याष्टकौ यत्तेषडिमानुकन्द्वे पञ्चदश सप्तच त्वारिंशत् ॥ हरिः ॐ शादंन्दुद्भिश्श ॥ शादंन्दुद्भिरवंकान्दन्तमूलैर्म्मृदुम्बस्वैंस्तेगान्दꣳष्ट्राभ्याꣳसरंस्वत्याऽअग्रजिह्वंजिह्वायांऽउत्सादमंवक्रन्देनतालुवाजꣳहनुभ्यामप ऽ आस्येनवृषणमाण्डाभ्यांमादित्याँश्म्मश्रुभि ꣳ पन्थानम्भ्रूभ्यान्द्यावापृथिवीवर्तोभ्यांविद्युतंकूनीनंकाभ्या ꣳ शुक्लायस्वाहांकृष्णायस्वाहापार्य्याँणिपक्ष्मा

॥२६॥

ण्यव्वाउर्स्यांऽङ्क्षवौवाउर्स्याणिपक्ष्माणिपाउर्स्याऽङ्क्षवं॥ १॥ [१] व्वा
तंम्प्राणेनं॥ व्वातंम्प्राणेनांपानेननासिकेऽउपयाममधरेणौष्ठेनसदुत्त
रेणप्प्रकाशेनान्तरमनूकाशेनबाह्यन्निवेष्ष्यम्मूर्द्धास्तनयित्नुन्निर्बाधे
नाशनिम्मस्तिष्क्केणविद्युतङ्कनीनकाब्भ्याङ्कर्णाब्भ्या ॐ श्रोत्रे ॐ श्रो
त्राब्भ्याङ्कर्णौतेदुनीमधरकण्ठेनाप ः शुष्क्ककण्ठेनं चित्तम्मन्याभिर
दितिः शीर्ष्णानिर्ऋतिन्निर्जर्जल्ल्येनशीर्ष्णासंक्रोशैः प्प्राणान्रेष्म्मा
णंॐस्तुपेनं॥२॥ [१] मशकान्केशैः॥ मशकान्केशैरिन्द्रॐस्वपसा

यं॰ हि. वहैनुबृहस्पतिꣳ शकुनिसादेनंकूर्म्मांञ्छफैराक्रमंणꣳ स्त्थूराभ्यां उ. भ

॥३७॥ मृक्षलाभिः कपिञ्जलाञ्जवञ्जङ्घाभ्यामध्वांनम्बाहुभ्याञ्जाम्बीलेनारं ॥२५॥

ण्यमग्निमंतिरुग्भ्याम्पूषणंन्दोर्भ्यामश्विनावꣳसांभ्याꣳ रुद्रꣳ

रोराभ्याम् ॥ ३ ॥ [१] अग्नेःपंक्षतिः ॥ अग्नेःपंक्षातिर्व्वायोर्न्निपंक्षति

रिन्द्रंस्यतृतीयासोमंस्यचतुर्त्थ्यदिंत्यैपञ्चमीन्द्राण्यैषष्ठीमरुतांꣳ स

प्तमीबृहस्पतेरष्टम्म्यर्य्यम्णोनंवमीधातुर्द्दशमीन्द्रंस्यैकादशीव्वरुंण

स्यद्वादशीयमस्यंत्रयोदशी ॥ ४ ॥ [१] इन्द्राग्न्योःपंक्षतिःसरंस्व ॥३७॥

५१४

त्यैनिपंक्षातिर्म्मित्रस्यंतृतीयापाञ्चतुर्थीनिर्ऋत्यैपञ्चम्यग्नीषोमंयोः
षष्ठीसुर्प्पाणांꣳ सप्तमीव्विष्णोरष्टमीपूष्णोनंवमीत्वष्टुर्द्दशमीन्द्र
स्यैकादशीव्वरुंणस्यद्द्वादशीयम्म्यैत्त्रंयोदशीद्यावांपृथिव्योर्द्दक्षिण
म्पार्श्वंव्विश्वेषान्देवानामुत्तरम् ॥ ५ ॥ [१] मरुतांꣳस्कन्धाः ॥
मरुतांꣳ स्कन्धाव्विश्वेषान्देवानांम्प्रथमाकीकंसारुद्राणांन्द्विती
यांदित्यानांन्तृतीयांव्वायोः पुच्छमग्नीषोमंयोर्भासदौक्रुञ्चौश्रोणिं
भ्यामिन्द्राबृहस्पतीं ऽ ऊरुभ्यांम्मित्रावरुंणावल्गाभ्यांमाक्रमं

णꣳस्त्थूराभ्याम्बलङ्कुष्ठाभ्याम् ॥ ६ ॥ [१] पूषणंव्वनिष्ठुनान्धाही
न्स्थूलगुदयासर्प्पान्गुदाभिर्व्विह्रुतऽ आन्त्रैरपोव्वस्तिनाव्वृषणमा
ण्डाभ्यांव्वाजिनꣳ शेपेनप्प्रजाꣳ रेतसाचाषान्पित्तेनप्प्रदरान्पा
युनाकूश्म्माञ्छकपिण्डैः ॥ ७ ॥ [१] इन्द्रस्यक्क्रोडः ॥ इन्द्रस्य
क्क्रोडोदित्यैपाजस्यन्दिशाञ्जत्रवोदित्यैभसज्जीमूतान्हृदयौपशेना
न्तरिक्षम्पुरीततानभऽ उदर्य्येणचक्क्रवाकौमतस्नाभ्यान्दिवंव्वृक्का
भ्याङ्गिरीन्प्लाशिभिरुपलान्प्लीह्नाव्वल्म्मीकान्क्लोमभिर्ग्ग्लौभिर्ग्गु

ल्म्मांत्विहुराभि॑ः स्त्रवंन्ती᳘र्हृदान्कुक्षिभ्भ्यां ॐ समुद्रमुदरेणवैश्श्वानर
म्भस्म्मंना ॥ ८ ॥ [१] विधृंतिन्नाभ्भ्यां । घृतᳩरसेनापोयूष्णा
मरींचीर्व्विप्प्रुड्भिर्न्नीहारमूष्म्मणांशीनंव्वसंयाप्प्रुष्वा ऽ अश्श्रुंभिर्न्ह्रां
दुर्नीर्दूषीकांभिरुस्न्नारक्षां ॐ सिचित्राण्यङ्गैर्न्नक्षंत्राणिरूपेणंपृथिवी
न्त्वचाजुंम्म्बकायुस्वाहां ॥ ९ ॥ [१] हिरण्ण्यगब्भर्ःसम् ॥ हिरण्ण्य
गब्भर्ःसमंवर्त्ततात्ग्रेभूतस्य्यंजातःपतिरेकंऽआसीत् ॥ सदांधारपृथिवी
न्द्यामुतेमाङ्क्स्म्मैदेवायंहविषांव्विधेम ॥ १० ॥ सःप्प्राणतः ॥ सः

४० ५५७

संहि. प्प्राणतोनिमिषतोमहित्वैकऽइद्राजाजगतोबभूव ॥ यऽईशेऽअस्य उ. अ.
॥३१॥ द्विपदश्चतुष्पदःकस्मैदेवायहविषाविधेम ॥ ११ ॥ यस्येमे । हिमव ॥२५॥
न्तोमहित्वायस्यसमुद्रꣳरसयासहाहुः ॥ यस्येमाःप्प्रदिशोयस्यबा
हूकस्मैदेवायहविषाविधेम ॥ १२ ॥ यऽआत्मदा ॥ यऽआत्मदाब
लदायस्यविश्वऽउपासतेप्प्रशिषंयस्यदेवाः ॥ यस्यछायामृतंयस्य
मृत्युःकस्मैदेवायहविषाविधेम ॥ १३ ॥ [४] आनः ॥ आनोभ
द्राःक्रतवोयन्तुविश्वतोदब्धासोऽअपरीतासऽउद्भिदः ॥ देवानोय ॥३१॥

थासदमिद्वृधेऽअसन्नप्प्रायुवोरक्षितारोदिवेदिवे ॥ १४ ॥ देवानाम्भ
द्रा । सुमतिर्ऋजूयतान्देवानांꣳरातिरभिनोनिवर्त्तताम् ॥ देवानांꣳ
सक्ख्यमुपसेदिमाव्वयन्देवानऽआयुःप्प्रतिरन्तुजीवसे ॥ १५ ॥ तान्पू
र्व्वयानिविदाहूमहेव्वयम्भगम्मित्रमदितिन्दक्षमस्रिधम् ॥ अर्य्यम
णंव्वरुणꣳसोममश्विनासरस्वतीनःसुभगामयस्करत् ॥ १६ ॥ त
न्नः ॥ तन्नोव्वातोमयोभुव्वातुभेषजन्तन्मातापृथिवीतत्पिताद्यौः ॥ त
द्ग्रावाणःसोमसुतोमयोभुवस्तदश्विनाशृणुतन्धिष्ण्यायुवम् ॥ १७ ॥

वहि. तमीशानम् ॥ तमीशानञ्जगतस्तस्थुषस्पतिन्धियञ्जिन्वमवसे उ. भ.

॥४०॥ हूमहेव्वयम् ॥ पूषानोयथाव्वेदसामसंद्वृधेरंक्षितापायुरदंब्धःस्वस्तये ॥२५॥

॥ १८ ॥ स्वस्तिनः ॥ स्वस्तिनऽइन्द्रोवृद्धश्रवाःस्वस्तिनःपूषाव्विश्व

वेदाः ॥ स्वस्तिनस्तार्क्ष्योऽअरिष्टनेमिःस्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु

॥ १९ ॥ पृषदश्वामरुतः ॥ पृषदश्वामरुतःपृश्निंमातरःशुभंय्यावा

नोव्विदथेषुजग्ग्मयः ॥ अग्निजिह्वामनवःसूरचक्षसोव्विश्वेनोदेवाऽअ

वसागमन्निह ॥ २० ॥ भद्रङ्कर्णेभिः । शृणुयामदेवाभद्रम्पश्येमाक्ष ॥४०॥

भिर्य्यजत्राः ॥ स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाᳪंसस्तनूभिर्व्यशेमहिदेवहितंय्यदा
युः ॥ २१ ॥ शतमित् ॥ शतमिन्नुशरदोऽअन्तिदेवायत्त्रानश्चक्राज
रसन्तनूनाम् ॥ पुत्त्रासोयत्त्रपितरोभवन्तिमानोमद्ध्यारीरिषतायुर्ग्ग
न्तोः ॥ २२ ॥ अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदितिर्म्मातासपितासपु
त्त्रः ॥ विश्वेदेवाऽअदितिः पञ्चजनाऽअदितिर्ज्जातमदितिर्ज्जनित्वम्
॥ २३ ॥ [१०] मानः ॥ मानोमित्त्रोवरुणोऽअर्य्यमायुरिन्द्रऽऋभु
क्षामरुतः परिख्यन् ॥ यद्वाजिनोदेवजातस्यसप्तेः प्रवक्ष्यामोविद

थैद्धीरुर्व्वाणि ॥ २४ ॥ यन्निर्णिजा ॥ यन्निर्णिजारेक्णसाप्प्रावृतस्यरा
तिङ्गृभीताम्मुखतोनयन्ति ॥ सुप्प्राङजोमेम्म्यद्विश्वरूपऽइन्द्रापू
ष्णोःप्प्रियमप्प्येतिपाथः ॥ २५ ॥ एषच्छागः । पुरोऽअश्वेनव्वाजि
नापूष्णोभागोनीयतेव्विश्वदेव्व्यः ॥ अभिप्प्रियंय्यत्पुरोडाशमर्व्व
तात्त्वष्टेदेनꣳसौश्रवसायंजिन्न्वति ॥ २६ ॥ यद्धविष्ष्यम् ॥ यद्धवि
ष्ष्यमृतुशोदेवयानन्त्रिर्म्मानुषाःपर्य्यश्वन्नयन्ति ॥ अत्त्रापूष्णःप्प्र
थमोभागऽएतियज्ञन्देवेब्भ्यःप्प्रतिवेदयन्नजः ॥ २७ ॥ होताद्ध्व ॥४१॥

र्य्युः ॥ होताद्ध्वर्य्युरावयाऽअग्निमिन्धोग्ग्रावग्ग्राभऽउतशꣳस्तासुवि
प्प्रः ॥ तेनयज्ञेनस्वरङ्कृतेनस्विष्टेनवक्षणाऽआपृणद्ध्वम् ॥ २८ ॥ यूपव्व्र
स्काऽउत । येयूपवाहाश्चषालँय्येऽअश्वयूपायतक्षति ॥ येचार्व्वतेपच
नꣳसम्भरन्त्युतोतेषामभिगूर्त्तिर्न्नऽइन्न्वतु ॥ २९ ॥ उपप्प्र ॥ उपप्प्रागा
त्सुमन्न्मेधायिमन्न्मदेवानामाशाऽउपवीतपृष्ठः ॥ अन्वेनंविप्प्राऽऋष
योमदन्तिदेवानाम्पुष्टेचकृमासुबन्धुम् ॥ ३० ॥ यद्वाजिनः ॥ यद्वा
जिनोदामसन्दानमर्व्वतोयाशीर्षण्यारशनारज्जुरस्य ॥ यद्वाघास्यप्प्र

भृतमास्येतृणꣳसर्वातातेऽअपिदेवेष्वस्तु ॥ ३१ ॥ [८] यदश्वस्य
क्रविषोमक्षिकाशयद्वास्वरौस्वधितौरिप्तमस्ति ॥ यद्धस्तयोःशमितु
र्यन्नखेषुसर्वातातेऽअपिदेवेष्वस्तु ॥ ३२ ॥ यदूवध्यम् ॥ यदूवध्यमु
दरस्यापवातियऽआमस्यक्रविषोगन्धोऽअस्ति ॥ सुकृतातच्छमिता
रः कृण्वन्तुतमेधꣳशृतपाकम्पचन्तु ॥ ३३ ॥ यत्ते ॥ यत्तेगात्रादग्नि
नापच्यमानादभिशूलन्निहतस्यावधावति ॥ मातद्भूम्यामाश्रिष
न्मातृणेषुदेवेभ्यस्तदुशद्भ्योरातमस्तु ॥ ३४ ॥ येवाजिनम् ॥ येवा

जिनम्परिपश्यन्तिपुक्वंय्यऽईमाहुःसुरभिर्न्निर्हरेति ॥ येचार्वतोमाꣳ
सभिक्षामुपासंतऽउतोतेषामभिगूर्तिर्न्नऽइन्वतु ॥३५॥ यन्नीक्षणम् ॥
यन्नीक्षणम्माꣳस्पचन्न्याऽउखायायापात्राणियूष्णऽआसेचनानि ॥
ऊष्मण्यापिधानाचरूणामङ्काःसूनाःपरिभूषन्त्यश्वम् ॥ ३६ ॥
मात्वा ॥ मात्वाग्निर्ध्वनयीद्धूमगन्धिर्म्मोखाभ्राजन्त्यभिविक्तज
घ्रिः ॥ इष्टंवीतमभिगूर्तंवषट्कृतन्तन्देवासःप्प्रतिगृब्भ्णन्त्यश्वम्
॥३७॥ निक्क्रमणन्निषदनम् ॥ निक्क्रमणन्निषदनंव्विवर्तनंयच्चपड्वीश

वा.सं. सर्व्वंतं ॥ यच्चंपपौयच्चंघासिञ्जघाससर्व्वातातेऽअपिदेवेष्ष्वस्तु ॥३८॥ उ. ब.

॥४३॥ यदश्श्वांय ॥ यदश्श्वांयुव्वासंऽउपस्तृणन्त्यंधीवासंय्याहिरंण्यान्न्य ॥२५॥

स्म्मै ॥ सन्दानमर्व्वन्तम्पड्वींशम्प्रियादेवेष्ष्वायांमयन्ति ॥ ३९ ॥ [८]

यत्ते । सादेमहंसाशूकंतस्यपार्ष्ण्यांवाकशंयावातुतोदं ॥ स्रुचेवताह

विषोंऽअद्ध्वरेषुसर्व्वातातेब्रह्मंणासूदयामि ॥ ४० ॥ चतुंस्त्रिꣳशद्वाजि

नंः ॥ चतुंस्त्रिꣳशद्वाजिनोंदेवबंन्धोर्व्वङ्क्रीरश्श्वंस्यस्वधिंतिꣳसमेंति ॥

अच्छिंद्द्रागात्त्रांव्वयुनांकृणोतपरुंष्ष्परुंरनुघुष्ष्याव्विशंस्त ॥ ४१ ॥ ॥४३॥

एकस्त्वष्टुः ॥ एकस्त्वष्टुरश्वस्याविशस्ताद्वायन्तारा भवतस्तथ

ऽऋतुः ॥ याते गात्राणामृतुथा कृणोमि ताता पिण्डानाम्प्रजुहोम्यग्नौ

॥ ४२ ॥ मात्वातपत्प्रियऽआत्मापियन्तम्मास्वधितिस्तन्वऽआति

ष्ठिपत्ते ॥ मातेगृध्नुरविशस्तातिहायच्छिद्रागात्राण्यसिनामिथूकः

॥४३॥ नवै ॥ नवाऽउऽएतन्म्रियसेनरिष्यसिदेवाँ२ इदेषिपथिभिः

सुगेभिः ॥ हरीतेयुञ्जापृषतीऽअभूतामुपास्थाद्वाजीधुरिरासभस्य

॥ ४४ ॥ सुगव्यन्नः ॥ सुगव्यन्नोवाजीस्वश्व्यम्पुꣳसःपुत्राँ२ उतविश्वा

संहि. ॥४४॥

श्वापुषꣳरयिम् ॥ अनागास्त्वन्नोऽअदितिःकृणोतुक्षत्रन्नोऽअश्वोवन उ. अ. ॥२५॥
ताꣳहविष्म्मान् ॥ ४५ ॥ [६] इमानु । कम्भुवनासीषधामेन्द्रश्च
विश्वेचदेवाः ॥ आदित्यैरिन्द्रःसगणोमरुद्भिरस्म्मभ्यम्भेषजाक
रत् ॥ यज्ञञ्चनस्तन्वञ्चप्प्रजाञ्चादित्यैरिन्द्रः सहसीषधाति ॥ ४६ ॥
अग्नेत्वन्नोऽअन्तं । मऽउतत्त्राताशिवोभवावरूथ्यः ॥ वसुरग्नि
र्व्वसुश्रवाऽअच्छानक्षिद्युमत्तमꣳरयिन्दाः ॥ तन्त्वाशोचिष्ठदीदि
वꣳसुम्म्नायनूनमीमहेसखिभ्यः ॥४७॥ [२] इति श्रीवाजसनेय ॥४४॥

संहितायां पञ्चविंशोऽध्यायः ॥ २५ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । अग्निश्चपञ्चदशोच्चातएकादश द्वौ षड्विꣳश
तिः ॥ हरिः ॐ अग्निश्च । पृथिवीचसन्नंतेतेमेसन्नंमतामदोवायुश्चा
न्तरिक्षञ्चसन्नंतेतेमेसन्नंमतामद ऽआदित्यश्चद्यौश्चसन्नंतेतेमेसन्नंमता
मदऽआपश्चवरुणश्चसन्नंतेतेमेसन्नंमतामदः ॥ सप्तसꣳसदोऽअष्ट
मीभूंतसाधनी ॥ सकामाँ२ऽअध्वनस्कुरुसंज्ञानेमस्तुमेमुना ॥ १ ॥
यथेमाम् ॥ यथेमांवाचङ्कल्याणीमावदानिजनेभ्यः ॥ ब्रह्मराज

संहि. न्याभ्याᳪशूद्रायचार्य्यायचस्वायचारणायच ॥ प्रियोदेवानान्द उ. अ.
॥४५॥ क्षिणायैदातुरिहभूयासमयम्मेकामःसमृध्यतामुपमादोनमतु ॥ २ ॥ ॥२६॥
बृहस्पतेऽअति ॥ बृहस्पतेऽअतियदर्य्योऽअर्हाद्द्युमद्विभातिक्रतुमज्
ज्जनेषु ॥ यद्दीदयच्छवसऽऋतप्रजाततदस्मासुद्रविणन्धेहिचित्र
म् ॥ उपयामगृहीतोसिबृहस्पतयेत्वैषतेयोनिर्बृहस्पतयेत्वा ॥ ३ ॥
इन्द्रगोमन् ॥ इन्द्रगोमन्निहायाहिपिबासोमᳪशतक्रतो ॥ विद्यद्भि
र्ग्रावभिःसुतम् ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वागोमतऽएषतेयोनिरि ॥४५॥

न्द्रायत्त्वागोमंते ॥ ४ ॥ इन्द्रायाहि ॥ इन्द्रायाहिवृत्रहन्पिबासोमꣳ
शतक्रतो ॥ गोमद्भिर्ग्रावभिꣳसुतम् ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वा
गोमंतऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्वागोमंते ॥ ५ ॥ ऋतावानंवैश्वानरम् ॥
ऋतावानंवैश्वानरमृतस्यज्योतिषस्पतिम् ॥ अजंस्रङ्घर्म्ममीमहे ॥
उपयामगृहीतोसिवैश्वानरायत्वैषतेयोनिर्वैश्वानरायत्वा ॥ ६ ॥ वै
श्वानरस्यसुमतौ । स्यामराजाहिकम्भुवनानामभिश्रीः ॥ इतोजा
तोविश्वमिदंविचष्टेवैश्वानरोयततेसूर्य्येण ॥ उपयामगृहीतोसिवै

॥४६॥ श्वानरायंत्वैषतेयोनिर्व्वैश्वानरायंत्वा ॥ ७ ॥ व्वैश्वानरोनः ॥ व्वैश्वान
रोनऽऊतयऽआप्प्रयांतुपरावतः ॥ अग्निरुक्थेनवाहंसा ॥ उपयामगृ ॥२६॥
हीतोसिव्वैश्वानरायंत्वैषतेयोनिर्व्वैश्वानरायंत्वा ॥ ८ ॥ अग्निर्ऋषिः ॥
अग्निर्ऋषिःपवमानःपाञ्चजन्यःपुरोहितः ॥ तमीमहेमहागयम् ॥
उपयामगृहीतोस्यग्नयेत्वाव्वर्चसऽएषतेयोनिरग्नयेत्वाव्वर्चसे ॥ ९ ॥
महाँ२ऽइन्द्रः ॥ महाँ२ऽइन्द्रोव्वज्रहस्तःषोडशीशर्म्मयच्छतु ॥ ह
न्तुपाप्मानंय्योस्मान्द्वेष्टि ॥ उपयामगृहीतोसिमहेन्द्रायंत्वैषते ॥४६॥

योनिर्म्महेन्द्रायंत्वा ॥ १० ॥ तंवं÷ ॥ तंव्वोदुस्म्ममृतीषहंव्वसोर्म्मन्दा
नमन्धंसः ॥ अभिवुत्सन्नस्वसंरेषुधेनवऽइन्द्रंङ्गीर्ब्भिर्न्नवामहे ॥ ११ ॥
यद्वाहिंष्ठम् ॥ यद्वाहिंष्ठन्तदुग्नयेबृहदंर्च्चविभावसो ॥ महिंषीवुत्व
द्रयिस्त्वद्वाजाऽउदींरते ॥ १२ ॥ एहिं ॥ एह्यूषुब्रवांणितेग्नंऽइत्थे
तरागिरं÷ ॥ एभिर्व्वर्द्धासऽइन्दुंभिः ॥ १३ ॥ ऋतवंस्ते ॥ ऋतवंस्तेयुज्ञं
व्वितंन्वन्तुमासारक्षन्तुतेहविं÷ ॥ संव्वत्सरस्तेंयुज्ञन्दधातुनःप्प्रजाञ्च
परिंपातुनः ॥ १४ ॥ उपह्वरेगिरीणाम् ॥ उपह्वरेगिरीणाꣳसंङ्गमेचंन

संहि. दीनाम् ॥ धियाव्विप्प्रोऽअजायत ॥ १५ ॥ [१५] उच्चाते ॥ उच्चाते उ. अ.
॥४७। जातमन्धसोदिविसद्भूम्म्याददे ॥ उग्ग्रꣳशर्म्ममहिश्श्रवः ॥ १६ ॥ ॥२६॥
सनः ॥ सनऽइन्द्राययज्ज्यवेव्वरुणायमरुद्भ्यः ॥ व्वरिवोवित्परिस्स्रव
॥ १७ ॥ एनाव्विश्श्वानि ॥ एनाव्विश्श्वान्न्यर्य्यऽआद्युम्म्नानिमानुषाणा
म् ॥ सिषासन्तोव्वनामहे ॥ १८ ॥ अनुवीरैः ॥ अनुवीरैरनुपुष्ष्यास्म्मगो
भिरन्न्वश्श्वैरनुसर्व्वैणपुष्टैः ॥ अनुद्विपदानुचतुष्ष्पदाव्वयन्देवानोयज्ञ
मृतुथानयन्तु ॥ १९ ॥ अग्नेपत्नीः ॥ अग्नेपत्नीरिहावहदेवानामु ॥४७॥

शतीरूपं ॥ त्वष्टारꣳसोमंपीतये ॥ २० ॥ अभियज्ञम् ॥ अभियज्ञंगृ
णीहिनोग्नावोनेष्टःपिबऽऋतुना ॥ त्वꣳहिरत्नधाऽअसि ॥ २१ ॥
द्रविणोदाःपिपीषति । जुहोतप्रचतिष्ठत ॥ नेष्ट्रादृतुभिरिष्यत
॥ २२ ॥ तवायम् ॥ तवायꣳसोमस्त्वमेह्यर्वाङ्शश्वत्तमꣳसुमनाऽअ
स्यपाहि ॥ अस्मिन्यज्ञेबर्हिष्यानिषद्यादधिष्वेमंजठरऽइन्दुमि
न्द्र ॥ २३ ॥ अमेवनः ॥ अमेवनःसुहवाऽआहिगन्तननिबर्हिषिसद
तनारनिष्टन ॥ अथामन्दस्वजुजुषाणोऽअन्धसस्त्वष्टर्देवेभिर्जनि

भिःसुमद्गणः ॥ २४ ॥ स्वादिष्ठयामदिष्ठया ॥ स्वादिष्ठयामदिष्ठया
पवस्वसोमधारया ॥ इन्द्रायपातवेसुतः ॥ २५ ॥ रक्षोहाविश्वचर्षणि
रभियोनिमयोहते ॥ द्रोणेसधस्थमासदत् ॥ २६ ॥ [११] इति श्री
वाजसनेयसंहितायां षड्विंशतितमोऽध्यायः ॥ २६ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । समास्त्वादशोर्द्धाअस्यपीवोअन्नाद्द्वादशका
वभित्वैकादश चत्वारः पञ्चचत्वारिꣳशत् ॥ हरिः ॐ समास्त्वा ॥
समास्त्वाग्नऽऋतवोवर्द्धयन्तुसंवत्सराऽऋषयोयानिसत्या ॥ सन्दि ॥४८॥

व्येनदीदिहिरोचनेनविश्श्वाऽआभाहिप्प्रदिशश्चतस्रः ॥ १ ॥ सञ्चेद्ध
स्वाग्नेप्प्रचबोधयैनमुच्चतिष्ठमहतेसौभगाय ॥ माचरिषदुपसत्तातेऽ
अग्नेब्रह्माणस्तेयशसःसन्तुमान्ये ॥ २ ॥ त्वामग्ग्ने ॥ त्वामग्ग्ने
वृणतेब्राह्मणाऽइमेशिवोऽअग्ग्नेसंव्वरणेभवानः ॥ सपत्नहानोऽअ
भिमातिजिच्चस्वेगयेजागृह्यप्प्रयुच्छन् ॥ ३ ॥ इहैव ॥ इहैवाग्नेऽअ
धिधारयारयिम्मात्वानिक्रन्पूर्व्वचितोनिकारिणः ॥ क्षत्रमग्नेसुयम
मस्तुतुभ्यमुपसत्तावर्द्धतान्तेऽअनिष्टृतः ॥ ४ ॥ क्षत्रेणाग्ने ॥ क्षत्रे

णाग्नेस्वायुꣳसꣳरभस्वमित्त्रेणाग्नेमित्त्रधेयेयतस्व ॥ सजातानाम्मद्ध्य
मस्थाऽएधिराज्ञामग्नेविहव्योदीदिहीह ॥ ५ ॥ अतिनिहः ॥ अति
निहोऽअतिस्त्रिधोत्त्यचित्तिमत्त्यरातिमग्ने ॥ विश्वाह्यग्नेदुरितासह
स्वाथास्म्मभ्भ्यꣳसहवीराꣳरयिन्दाः ॥ ६ ॥ अनाधृष्योजातवे
दाः ॥ अनाधृष्योजातवेदाऽअनिष्टृतोविराडग्नेक्षत्त्रभृद्दीदिहीह ॥
विश्वाऽआशाः प्प्रमुञ्चन्मानुषीर्भियः शिवेभिरद्यपरिपाहिनोवृधे
॥ ७ ॥ बृहस्प्पतेसवितः ॥ बृहस्प्पतेसवितर्बोधयैनꣳसꣳशितञ्चित्स ॥४९॥

न्तरा॑ᳫंसह॑शिशाधि ॥ वृर्द्धयै॑नम्मह॒ते सौभ॑गायुविश्श्वे॑ऽएनुमनु॑मद
न्तुदे॒वाः ॥ ८ ॥ अमुत्रभूयादधं ॥ अमु॒त्रभू॒याद॒धय॒द्यमस्य॒बृह॑स्पते
ऽअभिश॑स्तेरमु॑ञ्चः ॥ प्रत्यौ॑हतामुश्श्विनामृत्युम॑स्म्माद्दे॒वाना॑मग्ने॒भिष
जाशची॑भिः ॥ ९ ॥ उद्वयम् ॥ उद्व॒यन्तम॑स॒स्पपरि॒स्व॒ः पश्श्य॑न्तु॒ऽउ
त्त॑रम् ॥ दे॒वन्दे॑व॒त्त्रासूर्य॑मग॑न्म॒ज्ज्योति॑रुत्तमम् ॥ १० ॥ [१०]
ऊर्द्ध्वाऽअंस्यस॒मिधो॑भवन्त्यू॒र्द्ध्वाशुक्राशो॒ची॑ᳫंष्य॒ग्नेः ॥ द्युमत्त॑मासु
प्प्रतीक॑स्य॒सूनोः ॥ ११ ॥ तनूनपादसुरः ॥ तनू॒नपा॑दसु॒रो वि॒श्श्ववे॑दादे॒वो

देवेषुदेवः ॥ पथोऽअनक्तुमद्ध्वाघृतेनं ॥ १२ ॥ मद्ध्वांयज्ञम् ॥ मद्ध्वां
यज्ञन्नंक्षसेप्प्रीणानोनराशꣳसोऽअग्ने ॥ सुकृद्देवःसंविताविश्ववारः
॥ १३ ॥ अच्छायम् । अच्छायमेतिशवंसाघृतेनेडानोवह्निर्नमंसा ॥
अग्निꣳस्रुचोऽअद्ध्वरेषुप्प्रयत्सु ॥ १४ ॥ सयंक्षत् ॥ सयंक्षदस्यमहि
मानंमग्नेःसऽईम्मन्द्रासुप्प्रयसंः ॥ वसुश्चेतिंष्ठोवसुधातंमश्च ॥ १५ ॥
द्वारोदेवीः ॥ द्वारोदेवीरन्वंस्यविश्वेव्व्रतादंदन्तेऽअग्नेः ॥ उरुव्यचंसो
धाम्नापत्यंमानाः ॥ १६ ॥ तेऽअंस्य ॥ तेऽअंस्ययोषंणेदिव्येनयोऽ

नाऽउषासानक्ता ॥ इमंय्यज्ञमवतामद्धरन्नः ॥ १७ ॥ दैव्याहोतारा । ऽऊर्द्ध्वमद्धरन्नोग्नेर्जिह्वामभिगृणीतम् ॥ कृणुतन्नः स्विष्टिम् ॥ १८ ॥ तिस्रोदेवीः ॥ तिस्रोदेवीर्ब्बर्हिरेदꣳसदन्त्विडासरस्वतीभारती ॥ महीगृणाना ॥ १९ ॥ तन्नः ॥ तन्नस्तुरीपमद्भुतम्पुरुक्षुत्त्वष्टासुवीर्य्यम् ॥ रायस्पोषंव्विष्ष्यतुनाभिमस्म्मे ॥ २० ॥ व्वनस्प्पतेवसृजाररराणस्त्मनादेवेषु ॥ अग्निर्हव्व्यꣳशमितासूदयाति ॥ २१ ॥ अग्नेस्वाहा । कृणुहिजातवेदऽइन्द्रायहव्व्यम् ॥ व्विश्वेदेवाहविरिदञ्जु

५४१

यं.हि. षन्ताम् ॥ २२ ॥ [१२] पीवोऽअन्नारयिवृधः । सुमेधाःश्वेतःसि उ. अ
॥५१॥ षक्तिनियुतामभिश्रीः ॥ तेवायवेसमनसोवितस्थुर्विश्वेन्नरःस्वप ॥२७॥
त्यानिचक्रुः ॥ २३ ॥ रायेनु । यञ्जज्ञतूरोदसीमेरायेदेवीधिषणाधाति
देवम् ॥ अधवायुन्नियुतःसश्चतस्वाऽउतश्वेतंवसुधितिन्निरेके ॥ २४ ॥
आपोह ॥ आपोहयद्बृहतीर्विश्वमायन्गर्भन्दधानाजनयन्तीर
ग्निम् ॥ ततोदेवानाᳫसमवर्त्ततासुरेकःकस्मैदेवायहविषाविधेम
॥ २५ ॥ यश्चित् ॥ यश्चिदापोमहिनापर्यपश्यद्दक्षन्दधानाजनयन्ती ॥५१॥

र्यज्ञम् ॥ सोदेवेष्वधिदेवऽएकऽआसीत्कस्मैदेवायहविषाविधेम
॥ २६ ॥ प्रयाभिः ॥ प्रयाभिर्यासिदाश्वाᳪ᳭समच्छानियुद्भिर्वायवि
ष्टयेदुरोणे ॥ निनोरयिᳪ᳭सुभोजसंयुवस्वनिवीरङ्गव्यमश्व्यञ्चरा
धः ॥ २७ ॥ आनः ॥ आनोनियुद्भिः शतिनीभिरध्वरᳪ᳭सहस्रिणी
भिरुपयाहियज्ञम् ॥ वायोऽअस्मिन्त्सवनेमादयस्वयूयम्पातस्वस्ति
भिःसदानः ॥ २८ ॥ नियुत्वान्वायो ॥ नियुत्वान्वायवागह्ययᳪ᳭शु
क्रोऽअयामिते ॥ गन्तासिसुन्वतोगृहम् ॥ २९ ॥ वायोशुक्रः ॥ वायो

संहि. ॥५२॥ शुक्रोऽअयामितेमद्ध्वोऽअग्रन्दिविष्टिषु ॥ आयाहिसोमंपीतयेस्पा उ. अ.
र्होदेवनियुत्वंता ॥ ३० ॥ वायुरंग्रेगाः ॥ वायुरंग्रेगायंज्ञप्रीःसाक ॥२७॥
ङ्कन्मनसायज्ञम् ॥ शिवोनियुद्भिः शिवाभिः ॥ ३१ ॥ वायोये । तेस
हस्रिणोरथांसस्तेभिरागंहि ॥ नियुत्वान्त्सोमंपीतये ॥ ३२ ॥ एकंया
च । दशभिश्श्वस्वभूतेद्वाभ्यामिष्टयेविंशतीचं ॥ तिसृभिश्श्ववहंसे
त्रिंशताचनियुद्भिर्वायविहताविमुञ्च ॥ ३३ ॥ तवंवायो ॥ तवंवाय
वृतस्पतेत्वष्टुर्जामातरद्भुत ॥ अवाठंस्यावृणीमहे ॥ ३४ ॥ [१२] ॥५२॥

अभित्वा । शूरनोनुमोदुग्धाऽइवधेनवः ॥ ईशानमस्यजगतःस्वर्दृ
शमीशानमिन्द्रतस्थुषः ॥ ३५ ॥ नत्वावान् ॥ नत्वावाँ२ऽअन्यो
दिव्योनपार्थिवोनजातोनजनिष्यते ॥ अश्वायन्तोमघवन्निन्द्रवा
जिनोगव्यन्तस्त्वाहवामहे ॥ ३६ ॥ त्वामित् ॥ त्वामिद्धिहवामहेसा
तौवाजस्यकारवः ॥ त्वांवृत्रेष्विन्द्रसत्पतिन्नरस्त्वाङ्काष्ठास्वर्वतः
॥ ३७ ॥ सत्वम् ॥ सत्वन्नश्चित्रवज्रहस्तधृष्णुयामहस्तवानोऽअ
द्रिवः ॥ गामश्वंरथ्यमिन्द्रसङ्किरसत्रावाजन्नजिग्युषे ॥ ३८ ॥

कयानः ॥ कयानश्चित्रऽआभुवदूतीसदावृधःसखा ॥ कयाशचिष्ठ
यावृता ॥ ३९ ॥ कस्त्वा । सत्योमदानाम्मꣳहिष्ठोमत्सदन्धसः ॥ दृढा
चिदारुजेवसु ॥ ४० ॥ अभीषुणः ॥ अभीषुणःसखीनामविताजरि
तॄणाम् ॥ शतम्भवास्यूतये ॥ ४१ ॥ यज्ञायज्ञावः ॥ यज्ञायज्ञावोऽअ
ग्नयेगिरागिराचदक्षसे ॥ प्रप्रवयममृतञ्जातवेदसम्प्रियम्मित्रन्नशꣳ
सिषम् ॥ ४२ ॥ पाहिनः ॥ पाहिनोऽअग्नऽएकयापाह्युतद्वितीयया ॥
पाहिगीर्भिस्तिसृभिरूर्जाम्पतेपाहिचतसृभिर्वसो ॥ ४३ ॥ ऊर्जोन

पातम् ॥ ऊर्ज्जोनपातꣳसहिनायमस्म्मयुर्द्दाशेमहव्व्यदातये ॥ भुव
द्वाजेष्ष्ववितांभुवद्वृधऽउतत्त्रातातनूनाम् ॥ ४४ ॥ संव्वत्सरोसि । परि
वत्सरोसीदावत्सरोसीद्वत्सरोसिव्वत्सरोसि ॥ उषसस्तेकल्पन्ताम
होरात्रास्तेकल्पन्तामर्द्धमासास्तेकल्पन्ताम्मासास्तेकल्पन्तामृत
वस्तेकल्पन्ताꣳसंव्वत्सरस्तेकल्पताम् ॥ प्रेत्याऽएत्यैसञ्चाञ्चप्प्रच
सारय ॥ सुपर्ण्णचिदसितयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवःसीद ॥ ४५ ॥ [११]
इति श्रीवाजसनेयसंहितायां सप्तविंशोऽध्यायः ॥ २७ ॥

अथानुवाकसूत्रम् ॥ होतायक्षदेकादश देवम्बर्हिर्द्वादश पुनरप्येवं
चत्वारः षट्चत्वारिꣳशत् ॥ हरिः ॐ होतायक्षत् ॥ होतायक्षत्समि
धेन्द्रमिडस्पदेनाभापृथिव्याऽअधि ॥ दिवोवर्ष्मन्त्समिध्यतऽ
ओजिष्ठश्चर्षणीसहांवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ १ ॥ होतायक्षत्तनूनपा
तमूतिभिर्जेतारमपराजितम् ॥ इन्द्रन्देवꣳस्वर्विदम्पथिभिर्मधुमत्त
मैर्नराशꣳसेनतेजसावेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ २ ॥ होतायक्षदिडा
भिरिन्द्रम् ॥ होतायक्षदिडाभिरिन्द्रमीडितमाजुह्वानममर्त्यम् ॥ ॥५४॥

देवोदेवैःसर्वैरुर्य्यौव्वज्रंहस्तःपुरन्दरोव्वेत्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥३॥ हो
तायक्षद्वर्हिषीन्द्रम् ॥ होतायक्षद्वर्हिषीन्द्रंन्निषद्दुरंव्वृषभन्नर्य्यापसम् ॥
व्वसुभीरुद्रैरादित्यैःसयुग्भिर्व्वर्हिरासदद्वेत्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ४ ॥
होतायक्षदोजोनव्वीर्य्यंसहोद्वारऽइन्द्रमवर्द्धयन् ॥ सुप्प्रायणाऽअ
स्मिन्न्यज्ञेव्विश्रयन्तामृतावृधोद्वार ऽ इन्द्रायमीढुषेव्यन्त्वाज्ज्यस्य
होतर्य्यज ॥ ५ ॥ होतायक्षदुषेऽइन्द्रस्य । धेनूसुदुघेमातरामही ॥
सवातरौनतेजसाव्वत्समिन्द्रमवर्द्धतांव्वीतामाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥६॥

वा.सं. होतायक्षद्दैव्याहोतारा । भिषजासखायाहविषेन्द्रम्भिषज्यतः ॥ उ.अ.
॥५५॥ कवीदेवौप्प्रचेतसाविन्द्रायधत्त ऽ इन्द्रियंवीतामाज्यस्यहोतर्य्यज ॥२८॥
॥ ७ ॥ होतायक्षत्तिस्रोदेवीः ॥ होतायक्षत्तिस्रोदेवीर्न्नभेषजन्त्रयस्त्रि
धातवोपसऽइडासरस्वतीभारतीमहीः ॥ इन्द्रपत्नीर्हविष्मतीर्व्य
न्त्वाज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ८ ॥ होतायक्षत्त्वष्टारमिन्द्रम् ॥ होतायक्ष
त्त्वष्टारमिन्द्रन्देवम्भिषजꣳसुयजङ्घृतश्रियम् ॥ पुरुरूपꣳसुरेतस
म्मघोनमिन्द्रायत्वष्टादधदिन्द्रियाणिवेत्वाज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ९ ॥ ॥५५॥

होतायक्षद्वनस्पतिꣳशमितारम् ॥ होतायक्षद्वनस्पतिꣳशमितारꣳ
शतक्रतुन्धियोजोष्टारमिन्द्रियम् ॥ मध्वासमञ्जन्पथिभिःसुगेभिꣳ
स्वदातियज्ञम्मधुनाघृतेनव्वेत्वाज्यस्यहोतर्य्यज ॥ १० ॥ होतायक्ष
दिन्द्रꣳस्वाहा ॥ होतायक्षदिन्द्रꣳस्वाहाज्यस्यस्वाहामेदसꣳस्वा
हास्तोकानाꣳस्वाहास्वाहाकृतीनाꣳस्वाहाहव्यसूक्तीनाम् ॥ स्वा
हादेवाऽआज्यपाजुषाणाऽइन्द्रऽआज्यस्यव्यन्तुहोतर्य्यज ॥ ११ ॥
[११] देवम्बर्हिरिन्द्रꣳसुदेवन्देवैर्व्वीरवत्स्तीर्णंवेद्यामवर्द्धयत् ॥

वस्तोर्वृतम्प्राक्तोर्भृतꣳ रायाबर्हिष्मतोत्यगाद्वसुवनेवसुधेयस्यवेतु
यज ॥ १२ ॥ देवीर्द्वारः ॥ देवीर्द्वारऽइन्द्रꣳसङ्घातेवीड्वीर्यामन्नवर्द्ध
यन् ॥ आवत्सेनतरुणेनकुमारेणचमीवतापार्वाणꣳरेणुककाटन्नुद
न्तांवसुवनेवसुधेयस्यव्यन्तुयज ॥ १३ ॥ देवीऽउषासानक्ता ॥ देवी
ऽउषासानक्तेन्द्रंऽयज्ञेप्प्रयत्यह्वेताम् ॥ दैवीर्विशःप्प्रायासिष्टाꣳसु
प्प्रीतेसुधितेवसुवनेवसुधेयस्यवीतांऽयज ॥ १४ ॥ देवीजोष्ट्री ॥ देवी
जोष्ट्रीवसुधितीदेवमिन्द्रमवर्द्धताम् ॥ अयाव्यन्न्याघाद्द्वेषाꣳस्यान्या

वंक्षद्वसुव्वाऽस्याँणियजंमानायशिक्षितेव्वंसुवनेव्वसुधेयंस्यव्वीतांऽयज
॥ १५ ॥ देवीऽऊर्ज्जाहुती ॥ देवीऽऊर्ज्जाहुतीदुघेसुदुघेपयसेन्द्रंमवर्द्ध
ताम् ॥ इषमूर्ज्जमन्न्याव्वंक्षत्साग्ग्धिꣳसपीतिमन्न्यानवेनपूर्व्वन्दयंमा
नेपुराणेननवमधांतामूर्ज्जमूर्ज्जाहुती ऽ ऊर्ज्जयंमानेव्वसुव्वाऽस्याँणियज
मानायशिक्षितेव्वंसुवनेव्वसुधेयंस्यव्वीतांऽयज ॥ १६ ॥ देवादैव्व्या ॥
देवादैव्व्याहोतारादेवमिन्द्रंमवर्द्धताम् ॥ हताघशꣳसावाभाष्टांव्वसुव्वा
ऽस्याँणियजंमानायशिक्षितौव्वंसुवनेव्वसुधेयंस्यव्वीतांऽयज ॥ १७ ॥

॥५७॥ देवीस्तिस्रः ॥ देवीस्तिस्रस्तिस्रोदेवीःपतिमिन्द्रमवर्द्धयन् ॥ अस्पृ ॥२८॥
क्षद्भारतीदिवꣳरुद्रैर्यज्ञꣳसरस्वतीडावसुमतीगृहान्व्वसुवनेव्वसुधेयं
स्यव्व्यन्तुयज ॥ १८ ॥ देवऽइन्द्रः ॥ देवऽइन्द्रोनराशꣳसस्त्रिवरूथ
स्त्रिबन्धुरोदेवमिन्द्रमवर्द्धयत् ॥ शतेनशितिपृष्ठानामाहितꣳसहस्रेण
प्प्रवर्त्ततेमित्रावरुणेदस्यहोत्रमर्हतोबृहस्पतिस्तोत्रमश्विनाद्ध्वर्य्यवंव्व
सुवनेव्वसुधेयस्यव्वेतुयज ॥ १९ ॥ देवोदेवैः ॥ देवोदेवैर्व्वनस्पतिर्हि
रण्यपर्णोमधुशाखꣳसुपिप्पलोदेवमिन्द्रमवर्द्धयत् ॥ दिवमग्रेणा ॥५७॥

स्पृक्षुदान्तरिक्षम्पृथिवीमदृꣳहीद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वेतुयज ॥ २० ॥
देवम्बर्हिः ॥ देवम्बर्हिर्व्वारितीनान्देवमिन्द्रमवर्द्धयत् ॥ स्वास
स्त्थमिन्द्रेणासन्नमन्न्याबर्हीꣳष्यभ्यभूद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वेतुयज
॥ २१ ॥ देवोऽअग्निः ॥ देवोऽअग्निश्स्विष्टकृद्देवमिन्द्रमवर्द्धयत्
॥ स्विष्टङ्कुर्व्वन्त्स्विष्टकृत्स्विष्टमद्यकरोतुनोव्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वेतुयज
॥ २२ ॥ अग्निमद्यहोतारमवृणीतायंꣳयजमानःपचन्पक्तीःपच
न्पुरोडाशम्बध्नन्निन्द्रायच्छागम् ॥ सूपस्त्थाऽअद्यदेवोव्वनस्पति

 रभवृदिन्द्रायुच्छागेन ॥ अघुत्तम्मेदुस्तःप्प्रातिपच्चुताग्ग्रंभीदवीवृ
 धत्पुरोडाशेन ॥ त्वामुद्यऽऋषे ॥ २३ ॥ [१२] होतायक्षत् ॥ हो
तायक्षत्समिधानम्मुहद्यशुःसुसमिद्धं वरेण्यमुग्निमिन्द्रंव्वयोधसम् ॥
गायुत्रीञ्छन्दऽ इन्द्रियन्त्र्यविङ्गांव्वयोदधुद्धेत्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यज
॥ २४ ॥ होतायक्षुत्तनूनपातमुद्भिदम् ॥ होतायक्षुत्तनूनपातमुद्भिदुं
ऽयङ्गर्भमदितिर्दुधेशुचिमिन्द्रंव्वयोधसम् ॥ उष्णिहुञ्छन्दऽइन्द्रि
यन्दित्युवाहुङ्गाव्वयोदधुद्धेत्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यज ॥ २५ ॥ होताय

क्षदीडेन्यमीडितम् ॥ होतायक्षदीडेन्यमीडितंवृत्रहन्तमिडाभि
रीडयह्ंसहःसोममिन्द्रंवयोधसम् ॥ अनुष्टुभञ्छन्दऽइन्द्रियम्प
ञ्चाविङ्गाम्वयोदधद्वेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ २६ ॥ होतायक्षत्सुबर्हि
षम्पूषण्वन्तम् ॥ होतायक्षत्सुबर्हिषम्पूषण्वन्तममर्त्यह्ंसीदन्तम्बर्हि
षिप्प्रियेमृतेन्द्रंवयोधसम् ॥ बृहतीञ्छन्दऽइन्द्रियन्त्रिवत्सङ्गाम्व
योदधद्वेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ २७ ॥ होतायक्षद्व्यचस्वतीः
सुप्प्रायणाः ॥ होतायक्षद्व्यचस्वतीःसुप्प्रायणाऽऋतावृधोद्वारो

देवीहिरण्ययीर्ब्रह्माणमिन्द्रँवयोधसम् ॥ पङ्क्तिश्छन्दऽइहेन्द्रिय
न्तुर्य्यवाहङ्गाँवयोदधद्व्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ २८ ॥ होता
यक्षत्सुपेशसासुशिल्पेबृहती ऽ उभेनक्तोषासानदर्शतेविश्श्वमिन्द्रँव
योधसम् ॥ त्रिष्टुभ्छन्दऽइहेन्द्रियम्पष्ठवाहङ्गाँवयोदधद्वीतामा
ज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ २९ ॥ होतायक्षत्प्रचेतसादेवानामुत्तमंयशो
होतारादैव्याकवीसयुजेन्द्रँवयोधसम् ॥ जगतीश्छन्दऽइन्द्रियमन
ड्वाहङ्गाँवयोदधद्वीतामाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३० ॥ होतायक्ष ॥५९॥

त्पेशंस्वतीस्तिस्रः ॥ होतायक्षत्पेशस्वतीस्तिस्रोदेवीर्हिरण्ययीर्भा
रतीर्बृहतीर्म्महीः पतिमिन्द्रंव्वयोधसम् ॥ व्विराजञ्छन्दऽइहेन्द्रिय
न्धेनुङ्गान्नव्वयोदधद्व्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३१ ॥ होतायक्षत्सु
रेतसन्त्वष्टारम् ॥ होतायक्षत्सुरेतसन्त्वष्टारम्पुष्टिवर्द्धनꣳरूपाणि
बिभ्रतम्पृथक्पुष्टिमिन्द्रंव्वयोधसम् ॥ द्विपदञ्छन्दऽइन्द्रियमुक्षा
णङ्गान्नव्वयोदधद्वेत्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३२ ॥ होतायक्षद्वनस्पतिꣳ
शमितारम् ॥ होतायक्षद्वनस्पतिꣳशमितारꣳशतक्रतुꣳहिरण्य

पर्ण्णमुक्त्थनंढ्रशुनाम्बिभ्रंतंवुशिम्भगुमिन्द्रंवयोधसंम् ॥ कुकु
भुञ्छन्दं ऽ इहेन्द्रियंवुशांवेहतुङ्गांवयोदधुद्धेत्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यज
॥३३॥ होतांयक्षुत्स्वाहाकृतीरग्निम् ॥ होतांयक्षुत्स्वाहाकृतीरुग्निङ्गृ
हपंतिम्पृथुग्वरुणम्भेषुजङ्कविङ्क्षुत्रमिन्द्रंवयोधसंम् ॥ अतिंच्छन्द
सुञ्छन्दं ऽ इन्द्रियम्बृहदृषभङ्गांवयोदधुद्वचन्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यज
॥ ३४ ॥ [११] देवम्बुर्हिः ॥ देवम्बुर्हिर्व्वयोधसंन्देवमिन्द्रमवर्द्धय
तु ॥ गायुत्र्याच्छन्दंसेन्द्रियञ्चक्षुरिन्द्रेवयोदधद्वसुवनेंवसुधेयंस्यवे ॥६०॥

तुयज ॥ ३५ ॥ देवीर्द्वारः ॥ देवीर्द्वारौवयोधसᳪ शुचिमिन्द्रमवर्द्धय
न् । उष्णिहाच्छन्दसेन्द्रियम्प्राणमिन्द्रेवयोदधद्वसुवनेवसुधेयस्य
व्यन्तुयज ॥ ३६ ॥ देवीऽउषासानक्ता । देवमिन्द्रंवयोधसंदेवीदेव
मवर्द्धताम् ॥ अनुष्टुभाच्छन्दसेन्द्रियम्बलमिन्द्रेवयोदधद्वसुवनेवसु
धेयस्यवीतांयज ॥ ३७॥ देवीजोष्ट्री ॥ देवीजोष्ट्रीवसुधितीदेवमि
न्द्रंवयोधसंदेवीदेवमवर्द्धताम् ॥ बृहत्याच्छन्दसेन्द्रियᳪश्रोत्रमि
न्द्रेवयोदधद्वसुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ ३८ ॥ देवीऊर्जाहु

ती ॥ देवीऽऊर्ज्जाहुतीदुघेसुदुघेपयसेन्द्रंव्वयोधसंन्देवीदेवमंवर्द्धताम्
॥ पुङ्क्याच्छन्दसेन्द्रियꣳशुक्रमिन्द्रेव्वयोदधंद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वी
तांऽयजं ॥ ३९ ॥ देवादैव्यां ॥ देवादैव्याहोतारादेवमिन्द्रंव्वयोधसं
न्देवौदेवमंवर्द्धताम् ॥ त्रिष्टुभाच्छन्दसेन्द्रियंत्त्विषिमिन्द्रेव्वयोदधंद्व
सुवनेव्वसुधेयस्यव्वीतांऽयजं ॥ ४० ॥ देवीस्तिस्रः ॥ देवीस्तिस्रस्ति
स्रोदेवीर्व्वयोधसम्पतिमिन्द्रंमवर्द्धयन् ॥ जगत्याच्छन्दसेन्द्रियꣳशू
षमिन्द्रेव्वयोदधंद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्व्यन्तुयजं ॥ ४१ ॥ देवोनराशꣳ ॥६१॥

सं॑ ॥ दे॒वोन॑रा॒शꣳसो॑दे॒वमिन्द्रं॑व्वयो॒धस॑न्दे॒वोदे॒वमं॑वर्द्धयत् ॥
व्वि॒राज॒च्छन्द॑सेन्द्रि॒यꣳ रू॒पमिन्द्रे॒व्वयो॒दध॑द्वसु॒वने॑व्वसु॒धेय॑स्यव्वेतु॒य
ज॑ ॥ ४२ ॥ दे॒वोव्वन॒स्पति॑ ॥ दे॒वोव्वन॒स्पति॑र्दे॒वमिन्द्रं॑व्वयो॒धस॑
न्दे॒वोदे॒वमं॑वर्द्धयत् ॥ द्वि॒पदा॒च्छन्द॑सेन्द्रि॒यम्भग॒मिन्द्रे॒व्वयो॒दध॑द्वसु
वने॑व्वसु॒धेय॑स्यव्वेतु॒यज॑ ॥ ४३ ॥ दे॒वम्ब॒र्हिः ॥ दे॒वम्ब॒र्हिर्व्वारि॑तीना
न्दे॒वमिन्द्रं॑व्वयो॒धस॑न्दे॒वंदे॒वमं॑वर्द्धयत् ॥ क॒कुभा॒च्छन्द॑सेन्द्रि॒यंय्य
शऽइन्द्रे॒व्वयो॒दध॑द्वसु॒वने॑व्वसु॒धेय॑स्यव्वेतु॒यज॑ ॥ ४४ ॥ दे॒वोऽअ॒ग्निः ।

स्विष्टकृद्देवमिन्द्रंवयोधसन्देवोदेवमंवर्द्धयत् ॥ अतिच्छन्दसाच्छन्द-
सेन्द्रियङ्क्षत्रमिन्द्रेवयोदधद्वसुवनेवसुधेयस्यव्वेतुयज ॥ ४५ ॥ अग्नि
मद्यहोतारमवृणीतायंयजमानः पचन्पक्तीः पचन्पुरोडाशम्बध्न
न्निन्द्रायव्वयोधसेच्छागम् ॥ सूपस्थाऽअद्यदेवोव्वनस्पतिरभवदि
न्द्रायव्वयोधसेच्छागेन ॥ अघत्तम्मेदस्तःप्रतिपचताग्रभीदवीवृध
त्पुरोडाशेन ॥ त्वामद्यऽऋषे ॥ ४६ ॥ [१२] इति श्रीवाजसनेय
संहितायां अष्टाविंशोऽध्यायः ॥ २८ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । समिद्धोअञ्जन्नेकादश यदक्रन्दस्त्रयोदश समिद्धोअद्यद्वादश केतुङ्कृण्वँश्चतुर्विंꣳशतिश्चत्वारः षष्टिः ॥ हरिः ॐ समिद्धोऽअञ्जन् ॥ समिद्धोऽअञ्जन्कृदरम्मतीनाङ्घृतमग्ने मधुमत्पिन्वमानः ॥ वाजीवहन्वाजिनञ्जातवेदो देवानांवक्षिप्प्रियमासधस्थम् ॥१॥ घृतेनाञ्जन् ॥ घृतेनाञ्जन्त्सम्पथो देवयानान्प्रजानन्वाज्ज्यप्प्येतु देवान् ॥ अनुत्वासप्तेप्प्रदिशः सचन्ताꣳस्वधामस्मै यजमानाय धेहि ॥ २ ॥ ईड्यश्च ॥ ईड्यश्चासिवन्द्यश्च वाजिन्नाशुश्चासिमेध्यश्च

सप्ते ॥ अग्निश्चांदेवैर्व्वसुभिः सजोषाः प्रीतव्वह्निं व्वहतु जातवेदाः ॥३॥
स्तीर्ण्णम्बर्हिः सुष्टरीमा जुषाणोरु पृथुप्प्रथमानम्पृथिव्व्याम् ॥ देवेभि
र्युक्तमदितिः सजोषाः स्योनङ्कृण्वाना सुविते दधातु ॥ ४ ॥ एताऽ
उवः । सुभगाव्विश्श्वरूपा व्विपक्षोभिः श्रयमाणाऽउदातैः ॥ ऋष्वाः
सतीः कवषः शुम्भमाना द्वारो देवीः सुप्प्रायणा भवन्तु ॥ ५ ॥ अन्तरा
मित्त्रावरुणा ॥ अन्तरा मित्त्रावरुणा चरन्ती मुखंय्यज्ञानामभिसंव्वि
दाने ॥ उषासावा ँ सुहिरण्ण्ये सुशिल्प्पेऽऋतस्य योनाविह सादयामि

॥ ६ ॥ प्रथमावाम् ॥ प्रथमावाꣳसरथिनासुवर्ण्णादेवौपश्यन्तौभुवं
नानिविश्श्वा ॥ अपिप्प्रयज्ञ्ञोदनावाम्मिमानाहोतारांज्योतिः प्रदि
शादिशन्ता ॥ ७॥ आदित्यैर्न्नः ॥ आदित्यैर्न्नोभारतीवष्टुयज्ञꣳसर
स्वतीसहरुद्द्रैर्न्नऽआवीत् ॥ इडोपहूताव्वसुभिःसजोषायज्ञन्नोदेवीरमृ
तेषुधत्त ॥ ८॥ त्वष्टारंव्वीरम् ॥ त्वष्टारंव्वीरन्देवकामञ्जजानत्वष्टुरर्वाजा
यतऽआशुरश्श्वः ॥ त्वष्टेदंव्विश्श्वम्भुवनञ्जजानबहोःकर्त्तारमिहयक्षि
होतः ॥ ९ ॥ अश्श्वोघृतेनत्मन्न्यासमक्तऽउपदेवाँ२ऽऋतुशःपाथऽए

तु ॥ वनस्पतिर्देवलोकम्प्रजानन्नग्निनाहव्यास्वदितानिवक्षत् ॥१०॥
प्रजापतेस्तपसा । वावृधानःसद्योजातोदधिषेयज्ञमग्ने ॥ स्वाहाकृते
नहविषापुरोगायाहिसाध्याहविरदन्तुदेवाः ॥ ११ ॥ [११] यदक्र
न्दः । प्रथमञ्जायमानऽउद्यन्त्समुद्रादुतवापुरीषात् ॥ श्येनस्यप
क्षाहरिणस्यबाहूऽउपस्तुत्यम्महिजातन्तेऽअर्वन् ॥ १२ ॥ यमेनद
त्तम् ॥ यमेनदत्तन्त्रितऽएनमायुनगिन्द्रऽएणम्प्रथमोऽअध्यतिष्ठत्
॥ गन्धर्वोऽअस्यरशनामगृभ्णात्सूरादश्वंवसवोनिरतष्ट ॥१३॥ असि ॥६४॥

यमः ॥ असिंयमोऽअस्यादित्योऽअर्वन्नसित्रितोगुह्येनव्रतेन ॥ आसि
सोमेनसमयाविपृक्तऽआहुस्तेत्रीणिदिविबन्धनानि ॥ १४ ॥ त्रीणि
ते ॥ त्रीणितऽआहुर्दिविबन्धनानित्रीण्यप्सुत्रीण्यन्तःसमुद्रे ॥ उतेव
मेवरुणश्छन्त्स्यर्वन्यत्रातऽआहुःपरमञ्जनित्रम् ॥ १५ ॥ इमाते
वाजिन्नवमार्जनानीमाशफानांᳪंसनितुर्निधाना ॥ अत्रातेभद्रारंश
नाऽअपश्यमृतस्ययाऽअभिरक्षन्तिगोपाः ॥ १६ ॥ आत्मानन्ते ॥
आत्मानन्तेमनसारादजानामवोदिवापतयन्तम्पतङ्गम् ॥ शिरोऽअ

संहि. पश्यम्पथिभिः सुगेभिररेणुभिर्जेहमानम्पतत्रि ॥ १७ ॥ अत्राते । रू उ. अ.
॥६५॥ पमुत्तममपश्यञ्जिगीषमाणमिषऽआपदेगोः ॥ यदातेमर्तोऽअनुभो ॥२९॥
गमानडादिद्ग्रसिष्ठऽओषधीरजीगः ॥ १८ ॥ अनुत्वा ॥ अनुत्वारथो
ऽअनुमर्य्योऽअर्वन्ननुगावोनुभगः कनीनाम् ॥ अनुव्रातासस्तवस
ख्यमीयुरनुदेवाममिरेवीर्य्यन्ते ॥ १९ ॥ हिरण्यशृङ्गोयः ॥ हिरण्य
शृङ्गोयोऽअस्यपादामनोजवाऽअवरऽइन्द्रऽआसीत् ॥ देवाऽइदस्यह
विरद्यमायन्योऽअर्वन्तम्प्रथमोऽअध्यतिष्ठत् ॥ २० ॥ ईर्म्मान्तासः ॥६५॥

सिलिकमध्यमासः ॥ ईर्मान्तासुःसिलिकमध्यमासुःसंशूरणासो

दिव्यासोऽअत्याः ॥ हुंसाऽइवश्रेणिशोयंतन्तेयदाक्षिषुर्दिव्य

मज्ममश्वाः ॥ २१ ॥ तवशरीरम् ॥ तवशरीरम्पतयिष्ण्वर्वन्तवंचि

त्तंवातऽइवध्रजीमान् ॥ तवशृङ्गाणिविष्ठितापुरुत्रारण्येषुजर्भुराणा

चरन्ति ॥ २२ ॥ उपप्र ॥ उपप्रागाच्छसनंवाज्यर्वादेवद्रीचामनं

सादीध्यानः ॥ अजःपुरोनीयतेनाभिरस्यानुपश्चात्कवयोयन्तिरेभाः

॥ २३ ॥ उपप्र ॥ उपप्रागात्परमंयत्सधस्त्थमर्वा२अच्छापि

संहि.
॥६६॥

तरंम्मातरंञ्च ॥ अद्यादेवाञ्जुष्टंतमोहिगम्म्याऽअथाशास्तेदाशुषेवा ऽउ. अ.
ऽर्य्याणि ॥ २४ ॥ [१३] समिंद्धोऽअद्य । मनुषोदुरोणेदेवोदेवान्य्यं ॥२९॥
जसिजातवेदः ॥ आचुवहंमित्रमहाश्चिकित्वान्त्वन्दूतश्कविरंसिप्प्र
चैताः ॥ २५ ॥ तनूंनपात्पथः ॥ तनूंनपात्पथऽऋतस्ययानान्म
द्ध्वांसमञ्जन्त्स्वंदयासुजिह्व ॥ मन्न्मांनिधीभिरुतयज्ञमृन्धन्देवत्राचं
कृणुह्यद्ध्वरन्नंः ॥ २६ ॥ नराशःसंस्यमहिमानंम् ॥ नराशःसंस्यम
हिमानंमेषामुपंस्तोषामयजतस्यंयज्ञैः ॥ येसुक्रतंवःशुचंयोधिय ॥६६॥

न्धाःस्वदन्तिदेवाऽउभयान्निहव्व्या ॥ २७ ॥ आजुह्वानऽईड्यः ॥
आजुह्वानऽईड्योव्वन्द्यश्चायाह्यग्नेव्वसुभिःसजोषाः ॥ त्वन्देवाना
मसियह्वहोतासऽएनान्यक्षीषितोयजीयान् ॥२८॥ प्राचीनम्बर्हिः ।
प्प्रदिशापृथिव्याव्वस्तोरस्याव्वृज्यतेऽअग्ग्रेऽअह्नाम् ॥ व्युप्प्रथतेव्वि
तरंव्वरीयोदेवेभ्योऽअदितयेस्योनम् ॥ २९ ॥ व्यचस्वतीरुर्व्विया ।
व्विश्रयन्ताम्पतिभ्योनजनयःशुम्भमानाः ॥ देवीर्द्वारोबृहतीर्व्विश्व
मिन्वादेवेभ्योभवतसुप्प्रायणाः ॥ ३० ॥ आसुष्ष्वयन्ती ॥ यजतेऽ

वं.हि. उपाकेऽउषासानक्क्तांसदतान्नियोनौ ॥ दिव्व्येयोषंणेबृहतीसुरुक्मेऽ उ. अ.
॥६७॥ अधिश्श्रियंꣳशुक्क्रपिशन्दधांने ॥ ३१ ॥ दैव्व्याहोतांरा । प्प्रथमासु ॥२९॥
व्वाचामिमांनायज्ञम्मनुंषोयजंद्ध्यै ॥ प्रचोदयंन्ताव्विदथेंषुकारूप्प्रा
चीनञ्ज्योतिंः प्प्रदिशांदिशन्तां ॥ ३२ ॥ आनंः ॥ आनोंयज्ञम्भा
रंतीतूयंमेत्विडांमनुष्ष्वदिहचेतयंन्ती ॥ तिस्त्रोदेवीर्ब्बर्हिरेदꣳस्योन
ꣳसरंस्वतीस्स्वपंसःसदन्तु ॥ ३३ ॥ यऽइमे । द्यावांपृथिवीजनिंत्रीरूपै
रपिंꣳशद्भुवंनानिव्विश्श्वां ॥ तमद्यहोंतरिषितोयजीयान्देवन्त्वष्टांर ॥६७॥

मिहर्य्यक्षिव्विद्वान् ॥ ३४ ॥ उपावसृजत्मन्न्या । समञ्जन्देवानाम्पा
थऽऋतुथाहवीꣳषि ॥ व्वनस्प्पतिः शमितादेवोऽअग्निःस्वदन्तुहव्य
म्मधुनाघृतेन ॥ ३५ ॥ सद्योजातः ॥ सद्योजातोव्व्यमिमीतयज्ञम
ग्निर्देवानामभवत्पुरोगाः ॥ अस्यहोतुः प्प्रदिश्यृतस्यव्वाचिस्वाहाकृ
तꣳहविरदन्तुदेवाः ॥ ३६ ॥ [१२] केतुङ्कृण्वन् ॥ केतुङ्कृण्वन्नके
तवेपेशोमर्य्याऽअपेशसे ॥ समुषद्भिरजायथाः ॥ ३७ ॥ जीमूतस्येव
भवति ॥ जीमूतस्येवभवतिप्प्रतीकंय्यद्वर्म्मीयातिसमदामुपस्थे ॥

अनाविद्धयातन्वाजयत्वꣳसत्वाव्वर्म्मणोमहिमापिपर्त्तु ॥ ३८ ॥
धन्वनागाः ॥ धन्वनागाधन्वनाजिञ्जयेमधन्वनातीव्राःसमदोज
येम॥धनुःशत्रोरपकामङ्कृणोतिधन्वनासर्व्वाःप्प्रदिशोजयेम॥३९॥
व्वक्ष्यन्तीवेत् ॥ व्वक्ष्यन्तीवेदागनीगन्तिकर्ण्णम्प्रियꣳसखायम्परिष
स्वजाना ॥ योषेवशिङ्क्तेव्वितताधिधन्वञ्ज्याऽइयꣳसमनेपारयन्ती
॥४०॥ तेऽआचरन्ती ॥ तेऽआचरन्तीसमनेवयोषामातेवपुत्रम्बिभृ
तामुपस्थे ॥ अपशत्रून्विध्यताꣳसंव्विदानेऽआर्त्नीऽइमेव्विष्फुरन्ती ॥६८॥

ऽअमित्रांन् ॥ ४१ ॥ बह्वीनाम्पिता । बहुरंस्यपुत्राश्चिश्चाकृणोतिसमं
नावगत्यं ॥ इषुधिःसङ्काःपृतनाश्चसर्वाःपृष्ठेनिनंद्धोजयतिप्रसूतः
॥ ४२ ॥ रथेतिष्ठंन् ॥ रथेतिष्ठन्नयतिवाजिनंःपुरोयत्रंयत्रकामयंतेसु
षारथिः ॥ अभीशूंनाम्महिमानंम्पनायतमनंःपश्चादनुंयच्छन्तिर
श्म्मयंः ॥ ४३ ॥ तीव्रान्घोषांन् ॥ तीव्रान्घोषांन्कृण्वतेवृषंपाणयो
श्वारथेभिःसहवाजयंन्तः ॥ अवक्रामंन्तःप्प्रपंदैरमित्रांन्क्षिणन्ति
शत्रूँ१रनंपव्ययन्तः ॥ ४४ ॥ रथवाहंणःहविः ॥ रथवाहंणःहवि

सं॰हि॰ ॥६१॥ रस्यनामुसत्राायुधन्निहितमस्यवर्म्म ॥ तत्रारथमुपशग्मꣳसदेमाव्वि उ. अ. ॥२९॥

श्वाहाव्वयꣳसुमनस्यमानाः ॥ ४५ ॥ स्वादुषꣳसदः पितरः ॥ स्वादु

षꣳसदः पितरोव्वयोधाः कृच्छ्रेश्रितꣳशक्तीवन्तोगभीराः ॥ चित्रसे

नाऽइषुबलाऽअमृद्ध्राःसतोवीराऽउरवोव्व्रातसाहाः ॥ ४६ ॥ ब्राह्मणा

सःपितरः ॥ ब्राह्मणासःपितरःसोम्यासःशिवेनोद्यावापृथिवीऽअ

नेहसा ॥ पूषानः पातुदुरितादृतावृधोरक्षामाकिर्न्नोऽअघशꣳसऽईश

त ॥ ४७ ॥ सुपर्ण्णंव्वस्ते । मृगोऽअस्यादन्तोगोभिःसन्नद्धापतति प्र ॥६१॥

सूता ॥ यत्रानरुᳬसञ्ञविचद्दवन्तितत्रास्मभ्यमिषवुᳬशर्म्मयस्सन्
॥ ४८ ॥ ऋजीतेपरि । वृङ्क्षिनोश्म्माभवतुनस्तनूः ॥ सोमोऽअधिब्र
वीतुनोदितिᳬशर्म्मयच्छतु ॥ ४९ ॥ आजङ्घन्ति ॥ आजङ्घन्तिसान्वे
षाञ्जघनाँ२ऽउपजिग्घ्नते ॥ अश्वाजनिप्प्रचेतसोश्वान्त्समत्सुचोदय
॥ ५० ॥ अहिरिवभोगैः । पर्य्येतिबाहुञ्ज्यायाहेतिम्परिबाधमानः ॥
हस्तग्घ्नोव्विश्वाव्वयुनानिविद्वान्पुमान्पुमाᳬसम्परिपातुव्विश्वतः
॥ ५१ ॥ व्वनस्पतेव्वीड्वङ्गः । व्वनस्पतेव्वीड्वङ्गोहिभूयाऽअस्मत्सखा
५७९

वं.दि. प्प्रतरणꣳसुवीरः॥ गोभिꣳसन्नद्धोऽअसिवीडयस्वास्थाताँजयतु उ. अ.
॥७०॥ जेत्वानि॥५२॥ दिवःपृथिव्याः॥ दिवःपृथिव्याःपर्य्योजऽउद्धृतं ॥२९॥
वनस्प्पतिब्भ्यःपर्य्याभृतꣳसहः॥ अपामोज्म्मानम्परिगोभिरावृत
मिन्द्रस्यवज्ज्रꣳहविषारथंय्यज॥५३॥ इन्द्रस्यवज्ज्रः॥ इन्द्रस्य
वज्ज्रोमरुतामनीकम्मित्रस्यगर्ब्भोवरुणस्यनाभिः॥ सेमान्नोहव्य
दातिञ्जुषाणोदेवरथप्प्रतिहव्यागृभाय॥५४॥ उपश्श्वासय। पृथिवी
मुतद्याम्पुरुत्त्रातेमनुताँविष्ठितञ्जगत्॥ सदुन्दुभेसजूरिन्द्रेणदेवैर्दूरा ॥७०॥

दवीयोऽअपसेधशत्रून् ॥ ५५ ॥ आक्रन्दय ॥ आक्रन्दयबलमोजोनऽ
आधानिष्टनिहिदुरिताबाधमानः ॥ अपप्प्रोथदुन्दुभेदुच्छुनांऽइतऽइ
न्द्रस्यमुष्टिरसिवीडयस्व ॥ ५६ ॥ आमूः ॥ आमूरजप्प्रत्यावर्त्तयेमाः
केतुमद्दुन्दुभिर्वावदीति ॥ समश्वपर्ण्णाश्चरन्तिनोनरोस्म्माकमिन्द्र र
थिनोजयन्तु ॥ ५७ ॥ आग्नेयःकृष्ष्णग्ग्रीवः । सारस्वतीमेषीबभ्रुः
सौम्म्यः पौष्ष्णः श्यामः शितिपृष्ठोबार्हस्प्पत्यः शिल्प्पोवैश्वदेवऽऐ
न्द्रोरुणोमारुतःकल्म्माषऽऐन्द्राग्नःसंहितोधोरामः सावित्रोवारु

संहि. णःकृष्णऽएकशितिपात्पेत्वः ॥५८॥ अग्नयेनीकवते ॥ अग्नयेनीक उ. अ.
॥७१॥ वतेरोहिताञ्जिरनड्वानधोरामौसावित्रौपौष्णौरजतनाभीवैश्वदेवौपि ॥२९॥
शङ्गौतूपरौमारुतःकल्माषऽआग्नेयःकृष्णोजःसारस्वतीमेषीवारु
णःपेत्वः ॥५९॥ अग्नयेगायत्राय । त्रिवृतेराथन्तरायाष्टाकपालऽइ
न्द्रायत्रैष्टुभायपञ्चदशायबार्हतायैकादशकपालोविश्वेभ्योदेवेभ्यो
जागतेभ्यः सप्तदशेभ्योवैरूपेभ्योद्वादशकपालोमित्रावरुणा ॥७१॥
भ्यामानुष्टुभाभ्यामेकविंशाभ्यांवैराजाभ्यांपयस्याबृहस्प

तयेपाङ्क्तायत्रिणवायशाक्वरायचरुꣳसवित्रऽऔष्ष्णिहायत्त्रयस्त्रिꣳ
शायरैवतायद्वादशकपालꣳप्प्राजापत्यश्चरुरदित्यैव्विष्ष्णुपत्न्यैचरु
रग्नयेव्वैश्वानरायद्वादशकपालोनुमत्याऽअष्टाकपालꣳ ॥ ६० ॥ [२४]

इति श्रीवाजसनेयसंहितायां एकोनत्रिंशोऽध्यायः ॥ २९ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । देवसवितःषट् तपसेकौलालꣳषोडश द्वौ
द्वाविꣳशतिः ॥ हरिः ॐ देवसवितꣳ ॥ देवसवितꣳप्प्रसुवयज्ञंप्प्रसुव
यज्ञपतिम्भगाय ॥ दिव्योगन्धर्व्वꣳकेतपूꣳकेतन्नꣳपुनातुव्वाचस्प्पति

वं.हि. वाचन्नःस्वदतु ॥ १ ॥ तत्सवितुः ॥ तत्सवितुर्वरेण्यम्भर्गोदेवस्यधी उ. अ.
॥७२॥ महि ॥ धियोयोनः प्रचोदयात् ॥ २ ॥ विश्वानिदेव । सवितर्दुरिता ॥३०॥
निपरासुव ॥ यद्भद्रन्तन्नऽआसुव ॥ ३ ॥ विभक्तारꣳहवामहे ॥ विभ
क्तारꣳहवामहेवसोश्चित्रस्यराधसꣳ ॥ सवितारन्नृचक्षसम् ॥ ४ ॥
ब्रह्मणेब्राह्मणम् ॥ ब्रह्मणेब्राह्मणङ्क्षत्रायराजन्यम्मरुद्भ्योवैश्य
न्तपसेशूद्रन्तमसेतस्करन्नारकायवीरहणम्पाप्मनेक्लीबमाक्रयायां ऽ ॥७२॥
अयोगूङ्कामायपुँश्चलूमतिक्रुष्टायमागधम् ॥ ५ ॥ नृत्तायसूतम् ॥

नृ॒त्ताय॑सू॒तङ्गी॒ताय॑शैलू॒षन्धर्म्मा॑यसभाच॒रन्न॒रिष्ठा॑यैभी॒मलन्न॒र्म्माय॑रे॒

भꣳहसा॑यका॒रिमा॒नन्दाय॑स्त्रीष॒खम्प्र॒मदे॑कुमारीपु॒त्रम्मे॒धायै॑रथका॒र

न्धैर्य्या॑य॒तक्षाण॑म् ॥ ६ ॥ [६] तप॑सेकौला॒लम् ॥ तप॑सेकौला॒ल

म्मा॒याये॑कर्म्मा॒रꣳरू॒पाय॑मणिका॒रꣳशु॒भेव॒पꣳश॑र॒व्या॒याऽइषुका॒रꣳ

हे॒त्यैध॑नुष्का॒रङ्कर्म्म॑णेज्याका॒रन्दि॒ष्टाय॑रज्जुस॒र्जम्मृ॒त्यवे॑मृग॒युम॑न्त॑

काय॑श्व॒निन॑म् ॥ ७ ॥ न॒दीभ्य॑ःपौञ्जि॒ष्ठम् ॥ न॒दीभ्य॑ःपौञ्जि॒ष्ठमृ॒

क्षीका॑भ्यो॒नैषा॑दम्पुरुषव्या॒घ्राय॑दु॒र्म्मद॑ङ्गन्धर्व्वा॒प्सरोभ्यो॒व्रात्य॑म्प्र॒

युग्भ्यऽ उन्मत्त६ᳫं सर्प्पदेवजनेभ्योऽप्रतिपदमयेभ्य६ कितवमीर्य्य
तांयाऽ अकितवम्पिशाचेभ्यो बिदलकारींय्यातुधानेभ्य६ कण्टकी
कारीम् ॥ ८ ॥ सन्धयेजारम् ॥ सन्धयेजारङ्गेहायोपपतिमार्त्यैपरि
वित्तन्निर्ऋत्यैपरिविविदानमराध्याऽएदिधिषु६ पतिन्निष्कृत्यैपेशस्का
री ᳫं सञ्ज्ञानायस्मरकारीम्प्रकामोद्यायोपसदंवर्णायानुरुधम्बला
योपदाम् ॥ ९ ॥ उत्सादेभ्य६ कुब्जम् ॥ उत्सादेभ्य६ कुब्जम्प्रमु
देवामनन्द्वाभ्य६ स्स्राम ᳫं स्वप्नायान्धमधर्म्मायबधिरम्पवित्रायभि ॥७३॥

पजंम्प्रज्ञानांयनक्षत्रदर्शमांशिक्षायैप्प्रश्निनंमुपशिक्षायांऽअभिप्प्र
श्निनंम्मर्य्यादांयैप्प्रश्नविवाकम् ॥ १० ॥ अर्म्मैंभ्योहस्तिपम् ॥
अर्म्मैंभ्योहस्तिपञ्जवायांश्वम्पुष्टचैंगोपालंव्वीर्य्यायाविपालन्तेज
सेजपालमिरायैकीनाशंङ्कीलालांयसुराकारम्भद्रायंगृहपꣳश्रेयंसेवि
त्तधमाद्ध्यंक्ष्यायायानुक्षत्तारम् ॥ ११ ॥ भायैंदार्व्वाहारम् ॥ भायैंदार्व्वाहार
म्प्रभायांऽअग्न्येधम्ब्रध्नस्यंविष्टपांयाभिषेक्तारंव्वर्षिष्ठायनाकांयपरि
वेष्टारन्देवलोकायंपेशितारम्मनुष्यलोकायंप्रकरितारꣳ सर्व्वैंभ्यो

लोकेभ्यऽउपसेक्तारमवऽऋत्यैवधायोपमन्थितारम्मेधायवासः प
ल्पूलीम्प्रकामायरजयित्रीम् ॥ १२ ॥ ऋतयैस्तेनहृदयम् ॥ ऋतयै
स्तेनहृदयंवैरहत्यायपिशुनंविविक्त्यैक्षत्तारमौपद्रष्ट्र्यायानुक्षत्तार
म्बलायानुचरम्भूम्नेपरिष्कन्दम्प्रियायप्रियवादिनमरिष्ट्याऽअश्व
सादꣳस्वर्गायलोकायभागदुघंवर्षिष्ठायनाकायपरिवेष्टारम् ॥ १३ ॥ म
न्यवेयस्तापम् ॥ मन्यवेयस्तापङ्क्रोधायनिसरंय्योगाययोक्तारꣳशो
कायाभिसर्त्तारङ्क्षेमायविमोक्तारमुत्कूलनिकूलेभ्यस्त्रिष्ठिनंवपुषेमा ॥७४॥

नस्कृतढःशीलांयाज्ञनीकारीन्निर्ऋत्यैकोशकारींऽसमायासूम् ॥ १४ ॥
समायंयमसूम् ॥ समायंयमसूमथर्वुभ्योवंतोका ँ संवत्सरायंपर्या
यिणीम्परिवत्सराया विंजाताभिदावत्सरायातीत्वंरीमिद्वत्सरायांति
ष्कद्वंरींवत्सरायुविजंर्जरा ँ संवत्सरायपलिक्कीमृभुभ्योंजिनसन्धढः
साध्येभ्यंश्चर्म्मम्ननम् ॥ १५ ॥ सरोंभ्योधैवरम् ॥ सरोंभ्योधैवरमुंप
स्त्थावंराभ्योदाशैंवैशन्ताभ्योंवैन्दन्नंडलाभ्य ढं शौष्कंलम्पारायं
४६ माग्गांरमंवारायंकेवर्त्तैन्तीर्थेभ्यंऽआन्दंविषंमेभ्योमैनाल ँ स्वनें
५८९

भ्यः पर्ण्णकङ्गुहाभ्यः किरातं सानुभ्यो जम्भकम्पर्व्वतेभ्यः कि
म्पूरुषम् ॥ १६ ॥ बीभत्सायै पौल्कसम् ॥ बीभत्सायै पौल्कसंव्वर्ण्णा
यहिरण्यकारन्तुलायैव्वाणिजम्पश्चादोषायग्ग्लाविनंव्विश्वेभ्यो भूते
भ्यः सिध्मलम्भूत्यै जागरणमभूत्यै स्वपनमार्त्यै जनवादिनंव्यृद्ध्या
ऽअपगल्भं संशरायप्प्रच्छिदम् ॥ १७ ॥ अक्षराजाय कितवम्
॥ अक्षराजाय कितवङ्कृताया दिनवदर्शन्त्रेतायै कल्पिनन्द्वापरायाधि
कल्पिनमास्कन्दाय सभास्थाणुम्मृत्यवे गोव्यच्छमन्तकाय गोघात

क्षुधेयोगांविकृन्तन्तम्भिक्षमाण ऽ उपतिष्ठतिदुष्कृतायचरकाचार्य्यं
म्पाप्मनेसैलगम् ॥ १८ ॥ प्रतिश्रुत्कायाऽअर्त्तनम् ॥ प्रतिश्रुत्का
याऽअर्त्तनङ्घोषायभषमन्तायबहुवादिनमनन्तायमूकꣳ शब्दायाड
म्बराघातम्महसेवीणावादङ्क्रोशायतूणवध्ममवरस्परायशङ्खध्मं
वनायवनपमन्यतोरण्यायदावपम् ॥ १९ ॥ नर्म्मायपुँश्चलूम् ॥
नर्म्मायपुँश्चलूꣳ हसायकारिंयादसेशाबल्यांग्रामण्यङ्गणकमभि
क्रोशकन्तान्महसेवीणावादम्पाणिघ्नन्तूणवध्मन्तान्नृत्तायान

न्दायंतलवम् ॥ २० ॥ अग्नयेपीवानम् ॥ अग्नयेपीवानम्पृथिव्यै
पीठसर्प्पिणंवायवेचाण्डालमन्तरिक्षायवꣳशनर्त्तिनंदिवेखलतिꣳ
सूर्य्यायहर्य्यक्षन्नक्षत्रेभ्यः किर्म्मिरञ्चन्द्रमसेकिलासमह्नेशुक्लम्पिं
ङ्गाक्षꣳरात्र्यैकृष्णम्पिङ्गाक्षम् ॥ २१ ॥ अथैतान् ॥ अथैतानष्टौवि
रूपानालभतेतिदीर्ग्घञ्चातिह्रस्वञ्चातिस्थूलञ्चातिकृशञ्चातिशुक्ल
ञ्चातिकृष्णञ्चातिकुल्वञ्चातिलोमशञ्च ॥ अशूद्राऽअब्राह्मणास्ते
प्राजापत्याः ॥ मागधःपुंश्चलीकितवःक्लीबोशूद्राऽअब्राह्मणास्ते

प्प्राजापत्याः ॥ २२ ॥ [१६] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां त्रिंश
त्तमोऽध्यायः ॥ ३० ॥

अथानुवाकसूत्रम् । सहस्रशीर्षाषोडशाद्भ्यःसम्भृतःषट् द्वौ द्वा
विꣳशतिः ॥ हरिः ॐ सुहस्रंशीर्षापुरुंषः । सहस्राक्षःसुहस्रंपात् ॥
सभूमिꣳसुर्व्वतंस्पृत्वात्यंतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥ १ ॥ पुरुंषऽएव ॥ पुरुंष
एवेदꣳसर्व्वुंय्यद्भूतंय्यच्चंभाव्यम् ॥ उतामृंतत्वस्येशांनोयदन्नेनाति
रोहंति ॥ २ ॥ एतावांनस्य । महिमातोज्ज्यायाँश्चपूरुंषः ॥ पादोंस्य

॥७७॥ व्विश्श्वाभूतानित्त्रिपादस्यामृतन्दिवि ॥ ३ ॥ त्त्रिपादूर्द्ध्वः ॥ त्त्रिपादूर्द्ध्वऽ ॥३१॥
उदैत्पुरुषः पादोस्येहाभवत्पुनः ॥ ततोव्विष्ष्वङ्व्व्यक्क्रामत्साशनान
शनेऽअभि ॥ ४ ॥ ततोव्विराट् ॥ ततोव्विराडजायतव्विराजोऽअधिपूरु
षः ॥ सजातोऽअत्त्यरिच्च्यतपश्चाद्भूमिमथोपुरः ॥ ५ ॥ तस्माद्यज्ञात् ॥
तस्माद्यज्ञात्सर्व्वहुतः सम्भृतम्पृषदाज्ज्यम् ॥ पशूँस्ताँश्चक्क्रेव्वायव्व्याना
रण्ण्याग्ग्राम्म्याश्च्ये ॥ ६ ॥ तस्म्माद्यज्ञात् ॥ तस्म्माद्यज्ञात्सर्व्वहुत ॥७७॥
ऽऋचः सामानिजज्ञिरे ॥ छन्दाꣳसिजज्ञिरेतस्म्माद्यजुस्तस्म्माद

जागत ॥ ७ ॥ तस्म्मादश्श्वा÷ ॥ तस्म्मादश्श्वाऽअजायन्तयेकेचोभया
दतः ॥ गावोहजज्ञिरेतस्म्मात्तस्म्माज्जाताऽअजावय÷ ॥ ८ ॥ तंय्य
ज्ञम् ॥ तंय्यज्ञम्बर्हिषिप्प्रौक्षन्त्पुरुषञ्जातमग्ग्रतः ॥ तेनदेवाऽअयज
न्तसाद्ध्याऽऋषयश्श्चये ॥ ९ ॥ यत्पुरुषम् ॥ यत्पुरुषंव्व्यदधुःकतिधाव्व्य
कल्प्पयन् ॥ मुखङ्किमस्स्यासीत्किम्बाहूकिमूरूपादाऽउच्च्येते ॥ १० ॥
ब्राह्मणोस्य ॥ ब्राह्मणोस्यमुखमासीद्बाहूराजन्न्य÷कृतः ॥ ऊरूत
दस्स्ययद्वैश्श्य÷पद्भ्याᳪशूद्रोऽअजायत ॥ ११ ॥ चन्द्रमामनसः ॥

संहि. चन्द्रमामनसोजातश्चक्षोःसूर्योऽअजायत ॥ श्रोत्राद्वायुश्चप्राण उ. अ.
॥७८॥ श्चमुखांदग्निरंजायत ॥ १२ ॥ नाभ्यांऽआसीत् ॥ नाभ्यांऽआसीद ॥३१॥
न्तरिक्षᳪंशीर्ष्णोंद्यौःसमंवर्त्तत ॥ पद्भ्याम्भूमिर्दिशःश्रोत्रात्तथालो
काँ२अंकल्पयन् ॥ १३ ॥ यत्पुरुंषेण । हविषांदेवायज्ञमतंन्वत ॥
वसन्तोस्यासीदाज्यंग्रीष्मऽइध्मःशरद्धविः ॥ १४ ॥ सप्तास्यां
सन् ॥ सप्तास्यांसन्परिधयस्त्रिःसप्तसमिधंःकृताः ॥ देवायद्यज्ञन्तं
न्वानाऽअबध्नन्पुरुंषम्पशुम् ॥ १५ ॥ यज्ञेनंयज्ञम् ॥ यज्ञेनंयज्ञमंयज ॥७८॥

संहि. ॥७८॥ चन्द्रमामनसोजातश्चक्षोःसूर्य्यौऽअजायत ॥ श्रोत्राद्वायुश्चप्राण उ. अ.
श्चमुखादग्निरजायत ॥ १२ ॥ नाभ्याऽआसीत् ॥ नाभ्याऽआसीद ॥३१॥
न्तरिक्षꣳशीर्ष्णोद्यौःसमवर्त्तत ॥ पद्भ्याम्भूमिर्दिशःश्रोत्रात्तथालो
काँ२अकल्पयन् ॥ १३ ॥ यत्पुरुषेण । हविषादेवायज्ञमतन्वत ॥
वसन्तोस्यासीदाज्ज्यङ्ग्रीष्मऽइध्मःशरद्धविः ॥ १४ ॥ सप्तास्या
सन् ॥ सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिःसप्तसमिधःकृताः ॥ देवायद्यज्ञन्त
न्वानाऽअबध्नन्पुरुषम्पशुम् ॥ १५ ॥ यज्ञेनयज्ञम् ॥ यज्ञेनयज्ञमयज ॥७८॥

न्तदेवास्तानिधर्म्माणिप्प्रथमान्यासन् ॥ तेहनाकम्महिमानःसच
न्तयत्रपूर्वेसाध्याःसन्तिदेवाः ॥ १६ ॥ [१६] अद्भ्यःसम्भृतः । पृथि
व्यैरसाच्चविश्वकर्म्मणःसमवर्त्तताग्ग्रे ॥ तस्यत्त्वष्टाविदधद्रूपमेतित
न्मर्त्यस्यदेवत्वमाजानमग्ग्रे ॥ १७ ॥ व्वेदाहम् ॥ व्वेदाहमेतम्पुरुष
म्महान्तमादित्यवर्ण्णन्तमसःपरस्तात् ॥ तमेवव्विदित्वातिमृत्युमे
तिनान्यःपन्थाव्विद्यतेयनाय ॥ १८ ॥ प्रजापतिश्चरति ॥ प्रजापतिश्च
रतिगर्ब्भेऽअन्तरजायमानोबहुधाव्विजायते ॥ तस्ययोनिम्परिपश्य

संहि. न्तिधीरास्तस्मिन्हतस्थुर्भुवनानिविश्वा ॥ १९ ॥ योदेवेभ्यः ॥ उ. अ.
॥७९॥ योदेवेभ्यऽआतपतियोदेवानाम्पुरोहितः ॥ पूर्वोयोदेवेभ्योजातोन ॥३१॥
मोरुचायब्राह्मये ॥२०॥ रुचम्ब्राह्मम् ॥ रुचम्ब्राह्मञ्जनयन्तोदेवाऽ
अग्ग्रेतदब्रुवन् ॥ यस्त्वैवम्ब्राह्मणोविद्यात्तस्यदेवाऽअसन्वशे ॥ २१ ॥
श्रीश्च ॥ श्रीश्चतेलक्ष्मीश्चपत्न्यावहोरात्रेपार्श्वेनक्षत्राणिरूपमश्विनौ
व्यात्तम् ॥ इष्णन्निषाणामुम्मऽइषाणसर्वल्लोकम्मऽइषाण ॥ २२ ॥
[६] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां एकत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥ ॥७९॥

अथानुवाकसूत्रम् ॥ तदेवसप्त वेनस्तन्नव द्वौ षोडश ॥ हरिः ॐ
तदेव ॥ तदेवाग्निस्तदादित्यस्तद्वायुस्तदुचन्द्रमाः ॥ तदेवशुक्रन्तद्ब्र
ह्मताऽआपःसप्रजापतिः ॥ १ ॥ सर्व्वेनिमेषाः । सर्व्वेनिमेषाजज्ञिरे
विद्युतःपुरुषादधि ॥ नैनमूर्द्ध्वन्नतिर्य्यञ्चन्नमध्येपरिजग्रभत् ॥ २ ॥
नतस्य । प्प्रतिमाऽअस्तियस्यनाममहद्यशः ॥ हिरण्यगर्भऽइत्ये
षमामाहिꣳसीदित्येषायस्मान्नजातऽइत्येषः ॥ ३ ॥ एषोह । देवः
प्रदिशोनुसर्व्वाःपूर्व्वोहजातःसऽउगर्भेऽअन्तः ॥ सऽएवजातःसज

संहि. निषच्यमांणः प्प्रत्यङ्जनांस्तिष्ठतिसर्व्वतोंमुखः ॥ ४ ॥ यस्म्मांज्जातम् ॥ उ. अ.

॥८०॥ यस्म्मांज्जातन्नपुराकिञ्चनैवयऽआंबभूवभुवंनानिव्विश्वां ॥ प्प्रजापंतिः ॥३२॥

प्प्रजयांसᳬरराणस्त्रीणिज्ज्योतीᳬंषिसचतेसषोडशी ॥ ५ ॥ येनद्यौः ॥

येनद्यौरुग्ग्रापृंथिवीचंदृढायेनस्वस्तभितंय्येननाकंः ॥ योऽअन्तरि

क्षेरजंसोव्विमानंःकस्म्मैदेवायंहविषांव्विधेम ॥ ६ ॥ यङ्क्रन्दंसी ॥

यङ्क्रन्दंसीऽअवंसातस्तभानेऽअभ्यैक्षेंताम्मनंसारेजंमाने ॥ यत्राधि

सूरऽउदितोव्विभातिकस्म्मैदेवायंहविषांव्विधेम ॥ आपोंहयद्बृंहती ॥८०॥

र्य्याश्श्चिदाप॑ः ॥ ७ ॥ [७] व्वेनस्तत् ॥ व्वेनस्तत्पश्श्यन्निहि॑तङ्गुहा स
द्यत्रव्विश्श्वम्भवत्येकनीडम् ॥ तस्मिन्निदꣳसञ्चव्विचैतिसर्व्वꣳसऽओ
तःप्प्रोतश्श्चव्विभूःप्प्रजासु ॥ ८ ॥ प्रतत् ॥ प्रतद्वोचेदमृतन्नुव्विद्वान्गं
न्धर्व्वोधामव्विभृतङ्गुहासत् ॥ त्रीणिपदानिनिहितागुहास्ययस्तानि
वेदसपितुःपितासत् ॥ ९ ॥ सनः ॥ सनोबन्धुर्ज्जनितासव्विधाताधा
मानिवेदभुवनानिव्विश्श्वा ॥ यत्रदेवाऽअमृतमानशानास्तृतीयेधाम
५७ न्नध्यैरयन्त ॥ १० ॥ परीत्यभूतानि । परीत्यलोकान्परीत्यसर्व्वाःप्प्र

६०१ ~

॥८१॥ दिशोदिशश्च ॥ उपस्त्थायप्प्रथमजामृतस्यात्मनात्मानमभिसंवि ॥३२॥
वेश ॥११॥ परिद्यावापृथिवी । सद्यऽइत्वापरिँल्लोकान्परिदिशःपरि
स्वः ॥ ऋतस्यतन्तुंव्विततंव्विचृत्यतदपश्यत्तदभवत्तदासीत् ॥१२॥ स
दसस्पतिम् ॥ सदसस्पतिमद्भुतम्प्प्रियमिन्द्रस्यकाम्म्यम् ॥ सनिम्मे
धामयासिषꣳस्वाहा ॥१३॥ याम्मेधाम् ॥ याम्मेधान्देवगणाःपित
रश्चोपासते ॥ तयामामद्यमेधयाग्नेमेधाविनङ्कुरुस्वाहा ॥१४॥ मेधा
म्मे ॥ मेधाम्मेव्वरुणोददातुमेधामग्निःप्प्रजापतिः ॥ मेधामिन्द्रश्चव्वा ॥८१॥

युश्श्रीमेधान्धातादंदातुमेस्वाहा ॥ १५ ॥ इदम्मे ॥ इदम्मेब्रह्मंचक्षत्र
ञ्चोभेश्रियमश्नुताम् ॥ मयिदेवादधतुश्रियमुत्तमान्तस्यैतेस्वाहा
॥ १६ ॥ [९] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां द्वात्रिंशोऽध्यायः ॥ ३२ ॥

अथानुवाकसूत्रम्। अस्याजरासः सप्तदशापश्चिद्वादश विभ्राद् च
तुर्दश प्रवावृजएकादश प्रवायुम्प्रवीरयापञ्चदशकावानस्त्रयोदश सप्त
सप्तनवतिः ॥ हरिः ॐ अस्याजरासः ॥ अस्याजरासोदमामरित्राः
अर्चद्धूमासोऽअग्नयः पावकाः ॥ श्वितीचयः श्वात्रासोभुरण्यवोव

संहि. नृषदोश्वायवोनसोमाः ॥१॥ हरयोधूमकेतवः ॥ हरयोधूमकेतवोवात उ. अ.
॥८२॥ जूताऽउपद्यवि ॥ यतन्तेवृथगग्नयः ॥ २ ॥ सजानः ॥ सजानोमित्रा ॥२३॥
वरुणासजादेवाँ२ऋतम्बृहत् ॥ अग्नेसक्षिस्वन्दमम् ॥ ३ ॥ सुकक्ष्वा
हि । देवहूतमाँ२अश्वाँ२अग्नेरथीरिव ॥ निहोतापूर्व्यःसदः ॥ ४ ॥
द्वेविरूपे । चरतःस्वर्थेऽअन्यान्यावत्समुपधापयेते ॥ हरिरन्यस्या
म्भवतिस्वधावाञ्छुक्रोऽअन्यस्यान्ददृशेसुवर्चाः ॥५॥ शतम् १७००
अयमिह । प्रथमोधायिधातृभिर्होतायजिष्ठोऽअध्वरेष्वीड्यः ॥ ॥८२॥

समग्नेवानोभृगंवोविरुरुचुर्व्वनेषुचित्रंविभ्वंविशेविशे ॥ ६ ॥ त्रीणि
शता । त्रीसहस्राण्यग्निन्त्रिंश्शच्चदेवानवंचासपर्य्यन् ॥ औक्षन्घृतै
रस्तृणन्बर्हिरस्म्मा आदिद्धोतारन्न्यसादयन्त ॥७॥ मूर्द्धानन्दिवः ॥
मूर्द्धानन्दिवोऽअरतिम्पृथिव्याव्वैश्वानरमृतऽआजातमग्निम् ॥ कविंᳫं
सम्राजमतिथिञ्जनानामासन्नापात्रञ्जनयन्तदेवाः ॥ ८ ॥ अग्निर्वृ
त्राणि । जङ्घनद्द्रविणस्युर्व्विपन्न्यया ॥ समिद्धᳫंशुक्रऽआहुतᳫं ॥ ९ ॥
विश्वेभिᳫंसोम्म्यम् ॥ विश्वेभिᳫंसोम्म्यम्मध्वग्नऽइन्द्रेणवायुना ॥ पि

बांमित्रस्यधामंभिः ॥ १० ॥ आयत् ॥ आयदिषेनृपतिन्तेजऽआ
नट्शुचिरेतोनिषिक्तन्द्यौरभीकें ॥ अग्निश्शर्द्धमनवद्यंय्युवानꣳस्वा
द्ध्यञ्जनयत्सूदयंञ्च ॥११॥ अग्नेशर्द्ध । महतेसौभंगायतवंद्युम्नान्युं
त्तमानिसन्तु ॥ सञ्जांस्पत्यꣳसुयममाकृंणुष्वशत्रूयतामभितिंष्ठा
महांꣳसि ॥१२॥ त्वाꣳहि । मन्द्रतममर्कशोकैर्ववृमहेमहिंनःश्रो
ष्यंग्ने ॥ इन्द्रन्नत्वाशवंसादेवतांव्वायुम्पृंणन्तिराधंसानृतंमाः ॥१३॥
त्वेऽअंग्ने । स्वाहुतप्प्रियासंःसन्तुसूरयंः ॥ यन्तारोयेमघवांनोजनां

नामूर्द्धान्दयन्तुगोनाम् ॥ १४ ॥ श्रुधिश्श्रुत्कर्ण्ण ॥ श्रुधिश्श्रुत्कर्ण्णव्व
न्हिंभिर्द्देवैरग्ग्नेसयावभिः ॥ आसीदन्तुबर्हिषिमित्रोऽअर्य्यमाप्रातु
र्य्यावाणोऽअद्ध्वरम् ॥ १५ ॥ व्विश्श्वेषामदितिः ॥ व्विश्श्वेषामदितिर्य्य
ज्ञियानांव्विश्श्वेषामतिथिर्म्मानुषाणाम् ॥ अग्निर्द्देवानामवऽआवृणा
नःसुमृडीकोभवतुजातवेदाः ॥ १६ ॥ महोऽअग्ग्नेः । संमिधानस्यश
र्म्मण्यनागामित्रेव्वरुणेस्वस्तये ॥ श्रेष्ठेस्यामसवितुःसवीमनितद्देवा
नामवोऽअद्याव्वृणीमहे ॥ १७ ॥ [१७] आपंश्चित् ॥ आपंश्चित्त्पि

ष्युस्तुर्य्यौंनगावोनक्षन्नृतञ्जरितारंस्तऽइन्द्र ॥ याहिवायुर्न्ननियुतो
नोऽअच्छात्वꣳहिधीभिर्द्दयसेविवाजान् ॥ १८ ॥ गावऽउप ॥ गावऽ
उपावतावतम्महीयज्ञस्यरप्सुदा ॥ उभाकर्ण्णाहिरण्ययां ॥ १९ ॥
यदद्य । सूरऽउदितेनागामित्रोऽअर्य्यमा ॥ सुवातिसवितामगः
॥ २० ॥ आसुतेसिञ्चतश्रियꣳरोदस्योरभिश्रियम् ॥ रसादधीतवृष
भम् ॥ तम्प्रत्नथायंवेनः ॥ २१ ॥ आतिष्ठन्तम्परि ॥ आतिष्ठन्तम्परि
विश्वेऽअभूषञ्छ्रियोवसानश्चरतिस्वरोचिः ॥ महत्तद्वृष्ण्णोऽअसुर ॥८४॥

स्युनामाविश्वरूपोऽअमृतानितस्थौ ॥ २२ ॥ एवं॑ ॥ एवोमुहेमन्द
मानायान्धुसोच्चाविश्वानंरायविश्वाभुवे ॥ इन्द्रंस्युयस्युसुमंखुहुस
होमहिश्रवोनृम्मणन्नरोदसीसपुर्य्यतं ॥ २३ ॥ बृहन्नित ॥ बृहन्नि
दिध्मऽएंषाम्भूरिंशुस्तम्पृथुःस्वरुं ॥ येषामिन्द्रोयुवासखा ॥२४॥
इन्द्रेहिं ॥ इन्द्रेहिमत्स्यन्धंसोविश्वेभिःसोमुपर्व्वभिः ॥ महाँ२ऽअं
भिष्टिरोजंसा ॥२५॥ इन्द्रोवृत्रम् ॥ इन्द्रोवृत्रमंवृणोच्छर्द्धंनीतिःप्प्र
मायिनांममिनाद्वर्प्पणीतिः ॥ अहुन्व्यृंसमुशधुग्गवनेष्वाविर्द्धेनाऽ

संहि. अकृणोद्ब्राम्म्याणाम् ॥ २६ ॥ कुतस्त्वम् ॥ कुतस्त्वमिन्द्रमाहिनंःस उ. अ.
॥८५॥ न्नेकोयासिसत्पतेकिन्तंऽइत्था ॥ सम्पृच्छसेसमराणःशुभानैर्वोचेस्त ॥३३॥
न्नोहारिवोयत्तेंऽअस्मे ॥ महाँ२ऽइन्द्रोयऽओजंसाकदाचनस्तरीरं
सिकदाचनप्प्रयुच्छसि ॥ २७ ॥ आतत्तंऽइन्द्रायवंः । पनन्ताभियऽ
ऊर्व्वङ्गोमंन्तन्तितृंत्सान् ॥ सकृत्स्वंऽयेपुंरुपुत्राम्महीं सहस्त्रंधाराम्बृ
हतीन्दुदुंक्षन् ॥ २८ ॥ इमान्तें ॥ इमान्तेधियम्प्रभंरेमहोमहीमस्य
स्तोत्रेधिषणायत्तंऽआनजे ॥ तमुंत्सवेचंप्प्रसवेचंसासहिमिन्द्रंन्देवा ॥८५॥

सुहस्रंशवंसामदुन्ननुं ॥ २९ ॥ [१२] विभ्राड्बृहत् ॥ विभ्राड्बृहत्पिंबतु

सोम्यम्मध्वायुर्दधंद्यज्ञपंतावविंह्रुतम् ॥ वातंजूतोयोऽअभिरक्षंति

त्मनांप्रजाःपुंपोषपुरुधाविराजति ॥ ३० ॥ उदुत्यम् ॥ उदुत्यञ्जातवें

दसन्देवंवंहन्तिकेतवंः ॥ दृशेविश्वांयसूर्यंम् ॥ ३१ ॥ येनांपावक ॥

येनांपावकचक्षंसाभुरण्यन्तञ्जनाँ२ऽअनुं ॥ त्वंवंरुणपश्यंसि ॥ ३२ ॥

दैव्यावध्वर्य्यू ॥ दैव्यांवध्वर्य्यूऽआगतᳬरथेनसूर्य्यंत्वचा ॥ मध्वांय

ज्ञᳬसमंञ्जाथे ॥ तम्प्रत्नथायंवेनश्चित्रन्देवानाम् ॥ ३३ ॥ आनंः ॥

आनुऽइडाभिर्व्विदथेसुशुस्तिव्विश्श्वानरंःसविृतादेवऽएतु ॥ अपियथा
सुवानोमत्संथानोव्विश्श्वञ्जगंदाभिपित्वेमंनीषा ॥ ३४ ॥ यदुद्य । कच्च
व्वृत्रहन्नुदगांऽअभिसूंर्य्य ॥ सर्व्वन्तदिन्द्रतेव्वशें ॥ ३५ ॥ तुरणिर्व्विश्श्व
दंर्शतः ॥ तुरणिर्व्विश्श्वदंर्शतोज्ज्योतिष्कृदंसिसूंर्य्य ॥ व्विश्श्वमाभांसि
रोचनम् ॥ ३६ ॥ तत्सूंर्य्यस्य । देवत्वन्तन्महित्वम्मुध्याकर्त्तोर्व्वितं
तꣳ सञ्जंभार ॥ यदेदयुंक्तहरितंःसुधस्त्थादाद्रात्रीव्वासंस्तनुतेसि
मस्म्मै ॥ ३७ ॥ तन्मित्रस्यं ॥ तन्मित्रस्यव्वरुंणस्याभिचक्षेसूंर्य्योरू

पङ्कृणुतेद्योरुपस्थे ॥ अनन्तमन्यद्रुशंदस्यपाजंः कृष्णमन्यद्धरि
तंः सम्भंरन्ति ॥ ३८ ॥ बण्णमहान् ॥ बण्णमहाँ२ऽअंसिसूर्र्यबडादि
त्यमहाँ२ऽअंसि ॥ महस्तैंसतोमंहिमापंनस्यतेद्धादेवमहाँ२ऽअसि
॥ ३९ ॥ बट्सूर्र्य श्रवंसामहाँ२ऽअंसिसत्रादेवमहाँ२ऽअंसि ॥ मन्हादे
वानांमसुर्र्यः पुरोहिंतोविभुज्योतिरदांभ्यम् ॥ ४० ॥ श्रायंन्तऽइवसू
र्र्यंम् ॥ श्रायंन्तऽइवसूर्र्यंविश्वेदिन्द्रंस्यभक्षत ॥ वसूंनिजातेजनंमा
४८ नऽओजंसाप्प्रतिभागन्नदींधिम ॥ ४१ ॥ अद्यादेवाः ॥ अद्यादेवाऽउ

दितासूर्य्यस्यनिरꣳहंसꣳपिपृतानिरवद्यात् ॥ तन्नोमित्रोवरुणोमाम
हन्तामदितिꣳसिन्धुः पृथिवीऽउतद्यौः ॥ ४२ ॥ आकृष्णेन ॥ आकृ
ष्णेनरजसावर्त्तमानोनिवेशयन्नमृतम्मर्त्यञ्च ॥ हिरण्ययेनसविता
रथेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन् ॥ ४३ ॥ [१४] प्रवावृजे । सुप्र
याबर्हिरेषामाविश्पतीवबीरिटऽइयाते ॥ विशामक्तोरुषसः पूर्वहू
तौवायुःपूषास्वस्तयेनियुत्वान् ॥ ४४ ॥ इन्द्रवायूबृहस्पतिम् ॥
इन्द्रवायूबृहस्पतिम्मित्राग्निम्पूषणम्भगम् ॥ आदित्यान्मारुतङ्ग

णम् ॥ ४५ ॥ व्वरुणः प्प्राविता । भुवन्मित्रो व्विश्वाभिरूतिभिः ॥
करतान्नः सुराधसः ॥ ४६ ॥ अधिनः ॥ अधिनऽइन्द्रैषां व्विष्णोस
जात्यानाम् ॥ इतामरुतोऽअश्विना ॥ तम्प्रत्नथायंव्वेनोयेदेवासऽ
आनऽइडाभिर्व्विश्वेभिः सोम्म्यम्मद्ध्वोमासश्चर्षणीधृतः ॥ ४७ ॥
अग्नऽइन्द्र । व्वरुणमित्रदेवाः शर्द्धः प्प्रयन्तमारुतोतव्विष्णो ॥ उभा
नासत्यारुद्रोऽअधग्नाः पूषाभगः सरस्वतीजुषन्त ॥ ४८ ॥ इन्द्राग्नी
मित्रावरुणा ॥ इन्द्राग्नीमित्रावरुणादितिꣳस्वः पृथिवीन्द्यामरु

तुꣳपर्व्वताँ२ऽअपः ॥ हुवेविष्णुम्पूषणम्ब्रह्मणस्पतिम्भगन्नुशꣳसꣳ
सवितारमूतये ॥ ४९ ॥ अस्म्मेरुद्द्राः ॥ अस्म्मेरुद्द्रामेहनापर्व्वतासो
वृत्रहत्येभरहूतौसजोषाः ॥ यःशꣳसतेस्तुवतेधायिपज्ज्रऽइन्द्र
ज्ज्येष्ठाऽअस्म्माँ२ऽअवन्तुदेवाः ॥ ५० ॥ अर्व्वाञ्चोऽअद्य ॥ अर्व्वाञ्चोऽ
अद्याभवतायजत्राऽआवोहार्दिभयमानोव्व्ययेयम् ॥ त्राद्ध्वन्नोदेवा
निजुरोवृकस्ययत्राद्ध्वङ्कर्त्तादवपदोयजत्राः ॥ ५१ ॥ विश्श्वेऽअद्य ।
मरुतोविश्श्वऽऊतीविश्श्वेभवन्त्वग्नयःसमिद्धाः ॥ विश्श्वेनोदेवाऽअव

सागमन्तुविश्वंमस्तुद्रविणंवाजोऽअस्मे ॥५२॥ विश्वेदेवाः । शृणु
तेमꣳहवम्मेयेऽअन्तरिक्षेयऽउपद्यविष्ठ ॥ येऽअग्निजिह्वाऽउतवाय
जत्राऽआसद्यास्मिन्बर्हिषिमादयद्ध्वम् ॥५३॥ देवेभ्योहि । प्रथ
मꣳयज्ञियेभ्योमृतत्वꣳसुवसिभागमुत्तमम् ॥ आदिद्दामानꣳसवि
तर्व्यूर्णुषेनूचीनाजीविताम्मानुषेभ्यः ॥५४॥ [११] प्रवायुम् ॥ प्रवा
युमच्छाबृहतीम्मनीषाबृहद्रयिंविश्ववारꣳरथप्राम् ॥ द्युतद्यामानियु
तःपत्यमानःकविःकविमियक्षसिप्रयज्यो ॥५५॥ इन्द्रवायूऽइमे ।

सुताऽउपप्प्रयोभिरागतम् ॥ इन्दवोवामुशन्तिहि ॥ ५६ ॥ मित्रꣳ
हुवे । पूतदक्षंव्वरुणञ्चरिशादसम् ॥ धियङ्घृताचीꣳसाधन्ता ॥ ५७ ॥
दस्रायुवाकवः । सुतानासत्याव्वृक्तबर्हिषः ॥ आयातꣳरुद्रवर्त्तनी ॥
तम्प्प्रत्नथायंव्वेनः ॥ ५८ ॥ व्विदद्यदी ॥ व्विदद्यदीसरमारुग्णमद्रेर्म्महि
पाथः पूर्व्यꣳसध्र्यक्कः ॥ अग्ग्रन्नयत्सुपद्यक्षराणामच्छारवम्प्प्रथमा
जानतीगात् ॥ ५९ ॥ नहिस्प्पशम् ॥ नहिस्प्पशमविदन्नन्यमस्म्मा
द्वैश्वानरात्पुरऽएतारमग्नेः ॥ एमेनमवृधन्नमृताऽअमर्त्त्यंव्वैश्वानरङ्क्षै ॥८९॥

त्रंजित्यायदेवाः ॥ ६० ॥ उग्राह्विंघनिनं ॥ उग्राह्विंघनिनामृधंऽइ
न्द्राग्नीहवामहे ॥ तानोंमृडातऽईदृशें ॥ ६१ ॥ उपांस्म्मै ॥ गायतान
रःपवंमानायेन्दंवे ॥ अभिदेवाँ२इयंक्षते ॥ ६२ ॥ येत्वां ॥ हिहत्येंम
घवन्नवंर्द्धन्न्येशाम्बुरेहंरिवोयेगविंष्ठौ ॥ येत्वांनूनमंनुमदंन्तिविप्राःपि
बेन्द्रसोमहसगंणोमरुद्भिंः ॥ ६३ ॥ जनिंष्ठाऽउग्रःसहंसेतुरायंम
न्द्रऽओजिंष्ठोबहुलाभिंमानः ॥ अवंर्द्धन्निन्द्रंम्मरुतंश्चिदत्रंमातायद्वी
रन्दधनद्धनिंष्ठा ॥ ६४ ॥ आतु ॥ आतूनंऽइन्द्रवृत्रहन्नस्म्माकंमर्द्धमा

 गोंहि ॥ मुहान्मुहीभिरूतिभिः ॥ ६५ ॥ त्वामिन्द्र ॥ त्वामिन्द्रप्रतू
॥९०॥ र्तिष्वभिविश्वांऽअसिस्पृधः ॥ अशस्तिहाजनितावि॑श्वतूरसित्वन्तू ॥२३॥
र्य्यतरुष्यतः ॥ ६६ ॥ अनुते ॥ अनुतेशुष्मन्तुरयन्तमीयतुःक्षोणी
शिशुन्नमातरा । विश्वास्तेस्पृधःश्नथयन्तमन्यवेवृत्रंय्यदिन्द्रतूर्वसि
॥ ६७ ॥ यज्ञोदेवानाम् ॥ यज्ञोदेवानाम्प्रत्येतिसुम्नमादित्यासोभव
तामृडयन्तः ॥ आवोर्वाचीसुमतिर्ववृत्यादꣳहोश्चिद्यावरिवोवित्त ॥९०॥
रासत् ॥ ६८ ॥ अदब्धेभिःसवितः । पायुभिष्ट्वꣳशिवेभिरद्यपरिपा

हिनोगयंम् ॥ हिरण्ण्यजिह्वःसुवितायनव्व्यंसेरक्षामाकिर्न्नोऽअघशंꣳ
सऽईशत ॥ ६९ ॥ [१५] प्रवीरया । शुचंयोदद्रिरेवामध्वर्युभिर्म्म
धुमन्तःसुतासः ॥ वहंवायोनियुतोयाह्यच्छापिबासुतस्यान्धसोम
दाय ॥ ७० ॥ गावउपं ॥ गावऽउपावतावतम्महीयज्ञस्यरप्सुदा ॥
उभाकर्णाहिरण्ययां ॥ ७१ ॥ काव्ययंयोराजानेषु ॥ काव्ययंयोराजा
नेषुक्रत्वादक्षंस्यदुरोणे ॥ रिशादसासधस्थऽआ ॥ ७२ ॥ दैव्यांव
ध्वर्यू ॥ दैव्यांवध्वर्यूऽआगंतꣳरथेनसूर्य्यत्वचा ॥ मध्वायज्ञꣳसमं

॥९१॥ ञ्जाथे ॥ तम्प्रत्क्रथायंव्वेनः ॥ ७३ ॥ तिरश्चीनोव्विततः ॥ तिरश्चीनो ॥३३॥
व्विततोरश्मिरेषामधःस्विदासी३दुपरिस्विदासी३त् ॥ रेतोधाऽआं
सन्महिमानऽआसन्त्स्वधाऽअवस्तात्प्रयतिःपरस्तात् ॥ ७४ ॥ आरो
दसी । अपृणदास्वम्महज्जातंयदेनमपसोऽअधारयन् ॥ सोऽअध्व
रायपरिणीयतेकविरत्योनव्वाजंसातयेचनोहितः ॥ ७५ ॥ उक्थेभिर्वृ
त्रहन्तमा ॥ उक्थेभिर्वृत्रहन्तमायामन्दानाचिदागिरा ॥ आङ्गूषैरावि
वासतः ॥ ७६ ॥ उपनः । सुनवोगिरःशृण्वन्त्वमृतस्यये ॥ सुमृडी ॥९१॥

काभंवन्तुनꣳ ॥ ७७॥ ब्रह्मांणिमे । मतयꣳशꣳसुतासꣳशुष्म्मंऽइय
र्त्तिप्प्रभृंतोमेऽअद्रिं÷ ॥ आशांसतेप्प्रतिहर्य्यन्त्युक्थेमाहरींव्वहतस्ता
नोऽअच्छं॥ ७८ ॥ अनुंत्तमाते। मघवन्नकिर्न्नुनत्वावाँ२ऽअस्तिदेव
ताव्विदांनꣳ ॥ नजायंमानोनशंतेनजातोयानिंकरिष्प्याकृणुहिप्प्रं
वृद्ध ॥ ७९ ॥ तदित् ॥ तदिदांसभुवंनेषुज्ज्येष्ठंय्यतोंजज्ञऽउग्ग्रस्त्वेषनृं
म्म्णꣳ ॥ सद्योजंज्ञानोनिरिंणातिशत्रूननुयंव्विश्श्वेमदन्त्यूमाꣳ ॥८०॥
इमाऽउंत्वा । पुरूवसोगिरोंव्वर्द्धन्तुयाममं ॥ पावकवंर्ण्णाꣳशुचंयोव्वि

संहि. पृश्न्ति॒तो॒भिस्तो॑मै॒रनू॑षत ॥ ८१ ॥ यस्या॒यम् ॥ यस्या॒यं॒ विश्व॒ऽआर्यो॒ उ. अ
॥९.२॥ दा॒सः॒ शे॑व॒धि॒पाऽअ॒रिः ॥ ति॒रश्चि॑द॒र्य्ये रु॒शमे॒ पवी॑रवि॒तुभ्ये॒त्सोऽअ॒ ॥३३॥
ज्यते र॒यिः ॥ ८२ ॥ अ॒यꣳ स॒हस्र॑म् ॥ अ॒यꣳ स॒हस्र॒मृषि॑भिः॒ सह॑स्कृ
तः स॒मु॒द्रऽइ॑व पप्रथे ॥ स॒त्यः सोऽअ॑स्य महि॒मा गृ॑णे॒ शवो॑ य॒ज्ञेषु॑ विप्र
राज्ये॑ ॥ ८३ ॥ अद॑ब्धेभिः सवितः ॥ पा॒यु॒भि॒ष्ट्वꣳ शि॒वेभि॑र॒द्य परि॑पा
हि॒ नो॒ गय॑म् ॥ हिर॑ण्यजिह्वः सुवि॒ताय॒ नव्य॑से॒ रक्षा॒ माकि॑र्नो॒ऽअ॒घश॑ꣳ
सऽईशत ॥ ८४ ॥ [१५] आनः ॥ आनो॑ य॒ज्ञं दि॑वि॒स्पृश॒ं वायो॒ ॥९२॥

साहिसुमन्क्ष्मंभिः ॥ अन्तःपवित्रंऽउपरिश्रीणानोयःशुक्रोऽअंया
मिते ॥ ८५ ॥ इन्द्रवायूसुसन्दृशा । सुहवेहहंवामहे ॥ यथांनःसर्व्वऽ
इज्जनोनमीविःसङ्गमेसुमनाऽअसंत् ॥ ८६ ॥ ऋधगित्था । समर्त्यः
शशमेदेवतांतये ॥ योनूनम्मित्रावरुणावभिष्टंयऽआचक्रेहव्यदांतये
॥ ८७ ॥ आयांतम् ॥ आयांतमुपभूषतम्मध्वः पिबतमश्विना ॥ दुग्ध
म्पयोवृषणाजेन्यावसूमानोमर्द्धिष्टमागंतम् ॥ ८८ ॥ प्रैतु ॥ प्रैतुब्रह्म
४९ णस्पतिःप्रदेव्येतुसूनृता ॥ अच्छांवीरन्नर्य्यम्पंक्तिराधसन्देवायज्ञ

न्नंयन्तुनः ॥ ८९ ॥ चन्द्रमाऽअप्प्सु ॥ चन्द्रमाऽअप्प्स्वन्तरासुप
र्णोधावतेदिवि ॥ रयिम्पिशङ्गम्बहुलम्पुरुस्पृहꣳहरिरेतिकनिक्रदत्
॥ ९० ॥ देवन्देवंव्वः ॥ देवन्देवंव्वोवसेदेवन्देवमभिष्टये ॥ देवन्देवꣳ
हुवेमव्वाजंसातयेगृणन्तोदेव्व्याधिया ॥ ९१ ॥ दिविपृष्टः ॥ दिविपृष्टो
ऽअरोचताग्निर्व्वैश्वानरोबृहन् ॥ क्ष्मयांव्वृधानऽओजंसाचनोहितो
ज्योतिषाबाधतेतमः ॥ ९२ ॥ इन्द्राग्नीऽअपात् ॥ इन्द्राग्नीऽअपा
दियम्पूर्व्वागात्पद्वतीभ्यः ॥ हित्वीशिरोजिह्वयाव्वावदच्चरंत्रिꣳशत्प ॥९३॥

दान्यंक्रमीत् ॥ ९३ ॥ देवासोहिष्मा । मनंवेसमंन्यवोविश्वेसाकꣳ
सरातयꣳ ॥ तेनोऽअद्यतेऽअपरन्तुचेतुनोभवंन्तुव्वरिवोविदः ॥ ९४ ॥
अपांधमत् ॥ अपांधमदभिशंस्तीरशस्तिहाथेन्द्रोद्युम्न्याभंवत् ॥
देवास्तेऽइन्द्रसख्यायंयेमिरेबृहंद्भानोमरुंद्गण ॥ ९५ ॥ प्रवः ॥ प्रव
ऽइन्द्रांयबृहतेमरुंतोब्रह्मार्चत ॥ वृत्रꣳहंनतिवृत्रहाशतक्रंतुर्व्वज्रे
णशतपंर्व्वणा ॥ ९६ ॥ अस्येत् ॥ अस्येदिन्द्रोवावृधेवृष्ण्यꣳशवोम
देंसुतस्यविष्णंवि ॥ अद्यातमंस्यमहिमानंमायवोनुंष्टुवन्तिपूर्व्वथा ॥

 इमाऽउत्वासस्यायमयं सहस्रमूर्द्धऽऊषुणं॑ ॥ ९७ ॥ [१३]
 इति श्रीवाजसनेयसंहितायां त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३३ ॥

अथानुवाकसूत्रम् ॥ यज्जाग्रतःपञ्चनद्यःसोमोधेनुमाकृष्णेनपूष
न्तवदशका नतदष्टौ षडष्टापञ्चाशत् ॥ हरिः ॐ यज्जाग्ग्रंतः ॥ यज्जा
ग्ग्रंतोदूरमुदैतिदैवन्तदुंसुप्तस्यतथैवैति ॥ दूरङ्गमञ्ज्योतिषाञ्ज्योतिरे
कन्तन्मेमनं॑शिवसंङ्कल्पमस्तु ॥ १ ॥ येनकर्म्माणि ॥ येनकर्म्मा
ण्ण्यपसोमनीषिणोयज्ञेकृण्वन्तिंविदथेषुधीराः ॥ यदंपूर्वंय्यक्षमन्तः

प्प्रजानान्तन्मेमनः शिवसंङ्कल्पमस्तु ॥ २ ॥ यत्प्रज्ञानम् ॥ यत्प्रज्ञा
नंमुतचेतोधृतिश्चयज्ज्योतिरन्तरमृतम्प्रजासु ॥ यस्म्मान्नऽऋतेकिञ्च
नकर्म्मंक्रियतेतन्मेमनः शिवसंङ्कल्पमस्तु ॥ ३ ॥ येनेदम् ॥ येनेद
म्भूतम्भुवनम्भविष्यत्परिगृहीतममृतेनसर्व्वम् ॥ येनयज्ञस्तायतेस
प्तहोतातन्मेमनः शिवसंङ्कल्पमस्तु ॥ ४ ॥ यस्म्मिन्नृचः ॥ यस्म्मि
न्नृचः सामयजूꣳषियस्म्मिन्प्रतिष्ठितारथनाभाविवाराः ॥ यस्मिँश्चि
त्तꣳसर्व्वमोतम्प्रजानान्तन्मेमनः शिवसंङ्कल्पमस्तु ॥ ५ ॥ सुषारथि

संहि. रश्वानिव ॥ सुषारथिरश्वानिवयन्मनुष्यान्नेनीयतेभीशुभिर्वाजिनऽ उ. अ.
॥९५॥ इव ॥ हृत्प्रतिष्ठन्यदजिरञ्जविष्ठन्तन्मेमनःशिवसङ्कल्पमस्तु ॥३४॥
॥ ६ ॥ पितुन्नु । स्तोषम्महोधर्म्माणन्तविषीम् ॥ यस्यत्रितोव्योजसा
वृत्रंविपर्व्वमर्द्दयत् ॥ ७ ॥ अन्विवत् ॥ अन्विदनुमतेत्वम्मन्यासैशञ्चन
स्कृधि ॥ क्रत्वेदक्षायनोहिनुप्रणऽआयूंषितारिषः ॥ ८ ॥ शतम्
१८०० ॥ अनुनः ॥ अनुनोद्यानुमतिर्य्यज्ञन्देवेषुमन्यताम् ॥ अग्नि ॥९५॥
श्चहव्यवाहनोभवंतन्दाशुषेमयः ॥ ९ ॥ सिनीवालिपृथुष्टुके ॥ सिनी

वालिपृथुं दृकेसादेवानामसिस्वसा ॥ जुषस्वंहुंव्यमाहुंतम्प्रजान्दे॑वि
दिदिड्डिनः ॥ १० ॥ [१०] पञ्चंनद्य÷ ॥ पञ्चंनद्य÷सरंस्वतीमपियन्ति
सस्रोंतसः ॥ सरंस्वतीतुपंञ्चधासोदेशेभंवत्सरित् ॥ ११ ॥ त्वमंग्ने ।
प्प्रथमोऽअङ्गिराऽऋषिर्दे॑वोदेवानांमभवःशिवःसखा ॥ तवंव्रतेकुव
योविद्मनापसोजांयन्तमरुतोभ्राजंदृष्टयः ॥ १२ ॥ त्वन्नं÷ ॥ त्वन्नोऽ
अग्नेतवंदेवपायुभिर्म्मघोनोरक्षतन्वश्चवन्द्य ॥ त्राताताेकस्यतनंयेग
वांमस्यानिमेषःरक्षंमाणस्तवंव्रते ॥ १३ ॥ उत्तानायामवं ॥ भराचि

संहि. कित्वान्सद्यश्प्रवीतांवृषणञ्जजान ॥ अरुषस्तूपोरुशंदस्यपाजऽइडां उ. अ.
॥९६॥ यास्पुत्रोवयुनेंजनिष्ट ॥ १४॥ इडांयास्त्वा । पदेवयन्नाभांपृथिव्याऽ ॥३४॥
अधि ॥ जातवेदोनिधीमह्यग्नेंहव्यायवोढवे ॥ १५ ॥ प्रमन्महे ।
शवसानायंशूषमाङ्गूषङ्गिर्वणसेऽअङ्गिरस्वत् ॥ सुवृक्तिभिंस्तुवतऽअ
ग्मियायार्च्चामार्कन्नरोविश्श्रुताय ॥ १६ ॥ प्रवं÷ ॥ प्रवोमहेमहिनमो
भरध्वमाङ्गूष्यंशवसानायसामं ॥ येनानःपूर्वेपितरं÷पदज्ञाऽअर्च्चं
न्तोऽअङ्गिरसोगाऽअविन्दन् ॥ १७॥ इच्छन्तित्वा । सोम्यासःस ॥९६॥

स्वायꣳसुन्न्वन्तिसोमन्दधातिप्प्रयाꣳसि ॥ तितिक्षन्तेऽअभिशस्तिञ्ज
नानामिन्द्रत्त्वदाकश्चनहिप्प्रकेतः ॥१८॥ नते । दूरेपरमाचिद्रजाꣳ
स्यातुप्प्रयाहिहरिवोहरिब्भ्याम् ॥ स्त्थिरायव्वृष्णेसवनाकृतेमायुक्ता
ग्ग्रावाणःसमिधानेऽअग्नौ ॥ १९ ॥ अषाढंय्युत्सुपृतनासुपप्प्रिꣳस्व
र्षामप्प्साव्वृजनस्यगोपाम् ॥ भरेषुजाꣳसुक्षितिꣳसुश्श्रवसञ्जयन्त
न्त्वामनुमदेमसोम ॥२०॥ [१०] सोमोधेनुम् । सोमोधेनुꣳसोमो
ऽअर्व्वन्तमाशुꣳसोमोव्वीरङ्कर्म्मण्यन्ददाति ॥ सादन्यंव्विदत्थ्यꣳस

भेयंम्पितृश्श्रवंणुंऽस्योददांशदस्म्मै ॥२१॥ त्वमिमाः ॥ त्वमिमाऽओ
॥९७॥ षंधीः सोमुव्विश्श्वास्त्वमपोऽअंजनयुस्त्वङ्गाः ॥ त्वमातंतन्थोर्व्वुन्तरिं ॥३४॥
क्षन्त्वज्ज्योतिंषाव्वितमौव्ववर्त्थ ॥२२॥ देवेनंनः ॥ देवेनंनोमनंसादेव
सोमरायोभागꣳ संहसावन्नभियुंद्ध्य ॥ मात्वातंनदीशिंषेव्वीर्य्युस्योभ
येंभ्यः प्प्रचिंकित्सागविंष्टौ ॥२३॥ अष्टौव्वि ॥ अष्टौव्व्यंख्यत्ककुभंः
पृथिव्यास्त्रीधन्वयोजंनासप्तसिन्धूंन् । हिरण्याक्षः संवितादेवऽआ
गाद्दधद्रत्नांदाशुषेव्वार्य्याणि ॥ २४ ॥ हिरंण्यपाणिः सविता । व्विचं ॥९७॥

र्षणिरुभेद्यावापृथिवीऽअन्तरीयते ॥ अपामीवाम्बाधतेवेत्तिसूर्य्यम
भिकृष्णेनरजंसाद्यामृणोति ॥२५॥ हिरंण्यहस्तोऽअसुंरः । सुनीथः
सुंमृडीकःस्ववांयात्वर्वाङ् ॥ अपसेधन्नक्षसोयातुधानानस्थाद्देवः
प्रतिदोषङ्गृंणानः ॥ २६ ॥ येते ॥ येतेपन्थाःसवितःपूर्व्यासोरेणवः
सुकृंताऽअन्तरिक्षे ॥ तेभिर्नोऽअद्यपथिभिःसुगेभीरक्षाचनोऽअधि
चब्रूहिदेव ॥२७॥ उभापिबतम् ॥ उभापिबतमश्विनोभानःशर्म्मय
च्छतम् ॥ अविद्रियाभिरूतिभिः ॥ २८ ॥ अप्नस्वतीमश्विना ॥

अप्न॑स्वतीमश्विना॒वाचं॑म॒स्मे कृ॒तन्नो॑दस्रा॒वृष॑णामनी॒षाम् ॥ अ॒द्यू॒त्ये
व॑से॒निह्व॑येवां॒वृ॒धे॑च॑नो भव॒तं॒वाज॑साता॑ ॥ २९ ॥ द्युभि॑र॒क्तुभिः॑ ॥ द्यु॒भि
र॒क्तु॒भिः॒परि॑पातम॒स्मानरि॑ष्टेभिरश्विना॒सौभ॑गेभिः ॥ तन्नो॑मि॒त्रोव॒
रु॑णोमामहन्ता॒मदि॑ति॒ःसिन्धु॑ःपृ॒थि॒वीऽउ॒तद्यौः ॥ ३० ॥ [१०]
आकृष्णेन॒ । रज॑सा॒व॒र्त॑मानोनि॒वे॒शय॑न्न॒मृतं॒मर्त्यं॑च ॥ हि॒र॒ण्यये॑
नस॑वि॒तार॒थे॒ना॒दे॒वोया॑ति॒भुव॑नानि॒पश्य॑न् ॥ ३१ ॥ आरा॑त्रि । पार्थि॑
व॒ꣳरज॑ःपि॒तुर॑प्रायि॒धाम॑भिः ॥ दि॒वःसदा॑ꣳसिबृह॒तीवि॒ति॑ष्ठस॒ऽ

आत्त्वेषंवर्त्ततेतमः ॥ ३२ ॥ उपस्तत् ॥ उपस्ताञ्चित्रमाभंरास्मभ्यं
वाजिनीवति ॥ येनंतोकञ्चतनंयञ्चधामहे ॥ ३३ ॥ प्रातरग्निम् ॥ प्रात
रग्निम्प्रातरिन्द्रं ँ हवामहेप्प्रातर्म्मित्रावरुणाप्प्रातरश्विनां ॥ प्रातर्भ
गम्पूषणम्ब्रह्मणस्पतिम्प्रातःसोममुतरुद्रँ हुवेम ॥ ३४ ॥ प्रातर्ज्जि
तम्भगम् ॥ प्रातर्ज्जितम्भगमुग्ग्रँ हुवेमव्वयम्पुत्रमदितेर्य्योविधर्त्ता ॥
आद्ध्रश्चिद्यम्मन्यमानस्तुरश्चिद्राजाचिद्यम्भगम्भक्षीत्याह ॥ ३५ ॥
भगप्प्रणेतः ॥ भगप्प्रणेतर्भगसत्यराधोभगेमान्धियमुदवाददन्नः

॥ भगप्प्रणोजनयगोभिरश्वैर्भगप्प्रनृभिर्नृवन्तः स्याम ॥ ३६ ॥ उते
दानीम् ॥ उतेदानीम्भगवन्तःस्यामोतप्प्रपित्वऽउतमध्येऽअह्नाम्
॥ उतोदितामघवन्त्सूर्य्यस्यव्वयन्देवानाᳬसुमतौस्याम ॥ ३७ ॥
भगऽएव । भगवाँ२ऽअस्तुदेवास्तेनव्वयम्भगवन्तःस्याम ॥ तन्त्वा
भगसर्व्वऽइज्जोहवीतिसनोभगपुरऽएताभवेह ॥ ३८ ॥ समध्वराय ॥
समध्वरायोषसोनमन्तदधिक्कावेवशुचयेपदाय ॥ अर्व्वाचीनंव्वसुवि
दम्भगन्नोरथमिवाश्वाव्वाजिनऽआवहन्तु ॥ ३९ ॥ अश्वावतीर्ग्गो

मंतीꣳ ॥ अश्वांवतीर्ग्गोमंतीर्न्नऽउषासोंव्वीरवंतीꣳसदंमुच्छन्तुभद्राः ॥
घृतन्दुहांनाव्विश्वतꣳप्रपींतायूयंपांतस्वस्तिभिꣳसदांनꣳ ॥ ४० ॥
[१०] पूषन्तवं । व्व्रतेव्वयन्नरिंष्येमकदांचन ॥ स्तोतारंस्तऽइह
स्मंसि ॥४१॥ पथस्पंथꣳपरिंपतिम् ॥ पथस्पंथꣳपरिंपतिंव्वचस्या
कामेंनकृतोऽअभ्यानडर्क्कम् ॥ सनोंरासच्छुरुधश्चन्द्राग्राधियंन्धि
यꣳसीषधातिप्रपूषा ॥४२॥ त्रीणिंपदाव्विचंक्रमेव्विष्णुर्ग्गोपाऽअदां
भ्यꣳ ॥ अतोधर्म्माणिधारयंन् ॥४३॥ तद्विप्रांसꣳ ॥ तद्विप्रांसोव्वि

पृन्यवोजागृवाꣳसःसमिन्धते ॥ विष्णोर्यत्परमम्पदम् ॥ ४४ ॥ उ. अ.

संहि. घृतवतीभुवनानाम् ॥ घृतवतीभुवनानामभिश्रियोर्वीपृथ्वीमधुदुघे ॥३४॥

॥१००॥ सुपेशसा ॥ द्यावापृथिवीवरुणस्यधर्म्मणाविष्कभितेअजरेभूरिरेतसा

॥ ४५ ॥ येनःसपत्नाऽअपतेभवन्त्विन्द्राग्निभ्यामवबाधामहे

तान् ॥ वसवोरुद्राऽआदित्याऽउपरिस्पृशम्मोग्रञ्चेत्तारमधिराजम

क्रन् ॥ ४६ ॥ आनासत्या । त्रिभिरेकादशैरिहदेवेभिर्यातम्मधुपेयं

मश्विना ॥ प्रायुस्तारिष्टन्नीरपाꣳसिमृक्षतꣳसेधतन्द्वेषोभवतꣳसचा ॥१००॥

भुवां ॥४७॥ एषवः ॥ एषवस्तोमोमरुतऽइयङ्गीर्म्मान्दार्य्यस्यंमा
न्यस्यंकारोः ॥ एषायांसीष्टतन्न्वेव्वयांव्विद्यामेषंव्वृजनञ्जीरदानुम्
॥४८॥ सहस्तोमाःसहच्छन्दसः ॥ सहस्तोमाःसहच्छन्दसऽआवृतः
सहप्प्रमाऽऋषयःसप्तदैव्याः ॥ पूर्व्वेषाम्पन्थामनुदृश्यधीराऽअन्वा
लेभिरेरथ्योनरश्मीन् ॥४९॥ आयुष्यंव्वर्च्चस्यम् ॥ आयुष्यंव्वर्च्च
स्यꣳरायस्पोषमौद्भिदम् ॥ इदꣳहिरण्यंव्वर्च्चस्वज्जैत्रायाविशतादु
माम् ॥५०॥ [१०] नतत् ॥ नतद्रक्षाꣳसिनपिशाचास्तरन्तिदेवा

संहि. ॥१०१॥ नामोजं÷प्प्रथमुजꣳह्येतत् ॥ सोबिभर्त्तिदाक्षायणꣳहिरंण्ण्यꣳसदे॑ उ. अ. ॥३४॥
वेषुंकृणुतेदीर्ग्घमायुꣳसमंनुष्ष्येषुकृणुतेदीर्ग्घमायुं÷ ॥ ५१ ॥ यदाबं
ध्धनन् ॥ यदाबंध्धनन्दाक्षायणाहिरंण्ण्यꣳशतानीकायसुमनस्य
मानाꣳ ॥ तन्मऽआबंध्नामिशतशारदायायुंष्ष्माञ्जरदष्टिर्य्यथासंम्
॥ ५२ ॥ उतनं÷ ॥ उतनोहिर्बुध्ध्न्य÷शृणोत्त्वजऽएकंपात्पृथिवीसं
मुद्रः ॥ विश्वेदेवाऽऋतावृधोहुवानास्तुतामन्त्राꣳकविशस्ताऽअवन्तु ॥१०१॥
॥५३॥ इमागिरं÷ ॥ इमागिरऽआदित्त्येभ्योघृतस्नूꣳसनाद्राजंभ्यो

जुह्वाजुहोमि ॥ शृणोतुमित्रोऽअर्य्यमाभगोनस्तुविजातोव्वरुणोद
क्षोऽअꣳशः ॥ ५४ ॥ सप्तऽऋषयः ॥ सप्तऽऋषयःप्रतिहिताः
शरीरेसप्तरक्षन्तिसदमप्रमादम् ॥ सप्तापःस्वपतोलोकमीयुस्तत्र
जागृतोऽअस्वप्नजौसत्रसदौचदेवौ ॥ ५५ ॥ उत्तिष्ठब्रह्मणस्पतेदे
वयन्तस्त्वेमहे ॥ उपप्रयन्तुमरुतःसुदानवऽइन्द्रप्राशूर्भवासचा
॥५६॥ प्रनूनम् ॥ प्रनूनम्ब्रह्मणस्पतिर्म्मन्त्रंव्वदत्युक्थ्यम् ॥ यस्मिन्
न्निन्द्रोव्वरुणोमित्रोऽअर्य्यमादेवाऽओकाꣳसिचक्रिरे ॥ ५७ ॥

ब्रह्मणस्पते ॥ ब्रह्मणस्पतेत्वमस्ययन्तासूक्तस्यबोधितनयञ्च
जिन्व ॥ विश्वन्तद्भद्रंयदवन्तिदेवाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ॥
यऽइमाविश्वाविश्वकर्म्मायोनः पितान्नपतेन्नस्यनोदेहि ॥ ५८ ॥
[८] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां चतुस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३४ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । अपेतोदशापाघं द्वादश द्वौ द्वाविꣳशतिः ॥
हरिः ॐ अपेतः ॥ अपेतोयन्तुपणयोसुम्न्नादेवपीयवः ॥ अस्यलो
कः सुतावतः ॥ द्युभिरहोभिरक्तुभिर्व्यक्तंयमोददात्ववसानमस्मै

॥ १ ॥ सविताते ॥ सवितातेशरीरेभ्यःपृथिव्यांल्लोकमिच्छतु ॥
तस्म्मैयुज्यन्तामुस्रियाः ॥ २ ॥ वायुःपुनातु । सवितापुनात्वग्नेर्भ्रा
जसासूर्यस्यवर्चसा ॥ विमुच्यन्तामुस्रियाः ॥ ३ ॥ अश्वत्थेवः ॥
अश्वत्थेवोनिषदनम्पर्णेवोवसतिष्कृता ॥ गोभाजइत्किलासथय
त्सनवथपूरुषम् ॥ ४ ॥ सविताते । शरीराणिमातुरुपस्थऽआवपतु ॥
तस्म्मैपृथिविशम्भव ॥ ५ ॥ प्रजापतौत्वा । देवतायामुपोदकेलोके
निदधाम्म्यसौ ॥ अपनःशोशुचदघम् ॥ ६ ॥ परम्मृत्यो ॥ परम्म्

संहि. त्सोऽअनुपरेहिपन्थांऽयस्तेऽअन्यऽइतरोदेवयानात् ॥ चक्षुष्मते उ. अ.
॥१०३॥ शृण्वतेतेब्ब्रवीमिमानं÷प्प्रजाᳪंरीरिषोमोतव्वीरान् ॥ ७ ॥ शंव्वातः । ॥३५॥
शᳪंहितेघृणिःशन्तेभवन्त्विष्टकाः ॥ शन्तेभवन्त्वग्नयःपार्त्थिवा
सोमात्वाभिशूंशुचन् ॥ ८ ॥ कल्प्पंन्तान्ते । दिशस्तुब्भ्यमापं÷शिव
तमास्तुब्भ्यंम्भवन्तुसिन्धवः॥अन्तरिक्षᳪंशिवन्तुब्भ्यङ्कल्प्पंन्तान्ते
दिशःसर्व्वाः ॥ ९ ॥ अश्मन्वतीरीयतेसᳪंरभद्धमुत्तिष्ठतप्प्रतरतास
खायः ॥ अत्रांजहीमोशिवायेऽअसंञ्छिवान्वयमुत्तरेमाभिव्वाजान् ॥१०३॥

॥ १० ॥ [१०] अपाघम ॥ अपाघमपकिल्बिंषमपकृत्यामपोरपंः
॥ अपांमार्गत्वमस्म्मदपंदुःष्वप्न्यंꣳसुव ॥ ११ ॥ सुमित्रियानंः ॥
सुमित्रियानऽआपओषंधयः सन्तुदुर्म्मित्रियास्तस्म्मैसन्तुयोस्म्मा
न्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्म्मः ॥ १२ ॥ अनड्वाहंमन्वारंभामहेसौरंभेयꣳ
स्वस्तयें ॥ सनऽइन्द्रंऽइवदेवेभ्योवह्निंःसन्तारंणोभव ॥ १३ ॥ उद्व
यम् ॥ उद्वयन्तमंसस्परिस्वंःपश्यंन्तऽउत्तंरम ॥ देवन्देवत्रासूर्य्य
मगंन्मज्योतिरुत्तमम् ॥ १४ ॥ इमञ्जीवेभ्यंः ॥ परिधिन्दंधामिमै

पान्नुगादपरो ऽअर्त्थमेतम् ॥ शतञ्जीवन्तुशरदः पुरूचीरन्तर्म्मृत्युन्द
धताम्पर्व्वतेन ॥ १५ ॥ अग्न ऽआयूᳬषि । पवस ऽआसुवोर्ज्जमिषञ्चनः
॥ आरेबाधस्वदुच्छुनाम् ॥ १६ ॥ आयुष्मानग्ने । हविषावृधानो
घृतप्प्रतीकोघृतयोनिरेधि ॥ घृतम्पीत्वामधुचारुगव्यम्पितेवपुत्रम
भिरक्षतादिमान्त्स्वाहा ॥ १७ ॥ परीमे । गामनेषतपर्य्यग्निमहृषत ॥
देवेष्वक्रतश्श्रवः कऽइमाँ२ऽआदधर्षति ॥ १८ ॥ क्रव्यादमग्निम् ॥
क्रव्यादमग्निम्प्रहिणोमिदूरंय्यमराज्यङ्गच्छतुरिप्रवाहः ॥ इहैवाय

॥१०४॥

मितरोजातवेदादेवेभ्योहव्यंवहतुप्रजानन् ॥ १९ ॥ वहंवपाम् ॥
वहंवपाञ्जातवेदःपितृभ्योयत्रैनान्वेत्थनिहितान्पराके ॥ मेदसःकु
ल्याऽउपतान्त्स्रवन्तुसत्याऽएषामाशिषःसन्नमन्ताᳪस्वाहा ॥ २० ॥
स्योनापृथिवि । नोभवानृक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानःशर्म्मसप्रथाः ॥
अपनःशोशुचदघम् ॥ २१ ॥ अस्मात्त्वम् ॥ अस्मात्त्वमधिजातोसि
त्त्वदयञ्जायतांपुनः ॥ असौस्वर्गायलोकायस्वाहा ॥ २२ ॥ [१२]
इति श्रीवाजसनेयसंहितायां पञ्चत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३५ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । ऋचंवाचꣳषोडश द्यौःशान्तिरष्टौ द्वौ चतु
र्विꣳशतिः ॥ हरिःॐ ऋचंव्वाचंम् ॥ ऋचंव्वाचम्प्रपंद्येमनोयजुꣳप्प्रपंद्ये
सामंप्प्राणम्प्रपंद्येचक्षुꣳश्श्रोत्रम्प्रपंद्ये ॥ व्वागोजंःसहौजोमयिंप्प्राणा
पानौ ॥ १ ॥ यन्मे । छिद्द्रञ्चक्षुंषोहृदंयस्यमनंसोवातिंतृण्णम्बृहस्प्प
तिम्मेंतद्दंधातु ॥ शन्नोंभवतुभुवंनस्ययस्प्पतिंः ॥ २ ॥ भूर्भुवंः ॥
भूर्भुवꣳस्वःतत्संवितुर्व्वरेंण्यम्भर्गोंदेवस्यंधीमहि ॥ धियोयोनंःप्प्र
चोदयांत् ॥ ३ ॥ कयानꣳ ॥ कयांनश्चित्रऽआभुवदूतीसदावृंधꣳसखा

॥ कयाशचिष्ठयावृता ॥ ४ ॥ कस्त्वां । सत्योमदानाम्मꣳहिष्ठोम
त्सदन्धंसः ॥ दृढाचिदारुजेवसु ॥ ५ ॥ अभीषुणः । सखीनामविता
जरितॄणाम् ॥ शतम्भवास्यूतिभिः ॥ ६ ॥ कयात्वम् । कयात्वन्नऽऊ
त्याभिप्रमन्दसेवृषन् ॥ कयास्तोतृभ्यऽआभर ॥ ७ ॥ इन्द्रोविश्व
स्यराजति । शन्नोऽअस्तुद्विपदेशञ्चतुष्पदे ॥ ८ ॥ शन्नोमित्रश्शंवरु
णःशन्नोभवत्वर्य्यमा ॥ शन्नऽइन्द्रोबृहस्पतिःशन्नोविष्णुरुरुक्रमः
॥ ९ ॥ शन्नोवातः । पवताꣳशन्नस्तपतुसूर्य्यः ॥ शन्नःकनिक्रदद्देवः

पर्ज्जन्योऽअभिवर्षतु ॥ १० ॥ अहानिशम् ॥ अहानिशम्भवन्तुनः
शꣳरात्रीꣳप्रतिधीयताम् ॥ शन्नऽइन्द्राग्नीभवतामवोभिःशन्नऽइ
न्द्रावरुणारातहव्या ॥ शन्नऽइन्द्रापूषणावाजसातौशमिन्द्रासोमासु
वितायशंय्योः ॥ ११ ॥ शन्नः ॥ शन्नोदेवीरभिष्टयऽआपोभवन्तुपी
तये ॥ शंय्योरभिस्रवन्तुनः ॥ १२ ॥ स्योनापृथिवि । नोभवानृक्षरा
निवेशनी ॥ यच्छानःशर्म्मसप्रथाः ॥ १३ ॥ आपोहि । ष्ठामयोभुव
स्तानऽऊर्ज्जेदधातन ॥ महेरणायचक्षसे ॥ १४ ॥ योवः । शिवत

मोरसस्तस्यंभाजयतेहनं÷ ॥ उशतीरिंवमातरं÷ ॥ १५ ॥ तस्म्माऽ
अरंम् ॥ तस्म्माऽअरंङ्गमामवोयस्यक्षयांयजिन्वंथ ॥ आपोंजन
यंथाचनꣳ ॥ १६ ॥ [१६] द्यौःशान्तिं÷ ॥ द्यौःशान्तिरन्तरिं
क्षꣳशान्तिं÷पृथिवीशान्तिरापꣳशान्तिरोषंधयꣳशान्तिं÷ ॥ वन
स्पतंयꣳशान्तिर्व्विश्श्वेंदेवाःशान्तिर्ब्ब्रह्मशान्तिꣳसर्व्वꣳशान्तिꣳशान्तिं
रेवशान्तिꣳसामाशान्तिरेधि ॥ १७ ॥ दृतेदृꣳहंमा । मित्रस्यंमा
चक्षुंषासर्व्वांणिभूतानिसमीक्षन्ताम् ॥ मित्रस्याहञ्चक्षुंषासर्वांणि

भूतानिसमीक्षे ॥ मित्रस्यचक्षुषासमीक्षामहे ॥ १८ ॥ दृतेदृꣳ
हमा ॥ ज्योक्तेसन्दृशिजीव्यासुञ्ज्योक्तेसन्दृशिजीव्यासम् ॥ १९ ॥
नमस्तेहरसेशोचिषेनमस्तेऽअस्त्वर्चिषे ॥ अन्याँस्तेऽअस्मत्तप
न्तुहेतयःपावकोऽअस्मभ्यꣳशिवोभव ॥ २० ॥ नमस्ते । अस्तु
विद्युतेनमस्तेस्तनयित्नवे ॥ नमस्तेभगवन्नस्तुयतःस्वःसमीहसे
॥ २१ ॥ यतोयतःसमीहसेततोनोऽअभयङ्कुरु ॥ शन्नःकुरुप्रजा
भ्योभयन्नःपशुभ्यः ॥ २२ ॥ सुमित्रियानः ॥ सुमित्रियानऽआप

ऽओषधयः सन्तुदुर्म्मित्रियास्तस्म्मैसन्तुयोऽस्म्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्वि
ष्म्मः ॥ २३ ॥ तच्चक्षुः ॥ तच्चक्षुर्द्देवहितम्पुरस्ताच्छुक्क्रमुच्चरत् ॥
पश्येमशरदः शतञ्जीवेमशरदः शतꣳशृणुयामशरदः शतम्प्रब्ब्रवाम
शरदः शतमदीनाःस्यामशरदः शतम्भूयश्चशरदः शतात् ॥ २४ ॥
[८] इति श्रीवाजसनेयसंहितायां षट्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३६ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । देवस्यत्वादश समायत्वैकादश द्वावेकविꣳ
शतिः ॥ हरिः ॐ देवस्यत्वा । सवितुः प्प्रसवेऽश्विनोर्ब्बाहुभ्याम्पूष्णो

हस्ताभ्याम् ॥ आददेनारिरसि ॥ १ ॥ युञ्जतेमनः ॥ युञ्जतेमनऽउत
युञ्जतेधियोविप्राविप्रस्यबृहतोविपश्चितः ॥ विहोत्रादधेवयुनावि
देकऽइन्मुहीदेवस्यसवितुःपरिष्टुतिः ॥ २ ॥ देवीद्यावापृथिवी । मख
स्यवामद्यशिरोराध्यासन्देवयजनेपृथिव्याः ॥ मखायत्वामखस्यत्वा
शीर्ष्णे ॥ ३ ॥ देव्योवम्म्र्यः ॥ देव्योवम्म्र्योभूतस्यप्रथमजामखस्य
वोद्यशिरोराध्यासन्देवयजनेपृथिव्याः ॥ मखायत्वामखस्यत्वाशी
र्ष्णे ॥ ४ ॥ शतम् १९०० ॥ इयत्यग्रे ॥ इयत्यग्रऽआसीन्मखस्य

ते॒द्यशि॒रोरा॒द्ध्यासन्दे॒वय॒जने॑पृथि॒व्याः ॥ म॒खायं॑त्वाम॒खस्यं॑त्वाशी॒
र्ष्णे ॥ ५ ॥ इन्द्र॒स्यौजः॑ ॥ इन्द्र॒स्यौजं॑स्स्थम॒खस्यं॑वो॒द्यशि॒रोरा॒द्ध्या
सन्दे॒वय॒जने॑पृथि॒व्याः ॥ म॒खायं॑त्वाम॒खस्यं॑त्वाशी॒र्ष्णे ॥ म॒खायं॑त्वा
म॒खस्यं॑त्वाशी॒र्ष्णे ॥ म॒खायं॑त्वाम॒खस्यं॑त्वाशी॒र्ष्णे ॥ ६ ॥ प्रैतु । ब्र
ह्मं॑ण॒स्पति॒ः प्रदे॒व्येतु॒सू॒नृता॑ ॥ अच्छा॑वी॒रन्नर्य॑म्प॒ङ्क्तिरा॑धसन्दे॒वा य॒
ज्ञन्नं॑यन्तुनः ॥ म॒खायं॑त्वाम॒खस्यं॑त्वाशी॒र्ष्णे ॥ म॒खायं॑त्वाम॒खस्यं
त्वाशी॒र्ष्णे ॥ म॒खायं॑त्वाम॒खस्यं॑त्वाशी॒र्ष्णे ॥ ७ ॥ म॒खस्य॒शिरः॑ ॥

संहि. मखस्यशिरोऽसि ॥ मखायत्वामखस्यत्वाशीर्ष्णे ॥ मखस्यशिरोऽसि ॥ उ. अ.
॥१०९॥ मखायत्वामखस्यत्वाशीर्ष्णे ॥ मखस्यशिरोऽसि ॥ मखायत्वामख ॥३७॥
स्यत्वाशीर्ष्णे ॥ मखायत्वामखस्यत्वाशीर्ष्णे ॥ मखायत्वामखस्य
त्वाशीर्ष्णे ॥ मखायत्वामखस्यत्वाशीर्ष्णे ॥ ८ ॥ अश्वस्यत्वा ।
वृष्णःशक्नाधूपयामिदेवयजनेपृथिव्याः ॥ मखायत्वामखस्यत्वा
शीर्ष्णे ॥ अश्वस्यत्वावृष्णःशक्नाधूपयामिदेवयजनेपृथिव्याः ॥
मखायत्वामखस्यत्वाशीर्ष्णे ॥ अश्वस्यत्वावृष्णःशक्नाधूपयामि ॥१०९॥

देवयजनेपृथिव्याः ॥ मुखायंत्वामुखस्यंत्वाशीर्ष्णे ॥ मुखायंत्वामु
खस्यंत्वाशीर्ष्णे ॥ मुखायंत्वामुखस्यंत्वाशीर्ष्णे ॥ मुखायंत्वामुख
स्यंत्वाशीर्ष्णे ॥ ९ ॥ ऋजवेत्वा ॥ साधवेत्वासुक्षित्यैत्वा ॥ मुखायं
त्वामुखस्यंत्वाशीर्ष्णे ॥ मुखायंत्वामुखस्यंत्वाशीर्ष्णे ॥ मुखायं
त्वामुखस्यंत्वाशीर्ष्णे ॥ १० ॥ [१०] यमायंत्वा । मुखायंत्वासूर्यं
स्यत्वातपंसे ॥ देवस्त्वांसवितामध्वांनक्तुपृथिव्याःसꣳस्पृशस्पाहि ॥
अर्चिरंसिशोचिरंसितपोंसि ॥ ११ ॥ अनाधृष्टापुरस्तात् ॥ अनाधृष्टा

पुरस्ताद्ग्नेराधिपत्यऽआयुर्म्मेदा ऽ पुत्रवती दक्षिणतऽइन्द्रस्याधिपत्ये
प्प्रजाम्मेदाः ॥ सुखदाम्पश्चाद्देवस्यसवितुराधिपत्येचक्षुर्म्मेदाऽआ
श्श्रुतिरुत्तरतोधातुराधिपत्येरायस्प्पोषम्मेदाः ॥ व्विधृतिरुपरिष्टाद्बृ
हस्प्पतेराधिपत्यऽओजोमेदाव्विश्वाब्भ्योमानाष्ट्राब्भ्यस्प्पाहिमनोर
श्वासि ॥ १२ ॥ स्वाहामरुद्भिः । परिश्श्रीयस्वदिवःसᳬस्पृशस्प्पाहि ॥
मधुमधुमधु ॥ १३ ॥ गर्ब्भोदेवानाम् ॥ गर्ब्भोदेवानाम्पितामती ॥११०॥
नाम्पतिः प्प्रजानाम् ॥ सन्देवोदेवेनसवित्त्रागतसᳬसूर्य्येणरोचते

॥ १४ ॥ समग्निः ॥ समग्निरग्निनागतसन्दैवेनसवित्रासꣳसूर्य्येणा
रोचिष्ट ॥ स्वाहासमग्निस्तपसागतसन्दैव्येनसवित्रासꣳसूर्य्येणा
रूरुचत ॥ १५ ॥ धर्त्तादिवः ॥ धर्त्तादिवोविभातितपसस्पृथिव्या
न्धर्त्तादेवोदेवानाममर्त्यस्तपोजाः ॥ वाचमस्मेनियच्छदेवायुवम्
॥ १६ ॥ अपश्यङ्गोपाम् ॥ अपश्यङ्गोपामनिपद्यमानमाचपराच
पथिभिश्चरन्तम् ॥ ससध्रीचीःसविषूचीर्वसानआवरीवर्तिभुवने
५२ ष्वन्तः ॥ १७ ॥ विश्वासाम्भुवाम् ॥ विश्वासाम्भुवाम्पतेविश्वस्यम

नसस्प्पतेविश्श्वस्यव्वचसस्प्पतेसर्व्वस्यव्वचसस्प्पते ॥ देवश्श्रुत्त्वन्देवघ
र्म्मदेवोदेवान्पाह्यत्त्रप्प्रावीरनुवान्देववीतये ॥ मधुमाद्धीब्भ्याम्मधु
माधूचीब्भ्याम् ॥ १८ ॥ हृदेत्वामनसेत्वादिवेत्वासूर्य्यायत्वा ॥
ऊर्द्ध्वोऽअद्ध्वरन्दिविदेवेषुधेहि ॥ १९ ॥ पितानः ॥ पितानोसिपिता
नोबोधिनमस्तेऽअस्तुमामाहिꣳसीः ॥ त्वष्टृमन्तस्त्वासपेमपुत्त्रान्प
शून्मयिधेहिप्प्रजामस्म्मासुधेह्यरिष्टाहꣳसहपत्त्याभूयासम् ॥ २० ॥
अहः केतुना । जुषताꣳसुज्ज्योतिज्ज्योतिषास्वाहा ॥ रात्रिः केतु

नांजुषताꣳसुज्ज्योतिज्ज्यौतिषाुस्वाहा ॥ २१ ॥ [११] इति श्रीवाज
सनेयसंहितायां सप्तत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३७ ॥

अथानुवाकसूत्रम् । देवस्यत्वाष्टौ यमायत्वाक्षत्रस्यत्वादशकौ त्रयोष्टाविꣳशतिः ॥ हरिः ॐ देवस्यंत्वा । देवस्यंत्वासवितुः प्प्रंसवेऽश्वि नोर्बाहुब्भ्यांम्पूष्णोहस्तांब्भ्याम् ॥ आददेदित्यैरास्स्नांसि ॥ १ ॥ इड ऽएहिं ॥ इडएहसदितऽएहिसरंस्वत्येहिं ॥ असावेह्यसावेहसावेहिं ॥ २॥ आदित्यैरास्स्नांसीन्द्राण्याऽउष्णीषं ॥ पूषासिंघर्म्मायंदीष्व

संहि. ॥ ३ ॥ अश्विभ्याम्पिन्वस्वसरस्वत्यैपिन्वस्वेन्द्रायपिन्वस्व ॥ स्वाहे उ. अ.
॥११२॥ न्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत् ॥ ४ ॥ यस्ते । स्तनःशशयोयोमयोभू ॥३८॥
र्योरत्नधावसुविद्यःसुदत्रः ॥ येनविश्वापुष्यसिवार्याणिसरस्वति
तमिहधातवेकः ॥ उर्व्वन्तरिक्षमन्वेमि ॥ ५ ॥ गायत्रञ्छन्दः ॥ गाय
त्रञ्छन्दोसित्रैष्टुभञ्छन्दोसिद्यावापृथिवीभ्यान्त्वापरिगृह्णाम्यन्त
रिक्षेणोपयच्छामि ॥ इन्द्राश्विनामधुनःसारघस्यघर्म्मम्पातवसवोय
जतवाट् ॥ स्वाहासूर्यस्यरश्मयेवृष्टिवनये ॥ ६ ॥ समुद्रायत्वा । ॥११२॥

व्वातायस्वाहासरिरायत्वाव्वातायस्वाहा ॥ अनाधृष्यायत्वाव्वाताय स्वाहाप्प्रतिधृष्यायत्वाव्वातायस्वाहा ॥ अवस्यवेत्वाव्वातायस्वाहा शिमिदायत्वाव्वातायस्वाहा ॥७॥ इन्द्रायत्वा । व्वसुमतेरुद्रवतेस्वाहे न्द्रायत्वादित्यवतेस्वाहेन्द्रायत्वाभिमातिग्घ्नेस्वाहा ॥ सवित्रेत्वऽ ऋभुमतेव्विभुमतेव्वाजवतेस्वाहाबृहस्प्पतयेत्वाव्विश्श्वदेव्यावतेस्वाहा ॥ ८ ॥ [८] यमायत्वाङ्गिरस्वतेपितृमतेस्वाहा ॥ स्वाहाघर्म्माय स्वाहाघर्म्मःपित्रे ॥ ९ ॥ व्विश्श्वाऽआशांः ॥ व्विश्श्वाऽआशांदक्षिण

सद्भिश्चान्देवानयाडिह ॥ स्वाहाकृतस्यघर्म्मस्यमधोः पिबतम
श्विना ॥ १० ॥ दिविधाः ॥ दिविधाऽइमंय्यज्ञमिमंय्यज्ञन्दिविधाः
॥ स्वाहाग्नयेयज्ञियायशंय्यजुर्भ्यः ॥ ११ ॥ अश्विनाघर्म्मम् ॥
अश्विनाघर्म्मम्पातंहार्द्दानमहर्द्दिवाभिरूतिभिः ॥ तन्त्रायिणे
नमोद्यावापृथिवीभ्याम् ॥ १२ ॥ अपातामश्विना । घर्म्ममनुद्यावा
पृथिवीऽअमंसाताम् ॥ इहैवरातयः सन्तु ॥ १३ ॥ इषेपिन्वस्व ॥
इषेपिन्वस्वोर्ज्जेपिन्वस्वब्ब्रह्मणेपिन्वस्वक्षत्रायपिन्वस्वद्यावापृथिवी ॥११३॥

भ्यांपिन्वस्व ॥ धर्म्मासिसुधर्म्मामेन्न्यस्म्मेनृम्णानिधारयब्रह्मधा
रयक्षत्रन्धारयव्विशन्धारय ॥ १४ ॥ स्वाहापूष्णेशरसेस्वाहाग्ग्रा
वभ्यःस्वाहाप्प्रतिरवेभ्यः ॥ स्वाहापितृभ्यऽऊर्द्ध्वबर्हिभ्योघ
र्म्मपावभ्यःस्वाहाद्यावापृथिवीभ्याᳪंस्वाहाव्विश्वेभ्योदेवेभ्यः
॥ १५ ॥ स्वाहारुद्द्राय । रुद्द्रहूतयेस्वाहासञ्ज्योतिषाज्ज्योतिः ॥
अहःकेतुनाजुषताᳪंसुज्ज्योतिर्ज्ज्योतिषास्वाहा ॥ रात्रिःकेतुनाजु
षताᳪंसुज्ज्योतिर्ज्ज्योतिषास्वाहा ॥ मधुहुतमिन्द्रतमेऽअग्नावश्या

सं.टि. मंतेदेवघर्म्मनमंस्तेऽअस्तुमामांहिᳫंसीः ॥ १६ ॥ अभीमम् ॥ उ. अ.
।११४।। अभीमम्मंहिमादिवंव्विप्प्रौबभूवसप्प्रथाः ॥ उतश्रवंसापृथिवीᳫंसᳫं ।।३८।।
सीदस्वमहाँ२अंसिरोचंस्वदेववीतंमः ॥ व्विधूममंग्नेऽअरुषम्मिंयेद्ध्य
सृजप्प्रंशस्तदर्शतम् ॥१७॥ यातेंघर्म्मंदिव्व्याशुग्ग्यागांयत्र्याᳫंहंवि
र्द्धानें ॥ सातऽआप्प्यांयतान्निष्ट्यांयतान्तस्यैंतेस्वाहां ॥ यातेंघर्म्मान्त
रिक्षेशुग्ग्यात्रिष्टुब्भ्याग्नींध्रे ॥ सातऽआप्प्यांयतान्निष्ट्यांयतान्तस्यैंते ।।११४।।
स्वाहां ॥ यातेंघर्म्मंपृथिव्व्याᳫंशुग्ग्याजगंत्याᳫंसदस्या ॥ सातऽआ

प्प्यायतान्निष्ट्यायतान्तस्यैतेस्वाहा ॥ १८ ॥ [१०] क्षत्रस्यत्वा । पर
स्पायब्रह्मणस्तन्वम्पाहि ॥ व्विशस्त्वाधर्म्मणाव्वयमनुक्क्रामामसुवि
तायनव्व्यसे ॥ १९ ॥ चतुःस्रक्तिर्न्नाभिः ॥ चतुःस्रक्तिर्न्नाभिर्ऋत
स्यसप्प्रथाःसनोव्विश्वायुःसप्प्रथाःसनःसर्व्वायुःसप्प्रथाः ॥ अपद्द्वे
षोऽअपह्वरोऽन्यव्व्रतस्यसश्चिम ॥२०॥ घर्म्मैतत् ॥ घर्म्मैतत्तेपुरीषन्ते
नवर्द्धस्वचाचप्प्यायस्व ॥ व्वर्द्धिषीमहिचव्वयमाचप्प्यासिषीमहि
॥ २१ ॥ अचिक्क्रदद्वृषाहरिर्म्महान्मित्रोनदर्शतः ॥ सःसूर्य्येणदिद्यु

संहि. तद्दुधिर्न्निधिः ॥ २२ ॥ सुमित्रियानः ॥ सुमित्रियान ऽआप ऽओ उ. अ.
॥११५॥ षधयः सन्तुदुर्म्मित्रियास्तस्म्मैसन्तुयोस्म्मान्द्वेष्टियञ्चवयंद्विष्म्मः ॥३८॥
॥ २३ ॥ उद्वयम् ॥ उद्वयन्तमसस्परिस्वः पश्यन्तऽउत्तरम् ॥ देवन्दे
वत्रासूर्य्यमगन्मज्ज्योतिरुत्तमम् ॥ २४ ॥ एधोसि ॥ एधोस्येधिषीम
हिसमिदसितेजोसितेजोमयिधेहि ॥ २५ ॥ यावतीद्यावापृथिवी ।
यावच्चसप्तसिन्धवोवितस्थिरे ॥ तावन्तमिन्द्रतेग्ग्रहंमूर्जागृह्णाम्म्य
क्षितम्मयिगृह्णाम्म्यक्षितम् ॥ २६ ॥ मयित्यत् ॥ मयित्यदिन्द्रिय ॥११५॥

न्बृहन्मयिदक्षोमयिक्रतुः ॥ घर्म्मस्त्रिशुग्विराजतिविराजाज्योति
षासहब्रह्मणातेजसासह ॥ २७॥ पयसोरेतः ॥ पयसोरेतऽआभृत
न्तस्यदोहमशीमह्युत्तरामुत्तराᳬंसमाम् ॥ त्विषःसंवृक्रत्वेदक्षस्य
तेसुषुम्म्णस्यतेसुषुम्म्णाग्निहुतः ॥ इन्द्रपीतस्यप्प्रजापतिभक्षितस्य
मधुमतऽउपहूतऽउपहूतस्यभक्षयामि ॥ २८॥ [१०] इति श्रीवाज
सनेयसंहितायां अष्टत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३८॥

अथानुवाकसूत्रम् । स्वाहाप्राणेभ्यःषडुग्रश्चसप्त द्वौ त्रयोदश ॥

शु. हि. हरिः ॐ स्वाहाप्प्राणेभ्यः ॥ स्वाहाप्प्राणेब्भ्यः साधिपतिकेब्भ्यः ॥ उ. अ.
॥२१६॥ पृथिव्यैस्वाहाग्नयेस्वाहान्तरिक्षायस्वाहाव्वायवेस्वाहा ॥ दिवेस्वाहा ।३९॥
सूर्य्यायस्वाहा ॥ १ ॥ दिग्भ्यःस्वाहा । चन्द्रायस्वाहानक्षत्रेब्भ्यः
स्वाहाद्भ्यःस्वाहाव्वरुणायस्वाहा ॥ नाब्भ्यैस्वाहापूतायस्वाहा ॥ २ ॥
व्वाचेस्वाहा । प्प्राणायस्वाहाप्प्राणायस्वाहा ॥ चक्षुषेस्वाहाचक्षुषे
स्वाहाश्श्रोत्रायस्वाहाश्श्रोत्रायस्वाहा ॥ ३ ॥ मनसःकामम् ॥ मन
सःकाममाकूतिंव्वाचःसत्यमशीय ॥ पशूनाᳪरूपमन्नस्यरसोयशः ॥११६॥

श्रीःश्श्रयताम्मयिस्वाहा ॥ ४ ॥ प्रजापतिःसम्भ्रियमाणःसम्म्राट्सम्भृ
तोव्वैश्श्वदेवःसंꣳसन्नोघर्म्मःप्रवृक्तस्तेजऽउद्यतऽआश्विनःपयस्यानी
यमानेपौष्णोव्विष्यन्दमानेमारुतःक्लथन् ॥ मैत्रःशरसिसन्ताय्य
मानेव्वायव्योह्रियमाणऽआग्नेयोहूयमानोव्वाग्घुतः ॥ ५ ॥ सविताप्प्र
थमे । ऽहन्नग्निर्द्वितीयेव्वायुस्तृतीयऽआदित्यश्चतुर्थेचन्द्रमाःपञ्चमऽऋ
तुःषष्ठेमरुतःसप्तमेबृहस्पतिरष्टमे ॥ मित्रोनवमेव्वरुणोदशमऽइन्द्र
ऽएकादशेव्विश्वेदेवाद्वादशे ॥ ६ ॥ [६] उग्रश्च । भीमश्चध्वान्तश्चधु

निश्च ॥ सासुक्ष्हाँश्चाभियुग्वाचोविक्षिपःस्वाहा ॥ ७ ॥ अग्निꣳहृदये
न ॥ अग्निꣳहृदयेनाशनिꣳहृदयाग्रेणपशुपतिङ्कृत्स्नहृदयेनभवंय्यक्
ना ॥ शर्वम्मतस्नाभ्यामीशानम्मन्युनामहादेवमन्तःपर्शव्येनोग्र
न्देवंव्वनिष्ठुनावसिष्ठहनुःशिङ्गीनिकोश्याभ्याम् ॥ ८ ॥ उग्रंल्लोहितेन
मित्रꣳसौव्रत्येनरुद्रन्दौर्व्रत्येनेन्द्रम्प्रक्रीडेनमरुतोबलेनसाध्यान्प्र
मुदा ॥ भवस्यकण्ठ्यꣳरुद्रस्यान्तःपार्श्व्यम्महादेवस्ययकृच्छर्वस्य
वनिष्ठुःपशुपतेःपुरीतत् ॥ ९ ॥ लोमभ्यःस्वाहा । लोमभ्यःस्वा ॥११७॥

हा॑त्व॒चेस्वाहा॑त्व॒चेस्वाहा॒लोहि॑ताय॒स्वाहा॒लोहि॑ताय॒स्वाहा॒मेदो॑भ्य॒ः

स्वाहा॒मेदो॑भ्य॒ःस्वाहा॑ ॥ मा॒ꣳसेभ्य॒ःस्वाहा॑मा॒ꣳसेभ्य॒ःस्वाहा॒

स्नाव॑भ्य॒ःस्वाहा॒स्नाव॑भ्य॒ःस्वाहा॒स्थभ्य॒ःस्वाहा॒स्थभ्य॒ःस्वा

हा॑म॒ज्जभ्य॒ःस्वाहा॑म॒ज्जभ्य॒ःस्वाहा॑ ॥ रेत॑से॒स्वाहा॑पा॒यवे॒स्वाहा॑

॥ १० ॥ आ॒या॒साय॒स्वाहा॑ । प्प्रा॒या॒साय॒स्वाहा॑संय्या॒साय॒स्वाहा॑वि

या॒साय॒स्वाहो॑द्या॒साय॒स्वाहा॑ ॥ शु॒चेस्वाहा॒शोच॑ते॒स्वाहा॒शोच॑मानाय॒

स्वाहा॒शोका॑य॒स्वाहा॑ ॥ ११ ॥ तप॑से॒स्वाहा॒ । तप्प्य॑ते॒स्वाहा॒तप्प्य॑माना

यस्वाहातप्प्तायस्वाहाघर्म्मायस्वाहा॥ निष्कृत्यैस्वाहाप्प्रायश्चित्त्यै
स्वाहाभेषजायस्वाहा॥ १२॥ यमायस्वाहा। यम।यस्वाहान्तकाय
स्वाहामृत्यवेस्वाहा॥ ब्रह्मणेस्वाहाब्रह्महत्यायैस्वाहाविश्वेब्भ्योदेवे
ब्भ्यःस्वाहाद्यावापृथिवीब्भ्याᳩस्वाहा॥ १३॥ [७] इति श्रीवाज
सनेयसंहितायां एकोनचत्वारिंशतितमोऽध्यायः॥ ३९॥

अथानुवाकसूत्रम्। ईशावास्यमष्टावन्धन्तमोनव द्वौ सप्तदश॥

हरिः ॐ ईशावास्यम ॥ ईशावास्यमिदᳩसर्व्वंय्यत्किञ्चजगत्याञ्ज

गंत् ॥ तेनंत्यक्तेनभुञ्जीथामागृंधःकस्यंस्विद्धनम् ॥ १ ॥ **कुर्वन्नेव** ॥
कुर्व्वन्नेवेहकर्म्माणिजिजीविषेच्छतꣳसमाः ॥ एवन्त्वयिनान्यथेतो
स्तिनकर्म्मलिप्यतेनरे ॥ २ ॥ **असुर्य्यानाम** । तेलोकाऽअन्धेनतम
सावृताः ॥ ताँस्तेप्रेत्यापिगच्छन्तियेकेचात्महनोजनाः ॥ ३ ॥ अ
नेजदेकम् ॥ अनेजदेकम्मनसोजवीयोनैनद्देवाऽआप्नुवन्पूर्व्वमर्शत् ॥
तद्धावतोन्यानत्येतितिष्ठत्तस्मिन्नपोमातरिश्वादधाति ॥ ४ ॥ तदेज
ति । तन्नैजतितद्दूरेतद्वन्तिके ॥ तदन्तरस्यसर्व्वस्यतदुसर्व्वस्यास्यबा

मं.हि. ह्यतः ॥ ५ ॥ यस्तु ॥ यस्तुसर्व्वाणिभूतान्यात्मन्नेवानुपश्यति ॥ सर्व्व उ. अ.
॥११९॥ भूतेषुचात्मानन्ततोनव्विचिकित्सति ॥ ६ ॥ यस्मिन्त्सर्व्वाणिभूता ॥४०॥
न्यात्मैवाभूद्विजानतः ॥ तत्रकोमोहः कःशोकऽएकत्त्वमनुपश्यतः
॥७॥ सपरि ॥ सपर्य्यगाच्छुक्रमकायमव्रणमस्नाविरꣳ शुद्धमपाप
विद्धम् ॥ कविर्म्मनीषीपरिभूःस्वयम्भूर्य्याथातथ्यतोर्थान्व्यदधा
च्छाश्वतीभ्यः समाभ्यः ॥८॥ [८] अन्धन्तमः । प्रविशन्तिये
सम्भूतिमुपासते ॥ ततोभूयऽइवतेतमोयऽउसम्भूत्याꣳरताः ॥ ९ ॥ ॥११९॥

६७८

अन्यदेव ॥ अन्यदेवाहुःसंम्भवादन्यदाहुरसंम्भवात् ॥ इतिशुश्रुम
धीराणांऽयेनस्तद्विचचक्षिरे ॥ १० ॥ सम्भूतिञ्च ॥ विनाशञ्चयस्त
द्वेदोभयंꣳसह ॥ विनाशेनंमृत्युन्तीर्त्वासम्भूत्यामृतमश्नुते ॥ ११ ॥
अन्धन्तमः । प्रविशन्तियेविद्यामुपासते ॥ ततोभूयऽइवतेतमोयऽ
उविद्यायांꣳरताः ॥ १२ ॥ अन्यदेव ॥ अन्यदेवाहुर्विद्यायाऽअन्य
दाहुरविद्यायाः ॥ इतिशुश्रुमधीराणांऽयेनस्तद्विचचक्षिरे ॥ १३ ॥
विद्याञ्च ॥ विद्याञ्चाविद्याञ्चयस्तद्वेदोभयंꣳसह ॥ अविद्ययामृत्यु

 न्तीर्त्वाँविद्ययामृतंमश्नुते ॥ १४ ॥ वायुरनिलम् ॥ वायुरनिलममृत
॥१२०॥ मथेदम्भस्मान्तꣳशरीरम् ॥ ॐ ३ ॥ क्रतोंस्मर ॥ क्लिबेस्मर ॥ कृतꣳ ॥४०॥
स्मर ॥ १५ ॥ अग्नेनय ॥ सुपथाराये॒ऽअस्म्मान्विश्श्वानिदेववयुना
निविद्वान् ॥ युयोध्ध्यस्म्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठान्तेनमऽउक्तिम्विधे
म ॥ १६ ॥ हिरण्मयेनपात्रेण । सत्यस्यापिहितम्मुखम् ॥ योसा
वादित्येपुरुषःसोसावहम् ॥ १७ ॥ [९] ॐ ३ ॥ खम्ब्रह्म ॥ १८ ॥
इति श्रीवाजसनेयसंहितायां चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ४० ॥ ॥१२०॥